

Deze film is beschikbaar gesteld door het KITLV, uitsluitend op voorwaarde dat noch het geheel noch delen worden gereproduceerd zonder toestemming van het KITLV. Dit behoudt zich het recht voor een vergoeding te berekenen voor reproductie. Indien op het originele materiaal auteursrecht rust, dient men voor reproductiedoeleinden eveneens toestemming te vragen aan de houders van dit auteursrecht.

Toestemming voor reproductie dient men schriftelijk aan te vragen.

This film is supplied by the KITLV only on condition that neither it nor part of it is further reproduced without first obtaining the permission of the KITLV which reserves the right to make a charge for such reproduction. If the material filmed is itself in copyright, the permission of the owners of that copyright will also be required for such reproduction. Application for permission to reproduce should be made in writing, giving details of the proposed reproduction.

SIGNATUUR MICROVORM:

*SHELF NUMBER
MICROFORM:*

M META 0542

085 071 702

BIBLIOTHEEK KITLV

0066 3037

ANTIQUARIAAT BATAVIA
Dorpsstraat 171
NL-2992 AA Barendrecht
The Netherlands

STORMEN.

CC-2523 - N

STORMEN.

OORSPRONKELIJKE ROMAN

VAN

LOUISE STRATENUS.

AMSTERDAM,
HOLDERT & Co. [1894]

HOOFDSTUK I.

Machteld Herveneur had nooit anders gekend als haar visschersdorp. Hare voorouders hadden aldaar gewoond en gearbeid, zij rustten er in de schaduw van den ouden, vermolmden kerktoren, en zelfs hunne laatste afstammeling wist niet te zeggen welke hunne geschiedenis was geweest. Waarschijnlijk hadden zij er geen gehad, was hun leven voorbijgegaan in het volbrengen hunner dagelijksche taak, zonder opstand tegen lot of menschen, ook al wierp hun harde strijd met de golven hun geen goud in den schoot. Zij hadden van hunne wieg af geweten dat zij nederigen der aarde waren en er vrede mede genomen, geloovig als de meeste visschers zijn, en derhalve verzekerd dat Daarboven alles wel met hen zou zijn, dat al hunne vruchteloze inspanning er vergoed zou worden.

Het ware voor Machteld gelukkig geweest, indien zij den onderworpen geest van haar voorgeslacht had kunnen overerven; maar gelijk een fraaie bloem somtijds op een puinhoop verrijst, zonder dat men na kan gaan welke bries dien zaadkorrel tot de plek der verwoesting overbracht, zoo ook was in haar een soort wilde poëzie ontstaan, had hare ziel gedorst naar een oneindig geluk.

Dit was ook oorzaak geweest dat zij hare liefde had weg-

geschonken aan Frans Herveneur, den mooisten visschersknaap van het dorp, een besten, vroolijken jongen, maar wien geen der oude kustbewoners gaarne zijne dochter zou hebben toevertrouwd, om de eenvoudige reden, dat zijn vader „een mijnheer” was geweest, een schilder wien de zaken waren tegengelopen, en die hier gestorven was gedurende eene cholera-epidemie, zijn reeds moederloos kind op den leeftijd van vier jaar achterlatende, zonder een cent om in zijn onderhoud te voorzien. Wat moest men met den knaap beginnen? Goede raad was hier duur. De burgemeester stelde wel een request op aan de regeering, opdat deze zich het lot van den kleine zou aantrekken; maar hij ontving ten antwoord, dat de overleden kunstenaar geen verdiensten had bezeten, groot genoeg om een dergelijke gunst te wettigen. Men gaf dus in bedenking of het niet verstandig zou zijn den knaap naar een weeshuis te zenden.

Maar de oude zeebonk, bij wien hij onderwijl had vertoefd, verklaarde dat zoo iets niet aanging. Hij had het in het geheel niet op weeshuizen voorzien, en als het jongske bij hem wilde blijven, zou hij opgroeien tot een flink visscher, wat vrij wat beter was, dan ook weder, zooals zijn vader, een ronddolend schilder te worden, wiens stukken geen koper vonden.

Het kind, dat men daaromtrent raadpleegde en dat dol was op de zee en het groote vlakke strand, verkoos natuurlijk niets liever dan te blijven waar hij was, en zoo was hij opgegroeid, gelijk de jongens der streek en een visscher geworden, ofschoon hij toch altijd iets anders behield als de anderen; dat hij altijd „op zijn Zondagsch” scheen, zooals men op het dorp zeide.

Zelfs dan, wanneer hij met zijn pink terugkeerde, en de andere mannen er slordig en gehavend uitzagen van de ruwe worsteling met noodweer of tegenspoed, klauterde hij glimlachend van boord, en was het alsof hij geen gevaren hoegenaamd had doorstaan. Zijn gelaat was wel verbrand als dat der kameraden, maar zoo

regelmatig geteekend; zijne donkere lokken goldten steeds zoo sierlijk, om het even of zij al verward hingen, en zijne tanden waren zoo schitterend wit, dat het den lieden voorkwam alsof hij slechts een heer ware geweest, die uit spelevaren zou zijn gegaan, en het harde werk aan zijne matrozen had overgelaten.

Zijne makkers mochten zeggen zooveel zij wilden, dat er in uren van nood geen wakkerder zeeman gevonden kon worden; dat hij, ook bij kalm weder mede-arbeidde voor drie; de ouden van dagen, zij die het meest over de huwelijken hunner kinds-kinderen hadden te zeggen, wilden hen niet gelooven. Zij hielden van Frans, om zijn opgeruimden aard, maar vertrouwden hem niet als visscher, wat zooveel beteekende als dat hij in hun oog ongeschikt was het brood voor een gezin te verdienen. Den een of anderen dag zou hij waarschijnlijk door den zwerversgeest van zijn vader aangegrepen worden, en de wijde wereld ingaan, om hier niet weder te keeren; een fraai vooruitzicht voor de vrouw die haar lot aan het zijne verbonden zou hebben!

Hij had dan ook reeds dikwijls het hoofd gestooten op eene hardnekkige weigering, toen zijne keuze op Machteld viel, en ditmaal had hij zich niet vergist. Zij ook was een wees, zoodat hij voor geen wijzen raad van ouders had te duchten, en zij geloofde in hem even vast als in de engelen Gods.

Twee jaren lang waren zij gelukkig; daarna op een somberen Mei-nacht verdween zijn pink in de golven, en spoelde alleen de spiegel der visschersboot aan land.

Machteld was geruimen tijd als versuft geweest van smart. Eerst de noodzakelijkheid om toen in eigen onderhoud te voorzien, had haar een weinig uit die verdooving wakker geschud. Zij bezat een paar duizend gulden; het was te weinig om van te leven, en op raad van den pastoor zette zij een klein schelpen-winkeltje op, voor de badgasten die jaarlijksch meer en meer deze nog eenvoudige plaats boven Scheveningen verkozen.

Zandvoort was toen nog lang niet wat het thans is geworden, en Machteld's kleine handel voorzag in eene ware behoefte. Daarenboven vertelde men elkander hare geschiedenis en was zij zoo schoon en zoo treffend in hare rouwkleederen, dat zij ieders hart tot medelijden stemde. Men kwam dan ook tot haar, als om een goede daad te volbrengen en haar zaken gingen weldra zoo goed, dat zij haar winkel kon uitbreiden en er van allerlei in begon te verkoopen.

„Gij zult eindigen met rijk te worden, Machteld,” zeiden de burens tot haar.

Maar zij schudde droefgeestig het hoofd.

„Waartoe dient rijkdom, als men geen geluk bezit?”

„Zeg dat niet. Het is altijd gemakkelijk over geld te kunnen beschikken.”

„O! zoo ik een kind bezat, zou ik den hemel niet genoeg kunnen danken, dat het mij goed ging; maar nu, wat helpt het mij, of ik al langzamerheid goud opstapel, dat ik toch aan niemand na kan laten?”

„Het zal u in elk geval een braven tweeden man bezorgen.”

„Ik Frans vergeten? Dat nooit!” herhaalde zij steeds, bij zulke gelegenheden, met eene kracht, die geen twijfel aan hare oprechtheid overliet.

Trouwens, nu het haar zoo goed ging, deden zich telkens nieuwe partijen voor; maar zij sloeg ze alle af, slechts aan de nagedachtenis van haar echtgenoot hechtende.

Doch een kind, o! ja, een kind had zij willen hebben! Zij kon soms uren zitten droomen van het geluk dat er in moest liggen zulk een klein, hulpeloos wezentje in de armen te houden; te weten dat alles van haar alleen verwachtte, dat niemand er recht op had als zij; nooit zou zij zich meer alleen hebben gevoeld; zelfs de jaren zouden machteloos geweest zijn haar oud te maken, want zij zou weêr herleefd zijn in haar zoon en later in zijne

kinderen. Nu echter stond zij even eenzaam daar, als de muur van een afgebroken huis, dien een ander had laten staan, zij wist zelve niet waarom, en waaraan elke storm eenige steenen ont-rukten. Hare droefheid had haar een weinig schuw gemaakt. Wanneer zij des avonds hare winkel sloot en nog een uurtje overhield, alvorens naar bed te gaan, was het haar een pijn in die woningen te komen, waar een gansch gezin bijeenzat en de kinderen op de knieën van den vader klauterden, om hem te vragen hun van de zee te vertellen. Het was haar als een visioen van het Beloofde Land, dat zij slechts zoo kort het hare had mogen rekenen.

„Zij zonderde zich dus meer en meer af, en hare voormalige vriendinnen verklaarden dat het uit trots was en dat men haar dus aan haar lot moest overlaten.

„Een mensch verandert altijd, zoodra hij wat meer geld dan een ander op zak heeft!” verklaarden zij minachtend.

Doch de jonge vrouw gaf zich niet eens rekenschap van deze vijandige stemming; zij leefde voort met haar verdriet. Al het overige was haar onverschillig geworden.

Op zekeren dag kwam de pastoor haar bezoeken. Het was winter, en zij had dus zoo goed als niets te doen; maar toch vond hij haar druk bezig met het opridderen van haar winkel.

Hij was een goedhartig man, pastoor Lamio; even ongeletterd van geest als edel van ziel. Zijne ouders of grootouders waren franschen geweest, en nadat hij de aandacht tot zich getrokken had, door met levensgevaar verscheidene menschen van een in nood verkeerend schip te redden, en daarvoor ook het ridderkruis had verkregen, zou hij gemakkelijk een voordeeliger standplaats hebben kunnen verkrijgen; maar hij hield van deze kleine visscherskudde, en verkoos liever arm als de mieren te blijven, dan haar te verlaten. Tot eenige dienstbode en kosterin had hij

zijne zuster, en deze verrichtte wonderen, opdat het hem ten minste niet aan droog brood mocht ontbreken.

Eerst sedert dat het Machteld goed ging, kon men zich in de pastorie de weelde van vleesch veroorlooven, en de grijsaard was haar zoo dankbaar voor de kiesche wijze waarop de jonge weduwe hem te hulp kwam, dat hij zelden voorbij hare woning zou zijn gegaan, zonder haar even goeden dag te wenschen.

„Wel, wel!” zeide hij op zijn gewonen opgeruimden toon: „haalt gij u nu reeds den zomer in het hoofd, dat gij alles zoo netjes rangschikt?”

Zij daalde onmiddellijk van het trapje af, waarop zij stond en antwoordde:

„Neen, mijnheer pastoor. Ik verricht eigenlijk een nutteloozen arbeid. De enkele dorpsgenooten die hier komen koopen, zouden het wel voor lief genomen hebben met den winkel zooals hij er uitzag; en het zal nog wel vier maanden aanloopen voordat de eerste badgasten zich hier vertoonen.”

„Weinu dan?” vroeg de geestelijke verbaasd, terwijl hij zich op een stoel nederzette voor de toonbank.

„Ik zal het u vertellen; maar eerst moet ik u een proefje geven van den Spaanschen wijn, dien ik gisteren ontvangen heb, want ik ga er nu ook vreemde wijnen bij verkoopen, mijnheer pastoor; ik heb ze vast wat vooruit laten komen, om ze ouder te hebben als de vreemdelingen komen.”

Zij verwijderde zich even en keerde met een glas wijn en een trommel beschuitjes terug. Voor het eerst was er dien dag een glimlach op haar gelaat verschenen, hadden hare wangen zich een weinig gekleurd. Het was haar zoo lief den edelen grijsaard goed te doen, en terwijl hij dankbaar at en dronk, vervolgde zij:

„Ik wilde morgen avond ook juist naar de pastorie gaan.”

„Doe dat, mijn kind; gij zijt ons altijd hartelijk welkom.”

„Ja, maar ik kom ditmaal voor de juffrouw alleen.”

„Zoo, zoo! hebt hij geheimen met mijne zuster?”

„Zij moet mij met iets helpen.”

De geestelijke keek haar lachend aan, maar door zijn bril heen verkregen zijne oogen eene verteederde uitdrukking.

„Zeker op eene manier als ik met den wijn.”

„Daar bewijst gij mij stellig een grooten dienst mede, mijnheer pastoor. Vrouwen hebben geen verstand van die dingen, en als gij mij zegt dat de wijn goed is, dan durf ik dien ook met een gerust geweten aan mijne klanten verkoopen.”

„Ja, ja ik weet het al, „klonk het ietwat ruw, want hij wilde zijne aandoening verbergen: „maar vrouwen zooals gij hebben van heel wat zaken verstand. Nu, laat eens hooren wat gij wel aan mijne zuster te vertellen hebt.”

„Mijnheer pastoor, het is heel gewichtig voor mijne zaak. Ik heb een mooie stof voor japonnen gekregen. Lach niet, dat is van groot belang voor vrouwen, en nu heb ik zoo gedacht: als de juffrouw zoo goed wilde wezen de eerste twintig ellen van mij aan te nemen, en zij droeg die op een Zondag in de kerk, dan ben ik zeker dat het heele dorp haar na zou willen volgen en dat zou heel wat opbrengen.”

„Ja, en gij zoudt mij bovendien zeker nog wijs willen maken, dat gij op dergelijke verdiensten gesteld zijt,” sprak hij hoofdschuddend, „maar om het even, mijn kind, het doet goed naar nwe fabels te luisteren, zij gelijken zoo weinig op de onwaarheden der wereld, dat de Goede God daarboven er u lief om moet hebben. Ik heb het recht niet uw geschenk aan mijne zuster af te slaan; gij moet dat met haar vinden; maar zeg mij nu eens, waarom gij daar straks wel zoo druk bezig waart?”

De glimlach verdween eensklaps van hare trekken. Haar gelaat nam eene angstige uitdrukking aan.

„Hoort gij het dan niet stormen?”

„Ik behoef het niet te hooren; ik wist nauwelijks hoe ik tegen den wind op zou komen.”

„Welnu, als het zoo op onze kusten loeit en giert, mijnheer pastoor, dan raak ik mijn verstand kwijt, en denk ik voortdurend aan dien vreeselijken nacht, waarop ik te vergeefs op Frans wachtte en dat hij in de golven omkwam. O! ziet gij, zoo oud als ik word, zal mij dat nooit uit de gedachten gaan, en als ik den wind zoo hoor fluiten, dan is het mij alsof ik zijne noodkreten vernam. Ik moet mij dan op de eene of andere wijze druk bezig houden, om niet tot waanzin te vervallen.”

„Ik begrijp u, Machteld, en gij hebt gelijk. Verzin liever de zwaarste, nuttelooste taak, dan u aan deze sombere denkbeelden over te geven. Maar, mijn kind, gij moogt vooral niet vergeten dat er geen haar van ons hoofd valt zonder den wil des hemels en dat uw echtgenoot op zijn tijd gestorven is.”

„O! mijnheer pastoor, ik vergeet niets van dat alles; ik heb zoo oprecht gepoogd mij te troosten over zijn gemis, dat ik het leven weder hervat heb, alsof het mij niets had ontnomen; maar als het stormt, dan is het alsof al mijne berusting verdween, alsof hij wederom in nood verkeerde.”

En twee groote tranen daalden langs hare wangen neer.

De dorpsgeestelijke beproefde al wat hij vermocht om haar tot kalmte te brengen, en noodigde haar uit nog dien avond op de pastorie te komen. Zijne zuster zou haar huiswaarts geleiden. Hij deed dit opzettelijk, omdat hij wel inzag, dat dit de pijnlijkste uren voor haar zijn zouden, en dat hij hoopte haar eenige afleiding te schenken.

Toen zij dien avond kwam, wendde hij daartoe ook al het mogelijke aan. Hij vertelde haar van zijn jeugd, van den veldtocht naar Rusland, waaraan zijn vader had deelgenomen. Ofschoon de wijsvinger van zijn rechterhand ontbrak, speelde hij haar op zijn huisorgeltje voor, en toen hij daarmede gereed was

poogde hij haar aan het lachen te maken door het verhaal zijner verminking.

„Gij moeten weten,” zeide hij, „dat jaren geleden, een boer, die even arm was als ik, op de vriendelijke maar ongelukkige gedachte kwam mij, terwille van eenige kleine diensten, op zijn sterfbed zijn geweer na te laten. Het was zijn eenige rijkdom, en hij hechte er aan als aan een schat. Aangezien er bij mij niets te stelen viel, en dat ik bovendien nooit ter wereld op een inbreker zou hebben geschoten, bewaarde ik het wapen als een aandenken. Maar lang reeds daarna, kondigde de bisschop mij zijn bezoek aan en liet mij door zijn secretaris verwittigen, dat hij bij mij zou blijven eten. Het was een groote eer, waarvoor ik mij hoogst dankbaar gevoelde, alleen maar ik had zoo goed als geen penning in huis; wat moest ik beginnen. Op crediet koopen kon ik niet doen, want ik was niet zeker, dat ik ook maar de geringste som af zou kunnen betalen. Aardappelen en groenten had ik genoeg in mijn tuin; maar vleesch! Hoe daaraan te komen? Had ik slechts kippen gehad, dan ware ik gered geweest; maar ik bezat er geen. Geheel uit het veld geslagen stond ik naar buiten te turen, door de vensters van mijn studeervertrek, toen ik plotseling een konijn zag zitten knabbelen aan mijne koolstruiken. Dat was eene ingeving des hemels! Ik stormde naar mijn geweer, dat ik geladen vond, en legde aan. Helaas! ik had nooit te voren geschoten. Was het dat of wel was het geweer verroest geraakt? Ik weet het niet, maar het sprong en nam mijn wijsvinger mede. Het konijn was aan den dood ontsnapt; eigenlijk gezegd was ik blij voor het arme dier. Toen Zijn HoogEerwaarde kwam, vergaf hij mij, ter wille van mijn verwonding, het ontbreken van eenig gebrad en vergenoegde hij zich met harde eieren en pannekoeken. Hij verzekerde nooit zoo smakelijk gegeten hebben. Mijne zuster had dan ook haar uiterste best gedaan.”

Machteld liet zich door zooveel humor en geestigheid werkelijk verstrooien, en toen zij eindelijk huiswaarts keerde, bevond zij zich in veel opgewekter stemming. De storm was echter zoo hevig, dat de pastoor zijne zuster en haar vergezelde, vreezende dat de oude ziel nooit heelhuids alleen terug zou kunnen keeren.

Hij bleef opzettelijk druk voortpraten, om de jonge weduwe te beletten aan de zee te denken; maar op eens greep Machteld hem krampachtig bij den arm:

„Mijnheer pastoor, hoort gij, daar ginds?”

De ouderdom had hem een weinig doof gemaakt en hij antwoordde verbaasd:

„Ik hoor zeer zeker het geraas van den wind, maar dat is niets bijzonders. Er waait een flinke bries, die morgen weer voorbij zal zijn.

„Neen, neen, mijnheer pastoor; ik heb duidelijk een noodshot gehoord.

Verontrust zag hij haar aan. Zou zij wezenlijk gelijk hebben gehad? En zou het groote, gapende graf wederom slachtoffers eischen?

Zijn hart, dat zoozeer medestemde met elke menschelijke ellende, begon bij dat denkbeeld te bloeden.

En terwijl zijne zuster de handen vouwde en voor de zeevaarders bad, bleef hij stilstaan om beter te luisteren.

Ja, de jonge vrouw had zich niet vergist; daar weerklonk, veel heviger dan te voren, een kanonschot.

„Mijn God! zij zijn reeds een heel eind dichterbij; de klank van het schot zegt het mij!” riep Machteld handenwringend uit: „Zij loopen op de kust toe.”

„Misschien kan de reddingboot er dan beter bij. Doe uw plicht, mijn kind, snel vooruit en ga de bemanning waarschuwen. Waarschijnlijk slapen de meesten hunner reeds. Gij, Aagje, kom onmiddellijk naar huis terug en zorg voor vuur en warm water.

Als er drenkelingen aan land gebracht worden, moeten wij ze aanstonds kunnen verzorgen.”

„Maar gijzelf, mijnheer pastoor?”

„Ik?” hernam de grijsaard met een droetgeestigen glimlach, „als ik twintig jaar jonger was, zou ik niet op de reddingboot wachten, maar mij te water werpen; doch de goede God heeft mijne krachten willen verlammen, door mij stram en stijf van jicht te maken. Zijn naam zij geprezen. Hij weet wat Hij doet. Bekommer u niet om mij, ik ook ga mijn plicht doen.”

En hij verdween in de duisternis, zonder zich af te vragen wat er van de beide vrouwen werd.

Machteld had trouwens vleugelen gekregen. Zij ijldde naar het huisje der reddingboot en vond daar, tot hare vreugde, reeds bijna de gansche bemanning bijeen.

„Zal ik de anderen gaan waarschuwen?” vroeg zij,

„Neen. Dat is onnoodig; het is reeds geschied, zij zullen zoo aanstonds hier zijn.”

„Heeft een uwer het schip gezien?”

„Ja, het wordt recht op de kust aangedreven. Het roer moet stukgeslagen zijn; binnen een half uur zal er geen splinter meer van overblijven.”

„Het is zeker een groot schip, dat het kanonnen aan boord heeft!”

„Een driemaster waarschijnlijk.”

De nog ontbrekende mannen kwamen op dat oogenblik toesnellen, en men duwde nu de boot naar het strand, in de richting waar het schip gezien was.

Machteld volgde, als door een magnetische kracht getrokken, naar de plaats des onheils.

Een der mannen keerde zich medelijdend tot haar.

„Ga niet mede,” zeide hij, „dat is geen schouwspel voor u!”

„Misschien kan ik helpen,” antwoordde zij gejaagd, „het is alsof Frits mij toeriep te gaan.”

De ander zeide niets meer. Hij kende ze van nabij, die ongeheel wonden, door zoovelen aan de kust in het hart omgedragen, dat voortleven met de dooden, die hun zoo weinig dood toeschenen, omdat zij ze nooit verstijfd in hunne armen hadden aanschouwd.

Aan het strand kon Machteld echter niet blijven. Het bruisende water reikte haar daar tot over de knieën, en zij moest naar de duinen terugkluieren, nog gelukkig aldaar een paal te vinden, waaraan zij zich vastklemmen kon.

Zij ook, zij zag thans het schip; het kwam haar als een reusachtig zeemonster voor, zoo groot en zwart kwam het uit tegen den toornigen hemel. De romp scheen nog weinig letsel bekomen te hebben, maar van de masten was zoo goed als niets meer te ontwaren.

En steeds naderde het de kust.

Zou de reddingsboot nog intijds komen?

De jonge vrouw zag thans hoe zij in zee was gestoken en hoe de bemanning alle pogingen aanwendde om tegen de woedende golven, die steeds op het land aanbeukten, op te worstelen.

Ademloos volgde zij dit tooneel. Het aangrijpende tweegevecht tusschen de bulderende elementen, die hunne prooi verslinden wilden, en als hongerige hyena's schenen te huilen, om de mannen, die hun eigen leven waagden, om dat van onbekenden te redden.

Opeens stiet zij een hartverscheurende kreet uit.

Het vreemde vaartuig was zoo dicht genaderd, dat men de donkere gestalten der opvarenden kon zien, en juist nu er hoop in haar hart was weergekeerd dat de reddingsboot er bij zou komen, deed zich een schrikwekkend gekraak hooren: het was alsof het ziellooze hout zelf weeklaagde en kermde over al degeenen die verloren zouden gaan, en toen niets meer als een afgrijselijk

gewemel van sombere voorwerpen en spartelende wezens, alles verdween in de woelende golven.

Het schip was stukgeslagen.

Maar op hetzelfde oogenblik verrees eene hooge gestalte aan Machteld's zijde. Het was de oude geestelijke, die met het kruisbeeld in handen, van verre de drenkelingen zegende, en daarna met trillende, luide stem, de gebeden der stervenden uitsprak.

Zijn gelaat was van tranen overstroomt. O! dat hij nog kracht had gehad, zich, gelijk weleer, in de golven te werpen!

En in Machteld's geest viel iets vreeselijks voor; het was alsof de tijd teruggleed, en haar het treurspel deed bijwonen dat haar eigen leven had verwoest; als bevond zich onder die spartelende, zwarte stippen, haar echtgenoot, haar Frans.

Met een woesten gil, wilde zij hem te hulp snellen, met hem omkomen zoo het zijn moest; doch twee krachtige armen weerhielden haar en zij zonk bewusteloos ter aarde.

Toen zij weder bijkwam, lag de pastoor aan hare zijde geknield.

„Ga naar huis, mijn kind,” zeide hij op ernstigen toon: „uwe plaats is niet hier.”

„Wat is er van die ongelukkigen geworden?” was hare eerste vraag.

„Ik weet het nog niet. De reddingsboot keert terug. Ik ga er heen, en zal het u morgen komen zeggen.”

„Morgen!” riep zij uit: „denkt gij, dat ik tot morgen wachten kan? O! laat mij medegaan!”

„Goed! maar op voorwaarde dat gij verstandig zijn zult. Gij begrijpt, de mannen zijn doodelijk uitgeput, en hebben de handen vol werk. Wij moeten hunne taak verlichten en mogen haar niet verzwaren.”

„Ik beloof u krachtig te zullen zijn.”

„Kom dan mede.”

En hij ging haar haastig voor naar de plek, waar de boot moest landen.

Hier stond het halve dorp bijeen; maar er heerschte eene akelige,

drukkende stilte onder allen. Slechts de storm ging voort te loeien.

„Zouden er geredden bij zijn?” vroeg de geestelijke: „mijne oogen zijn zoo zwak geworden.”

„Zij hebben verscheidene opgenomen; maar dat beteekent niets in verhouding tot de grootte van het schip. Er moeten er minstens drie kwart omgekomen zijn.”

„De Heer zij hunne arme zielen genadig!”

„Amen!” fluisterden eenige vrouwen.

In het eind kwam de reddingboot aan. Maar er werd geen enkelen vreugdekreet van de opvarenden vernomen. Ook zij waren somber, als de onstuimige winternacht, die hen omgaf.

„Hoeveel geredden?” vroeg de pastoor.

„Wij weten het niet,” antwoordde de man, die aan het roer had gezeten. Zes man en een kind liggen in de boot, maar zij geven geen teeken van leven meer.”

„Bij mij is plaats voor twee,” verklaarde de geestelijke, bedenkende hoe er slechts twee bedden in zijne gansche woning waren te vinden.

„Bij mij ook!” riep de predikant, die mede aanwezig was.

„En ook bij mij!” verzekerde de burgemeester.

„En mij, geef mij het kind!” snikte Machteld, de armen reeds uitstreckende.

„Goed: daar zullen wij mede beginnen,” antwoordde de stuurman: „dat stompertje zal wel de eerste zorgen noodig hebben.”

En voorzichtig reikte hij der jonge weduwe, een klein, bewusteloos knaapje over.

Zij hield het kind nauwelijks aan hare borst geklemd, of zij vergat het overige, en snelde weg alsof men haar een schat had toevertrouwd, die zij vreesde dat men haar opnieuw zou ontrooven.

„Een kind! Een kind!” prevelde zij op hartstochtelijken toon;

„zou de zee, die mij mijn geluk ontstal, mij een troost willen wedergeven?”

Zij zag niets of niemand meer; zij hoorde de wind niet langer fluiten; zij voelde niet dat hij haar schier den adem benam; alle hare gedachten bepaalden zich tot het jeugdige wezen dat zij in de armen knelde.

HOOFDSTUK II.

Den volgenden morgen, reeds vroegtijdig, meldde de burgemeester zich bij haar aan.

Hij zag aanstonds aan haar gelaat, dat zij dien nacht geen oog gesloten had: maar toch lag er zulk eene uitdrukking van blijdschap over verspreid, dat hij niet eens behoefde te vragen, of het kind tot het leven was wedergekeerd.

„Ik zie het al,” zeide hij, „dat gij gelukkiger zijt geweest in uwe menschlievende pogingen dan wij. Vier dier mannen waren reeds dood. De twee anderen zijn nog slechts voor eenige uren tot bewustzijn gekomen. Zij waren echter te uitgeput om te spreken, en zijn gestorven, zonder zelfs den naam van hun schip te hebben genoemd.”

„O, die ongelukkigen! Kom nader, burgemeester; de goede God heeft zich over de onschuld ontfermd. Maar kom zachtjes, want hij slaapt zoo rustig.”

Haar bezoeker volgde haar en zag in haar eigen bed de knaap liggen, wiens fraai gezichtje reeds geen sporen van het doorstane lijden meer vertoonde.

Hij had een fonkelnieuw nachthemd aan. Zij had dit zeker in allerijl voor hem vervaardigd.

„Hoe hebt gij hem weder tot het leven gekregen?“ fluisterde hij haar vol bewondering toe.

Zij gaf hem eerst een wenk haar naar het aangrenzende vertrek te vergezellen, waar een heerlijk vuur brandde, dat zijn gloed ook in de slaapkamer verspreidde en antwoordde toen eerst:

„Ik ben drie uur bezig geweest met hem te wrijven en mijn adem in te blazen, hij scheen al geheel verstijfd, maar ik wilde het niet opgeven, en eindelijk, eindelijk kwam er weer beweging in.

Beschaamd keek de goede man voor zich. Drie uren! Had men hetzelfde ook slechts één uur lang met de andere drenkelingen volgehouden?

„Luister eens, juffrouw,“ zeide hij na een poosje; „Ik heb met mijn vrouw gesproken, en zij is het daaromtrent geheel met mij eens; wij zullen het kind bij ons nemen, totdat wij eenig bericht omtrent zijn familie hebben. Ga eerst zelf wat uitrusten, het is nog heel vroeg, en ik kan het u aanzien dat gij slaap nodig hebt, en dan, in den loop van den middag of van den morgen, zooals u dat zelf het best schikt, brengt gij hem naar ons over. Als hij nog niet wel genoeg daartoe schijnt, wikkelt gij hem eenvoudig in een deken.“

„Hem naar u overbrengen?“ vroeg Machteld verschrikt.

„Zeker. Gij kunt er gerust op zijn, dat hij het bij ons goed zal hebben.“

„En heeft hij dat hier dan niet?“ riep zij onstuimig uit. „O! burgemeester, doe mij dat verdriet niet aan. Ik weet wel dat ik hem later weer af zal moeten geven, over maanden of weken al misschien, als gij ontdekt hebt waar hij thuis behoort; maar laat hem mij tot dien tijd, en ik zal mij ten minste één in mijn leven kunnen verbeelden moeder te zijn.“

De burgemeester stak haar de hand toe.

„Van het oogenblik af dat het zoo is, trek ik natuurlijk mijne

woorden in,“ zeide hij: „Ik wenschte u alleen van een last te ontheffen!“

„Een last!“ herhaalde Machteld bijna verontwaardigd: „Noemt gij dat een last, een kleinen engel in huis te ontvangen? Zie, burgemeester, ik heb straks in den keuken loopen zingen, en het was mij sedert den dood van mijn man niet meer gebeurd. Ik ontstelde van mijn eigene stem. Maar als Frans mij gehoord heeft, moet hij ook weten dat ik hem daarom niet minder oprecht betreur.“

„Nee, zeer zeker niet. Maar laat mij u iets anders zeggen, arme ziel. Het is mogelijk, en zelfs niet onwaarschijnlijk dat ergens een vader of eene moeder op dit kind wacht; ik heb dus tot duren plicht alle mogelijke moeite aan te wenden, om te weten komen waar hij thuis behoort, en dien dag waarop ik dat verneem, zult gij van hem moeten scheiden. Zou het nu niet verstandiger en ook barmhartiger voor uzelve zijn, afstand van hem te doen nu, dat gij hem voor slechts eenige uren onder uw dak hebt en niet onherroepelijk aan hem zijt gehecht?“

Zij wierp hem een edelen, moedigen blik toe.

„Zoudt gij denken, burgemeester, dat ik in al mijn leed Frans niet had willen kennen? Ik ben twee jaar gelukkig geweest door hem; vijftig jaar lang misschien zal ik hem moeten beweenen, maar toch zal ik geen minuut lang vinden dat mijne levensvreugde daarmede te duur werd gekocht. Zoo zal het ook met dit kind gaan. Laat mij eenige weken gelukkig wezen in zijn bezit; wat daarna mag komen kan niet opwegen tegen de blijdschap mij een tijdje ten minste zijne moeder te hebben genoemd.“

„Dat is mooi! Dat is heel mooi!“ prevelde haar bezoeker ontroerd.

„Nee, het is alleen natuurlijk.“

„O! het zou te wenschen zijn dat een ieder zoo „natuurlijk“ gevoelde. Zeg mij nu, ter wille van de door mij te nemen maat-

regelen, droeg de knaap niets dat tot herkenningsteeken zou kunnen dienen?"

„Ik zal u alles toonen, wat hij aanhad. Het hangt in den keuken te drogen.”

Hij vergezelde haar ook daarheen, en zag nu behalve eenige onderkleertjes, een zwart fluweelen pak, met breeden wit kanten kraag. Het fluweel moest zeer kostbaar zijn geweest evenals de kant, en op de lage, verlakte schoentjes, die daarbij stonden, blonken zilveren gespen.

Eindelijk toonde Machteld hem ook een gouden halsketting, waaraan een medaillon hing, met het portret eener jonge, schoone vrouw.

Het moet een kind van rijke ouders zijn,” mompelde de burgemeester. „Is zijn linnengoed niet geteekend?"

„Ik heb er nog niet naar gezien; maar wij zullen het spoedig weten.”

En zij bekeek een der voorwerpen zorgvuldig.

„L. A.”, zeide zij, op twee geborduurde letters wijzende: „dat komt overeen met wat hij antwoordde toen ik hem naar zijn naam vroeg: „Lionel” zeide hij, maar wist niet verder.”

„Dus verstond hij u?"

„Ik ben zeker van ja.”

„Dat is vreemd. Lionel is toch een Engelsche naam. Maar dit maakt de zaak aanstonds veel gemakkelijker, want dan moet hij ook van Hollandsche ouders zijn. Ik zal in al onze groote bladen oproepingen zetten. Misschien kan hij zelf ook later wel het een of ander vertellen dat ons op het spoor brengt. Maar ik vergis mij niet. Op het medaillon staat een kroontje gegraveerd. Het is geen Hollandsche kroon, doch zij kan bij het wapen zijner familie behooren. Nu, wij zullen er in elk geval spoedig meer van hooren. Zoodra de knaap zonder gevaar weér uit kan gaan, moet gij eens met hem bij mij aankomen. Ik ben

er nieuwsgierig naar hem te zien in zijn doen en laten: tot weerziens dus.”

Het was Machteld eene groote verlichting toen de burgemeester weér vertrokken was. Elk zijner woorden deed haar pijn. Sprak er niet de zekerheid uit, dat hij haar weldra den knaap zou ontrukken, en dat nog wel voor altijd?

En toch, toch gaf zij zelve toe dat het niet meer dan rechtvaardig zou zijn hem, aan zijne ouders weder te geven. Zij had het aanstonds gezien, dat hij niet tot haar nederigen stand behoorde. Niet alleen zijne kleertjes, maar ook de lange, krullende lokken, die hem tot over de schouders golfden, gaven het aan. Neen, een visscherskind had nooit die fijne gelaatstreken, die lange, fluweelen wimpers, die goed onderhouden voetjes en handen kunnen hebben. Indien het uit ware gekomen, dat hij het zoontje van een hertog was, zou zij niet verwonderd zijn geweest. Hij zou haar dus tweemaal ontnomen worden, als men hem van haar weg kwam halen, want nooit zou hij zich in latere jaren de arme burgervrouw willen herinneren, bij wie hij eenmaal verpleegd was geweest.

En voor het eerst in haar leven rees er eene bitterheid in haar anders zoo zacht gemoed op, om het verschil in stand, dat een scheidsmuur op moest werpen tusschen stervelingen, die toch bestemd waren denzelfden pelgrimstocht af te leggen, hetzelfde einddoel te gemoet te gaan.

Dien middag kwam ook de pastoor naar haar beschermeling kijken. Hij was den ganschen morgen bezig geweest met een der mannen van de reddingboot, die dank zij de al te groote inspanning, of door gevatte koude, den vorigen avond, onmiddellijk na zijn terugkeer, door hevige bloedspuwingen was aangetast.

Hij vond den knaap in Machteld's woonkamer op den grond zitten spelen met een jonge poes van de bureu. Hij had zijne gedroogde kleertjes weder aan; doch de jonge vrouw was ijverig

bezig een ander, eenvoudiger pakje voor hem te naaien, „opdat hij zich niet zou behoeven te ontzien naar hartelust te stoeien,” zeide zij lachend tot den geestelijke.

„Gij hebt een wonder aan hem verricht,” sprak deze; „ik heb het van den burgemeester gehoord; en ik verwachtte trouwens ook niet minder van u. Weet de knaap niets te vertellen, dat ons eenige inlichting kan geven?”

„Niets, mijnheer pastoor. Beproof het zelf slechts.”

„Hoe oud ben je, kleine vent?”

Het kind zag hem verbaasd aan, liet toen de poes met rust en kwam voor den grijsaard staan.

„Drie jaar,” antwoordde hij in gebroken taal.

„En ben je lang op het schip geweest?”

„Ik geloof het wel.”

„Wie was bij je?”

„Veel menschen, heel veel.”

„Maar wie? Je papa?”

„Neen.”

„Je mama?”

„Mama is dood.” Hij zeide dit op een toon, die blijkbaar aangaf dat hij de droevige beteekenis van dat woord niet verstond.

„Maar je papa? Waar is hij dan?”

„Lionel weet het niet.”

„Je papa heeft je toch niet alleen op reis gezonden?”

„Neen, met miss Alice.”

„En naar wie ging je toe?”

„Naar iemand die heel, heel lief was, zeide Miss Alice, en zij heeft niet gejoek,” voegde het kind er bij, de armpjes om Machteld's knieën slaande.

De jonge vrouw begon van vreugde te weenen. Hoe lang was het niet geleden, dat iemand haar zulk een woord van ongekustelde teederheid had toegevoegd!

„Hoe heet je papa?” ging de pastoor voort, toen de knaap zich weder uit hare omhelzing had losgemaakt.

„Papa.”

„Maar hoe nog meer?”

„Lionel weet het niet.”

„Gij hebt gelijk,” zeide grijsaard: „wij zullen niet wijzer uit hem worden. De burgemeester bouwde gouden bergen op hetgeen hij ons vertellen zou. Hij is een optimist en gelooft altijd wat hij hoopt. Hij stelt zich eveneens voor, dat wij binnen enkele dagen reeds alles omtrent het schip en den knaap zullen weten. Het is mogelijk, hij weet heel wat meer dan ik, maar ik vrees dat hij zich vergist. Het kind ziet er volstrekt niet uit alsof hij uit Nederland kwam. Is een der zoontjes van onze badgasten ooit zoo gekleed als hij? De enkele aangespoelde voorwerpen schijnen ook veeleer in Indie thuis te behooren.”

Hij zag Machteld aan om haar eene vraag te doen en werd plotseling getroffen door den vreugdegloed, welke over hare trekken was gekomen.

„Verheugt gij u zoozeer over wat ik daar zeide?” vroeg hij ietwat streng.

Zij boog beschaamd het hoofd en mompelde:

„Van het oogenblik af dat zijne moeder dood is....”

„Maar zijn vader dan?”

„Zou hij van hem gescheiden zijn, indien hij hem innig lief had gehad.”

„Er kunnen dringende omstandigheden zijn geweest, die dit noodzakelijk maakten. In elk geval moogt gij niet vergeten, dat hij waarschijnlijk rijk was, en een grooten naam bezat, terwijl zoo hij niet herkend wordt....”

„In dat geval zou hij mijn naam en mijn geld hebben. Ik ben niet rijk, mijnheer pastoor, maar ik zou werken, dag aan dag werken, totdat ik rijk werd voor hem.”

De grijsaard stond op en liet de hand op haar hoofd rusten. „Machteld,” zeide hij op droefgeestigen toon: „weet gij wel dat er een gebod is dat luidt: „Gij zult u geen afgoden voor mijn aangezicht maken!”

„Zeker, mijnheer pastoor.”

„Welnu, ik vrees dat gij op weg zijt u een afgod van dit kind te maken, en dat blijft nooit ongestraft. Wat zal het wezen zoo hij u later ontrouw wordt?”

Machteld zag hem met een schoonen glimlach aan.

„Indien dit mocht gebeuren, zal het zeker niet zijn zoolang hij klein is; ik heb dus in elk geval nog jaren van geluk voor mij.”

„Ja, maar daarna?”

„Daarna, zoo het ergste mocht komen, zal ik de herinnering behouden eenmaal moeder te zijn geweest.”

Tegen eene dergelijke taal viel niet te redeneeren; men liet haar dan ook met vrede, maar zoodra zij zich alleen bevond, overmeesterde haar wederom de angst dat men in het eind te weten mocht komen waar Lionel tehuis behoorde. Des nachts werd zij telkens met eene luide hartklopping wakker, niet anders meenende of men klopte op de deur en kwam haar het kind ontnemen.

Dan rees zij haastig overeind, liep op de deur toe en ontgrendelde haar, maar steeds om een zucht van verlichting te slaken. De stille dorpstraat was geheel verlaten, en niets liet zich vernemen als de eeuwigdurende klaagtoon der zee, die sombere lijkzang voor al degenen die op zijnen bodem rusten. Toch, naarmate de dagen verstreken en er nog altijd geen bericht kwam, keerde er eenige rust in haar gemoed weder. Overal had men oproepingen in de dagbladen gedaan en geen enkel antwoord was daarop ingekomen. En terwijl speelde de knaap aan haar zijde voort, leerde zij hem prenten kleuren en de beteekenis der

daarop vermelde geschiedenissen verstaan, zoodat hij zich volkomen gelukkig in zijne nieuwe omgeving gevoelde.

Des Zondags, als zij hem mede naar de kerk nam, in zijn zwart fluweelen pakje, was zij de wereld te rijk. Maar bij een dergelijke gelegenheid deed een woord van den burgemeester haar ontstellen.

Moeder en pleegkind keerden uit de Hoogmis terug en zij bedacht juist, hoe hij over enkele jaren zeker als koorknaap zou mogen dienen, toen zij het hoofd der gemeente ontmoette en de burgemeester haar staande hield.

„Nog altijd geen nieuws, juffrouw,” zeide hij vriendelijk. „Ik begin waarlijk te gelooven dat men u zijn bezit niet betwisten zal.”

„Des te beter voor mij!” antwoordde zij met van vreugde stralend gelaat.

„Ja, ik zie wel dat gij u aan hem gehecht hebt, en dat is geen wonder ook, het is een prachtstuk van een jongen; hij gelijkt in niets op de knapen van het dorp; men zou hem zeer goed voor een kleinen prins kunnen houden.”

„Voor een kleinen prins!” mompelde de jonge vrouw, onder het huiswaarts keeren, en haar gelaat verkreeg eene uitdrukking van diepe bezorgdheid, „het is waar, de burgemeester heeft niet overdreven; hij ziet er geheel anders uit als de anderen, en ze zeggen dat dit in het bloed zit, dat het zich nooit verloochend. Nu is hij nog te klein om dat te toonen; maar wat zal het zijn als hij grooter wordt? Men zal hem hier op het dorp van alle kanten het verhaal zijner redding mededeelen; de burgemeester zal ook aan anderen hetzelfde zeggen omtrent hem, en spoedig zal hij in ieders oogen een prins zijn; hijzelf zal dat hooren en het gelooven; dat doet men altijd, en van dat oogenblik af zal hij leeren neerzien op mij, als op een wezen dat ver beneden hem staat, zal mijne woning hem als eene gevangenis gaan toeschijnen, waaruit hij slechts zal wenschen te ontvluchten, om

tot zijne vroegere grootheid weer te keeren. Dat mag niet, neen dat mag niet! Welke aanspraak kan de vader op hem doen gelden, die hem onder vreemden op zee liet gaan? Ik wil zijne moeder blijven, ik alleen; maar hoe zal ik voorkomen, dat de duivel van den hoogmoed ons niet scheidt?"

Zij dacht er uren lang te vergeefs over na, en besloot eindelijk om raad te gaan vragen bij den pastoor.

De grijsaard was te huis, en liet haar rustig uitspreken, terwijl Lionel zijne zuster naar den tuin vergezeldde.

„Gij zoudt dus het kind willen verhinderen den hem waarschijnlijk toekomenden rang in de maatschappij in te nemen?" vroeg hij ten slotte. „Ik meende integendeel dat gij edelmoedig genoeg zoudt zijn geweest om later uwe spaarpenningen aan te wenden om hem eene uitstekende opvoeding te laten geven."

„Ik zal hem alles laten leeren, mijnheer pastoor, alles wat maar kan; maar ik kan de gedachte niet dragen dat hij zich den een of anderen dag voor mij schamen zou en zie slechts of dat niet altijd gebeurt. Daar hebt gij Willem Korvers; hij ging naar Kampen en wist het tot officier te brengen. Hij is de zoon van arme, nederige visschers; zijn eigen broeders gaan nog altijd op zee, en toch schaamt hij zich reeds zoozeer over de zijnen, dat hij sedert nooit weer een voet te Zandvoort heeft gezet. De oude moeder gaat hard achteruit; men heeft het hem geschreven, maar hij antwoordde dat hij het te druk had met den dienst om over te komen, en toch ligt hij te Amsterdam in garnizoen. Vrouw Korvers zal sterven, zonder hem weer te hebben gezien; dat is hoe onze kinderen met ons handelen, als zij van grootheid gaan droomen.

„Het is niet gezegd dat Lionel op hem zal gelijken."

„Neen het is niet zeker, maar wel waarschijnlijk, en ik zou niet kunnen voortleven met dien angst."

„Dat is verkeerd, mijn kind, heel verkeerd," mompelde de

oude pastoor. „Waarom in de geheimen der toekomst door te willen dringen, en zich niet eenvoudig over te geven aan God, die alleen meester is van ons bestaan? Men ontloopt zijn lot niet, ook al zou men tot het einde der wereld vluchten."

„Gij weet alles zooveel beter dan ik, mijnheer pastoor, zoudt gij mij iets willen zeggen?"

„Zeer zeker, als ik het kan."

„Welnu dan, ik wil vóór alle dingen het geluk van den knaap. Geloof gij werkelijk dat het beter zou zijn voor hem te weten, dat hij van hooger afkomst is?"

De geestelijke zag een oogenblik verward voor zich.

Het was eene zeer moeilijke vraag, welke zij hem daar stelde.

„Ik wilde dat gij dit aan wijzeren dan ik zoudt vragen," zeide hij ootmoedig. „Vergeet niet dat ik weinig meer van de wereld ken, dan wat ik op dit dorpje gezien heb. Ik zal u volgens mijne overtuiging antwoorden; maar zij beteekent bitter weinig: neen, zoo de familie van den knaap zich niet aanmeldt om hem op te eischen, dan zou ik het als een ramp beschouwen, omdat hij daardoor een gekortwiekte vogel zou worden, die voortdurend er naar hunkeren moet de vleugels uit te slaan. En hoeveel gij ook zoudt verdienen, nooit zoudt gij zijne studies aan de hoogeschool kunnen betalen, of hem geld genoeg geven tot het volgen eener andere hooge loopbaan. Daar zijn duizenden per jaar toe noodig. Het zou dus mogelijk zijn dat er een ontevredene van hem groeide."

„O! mijnheer pastoor!" riep Machteld uit, vol vreugde de handen ineen slaande: „gij denkt er over zooals ik."

„Vergeef mij, maar ik geloof dat er bij u wel wat zelfzucht bij in het spel is," klonk het met een zachten glimlach.

„Om het even! Het komt toch op hetzelfde neer. Maar wat moet ik dan doen om een dergelijk ongeluk te voorkomen?"

„Zoo gij dit waarlijk doen wilt, is er slechts één middel op, doch alvorens daarover te spreken, moet gij u wel afvragen of gij het recht hebt den knaap de voorrechten van een hooger stand te onthouden. Bedenk wel dat de dag zou kunnen aanbreken waarop hij u dat verweet, en gij moet in staat zijn hem dan te kunnen zeggen: ik handelde tot uw geluk! Zoo Lionel bij u blijft zal het hem nooit aan iets ontbreken, zult gij hem in eene kleine, bloeiende zaak kunnen plaatsen, of wel hem een ordentelijk ambacht laten leeren: met hetgeen gij verdient, kunt gij hem op weg tot welvaart, ja zelfs tot rijkdom voeren; wordt hij echter een heer, dan zullen uwe verdiensten als niets tegenover zijne uitgaven zijn, zal hij waarschijnlijk zijn leven lang moeten voortdobberen met die zware verantwoordelijkheid: een stand op te moeten houden, zonder het noodige geld te bezitten om dit te doen. Hoevelen zijn niet reeds in dien strijd ten gronde gegaan! En hoeveel gelukkiger zijn zij niet, de kleine winkeliers en ambachtlieden, die geen valsche schaamte kennen, en onbekommerd mogen leven van hunne verdiensten!”

„Ja, dat zijn zij. Maar het middel waarvan gij daareven sprakt, mijnheer pastoor?” luidde het gejaagd.

„Ik zie er slechts één: het zou zijn deze streek te verlaten.”

Er kwam een nevel voor Machteld's oogen. Zou zij wel ooit kunnen scheiden van de plek, waar haar Frans haar bemind had? Van de kust waar zij geboren was en die zij steeds zoozeer had liefgehad?”

„Het zou mij hard vallen, mijnheer pastoor,” stamelde zij: „heel hard!”

„Dat begrijp ik; maar draag dan ook moedig uw lot, wat vrij wat verstandiger is. Laat den goeden God zorgen voor hetgeen u thans van angst en kommer vervult, en leef gelukkig voort in het heden. Niemand die kan voorspellen, of hij den dag van morgen beleven zal.”

„Maar zou het hem niet op andere wijze verborgen kunnen blijven?”

„Hoe wilt gij dat? Waar het geheele dorp zijne geschiedenis kent?” Machteld dacht een poosje na en zeide toen vastberaden:

„Dan zal het ook geschieden, mijnheer pastoor.”

„In elk geval moogt gij u daarmee niet overhaasten, mijn kind. De knaap kan uit verre streken gekomen zijn, waar nog niets van de schipbreuk bekend is, zoodat er misschien maanden zullen verloopen, al eer men van daar eenig bericht ontvangt. Wacht dus voorloopig nog af; dezen zomer zult gij wederom veel verdienen, en wellicht den een of ander vinden, die uwe zaak van u overneemt. Ook ter wille van Lionel's geluk, moogt gij geen geld weggooien; hij is trouwens nog zoo jong, dat niemand hem vooreerst over zijne geboorte spreken zal.”

Zij erkende hoe wijs de woorden waren, en vertrok met de vreugde in het hart, dat haar offer nog niet terstond behoefde gebracht te worden.

Het kind huppelde vooruit, met een hoepel, dien zij hem geschonken had; o! dat hij altijd zoo klein, zoo onwetend mocht blijven.

In de verte blonk het kruis van het kerkhof. Zij durfde er den blik niet heenwenden. Het was haar te moede, alsof degenen, die daar rustten haar toefluisterden, dat zij hen ontrouw werd, dat zij hier voort had moeten leven en sterven, gelijk zij allen hadden gedaan. Waartoe zijne geboortestreek te verlaten en tot andere oorden te gaan, gelijk de lieden deden, die den tijdgeest volgden en zich aan geen plek op aarde meer hechten?

Zou zij voortaan niet meer bij hunne graven komen bidden, zij die tot hiertoe de laatste rustplaats harer vrienden zoo trouw verzorgd had, die er steeds door bloemen op kweekte?

Was het dan voldoende dat eene nieuwe liefde het hart van

en mensch binnensloop, om hem ontrouw te maken aan hetgeen hij eertijds had bemind?

En de zee, die wreede en toch zoo dierbare zee, ging zij ook haar verlaten? Zouden de bosschen en rivieren haar ooit kunnen vertroosten over dat gemis?

Zij schudde langzaam het hoofd en fluisterde:

„Ik zal dit alles nooit vergeten, o! neen nooit! Maar Lionel moet voor mij behouden blijven!”

De zomer brak aan; nooit te voren had hare zaak zoozeer gebloeid en nadat zij eene advertentie geplaatst had, om iemand te vinden die haar over zou nemen, deden zich verscheidene liefhebbers voor; men wist dat zijzelve op weg was geweest er rijk in te worden.

Er werd op het dorp druk gefluisterd over haar besluit, en niemand geloofde de reden welke zij daarvoor opgaf, dat zij zich op eene plaats wilde vestigen, waar Lionel een goede school zou vinden. De school te Zandvoort was ruimschoots voldoende voor zulk een kleinen jongen, die nog lezen en schrijven moest leeren.

„Neen,” zeiden de buurvrouwen tot elkander: „Wat zij wil, het is heel iets anders. De ijdelheid is in haar binnengeslopen, van het uur af waarop het haar in de wereld goed begon te gaan. Zij wil de groote steden zien en zich daar gaan vestigen. Dat rijkemanskind, dat zij bij zich heeft, bracht haar hoofd nog verder op hol.”

Alleen de pastoor zag haar vol leedwezen vertrekken. De burgemeester en hij waren de eenigen die wisten waar zij zich voortaan vestigen ging. Zij hadden dit willen weten, voor het altijd mogelijke geval, dat men de bloedverwanten van het kind op het spoor zou komen.

HOOFDSTUK III.

Het was op een zoelen avond in Indië. Den ganschen dag was de hitte zoo drukkend geweest, dat men slechts eenige uren verder was getrokken en toen een nieuw kamp had opgeslagen. De commandant der kleine karavaan was daarover slechts half tevreden geweest, maar hij had toegegeven aan de smeekbeden van zijn metgezel en vriend, Arnoud Norbert, die, evenals hij, de opdracht had ontvangen eene nieuwe, zeer uitvoerig bewerkte kaart van Neerlandsch Indië te vervaardigen. Arnoud had een paar dagen te voren een val van het paard gedaan en was zoo ongelukkig terecht gekomen, dat hij zijn rechterarm geheel ontwricht had. Zij hadden geen dokter bij zich, zoodat hij zichzelf maar zoo goed en zoo kwaad mogelijk geholpen had, en nog altijd over hevige pijn klaagde. Dat was het dan ook wat Barthold van Renesse had aangespoord dien avond aan zijn verlangen gehoor te geven en zij zaten nu voor zijne tent te rooken, terwijl hun gevolg niet ver van daar bezig was met kaartspelen.

„Verlangt gij nog altijd zoozeer naar Nederland terug?” vroeg Norbert, nadat beiden een tijdlang het stilzwijgen had bewaard.

Renesse zag hem verbaasd aan en antwoordde:

„Hoe kunt ge het vragen? Weet gij dan niet meer wat mij naar het moederland roept? O! ik word bij oogenblikken door zulk een heimwee verteerd, dat zich allerlei sombere gedachten van mij meester maken en dat het mij is als zou het uur van wederzien nooit voor mij aanbreken.”

„Ook mij gaat het aldus,” mompelde zijn kameraad, „en ik vraag mij af of wij niet beter zouden doen ons gewonnen te geven, en terug te keeren, met de verontschuldiging dat de taak onze krachten te boven ging, of wel dat ons gestel niet tegen dit aangrijpend klimaat bestand was?”

Berthold schudde langzaam het hoofd en zeide kortaf:

„Handel persoonlijk zooals gij wilt, maar ik blijf op mijn post. Het gouvernement heeft vertrouwen in mij gesteld en mij dit werk opgedragen; ik hoop het ook te voleindigen.”

„Nu, dan blijf ik ook, want ik laat u niet alleen in deze wildernissen achter, overgeleverd aan een handjevol lieden, van wier verleden wij niets afweten; dat zou in mijne oogen gelijk staan met verraad. Ondertusschen kan ik u niet gelijk geven. Gij hebt een meisje lief, om wier hand gij niet hebt durven vragen, omdat gij geen geld bezat; maar dat was dwaasheid, want gij hadt een mooien naam, en zij is rijk genoeg voor twee. Daarbij zijt gij zoo knap, dat gij ook in Europa eene mooie carrière zoudt hebben gemaakt. Zij heeft natuurlijk uwe gevoelens voor haar geraden en u waarschijnlijk op hare beurt bemind; maar gij speelt een gevaarlijk spel, zoo gij eenige jaren achtereen wegblijft, en haar in dien tusschentijd maar rustig laat luisteren naar al de fraaie woorden harer overige aanbidders. Hoe licht vergeet men de afwezigen niet!”

„Blanche heeft beloofd op mij te zullen wachten, en ik vertrouw volkomen op haar woord; indien zij een zeeofficier had liefgekreken, zou zij immers verkeeren in hetzelfde geval. Neen, hoezeer ik ook naar Nederland hunker, het is niet omdat ik een oogenblik aan haar twijfel; het is omdat ik niet leven kan buiten haar; omdat ik telkens tot mijzelven herhaal hoe kort het leven is, en hoe wreed het is van dien korten tijd nog jaren van scheiding af te nemen. Indien ik ooit kwam te sterven in Indië, vriend, dan moet gij mij beloven tot haar te gaan en haar te zeggen hoe mijne gedachten voortdurend van haar vervuld bleven. Doch ik ben kinderachtig aan mijn dood te denken, terwijl ik mij nooit zoo gezond heb gevoeld. Nog slechts anderhalf of twee jaren geduld en onze arbeid is volbracht, en ik zal ten minste genoeg overgespaard hebben om niet op hare

kosten te moeten leven. Voor u echter is het eene andere zaak; gij hebt een aardig fortuintje, al zijt gij dan ook niet rijk te noemen, en gaaft slechts toe aan eene voorbijgaande opwelling van eerzucht, toen gij hebt aangevraagd mij te vergezellen. Reeds van het begin af zag ik dat alles u tegenviel, dat gij niet aan Indië kondet wennen; waarom dan zoudt gij niet terugkeeren?”

„Ik herhaal u, dat ik daarvan niet wil hooren, zoolang als gijzelf de taak voortzet. Laat ons er niet meer over spreken, en liever ter ruste gaan. Wij hebben morgen weder een vermoeienden dag.”

En hij stond op en wenschte zijn reisgenoot goeden nacht.

Ook Berthold was overeind gerezen en trad glimlachend zijne tent binnen.

„Het is eene vergissing geweest, dat Norbert ooit meëging,” prevelde hij hoofdschuddend: „Als men zoo gehecht is aan de wereld en hare vermaken, moet men niet naar deze onbewoonde streken komen. Hij wordt door verveling verteerd; het is niets anders, en de arme jongen deed vrij wat beter de zaak maar op te geven. Doch ik versta hem wel: hij schaamt zich daarvoor, zoolang ik haar doorzet.”

Hij was zelf doodelijk vermoeid, en het duurde geen kwartier of hij lag op zijne legerstede uitgestrekt en sliep in.

Ook de inlanders en de eenige Europeanen, die de beide heeren op hunne reis vergezelden, maakten zich gereed ter ruste te gaan, en weldra was het kamp in de diepste stilte gedompeld, totdat Jacob Grevels, de Hollandsche landmeter, eensklaps opspong en tusschen de tanden mompelde:

„Het is waar ook, ik heb geheel en al vergeten mijnheer van Renesse de boodschap dier Javaansche vrouw over te brengen; als hem een ongeluk overkwam zou ik het mijzelf nooit vergeven. Laat mij eens zien, wat was het ook weer wat zij zeide: „Maak gebruik van een oogenblik waarop gij uw meester alleen

kunt spreken en waarschuw hem dan de oogen goed open te houden, want hem hangt een groote ramp boven het hoofd," het mensch is zeker half gek geweest, maar men kan het nooit weten; het is beter hem dit mede te deelen, al lacht hij mij misschien ook om mijne goedgeloovigheid uit."

Hij haastte zich zijne kleeding weder in orde te brengen en verliet tien minuten later de tent, welke hij met twee inlanders deelde.

Het was een prachtige, heldere nacht, tallooze sterren fonkerden aan het uitspansel; het maanlicht wierp over alles een zilverachtigen gloed, en tot zelfs in de tenten heerschte er een zacht schemerduister.

De landmeter had dan ook geen moeite zijn weg te vinden, en was tot vlak bij de tent van zijn chef genaderd, toen hij eensklaps stil bleef staan. Het kwam hem voor dat hij schreden hoorde, en vreezende verdacht te zullen worden hem te hebben willen bespieden, verborg hij zich haastig achter de tent. Hij zag echter nog de schaduw van een man, en twijfelde niet of het was de heer van Renesse zelf, die zijn vriend nog iets te zeggen had gehad en thans van hem wederkeerde. Hij was dus nog op; zooveel te beter; dan behoefde hij hem niet te wekken. Na dus nog eene minuut gewacht te hebben, trad hij uit zijn schuilhoek te voorschijn en wilde hij juist binnengaan, toen er vlak bij hem een schot werd gelost. Hij was zoo weinig op een dergelijk iets voorbereid geweest, dat hij over al zijne leden huiverde en naar alle richtingen uitkeek, om zich te vergewissen van welke zijde eene vijandelijkheid kwam, waarop niets hem of een der anderen was voorbereid.

Maar op hetzelfde oogenblik snelde iemand de tent van zijn chef uit. Het was dezelfde schaduw, die hij er binnen had zien gaan, en op eens weerklonk de voorspelling der Javaansche vrouw weër in zijne ooren, en werd hij door een somber

vermoeden aangegrepen. Zou iemand een wrok tegen Renesse gekoesterd hebben? Hij moest zich aanstonds vergewissen of die jonge man eenig letsel bekomen had. In een oogwenk bevond hij zich in de tent en naderde hij de legerstede. Berthold van Renesse lag daar nog op uitgestrekt, en schijnbaar rustig te slapen; maar Grevels wilde toch volkomen zekerheid hebben en streek een lucifer af. Maar nu ontsnapte hem een kreet van ontzetting. Het voorhoofd van den ongelukkige was door een kogel doorboord; aan zijne zijde rustte het pistool, dat tot de misdaad gediend had.

Jakob zocht in zijne ontsteltenis te vergeefs naar een kaars, en toch moest hier vóór alle dingen getracht worden de levensgeesten weder op te wekken, wat in dit schemerdonker niet ging. Zijne eerste gedachte was dus Arnoud Norbert te gaan wekken, om hem te vragen hem bij te staan en hij snelde naar diens tent heen, om daar als een wervelwind binnen te stormen.

De jonge ingenieur lag te slapen, en Grevels moest hem herhaaldelijk toeroepen aler hij ontwaakte.

Hij keek verwonderd op en vroeg haastig:

„Wat is er? Mij dunkt ik ben pas ingeslapen; is er onraad?"

„Vergeef mij, mijnheer," antwoordde de man op sidderenden toon, „maar er is een misdaad gepleegd."

„Eene misdaad, zegt gij?" riep Arnoud, overeind springende, uit: „Op wien?"

„Ik ging naar mijnheer van Renesse, om hem nog iets te zeggen dat ik vergeten had, en hoorde in zijne tent een schot vallen. Onmiddellijk daarop snelde een man zijne tent uit, en toen ik toeschoot om te zien wat er voorgevallen was, vond ik den chef met een kogel door het hoofd neêrliggen."

Norbert slaakte een doffen uitroep en de landmeter zag hoezeer hij beefde.

„Kom mede," zeide hij daarop: „Gij moet mij helpen, want

gij weet dat ik nog niets met mijn rechterarm kan uitvoeren, en wij zullen alles doen wat wij kunnen om mijn vriend te redden. Hier hebt gij een lantaren; steek haar op, wij zullen daarginds het verbandkistje vinden."

Grevels gehoorzaamde hem; maar toen zij aangekomen waren en hij Renesse in zijne armen ophief, terwijl Norbert hem bijlichtte, bleef hun geen twijfel meer over. De kogel had slechts al te goed doel getroffen, de dood moest oogenblikkelijk zijn gevolgd. Berthold had blijkbaar geen enkele beweging gemaakt, er viel geen spoor van eene worsteling te bespeuren. Zij staarden elkander sprakeloos en verslagen aan.

Eenklaps boog Arnoud zich naar den grond en raapte het pistool op, dat hij aandachtig bekeek.

"Het is het zijne," mompelde hij, het wapen onder de oogen van zijn landgenoot houdende: „Zie slechts, hier staan zijne voorletters op. Maar wat ter wereld kan hem tot zulk eene wanhopige dood hebben aangespoord? Het is waar, hij was in den laatsten tijd zeer zwaarmoedig; van avond beklagde hij er zich nog over door heimwee verteerd te worden; maar tusschen dat en een zelfmoord..."

„O! geloof mij, mijnheer, wij hebben hier met geen zelfmoord te doen," verzekerde Grevels. „Ikzelf heb den man gezien, die de tent, na het lossen van het schot, verliet. Indien hij de schuldige niet ware geweest, zou hij immers om hulp geroepen hebben."

„En hebt gij hem niet herkend?"

„Neen, ik zag slechts een weggijlende schaduw. O! ik zal het mijzelfen nooit vergeven, dat ik den ellendeling niet achterhaald heb! Ik dacht aan niets anders dan dat de chef hulp kon behoeven."

„Wij zullen zien of gij gelijk hebt of niet: mijn vriend kan zeer goed tot gewoonte hebben gehad zijn pistool altijd gereed te leggen naast zijn bed; maar in dat geval moeten er nog zes kogels opzitten. Bekijk het wapen eens zorgzuldig."

Grevels deed gelijk hem geboden was, en bleef als versuft staan. Een der kogels ontbrak en voor zijn geoefend oog leed het geen twijfel of dit was wel het moordtuig geweest.

„Gij ziet het," sprak Norbert op gesmoorden toon: „de zaak is zoo goed als uitgemaakt. Gij zijt de speelbal geweest uwer verbeelding en hebt zeker in de schaduwen der palmboomen een menschelijke gestalte meenen te zien. Het is een allertreurigst geval; ik persoonlijk verlies een vriend en wij allen een humanen en bekwamen chef."

„Moet ik de anderen roepen?" vroeg Grevels snel.

„Neen, dat is niet noodig. Zij zullen het morgen slechts al te vroeg hooren. Hier is toch geen menschelijke hulp meer mogelijk, en de arme kerels hebben hun rust wel noodig."

„Dat is zoo, mijnheer; maar geen hunner, die niet gaarne iets over zou hebben voor onzen armen chef, en dan konden wij misschien den ontrek onderzoeken."

„Gij blijft dus bij uw dwaas denkbeeld? Het is onzin! Hebt gij ooit bemerkt dat onze chef zich een vijand maakte? Hij was steeds de welwillendheid zelve voor een ieder."

„Dat is zoo, en ik kan mij ook niet voorstellen wie ter wereld belang kon hebben bij zijn dood; maar niemand kan mij datgene, wat ik met eigen oogen heb gezien, uit het hoofd praten, en ik gaf wat als ik den schuldige ontdekken kon."

„Ook al hadt gij gelijk, dan nog zoudt gij hem te vergeefs zoeken. Er is minstens een kwartier over verlopen, en als men iets dergelijks op het geweten heeft, zorgt men wel dat men uit de voeten komt. Wees dus verstandig en laat de anderen slapen. Gijzelf kunt ter ruste gaan, of hier blijven, zooals gij wilt. Ik moet de papieren van mijn ongelukkigen vriend bijeen zoeken en verzegelen."

„Dan zal ik u helpen, zoo gij mij dat veroorlooft."

Den volgenden morgen verspreidde de tijding van het gebeurde

eene ware verslagenheid onder de inlanders; zij hadden zich allen aan hun jongen meester gehecht en konden niet gelooven aan zijn dood, voordat zij hem daar bleek en roerloos, met doorboorden schedel hadden zien liggen. Men moest hem nog dienzelfden dag begraven, en Grevels plantte aldaar een kruis, opdat men later steeds de juiste plek terug kon vinden, waar hij rustte. Norbert legde de diepste aandoening aan den dag en besloot dat men aldaar nog blijven zou, tot de wederkomst der beide zwarten, die hij had afgezonden om het bericht naar de naastbijliggende stad over te brengen, van waar het naar Holland zou worden opgezonden.

Nadat de sombere plechtigheid afgelopen was, nam hij een geweer over den schouder en zwierf alleen de bosschen in. Hij voelde zich niet in staat tot eenigen arbeid.

Grevels stond hem na te staren en ontstelde bij het vernemen eener stem, vlak aan zijn oor.

Hij keerde zich om en zag de inlandsche vrouw naast zich staan, die hem vier en twintig uren te voren gewaarschuwd had. Zij was nog niet oud, en moest voorheen, in haar soort, zeer schoon zijn geweest; hare gitzwarte oogen gloeiden als karbonkels en zij sprak op heerschzuchtigen toon:

„Mijne woorden hebben geen indruk op u gemaakt en gij hebt uw meester laten dooden!”

„Die beschuldiging verdien ik niet,” riep de landmeter uit: „Ik herinnerde mij uwe waarschuwing pas toen ik zou gaan slapen, en liep toen onmiddellijk naar den chef.”

„Maar gij zijt te laat gekomen; en toch ook weér te vroeg, om zooals de anderen te gelooven dat hij zichzelf doodde.”

„Dus neemt gij ten minste aan dat hij vermoord werd?” vroeg Grevels, bijna verheugd.

„Ik weet het.”

„Kent gij dan ook den dader? O! noem hem dan; want

mijnheer Norbert beweert dat hij alleen in mijne verbeelding bestaat, en zoo zullen wij hem nooit ontdekken.”

De vrouw stootte een schellen lach uit en antwoordde langzaam: „Misschien heeft de andere meester reden aldus te spreken.”

„Wat bedoelt gij?”

„Gij zijt niet heel slim, of wel gij zoudt alles reeds begrepen hebben. Al hebt gij het gezicht van den dader niet gezien, gij zaagt toch zijn figuur. Was hij, ja of neen, gekleed als een Europeaan?”

„Ja, en het is waar, ik had daar nog niet aan gedacht,” mompelde Grevels.

„En wie was, behalve gij, de eenige Europeaan in het kamp?”

De landmeter wilde een naam noemen, maar hij bedacht zich onmiddellijk en riep uit:

„Neen, neen, dat is ondenkbaar! Zij waren vrienden, en daarenboven kan hij den rechterarm niet verroeren en sliep hij rustig toen ik bij hem kwam. Het is onmogelijk!”

„Wat is onmogelijk onder de zon?” sprak de vrouw spottend: „Ik zeg wat ik zeg.”

„Gij zijt eene duivelin; hoe zoudt gij dat weten?”

„Ik weet vele dingen, waar anderen zelfs niet over nadenken. In de kampong komt men tot mij als men iets wil ondernemen, omdat ik voorzie of het goed of kwaad zal uitloopen; maar gij blanken gelooft niet aan eene dergelijke macht, en ik zou ook niet tot u gekomen zijn om u dit te zeggen, als ik niet meê had willen werken om den jongen meester te wreken, gelijk ik beproefd heb hem te redden. Hij is vriendelijk geweest voor mijn kind, en heeft hem een zilverstuk gegeven: dat vergeet ik niet.”

„Als dat zoo is, draag dan zorg voor zijn graf. Wij moeten verder trekken en hem alleen laten; maar vroeg of laat kan zijne familie wenschen dat hij opgegraven wordt.”

„Ik zal er over waken. Nog eens, wees niet blind en vertrouw dien ander niet. Gij hebt voortaan een vijand in hem, want gij waart getuige van de zaak en dwaas genoeg het hem te zeggen.”

„Hoe weet gij dat alles?”

„Ik, ook ik stond op post; maar ik was wel zoo verstandig mij niet te vertoonen. Ik zag u aankomen en dacht dat alles gered was, maar gij gingt voor den moordenaar uit den weg. Laat dit u een les zijn hem ook voortaan te ontwijken.”

Hij wilde haar nog met vragen overstelpen; doch zij was reeds verdwenen.

Dienzelfden dag werd een kleine patrouille Hollandsche soldaten door eene bende Atjehers overvallen. De onzen hadden zich heldhaftig verdedigd, maar moesten in het eind wel voor de tiendubbele overmacht zwichten. Geen enkele lafaard bevond zich in hun midden; niemand dacht aan vluchten, en zij werden een voor een neêrgehouden, tot geen hunner meer staande bleef. De vijand koelde zijn wraakzucht nog op een of twee lijken en keerde toen, brooddronken van vreugde over de behaalde overwinning naar zijn dorp terug.

Er waren ongeveer vijf kwartier over de algemeene slachting verlopen, toen een jong onder-officier tot het bewustzijn wederkeerde en de oogen opsloeg. Hij had twee wonden bekomen, die hem, schijnbaar levenloos, ter aarde hadden geworpen, maar thans scheen het hem toe, dat, indien iemand zich zijner slechts ontfermde, hij nog zou kunnen herstellen, en zijn blik dwaalde met onuitsprekelijk verlangen door het bosch heen, om zich te vergewissen of zich dan nergens een sterveling zou vertoonen, die hem hulp kon bieden. Maar de ongelukkige was alleen van dooden omringd.

Plotseling zag hij twee oogen op zich gevestigd. Hij huiverde,

want hij herkende zij u luitenant, dienzelfden morgen nog een mooi, frischgebouwd officier; nu niets meer dan eene bloedige massa, met van pijn verwrongen gelaat. Welk een gruwel was de oorlog toch!

„Ik wilde dat ik u helpen kon, luitenant,” zeide de sergeant: „maar, helaas! ik kan zelfs geen hand uitsteken.”

„Met mij is het trouwens gedaan, Wouters,” luidde het antwoord: „en het eenige wat gij nog voor mij zoudt kunnen verrichten, ware u met een boodschap te belasten voor mijn broeder in Nederland.”

„Kon ik dat slechts doen, luitenant! Maar gij ziet in welk een toestand ik verkeer. Morgen zal ik niet meer wezen dan een lijk, dat de roofdieren elkander betwisten.”

„Neen, gij vergist u, in uwe oogen schuilt nog te veel leven.”

„O! misschien, zoo iemand mij verbinden kon....” sprak de jonge man, in wien de hoop herleefde.

„Dat zal geschieden. Als de commandant van onzen post ons niet weder ziet keeren, zal hij ons op laten sporen, en dat is niet moeilijk, want men weet waarheen wij ons moesten begeven. Men zal u dan redden; ik beleef echter dat oogenblik niet meer, binnen een uur zal ik dood zijn. Wilt gij u met mijne laatste woorden aan mijn broeder belasten?”

„Als ik u daarmee van dienst kan zijn, dan van ganscher harte, luitenant.”

„Ik dank u bij voorbaat; gij wentelt mij daarmee een zwaren last van de ziel. Ik had vooraf moeten bedenken hoe verraderlijke deze guerilla-krijg was, en steeds een brief aan hem gereed behooren te hebben, waarin ik hem alles mede deelde, voor het geval dat ik den een of anderen dag mocht bezwijken; maar als men jong is, gelooft men zich onsterfelijk en ik was zeker hem weder te zien.”

„Waar kan ik hem vinden, luitenant?”

„Mijn broeder? Op het landgoed Nederoord bij Valkenburg. Hijzelf heet Duco van Nederoord. Gij zult hem mijn laatsten groet overbrengen en hem zeggen hoe gaarne ik hem nog eens had weergezien, hem en het vaderland; maar ik heb mijn plicht gedaan; en ik sterf daarom getroost. Zeg hem verder dat onze vader mij, kort voordat hij stierf, bij zich liet komen en mij toevertrouwde hoe er in een der kelders van het kasteel een schat verborgen lag. Mijne moeder was eene Duitsche en bleef heel haar leven bijzonder gehecht aan de kloosterschool, waar zij hare opleiding had genoten; zij was eene nicht van de abdis, en toen deze het oogenblik aan zag komen, waarop de orde uit Duitschland verjaagd zou worden, ontbood zij mijn vader bij zich, om hem te smeeken de gelden van haar huis in bewaring te nemen en te behouden tot den dag, waarop zij naar Pruisen terug zouden keeren, en aldaar een nieuw klooster zouden bouwen, want zij was overtuigd dat binnen enkele jaren de vijandelijkheden tegen de geestelijkheid zouden eindigen. Mijn vader beloofde aan haar verzoek te zullen voldoen, op voorwaarde dat hij den schat zou mogen begraven. Hij deed dit in den zoogenaamden kerker, zeg dat aan mijn broeder. Het geld, ongeveer een millioen, ligt verborgen onder den vierden steen, dien men betreedt als men de trap afkomt. Zeg hem ook dat mijn vader hem dit geheim toevertrouwd zou hebben, even goed als aan mij, indien hij daartoe destijds niet te jong ware geweest.”

„Is dat alles, luitenant.”

„Ja, het is alles. Mijn broeder zal begrijpen, dat hij over den schat moet waken, tot den dag waarop de nonnen het geld van hem zullen opeischen. Ik dank u ondertusschen nogmaals. God geve dat gij hem bereiken moogt, gij redt daarmee de eer van onzen naam.”

En de ongelukkige liet het hoofd weder terugzinken op den grond, als had de inspanning zijne laatste krachten gekost. Een

oogenblik later trad de doodstrijd in; hij was hevig, maar duurde slechts kort. Weldra had hij opgehouden te lijden

Zijne voorspelling werd echter bewaarheid; nog voordat de avond gevallen was, bereikte eene compagnie van ons leger de plaats des onheils, maar om nog enkel sergeant Wouters in leven te vinden. Hij was zoo zwaar gekwetst, dat men hem met de uiterste voorzorgen naar den Nederlandschen post moest overbrengen en dat het weken duurde, al eer de dokteren hem buiten gevaar verklaarden. Hij werd daarna naar het moederland teruggezonden, als ongeschikt voor den militairen dienst, en het eerste wat hij bij zijne aankomst vernam, was, dat hij het ridderkruis der Militaire Willemsorde had ontvangen.

HOOFDSTUK IV.

Duco van Nederoord, had per telegraphisch bericht, de tijding van het overlijden zijns broeders ontvangen, en had zich daardoor als vernietigd gevoeld; tusschen de beide jonge lieden had steeds de grootste eendracht geheerscht, en hij was zoo trotsch op dien ouderen vriend, die slechts één enkel denkbeeld voor oogen had gehad: in alles zijn plicht te doen en den ouden geslachtsnaam nieuwen luister bij te zetten.

De familie Nederoord had zich in vroegere eeuwen, vooral op krijgskundig en politiek gebied, onderscheiden. Er waren groote veldheeren, groote staatslieden van hun naam geweest; maar toen zij door rijke huwelijken vermogend werd, had het jongere geslacht nog enkel aan het najagen van vermaken gedacht, en had men nu niets meer van hen weten te roemen, dan hun kasteel, hunne paarden en hunne feesten.

Harold, de jonge luitenant die op Sumatra gesneuveld was, had deze gedachte niet kunnen verdragen. Niettegenstaande al de liefde, heel den eerbied, die hij zijn vader toegedragen had, was het hem een doorn in het oog geweest, dat deze zich eveneens tevreden had gesteld eep braaf rechtschapen landedelman te wezen; reeds vroegtijdig had hij verklaard naar de Militaire Academie te willen gaan, was op schitterende wijze door al zijne examens gekomen; had daarna aanstonds doorgestudeerd, om op de Hoogere krijgsschool geplaatst te worden, had ook daar met glans het eind-diploma behaald, en toen aangevraagd om vijf jaren naar Indië te worden gedetacheerd.

„Maar, Harold,” had zijn broeder, die destijds student was, lachend tot hem gezegd, „gij gunt u zelf nauwelijks tijd tot ademen!”

De oudste Nederoord haalde de schouders op.

„Ik moet allereerst toonen, dat ik niet alleen een boekenworm ben. Kom ik met de Willemsorde terug, dan zal ik er aan gaan denken ook wat van het leven te genieten, tot zoolang echter is daarvan geen sprake.”

Duco had hem uitgeleide gedaan tot aan boord, en later vol bewondering gehoord, hoe de jonge man geen gelegenheid voorbij liet gaan om zich te onderscheiden. Het was nu hemzelf een spoorslag geweest om binnen den kortst mogelijken tijd af te studeeren, en hij dankte er thans den hemel voor, want het groote fortuin dat eenmaal zijne familie had toebehoord, was als sneeuw voor de zon versmolten. Zijn vader had het grootste gedeelte van zijn vermogen gestoken in gronden, die zoo goed als niets oprachten, en welke men niet eens van de hand kon doen; het onderhoud van het landgoed was daarenboven zeer kostbaar, en de jonge Meester in de Rechten was zeer blij geweest zich als advocaat te Maastricht te vestigen, om op die wijze in zijn levensonderhoud te voorzien!

Nu dat Harold overleden was, had er een gansche ommekeer in dien staat van zaken kunnen plaats hebben, want hij had thans, als eenige erfgenaam, het recht zich van het kasteel te ontdoen, en het was zoo beroemd om zijne schoonheid, dat het zeer zeker een koper zou hebben gevonden. Dan ware hij op eens van alle lasten af geweest en had door de koopsom een mooi kapitaal verkregen.

Maar hoezeer die uitkomst hem ook mocht toelachen, hij verwierp haar aanstonds met verontwaardiging. Harold had zoozeer aan het oude familieslot gehecht, dat het hem toescheen als zou hij tegen de nagedachtenis zijns broeders zondigen, indien hij het landgoed in vreemde handen liet overgaan. Liever verkoos hij heel zijn leven lang arm te blijven.

Een rijk huwelijk had hij gemakkelijk kunnen doen. Menig jong meisje zou zich gelukkig hebben geacht barones van Nederoord te worden; hij bezat bovendien een aangenaam uiterlijk en zijn gezelschap was zeer gezocht; maar ook dat stuitte hem tegen de borst; hij dorstte naar geluk en gevoelde dat hij dit nooit anders zou kunnen vinden als door eene vrouw die hij waarlijk lief had, en deze had hij tot dusverre nog niet ontmoet.

Ongeveer drie maanden na het overlijden zijns broeders ontving hij een schrijven uit den Haag, waarin een jongmensch, de voormalige sergeant Wouters, hem verzocht te spreken. Hij had hem Harold's laatste woorden over te brengen, en stelde hem voor zelf naar de Residentie over te komen. Duco aarzelde niet; hij had juist een moeielijk proces aan de hand, dat nog weken lang zijne aanwezigheid te Maastricht zou vereischen; maar hij antwoordde met het dringend verzoek, dat Wouters naar Limburg zou komen, en zoolang hij slechts wilde op Nederoord zou vertoeven. Ook al moest zijn gastheer dagelijks verscheiden uren achtereen te Maastricht doorbrengen, hij zou

op het slot gelegenheid genoeg vinden zich te verstrooien, en tevens in de frissche buitenlucht kunnen uitrusten van de doorstane vermoeienissen.

Wouters kreeg dit antwoord op een morgen, dat hij zich juist afvroeg wat hij met het leven zou beginnen. Zijne gezondheid was voor goed geknakt; zijne familie bezat geen middelen om in zijn onderhoud te voorzien; de regeering had hem een pensioentje toegestaan, te gering om zelfs ook maar over te spreken, en de jongeling, die zoo vast gehoopt had officier te worden, en door een brandende eerzucht verteerd werd, zag zich thans genoodzaakt overal om arbeid te bedelen.

Maar hij was niet voor den handel opgeleid; op kantoren kon men hem dus niet gebruiken. Bij politie of spoorwegen in dienst te treden, lieten zijne geschokte krachten hem niet toe: de uitgevers tot wie hij zich om vertaalwerk richtte, antwoordden hem met gedrukte briefjes dat zij reeds lieden in overvloed hadden, die zich met deze taak belastten, en zoo vroeg hij zich radeloos af, wat er in de naaste toekomst van hem worden moest.

Duco's brief verspreidde plotseling een lichtstraal in deze duisternis; maar een lichtstraal zóó fel, dat hij er een oogenblik door verblind werd.

Tot hiertoe had hij zich altijd stipt van zijn plicht gekweten, had er geen enkele vlek op zijn verleden gekleefd. Doch het ongeluk had hem verbitterd; hij die niet anders gevraagd had dan op eerlijke wijze zijn brood te verdienen, en langzamerhand in rang op te klimmen, al bracht zijn stand ook mede dat hij zich met een nederiger betrekking had kunnen vergenoegen, zag alle bronnen van bestaan voor hem afgesneden, en dat juist omdat hij zich gekweten had van zijn plicht, meer zelfs dan zijn plicht, want hij zelf had gevraagd op dien noodlottigen verkennings-tocht onze troepen te mogen vergezellen en zich onder den aanval als een held gedragen. Was dit de wijze, waarop het

Nederland zijne moedige zonen beloonde, die goed en bloed voor de eer der vlag hadden veil gehad?

Hij zou tot het eind toe zijner levensdagen, — en hoe jong was hij nog niet! — droog brood moeten eten, in het een of andere gehucht een onderkomen moeten zoeken, en nog met honderden ontberingen trachten rond te komen, als een nuttelooze werkman, te midden van lieden zonder eenige ontwikkeling of beschaving. En hem werd onverwacht de gastvrijheid aangeboden op een kasteel! Datzelfde slot, waar sedert zoovele jaren reeds de kloosterschafte verborgen lag. Hij alleen kende het geheim; hij alleen wist waar het geld rustte. Een ontzettende verleiding rees in hem op.

Indien hij Duco van Nederoord alleen den afscheidsgroet zijns broeders overbracht, hem diens laatste oogenblikken schetste, zonder een woord te vermelden van de opdracht, waarmede de stervende hem had belast, wie zou ooit tegen hem opstaan om hem te verwijten, dat hij ontrouw was geweest aan zijne belofte? De jonge advocaat schreef zelf, dat hij hem halve dagen alleen zou moeten laten. Wie zou hem beletten de kelders van het kasteel te bezoeken, en van dien vrijen tijd gebruik te maken om zich het geld toe te eigenen?

De nonnen? Vooreerst was het niet waarschijnlijk dat men in de eerste vijftig jaren hare orde naar Duitschland terug zou roepen, en zelfs ook al eischen zij vroeg of laat haar eigendom op. Duco wist niets van het geheim af; hij kon niet aansprakelijk worden gesteld voor hetgeen zijn vader verzuimd had hem mede te deelen. Dat zou al te onrechtvaardig zijn. Men zou zich vergenoegen opgravingen te doen, die tot niets zouden leiden, en de geestelijke zusters zouden het onderzoek opgeven, zonder de stem te durven verheffen tegen den zoon van haar, die haar zooveel liefde toedroeg! Zijn eer zou dus geen gevaar

loopen en er zeer eenvoudig een klooster minder gebouwd worden. Welk kwaad lag daar nog in?

Ja, het was alles zoo gemakkelijk uitvoerbaar, het zou zoo weinig betreuenswaardige gevolgen hebben, dat Gerard Wouters zich opdrong, hoe hij zeer dwaas zou zijn eene dergelijke gelegenheid verloren te laten gaan. Nooit zou zij tot hem wederkeeren. Indien hij het slechts wilde, zou hij morgen zijn geluk in handen hebben, zijne gansche toekomst verzekerd zien, alle genoegens des levens kunnen smaken.

Maar daar rees het beeld zijner moeder voor hem op, van de vrouw, die steeds zoo blijmoedig hare armoede had gedragen, slechts op een ding bedacht: hare kinderen tot flinke, brave menschen op te doen groeien. Hij had haar weêrgezien na zijn terugkeer, zij woonde op het land, in dezelfde boerderij waar zijn vader in geleefd en gearbeid had, waar hij den laatsten snik had gegeven. Hoe trotsch was zij niet geweest op zijn ridderorde, zij, die nog altijd zoo hard werkte, om te voorkomen dat men, op de hoeve, het gemis van den „baas" al te zeer kon gevoelen. Zij melkte zelf de koeien, karnde de boter, bracht alles ter mark, en dat door wêer en wind, ofschoon zij de zestig reeds voorbij was. Zou hij zelf hare zelfverloochening beloonen met een dief te worden? Haar eerlijk, trouw gelaat scheen hem uit de verte aan te zien. Hoe liefdevol had zij hem niet voorgesteld bij haar in te komen wonen, en haar daarvoor slechts de helft van zijn pensioen af te staan; maar dat zou hij nooit gedaan hebben: hij wist dat zij er slechts harder voor had moeten sloven, en dan, hij zou het nooit hebben kunnen dulden, steeds in eene omgeving te leven, die wist dat zijn vader slechts een boer was geweest.

Het was aan dezen tweestrijd ten prooi dat hij Duco van Nederoord antwoordde, reeds aan het eind der week tot hem te zullen komen. Al de dagen welke hij nog vóór het oog-

blik zijner afreis te doorleven had, bracht hij in onbeschrijfelijke aandoeningen door, maar ten laatste scheen de betere mensch in hem te zegevieren, en besloot hij voor altijd van zijn heilloos voornemen af te zien; de begoocheling op te doen houden, door zijn gastheer aanstonds na zijne aankomst de boodschap van den doode over te brengen.

Hij bereikte op een fraaien herfstmiddag het station Valkenburg, waar hij voor Nederoord moest afstappen, en verwachtte den broeder van zijn luitenant voor zich te zullen zien. Maar het was slechts een jonge koetsier die op hem toetrad en hem vroeg of hij de heer Wouters was.

Op zijn toestemmend antwoord, zeide de bediende:

„Dan zal mijnheer wel zoo goed willen wezen met mij naar het rijtuig te willen gaan. De baron is naar de stad en heeft gezegd dat hij pas om vijf uur terug kon zijn; maar mijnheer zal alles klaar vinden om hem te ontvangen.”

De jonge man volgde hem zwijgend. Achter het station stond een kleine tentwagen gereed, waar zijn koffertje op geladen werd, en het paard zette zich in beweging, om hem zijn nieuw verblijf te gemoet te voeren.

Een half uur later hield men stil voor een trotsch, onderwetsch kasteel. De koetsier liet het paard rustig staan, en bracht hem naar binnen, waar Madera en beschuitjes voor hem gereed stonden, en men hem vroeg of hij niet wat anders wilde gebruiken.

Hij bedankte voor alles, want hij gevoelde geen eetlust hoegenaamd; sedert hij vernomen had dat hij eerst eenige uren later zijn gastheer zou ontmoeten, was de verleiding, welke hij gedood waande, opnieuw met verdubbelde kracht tot hem teruggekeerd. De aanblik van al deze pracht, waaronder hij geen armoede raadde, stemde hem wangunstig. Waarom moest het lot aan enkelen alles in den schoot werpen, terwijl anderen

slechts gebrek en zorgen kenden? O! hij haatte hem thans bijna, dien onbekenden eigenaar dezer bezitting. Zijn rijkdom scheen hem een onrecht toe tegen hemzelven gepleegd. Hoe gemakkelijk was het niet braaf en eerlijk te blijven, als men steeds met kwistige hand geld uitgeven kon!

Hij werd eerst uit zijne mijmering gerukt door den koetsier, die hem op zijne kamer kwam waarschuwen dat de baron teruggekeerd was en hem liet verzoeken beneden te komen.

Duco van Nederoord zelf was diep ontroerd. Het vooruitzicht den man te zullen zien, die Harold's laatste snik had opgevangen, stemde hem diep weemoedig; het was hem alsof zijn broeder voor het oogenblik uit het graf zou opstaan, om hem het vaarwel toe te roepen, dat de afstand hem verhinderd had te hooren; en zoodra de deur geopend werd, trad hij met uitgestrekte hand op zijn bezoeker toe, buiten machte een woord van verwelkoming uit te brengen.

Gerard Wouters deinsde een oogenblik terug. Het was hem, als zag hij den gesneuvelden officier voor zich staan; de gelijkenis tusschen de beide broeders was zoo groot, dat men hen inderdaad voor elkander had kunnen aanzien.

Spoedig echter herstelde hij zich en zeide:

„Gij zult de gevoelens begrijpen, waarmede ik tot u kom, mijnheer. Al mijne kameraden zijn gedood, ik alleen bleef in leven, en het is mij, alsof bij uw aanblik mijn diep betreurd chef weder voor mij verrees.”

Duco schoof hem een stoel toe en vroeg op gesmoorden toon:

„Heeft hij veel geleden? Ik heb nooit de minste bijzonderheid daaromtrent kunnen vernemen.”

„Ik was de eenige ooggetuige, en het duurde lang eer dat ik in staat was wederom een pen vast te houden. Ik was toen reeds in het vaderland en wachtte slechts op de gelegenheid u te ontmoeten. Of hij veel geleden heeft? Ik geloof het niet.

In elk geval werd hij spoedig door zijne wonden gedood; zij waren zoo hevig. Zelfs de doodstrijd duurde niet lang.”

„Hij wist dus, dat hij stierf?” vroeg Nederoord met gebroken stem.

„Ja, mijnheer. Geen oogenblik heeft hij zich een valsche hoop voorgespiegeld.”

„En sprak hij nog over het vaderland?”

Gerard's gelaat werd lijkkleurig. Dat was de vraag waarvoor hij het meest had gevreesd, en toch had hij vooraf geweten dat zij komen *moest*.

„Hij zag dat ik nog leefde,” sprak hij met inspanning; „al de anderen lagen reeds verstijfd om ons heen, en toen liet hij mij beloven, voor het geval dat ik herstellen mocht, tot u te gaan en u zijn laatsten groet over te brengen, u te zeggen hoe zeer hij altijd aan u en aan het oude landgoed gehecht was gebleven.”

„Weet gij zijne woorden nog?”

„Ja, mijnheer.”

„Herhaal ze mij dan.”

Nadat Wouters aan dit verzoek had voldaan, en Duco hem eerbiedig had aangehoord, vroeg laatstgenoemde:

„Weet gij zeker dat dit alles was?”

„Alles!” Op het voorhoofd van den gewezen onderofficier parelden groote zweetdruppelen. Hij had het bevel van den doode geminacht, zijne belofte geschonden. Nog kon hij den schat onaangeroerd laten liggen, maar op zijne stellige verklaring terug te komen, was reeds onmogelijk.

„Rust wat uit, mijnheer,” sprak de jonge slotbewoner: „Ik zie hoezeer dit verhaal u aangegrepen heeft en dat is trouwens niet te verwonderen. Het roept u weder alles te binnen, wat gij geleden hebt, en ik begrijp hoeveel dat is. Men ziet zijne kameraden niet aan zijne zijde vallen, zonder dat het hart vaneen gereten wordt.”

„Gij raadt geheel en al wat er in mij omgaat,” antwoordde Wouters, pogende zichzelf weder meester te worden: „Dien morgen vroeg waren allen nog zoo moedig, zoo gezond, zoo vroolijk op weg gegaan. Men wist wel, dat het een gevaarlijke tocht was, maar niemand dacht er aan, dat hij aldus af zou loopen: wij meenden ons onoverwinnelijk. En opeens, op het oogenblik, dat wij er het minst op verdacht waren, stormde de vijand uit een hinderlaag op ons toe. Wat vermochten wij tegen die zwarte duivels, die hun klewangs om zich heen zwaaiden, alsof het een kleine rotting was? De onzen verrichten wonderen van dapperheid; de luitenant vooral hield zich als een leeuw, maar er viel niets tegen te doen. Over elkander rolden wij over den grond; uw broeder moet een der laatsten geweest zijn die viel, want toen ik neêrzonk, zag ik hem nog overeind staan, vlak bij mij, ofschoon hij hevig bloedde. Ik geraakte bewusteloos en toen ik weder bijkwam van pijn, zag ik hem aan mijne zijde liggen.”

„Ik dank u, mijnheer, dat gij mij alles zoo omstandig hebt medegedeeld. Wil u thans geheel en al bij mij tehuis beschouwen. Wij zullen later nog op deze sombere gebeurtenis terugkomen. Voor heden is het genoeg. Ik zie, dat ik reeds te veel van uwe krachten vergde. Gij zijt nog volstrekt niet hersteld, en moet eerst op rust komen.”

„O! wat herstellen betreft,” zeide Wouters vol bitterheid: „daarop reken ik niet meer; het zou dwaasheid wezen mijzelf nog met die hoop in slaap te wiegen. Mijne gezondheid is voor altijd verwoest; alle dokteren die mij verzorgd hebben, verklaarden het eenparig. Van daar ook dat ik afgekeurd ben en op pensioen gesteld werd.”

„Dat is heel hard op uw leeftijd.”

„Ja; mijne loopbaan is voor goed gebroken; over een jaar had ik officier moeten zijn.”

„En veroorloof mij eene vraag: hebben uwe ouders fortuin?”
Er gleed een wolk over het voorhoofd van den schuldige.

„Hoegenaamd niet,” zeide hij haastig: „ik heb nog slechts mijne moeder over en zij is bijna arm.”

„Ik begrijp dat het u in deze omstandigheden ook moeielijk zal vallen eene betrekking te krijgen.”

„Het is eenvoudig onmogelijk. Ik heb daartoe alles in het werk gesteld, maar moest de hoop laten varen.”

„Welnu dan, mijnheer Wouters, veroorloof mij u als bewijs van dankbaarheid voor den mij bewezen dienst, voor den laatsten troost nog aan mijn stervenden broeder geschonken, u eene kleine tegemoetkoming te schenken; sta mij toe jaarlijks driehonderd gulden bij uw pensioen te voegen, en neem het als van een vriend aan.”

Het gevoel van haat en wangunst dat Gerards borst vervuld had bij het zien van het oude ridderslot en zijne statige lanen, was onder de welwillende ontvangst van zijn gastheer in slaap gewiegd, maar thans ontvlamde het weer met vernieuwde woede. Hoe! die rijkaard, die zich verheugde in het bezit van zulke uitgestrekte gronden, die paarden en rijtuigen tot zijne beschikking had, durfde hem vijf en twintig gulden in de maand, niet meer dan een aalmoes, aanbieden!

Hij vergat dat Nederoord geen verplichtingen aan hem had; dat ieder ander hem denzelfden dienst zou hebben bewezen, indien een stervende hem daarmede belast had; dat het louter goedheid van hem was, zoo hij zich zijn lot ook maar in het minst aantrok, en hij vermoedde weinig, welke offers deze kleine jaarlijksche som, die ieder ander een ware uitkomst zou hebben toegeschenen, hem kosten zou.

In zijn dwazen hoogmoed wierp hij dan ook het hoofd achterover en zeide:

„Ik dank u, mijnheer, ik ben u zelfs zeer erkentelijk voor uw

aanbod; maar zoover is het gelukkig nog niet met mij gekomen."

„Het verheugt mij dat te hooren; maar van uw pensioen kunt gij onmogelijk leven."

„Dat weet ik; gelukkig heb ik een rijken bloedverwant..."

„O! daar ben ik blij om. En is hij u genegen?"

„Bijzonder. Hij heeft vroeger zelf gediend, en vooral sedert ik de Willemsorde heb, stelt hij geen zijner overige familieleden met mij gelijk. Hij is een neef mijner moeder en heeft in den handel fortuin gemaakt. Niet alleen heeft hij beloofd mij alles bij zijn dood na te laten, maar hij heeft mij ook van nu af een zeer mooie maandelijksche toelage toegezegd."

Het gansche verhaal was onwaar. Gerard Wouters bezat geen dergelijken neef; al zijne bloedverwanten waren even arm; maar reeds in dit oogenblik verrees voor zijn geest de noodzakelijkheid later eene bron voor zijne plotselinge weelde aan te wijzen.

„Dat verandert alles," sprak Duco glimlachend; „en ik vraag u nog alleen vergiffenis mij zoozeer vergist te hebben; volg mij thans naar de eetzaal, mijnheer; ons maal wacht reeds sedert lang op ons, en na afloop daarvan kunnen wij misschien nog eene kleine wandeling door het buitengoed maken."

Den volgenden dag was het Zondag; Duco behoefde dus niet naar de stad te gaan, en beijverde zich zijn gast zooveel mogelijk van de schoonheid der omstreken te doen genieten. Zij waren in een klein jachtrijtuigje uitgereden, en Gerard Wouters begon meer en meer smaak te krijgen in dit leven, dat hem nog zoo geheel nieuw was, zich telkens afvragende wat het zijn zou, als hijzelf eenmaal in staat zou zijn zulk een goed leven te leiden.

Op hun terugweg werden zij onverwacht staande gehouden door een grijsaard van hooge gestalte, met ingevallen gelaat en scherpe, onaangename trekken. Hij was onberispelijk gekleed, in zijne zwart lakensche jas, die zijne magere ledematen nog hoekiger uit deed komen en zeide op snerpden toon:

„Ik meen de eer te hebben baron van Nederoord voor mij te zien?"

„Inderdaad, mijnheer," antwoordde Duco, niet zonder verbazing, „maar ik heb het genoeg niet u te kennen."

„Ik ben de nieuwe eigenaar van Ter Borg."

„De heer van Duinen dus?"

„Juist, mijnheer, en ik heb zonder uitstel uw raad als rechtsgeleerde noodig in eene zaak, die ik met den aannemer heb, die het huis weder in bewoonbaren staat zou brengen. Het is een rustdag, dat weet ik, en daarom bijna onbescheiden u in uwe ledige uren te storen, maar zoo gij mij even naar mijne woning vergezellen wilt, zal ik u het geval in enkele minuten tijds uit hebben gelegd."

Nederoord raadpleegde zijn tochtgenoot met de oogen, maar deze knikte toestemmend, en Duco noodigde daarop den grijsaard uit in zijn rijtuig te stijgen, om daarmede des te eerder het waarlijk vorstelijke landgoed te bereiken, dat de heer van Duinen, die als bankier zijn fortuin had gemaakt, pas sedert enkele maanden had aangekocht.

Deze gaf aan zijn voorstel gehoor en vertelde hem onderweg van al zijne ondervindingen reeds in deze streek opgedaan. Zijne vrouw was er hoogst tevreden, zijn beide zoons studenten te Leiden, en zijne eenige dochter scheen zich hier maar niet te kunnen gewennen. Zij had geheel en al hare oude vroolijkheid verloren, en had geen oogen voor al het natuurschoon uit den omtrek.

„Maar het zal op den duur wel beter gaan," voegde hij er glimlachend bij. „Jonge meisjes hebben meer zulke nukken en grillen, als men er slechts geen acht op geeft, komt dat wel terecht. Zij heeft trouwens een leventje uit duizenden. Wat zij 's nachts droomt, ontvangt zij den volgenden dag. Nog pas eene week geleden gaf ik haar een rijpaard ten geschenke,

ofschoon mijne vrouw en ik nooit in den zadel hebben gezeten. Wat kan zij meer verlangen?"

Men reed thans de breede oprijlaan door, en hield voor de rijkgebouwde, nieuwerwetsche villa stil.

„Komt binnen, heeren," zeide de heer des huizes, „ik reken het mij tot een voorrecht u in mijne woning te ontvangen."

En hij ging Duco en Gerard voor naar eene ruime kamer, die op den bloementuin uitzag.

„Ik zal mijne vrouw waarschuwen hierheen te komen," ging hij voort: „Zij zal den heer Wouters gezelschap houden, terwijl ik uw raad inroep, mijnheer. Wees zoo goed mij naar mijn kantoor te volgen."

De gewezen militair bleef alleen: met begeerigen blik sloeg hij al den rijkdom gade, der hem omringende voorwerpen. Hoe gelukkig moesten de lieden niet wezen, die in zulk eene weelde leefden! O! Indien hijzelf onder dergelijke omstandigheden geboren was, nooit zou hij in verzoeking zijn gekomen; nooit zou hij anders als welwillendheid jegens zijne medemenschen hebben gevoeld, terwijl nu? Hij dacht vol verbittering aan den enkelen gulden, die hem overbleef, na aftrekkingen van fooien en reiskosten bij zijn op handen zijnd vertrek. Hoeveel dagen zou hij veroordeeld zijn daarvan te leven?

Op eens werd de deur geopend en traden er twee vrouwen binnen. De oudste telde ongeveer vijftig jaar; zij hield geen enkel overblijfsel van vroegere schoonheid over, en was veel te rijk gekleed voor een buitenverblijf. Hare dochter daarentegen, blonk zoowel uit door schoonheid als door eenvoud. Zij had eene nauwsluitende, donkerkleurige japon aan, zonder een enkel sieraad; al wat men op haar uiterlijk aan te merken kon vinden, was, dat zij misschien wat al te lang was; maar hare gestalte was verder zoo evenredig aan hare lengte; haar hoofdje was zoo bekoorlijk, met zijne blonde lokken en donkergrijze oogen, dat

men haar slechts bewonderen kon. Wouters was als betooverd door hare verschijning.

Hij boog op linksche wijze voor beiden en zeide:

„Ik hoop, mevrouw, dat de heer van Duijnen u zal hebben uitgelegd, op welke wijze ik mij hier bevind."

„Zeker, mijnheer," antwoordde de moeder glimlachend: „en wij weten niet alleen uw naam, maar welke zending gij bij den heer van Nederoord hebt volbracht. Ga zitten, en vertel ons eens op welke wijze zijn ongelukkige broeder den dood heeft gevonden."

De jonge man voldeed aan haar verlangen, en toen hij zijn verhaal ten einde had gebracht, mompelde het jonge meisje:

„Indië is een ontzettend land."

„Gijzelf hebt daarover, hoop ik, niet te klagen gehad?"

„Ik ben er nooit geweest," antwoordde zij langzaam en als in een droom: „maar er zijn vrienden van mij heengegaan, die nooit van daar zullen wederkeeren."

Hare moeder zag haar half medelijdend, half bestraffend aan.

„Laat de dooden rusten, kind," sprak zij: „het klimaat, de oorlog, allerlei andere omstandigheden, zijn daarginds den Europeanen noodlottig. Maar er komen er toch ook velen van terug."

„Ja, mevrouw," hernam Wouters, op somberen toon: „maar bijna altijd met eene geknakte gezondheid zooals ik."

Het jonge meisje richtte hare grijze oogen op hem en vroeg plotseling:

„Hebt gij den ingénieur van Renesse gekend?"

„Blanche! Blanche!" vermaande mevrouw van Duinen, een angstigen blik in de richting der deur werpende: „Gij weet wel dat uw vader niet wil, dat wij over die zaak spreken, er is toch niets meer aan te veranderen."

„Ik spreek er opzettelijk over, nu vader niet aanwezig is," zeide het jonge meisje onverstoobar: „hebt gij Berthold van Renesse gekend, mijnheer?"

Gerard Wouters dacht een oogenblik na, en hernam toen:

„Ik heb hem nooit persoonlijk ontmoet; maar de naam komt mij toch bijzonder bekend voor. Ja, nu herinner ik mij, het was de jonge man, die zoo ongelukkig om het leven kwam, op een tocht door de binnenlanden.”

„Juist. En herinnert gij u ook welke meening men daaromtrent in Indië koesterde?”

„Dat zou ik u niet kunnen zeggen. Zijn dood kwam bijna gelijktijdig voor met mijne verwonding, en ik was nog heel ziek, toen men mij op het schip droeg. Maar tijdens de reis, hoorde ik er herhaaldelijk over spreken aan boord, en het spijt mij zoo hij eenuwer vrienden is geweest, maar men fluisterde algemeen van zelfmoord.”

„Ziet gij wel, kind; ik heb het u altijd gezegd.”

„O! Ik weet wel dat men dit vertelde, moeder,” riep Blanche uit: „maar het was laster, het was eene onmogelijkheid. Wat zou hem tot eene dergelijke daad van wanhoop hebben kunnen brengen!”

„Ik kan natuurlijk niet over de zaak oordeelen,” zeide Wouters, terwijl hij haar aandachtig gadesloeg. „Ik heb hem nooit gezien, ik weet niets van zijn karakter af; maar het schijnt een uitgemaakt feit te zijn, dat Renesse in den laatsten tijd van zijn leven aan groote zwaarmoedigheid leed, dat de maanden welke hij nog in Indië door te brengen had, op hem schenen te wegen als lood. Van het oogenblik af is het immers niet onmogelijk dat hij in een uur van vertwijfeling de hand aan zijn eigen leven heeft geslagen.”

„Hij verlangde daartoe al te zeer naar den dag waarop hij weder zou mogen terugkeeren,” verklaarde het jonge meisje beslist: „Gij zelf zegt trouwens dat de meeningen omtrent zijn dood verdeeld waren.”

„Ja, maar daarover behoeft men zich niet te verwonderen. Er

zijn lieden, die overal en in alles een drama zien, en hebben zij het ongeluk hunne meening uit te spreken, dan vinden zij aanstonds gehoor bij de groote menigte.”

„Ik bid u, zeg mij wat enkelen geloofden.”

„Dat hij vermoord was.”

„Daarvan ben ik zelve overtuigd. Maar door wien? Zeiden zij niet door wien? Het komt mij alles zoo ondoordringbaar duister voor, hij was er de man niet naar om zich onverzoenlijke vijanden te maken.”

„Nee, ik hoorde herhaaldelijk verzekeren dat hij algemeen bemind was, dat de lieden der karavaan ontroostbaar waren over zijn dood, en dat hij overal waar hij kwam, tot zelfs het hart der inlanders, door zijne groote vriendelijkheid voor zich innam. Ziedaar wat mij een bewijs is dat hier aan geen misdaad valt te denken. Niemand kon belang hebben bij zijn verdwijnen, en vergeet ook niet dat zijn eigen pistool het wapen was waarmede de daad volbracht werd. In elk geval zult gij er spoedig meer van kunnen vernemen, want zijn vriend en metgezel, de ingénieur Norbert, komt naar Holland, of is er reeds.”

„En de opdracht dan, waarmede zij belast waren?” vroeg Blanche.

„Is aan andere handen toevertrouwd geworden. Het schijnt dat Norbert bijzonder aan Renesse was gehecht, en dat het gebeurde zijn zenuwgestel zoodanig schokte, dat hij zijne taak moest opgeven. Hij was tot geen ernstigen arbeid meer in staat.”

„Dat laat zich gemakkelijk begrijpen,” verklaarde mevrouw van Duinen. „Iemand gezond en wel te verlaten, en hem een oogenblik daarna met verbrijzelden schedel weêr te vinden, terwijl men in het hartje van de binnenlanden is, ver van elke verstandige hulp, geheel alleen in de bosschen en met de roofdieren, dat is waarlijk te veel voor gewone hersenen.”

„In Norbert's plaats zou ik toch liever mijne taak hebben voortgezet, maar het schijnt dat hij daartoe buiten staat was.”

Op dat oogenblik ging de deur open en vertoonde de heer des huizes zich op den drempel, vergezeld van Duco van Nederoord, dien hij aan zijn vrouw en dochter voorstelde.

„Ik wist wel dat hij mij uit de moeielijkheid zou helpen!” riep hij zegevierend uit, terwijl hij zich in de handen wreef. „Ik zou nooit op het denkbeeld zijn gekomen, dat hij mij aan de hand heeft gedaan en dat de zaak in eens oplost. Nu, mijn waarde vriend, ik zal u daarvoor altijd dankbaar blijven, en ik hoop van ganscher harte, dat gij voortaan dikwijls tot ons terug zult keeren. Doe ons het genoegen en kom morgen reeds met den heer Wouters bij ons eten.”

De jonge advocaat wilde juist eene uitvlucht zoeken, want de eigenaar van Ter Borg boezemde hem hoegenaamd geen sympathie in, toen zijn oog op Blanche viel, en hij zich getroffen voelde zoowel door hare schoonheid als door de uitdrukking van diepen weemoed, over haar gansche wezen verspreid.

Zou het enkel de weezin wezen, dien zij tegen deze, hem zelf zoo dierbare, streek gevoelde, wat zulk eene droefheid aan hare oogen schonk, of was het niet veel waarschijnlijker dat er in haar binnenste een verdriet huisde, dat een nevel verspreidde over alles wat haar blik aanschouwde. Enkele lieden hechten aan de plek waar zij geleden hebben, maar verreweg de meesten leeren die plaats daarom verafschuwen; zij zouden haar willen ontvluchten, omdat zij voor hen vervuld is van pijnlijke herinneringen, die hun hart verhinderen te genezen.

Met haar moest het aldus gesteld zijn. Maar welke was de smart die aan haar leven knaagde, en zou niemand iets vermogen om haar te verzachten?

En op eens rees het ontstuiumig verlangen in hem op, daartoe alles aan te wenden. Hoe zoet moest het niet zijn haar als eene

zuster te beschouwen, wier wonden men met teere hand verbindt; wier verloren geluk men, indien het niet voor altijd schipbreuk heeft geleden, helpt terugvinden!

Zijn antwoord luidde dus toestemmend, en zoo vervuld was hij van zijne nieuwe gedachte, dat zijne hand bij het afscheidnemen, onwillekeurig Blanche's koude vingers op broederlijke wijze omklemde.

Onder het naar huis rijden zeide Gerard Wouters glimlachend:

„Vrouwen zijn toch zonderlinge wezens. Zij kunnen zelfs haar eigen geheimen niet bewaren. Dat jonge meisje vermoedt weinig, dat zij mij aanstonds het hare verraden heeft. Zij moet dien Renesse hebben liefgehad.”

„Van welken Renesse spreekt gij?”

„Van den jongen ingénieur, die zich in Indië van het leven beroofde en van wien de legende zegt, dat hij vermoord werd.”

Duco keek haastig op.

„Ik heb hem zeer goed gekend,” zeide hij. Meermalen zocht hij mij te Leiden op.”

„Vertel haar dat morgen en gij zult eens zien, welk een belang zij in uw woorden stelt. Maar het schijnt dat de vader niet wil dat men er over spreekt. Doe het dus als hij er niet bij is.”

„Ja, ik begrijp alles. De heer van Duinen heeft gelegenheid gevonden mij te zeggen, dat hij zijne dochter nooit anders dan aan een man met fortuin zou geven. Voor hem bestaat alleen het gouden kalf.”

Wouters vond geen antwoord; geld, altijd geld, tot zelfs om geluk te koopen!

HOOFDSTUK V.

Arnoud Norbert had inderdaad aan de regeering verzocht hem van zijn post te ontheffen. Sedert het voorgevallene was hij een geheel anders mensch geworden als te voren; hij had allen eetlust verloren, kon den slaap niet meer vinden, en menigen avond moest hij zich in zijne tent terugtrekken, met van koorts klapperende tanden. Hij was nog slechts van één denkbeeld, ééne hoop vervuld: naar het vaderland terug te keeren!

Zonder Jakob Grevels ware er niets van den arbeid terecht gekomen; maar deze was een bekwaam werkmans en vooral een voortreffelijke teekenaar. Hij verrichte dus de taak, welke zijn chef zoo schromelijk verwaarloosde, en toen een der inlanders, die in ontwikkeling en gezond verstand verre boven zijne kameraden stond, hem daar op zekeren dag opmerkzaam op maakte en er aan toevoegde:

„In uwe plaats zou ik het niet doen, niemand die er u voor bedanken of beloonen zal,” antwoordde hij.

„Dat weet ik vooraf, maar ik kan het niet over mij verkrijgen het werk van onzen dooden chef in de war te laten brengen. Daartoe heb ik te goed gezien hoezeer het hem ter harte ging het zoo volkomen mogelijk ten uitvoer te brengen. Als alles in het honderd loopt, zal niemand vragen *waar* mijnheer van Renesse bleef steken: maar zal het eenvoudig heeten, dat hij een prul was, en daartoe hield ik te veel van hem.”

De inlander haalde de schouders op. Hij begreep zeer zeker, dat men aan iemand gehecht was. Hijzelf had zich gaarne voor den doode aan stukken laten houwen, indien hij hem daardoor tot het leven terug had kunnen roepen; maar onnoodige arbeid te verrichten, daar waar het zoo heerlijk was met gekruiste

armen in de schaduw neêr te liggen, neen, dat ging zijn verstand te boven!

Eindelijk, eindelijk kwam het bericht, dat Norbert naar Nederland terug kon keeren, zoodra de twee daartoe aangewezen ingenieurs ter plaatse zouden zijn aangekomen, en hij hun zijne stukken overgedragen had.

Hij behoefde dus nog slechts twee weken geduld te hebben, en zijne vreugde daarover was zoo groot, dat hij dien dag al de inlanders onthaalde en Grevels in zijne tent riep, om hem een glas wijn te schenken.

„Ik dank u, mijnheer,” antwoordde de landmeter: „Maar ik ben heel sober geworden in dit verderfelijke klimaat.”

„Gekheid! Een glas wijn doet niets aan de matigheid af.” „Neen, als men nog niets gedronken heeft, maar ik heb pas wat gebruikt.”

„Dus weigert gij met mij te klinken!” vroeg Norbert, hem doordringend aanzien.

„Ik wil het wel doen, maar met een ledig glas.”

„Gij weet dat dit niet meêtelt. Neem dan ten minste een sigaar.”

„Ik dank u, mijnheer; maar ik heb het rooken geheel en al laten varen.”

Ditmaal was het te veel. Norbert sprong van zijn vouwstoel op en ging voor den landmeter staan. Zijn bleek gelaat werd door een zenuwachtigen lach verwrongen.

„Weet gij waaraan gij mij doet denken, Grevels?” zeide hij, pogende een schertsenden toon aan te slaan: „Aan dat dwaze vooroordeel der Arabieren, die geen brood of zout in de woning van hun vijand willen nuttigen. Ik hoop toch niet dat gij zoo kinderachtig zijt?”

„En al deelde ik ook hunne begrippen van oprechtheid,” gaf de landmeter op kalmen toon ten antwoord: „Hoe zou ik

die hier dan nog in toepassing kunnen brengen? Waarom zou ik vijandig tegen u gestemd zijn, mijnheer?"

Dit was zoo rustig, schijnbaar zoo eenvoudig gezegd, dat Norbert's gelaat er door verhelderde, maar hij scheen nog niet geheel en al bevredigd, althans hij hernam, zonder den blik van zijn onderhoorige af te wenden:

„Dat is zoo, Grevels, en het zou mij spijten indien er een misverstand tusschen ons verreezen was, want ik heb de grootste achting voor uw karakter, zoowel als voor uwe arbeidzaamheid; ik voel mij zoo ziek, dat ik waarlijk niet weet wat er van het werk terecht had moeten komen, indien gij u daarmede niet belast had, en ik zal er u altijd erkentelijk voor blijven. Maar toch komt het mij voor dat er sedert den dood van onzen chef, iets in uwe houding veranderd is. Zeg mij openhartig of ik mij vergis of niet.”

„Ik was bijzonder aan den heer van Renesse gehecht.”

„Dat was een ieder die een tijdlang met hem verkeerde. Hij was zeker een der aangenaamste, der beste menschen, die men ontmoeten kon; maar dat is nog geen reden om op eens stijf en koel tegenover anderen te worden.”

„Hebt gij u te beklagen, dat ik aan eerbied tegenover u te kort ben geschoten, mijnheer?”

„Dat niet. Gij houdt u altijd even onberispelijk; maar gij zijt op eens afgemeten geworden, wat niet in uw opgeruimden aard ligt; er komt nooit meer een lach op uw gezicht, en behalve dan, wanneer het dienstzaken geldt, zou men zeggen dat gij het vermijdt het woord tot mij te richten.”

„Ik verzoek u, mijnheer, daarop het antwoord schuldig te mogen blijven.”

„Waarom dat?”

„Omdat ik niet liegen kan, en dat ik niet uit het oog mag verliezen dat gij mijn chef zijt.”

Norbert's gelaat werd donker als een onweerwolk.

„Indien gij mij als uw chef erkent,” zeide hij kortaf, „dan zult gij ook aannemen, dat ik het recht heb u naar de beteekenis uwer raadselachtige woorden te ondervragen. Ik wil weten wat gij op het hart hebt, en ik verzoek u dringend ronduit te spreken.”

Grevels gevoelde wel dat de voorzichtigheid hem het stilzwijgen moest opleggen; dat hij misschien reeds te veel had gezegd, maar veinzerij of onwaarheid was hem niet mogelijk, en hij besloot dus dapper den vijand in het gezicht te zien.

„Ik geloof niet dat mijnheer van Renesse de hand aan zichzelf heeft geslagen,” antwoordde hij langzaam.

Aernoud had reeds begrepen, dat dit de overtuiging van den landmeter moest zijn, en toch gevoelde hij zich als vernietigd bij het aanhooren van deze bekentenis.

„Hoe zijt gij op dien dwazen inval gekomen?” riep hij uit.

„Vooreerst moet men onzen chef niet gekend hebben om dat te kunnen gelooven,” hernam Jacob bedaard. „Hij was zoo plichtgetrouw, hij volbracht zijn werk met zulk een ijver, en hij betoonde zulk een moed, zelfs in de hachelijkste oogenblikken; herinner u slechts onze ontmoeting met dien tijger, en het oogenblik waarop onze boot in de rivier omsloeg; en zulk een man zou de geestkracht hebben gemist het nog slechts achttien maanden lang in Indië uit te houden! Dat is ondenkbaar.”

„Ja, dat is het ook; gij hebt goed gezien, vriend. Om zulk eene nietigheid kon Renesse niet sterven. Maar nu wij toch vertrouwelijk over de zaak spreken, zeg ik u liever de volle waarheid, gelijk de ongelukkige mij die op den avond voor zijn dood zelf heeft medegedeeld. Hij droeg eene ongeneeslijke wond in zich om. De vrouw, die hij liefhad, en die bij zijn vertrek beloofd had op hem te zullen wachten, had hem bedrogen; zij was met een ander verloofd geraakt. Om harentwille alleen had

hij deze reis ondernomen, en het denkbeeld van haar ontrouw kon hij niet dragen.

„Dat alles is zeer goed mogelijk,” mompelde de landmeter hoofdschuddend; „maar zelfs voor eene vrouw begaat een man zooals mijnheer van Renesse geen zelfmoord. Ik neem aan dat hij er zijn leven lang om zou hebben getreurd, maar hij zou moed en kracht hebben gevonden zijn leed te dragen.”

„Het treft mij te zien welk een hoog denkbeeld gij omtrent uw overleden chef koestert; maar gij vergeet één feit, dat meer dan alles zegt. Zijn eigen pistool diende om hem den dood te geven.”

„Dat bewijst in mijne oogen niets anders, als dat zijn moordenaar bekend was met zijne gewoonte steeds zijn geladen revolver naast zich te hebben liggen. Daarenboven heb ik immers zelf gezien, hoe hij de tent binnen ging en er aanstonds na het lossen van het schot weder uit verdween.”

„Gij hebt verzekerd het gelaat van dien man niet te hebben herkend.”

„Nee, daartoe was hij te veel in de schaduw; maar wel heb ik gezien, dat hij als een Europeaan gekleed was.”

„En wat leidt gij daaruit af?”

„Niets, mijnheer, alleen waren er slechts weinig Europeanen in ons midden.”

Norbert's gelaat nam eene dreigende uitdrukking aan.

„Gij wilt met andere woorden zeggen, dat gij en ik de eenigen waren. Pas op, Grevels, men zou wel eens op het vermoeden kunnen komen, dat gij al bijzonder goed op de hoogte van de zaak waart.”

„Het is niet aan dengene die licht voor zich wil verspreiden, terwijl anderen het integendeel zoeken te versmoren, om daarvoor te beven,” klonk het rustig: „Indien iemand mij aanklagen wil, dan is hij daaromtrent vrij. Ik zal geen moeite hebben mijne onschuld te hewijzen.”

„Dus bekennt gij gulweg, dat gij mij verdenkt?”

„Ik heb niets dergelijks gezegd, mijnheer.”

„Nee, maar uwe gansche houding geeft het aan. Spreek dat tegen zoo gij durft?”

„Ik spreek niets tegen.”

„En aangenomen, voor een oogenblik, dat ik in staat ware geweest zulk eene afschuwelijke misdaad te plegen, welk voordeel zou ik daarbij hebben gehad!” vroeg Norbert op somberen toon: „Renesse was mijn vriend; nooit is er de minste onaangenaamheid tusschen ons verzezen. Zijn dood kon mij geen bevordering brengen. Integendeel, het gebeurde heeft mij zoodanig aangegrepen, dat ik er ziek van werd.”

„Ik weet dat alles, mijnheer, en het feit blijft voor mij in een ondoordringbaar duister gehuld; maar mijne overtuiging staat daarom toch vast.”

„Dan begrijp ik, dat gij weigert iets van mij aan te nemen,” sprak de ingenieur ijskoud en uit de hoogte: „Na een onderhoud als dit is alles gezegd wat er tusschen twee lieden gesproken kan worden; maar de zaak gaat mij te nauw aan om niet te vragen wat gij met uwe zoogenaamde ontdekking denkt te doen.”

„Ik ben tot dusverre niet in de gelegenheid geweest er eenig gevolg aan te gaan, mijnheer,” antwoordde Grevels op aarzelenden toon: „Wij bevinden ons in het hartje der binnenlanden, en ik vertrouwde dat alles niet gaarne aan het papier toe; maar later hoop ik mijn plicht te doen.”

„Wanneer?”

„Zoodra wij op eene hoofdplaats aankomen.”

„En... hebt gij reeds over uwe vermoedens met onze manschappen gesproken?”

„Nee; ik kende mijzelf daartoe het recht niet toe.”

„Zult gij ook tegenover uwe nieuwe chefs het stilzwijgen bewaren?”

„Ik meen dit niet te mogen doen, tenminste indien de ingenieurs mij omtrent het gebeurde ondervragen!”

Aernoud Norbert wierp hem een donkeren blik toe.

„Wees verstandig,” zeide hij op gesmoorden toon: „wat helpt het u? Berthold van Renesse kan daardoor niet weder tot het leven teruggeroepen worden, terwijl een onschuldige voor het gansche verdere bestaan den schijn te dragen kan hebben een sluipmoordenaar te zijn geweest. Gij gevoelt zelf welk eene wreedheid daarin zou liggen.”

„Ik zou het inderdaad betreuren, indien hij waarlijk onschuldig was, maar ik kan daarom geen onwaarheid spreken.”

Norbert zag wel in dat hij op deze wijze in het geheel niets verkrijgen zou, en plotseling vlak bij den landmeter gaande staan, fluisterde hij:

„Zijn wij volkomen alleen?”

„Geheel alleen, mijnheer.”

„Welnu dan, Grevels, ik ben overtuigd dat gij een man van eer zijt, en onmogelijk het in u gestelde vertrouwen zoudt kunnen schenden.”

„Ik geloof te mogen getuigen, dat gij daaromtrent gelijk hebt, mijnheer. Ik zou het als eene laaghartigheid beschouwen zulk een vertrouwen onwaardig te worden.”

„Wilt gij mij uw woord geven dat het geheim, dat ik u mededeelen ga, u nooit over de lippen zal komen?”

Jacob Grevels dacht een oogenblik na.

Hij was het blijkbaar niet met zichzelf eens.

„Is het wel noodig dat ik dit geheim zou kennen?” vroeg hij. Het is altijd een zware last met een geheim bekend te zijn.”

„Het is onvermijdelijk.”

„Dan zij het zoo. Ik geef u mijn woord, mijnheer, dat geen sterveling er ooit iets van zal vernemen.”

Norbert huiverde. Hij had geen ander middel gevonden tot zijn behoud, en toch kostte het hem oneindig veel te spreken.

„Onthoud wel dat ik daarmede mijn lot, mijne gansche toekomst in uwe handen leg,” zeide hij met toonlooze stem. „Ik durf zelfs niet hopen dat gij mijne daad begrijpen zult, of er ook maar eene enkele verschoonende omstandigheid voor zult vinden. Gij zijt een braaf mensch en kent de hartstochten niet die zich in de ziel van anderen verheffen en daar zulk een hardnekkigen strijd leveren. Zoo gij daarmede vertrouwd waart, zoudt gij ook toegevender zijn.

„Groote God! Wat hebt gij mij dan te zeggen?” mompelde de landmeter, op wiens gelaat de hevigste ontroering te lezen viel.

„Dit ééne, dat gij u niet vergist hebt; ik was het die Berthold van Renesse doodde.”

Grevels sprong, hevig ontsteld achteruit. Ofschoon hij de waarheid vermoed had, van het oogenblik af waarop de negerin hem de oogen had geopend, toch was er nog altijd twijfel in zijne ziel overgebleven, had hij telkens tot zichzelf gezegd, dat het een te gruwelijke misdaad was, om door een man van beschaving te zijn gepleegd; dat Norbert er geen belang hoegenaamd bij kon hebben gehad zijn vriend te dooden, en dat alles hem vrijsprak.

„Met voorbedachten rade?” stotterde hij.

Aernoud boog toestemmend het hoofd.

„Ik jaag u enkel afschuw aan,” hernam hij koortsachtig: „maar gij weet ook niet wat er in mijn binnenste is omgegaan, al eer ik tot die dood besloot. Hoor mij aan, het is enkel rechtvaardig dat gij het zult weten.

„Niets kan ooit een moord verschoonen.”

„Neen, maar er zijn omstandigheden, die hem verklaren kunnen. Ziehier de volle waarheid: Ik had nooit naar Indië moeten komen. Ik bezat geld genoeg om in het moederland te leven, zonder mij te bekommeren over de vraag of ik wel altijd eene plaatsing zou

hebben. Maar ik was eierzuchtig, ik wilde mij op de eene of andere wijze onderscheiden, en daarenboven had ik juist eene groote teleurstelling ondervonden: de vrouw, die ik liefhad, bedroeg mij, zoodat ik in een oogenblik van wanhoop aanvroeg mede naar Indië te vertrekken. De regeering willigde dit verzoek in en ik begaf mij vol geestdrift op reis. Berthold van Renesse werd spoedig mijn vriend; hij bezat allerlei hoedanigheden van hart en geest, die mij in hem aantrokken, en ik zegende het lot, dat mij een dergelijken chef had gegeven. Maar toen ik in deze wildernissen aankwam, toen ik ons leven alhier leerde kennen en inzag hoe men van alle genietingen gespeend bleef, die ik in Europa als onmisbaar tot het geluk had leeren kennen, werd ik aangegrepen door een onbeschrijfelijk heimwee."

„Het was toch slechts voor drie jaren dat gij dit bestaan hadt moeten leiden."

„Ja, maar drie jaren zijn eene eeuwigheid als men zich ongelukkig gevoelt. En daarbij kwam de angst, dat ik nooit dit vreeselijke land zou verlaten. Ik ben geen lafaard, gevaar jaagt mij geen schrik aan, maar hier dreigden de duizenden gevaren die ons omringden, mij voor altijd de hoop op terugkeer te benemen. Nu eens was het een giftige slang, die mijne tent binnendrong; dan weder ontmoetten wij een tijger, of stonden wij voor een ondoorwaadbaren stroom, dien wij toch moesten overtrekken. Wij kwamen onder vijandige stammen; kortom overal gaapte de dood ons tegen, en die dood beteekende een graf in dit onherbergzame land."

„Waarom hebt gij dan niet aangevraagd van uw post ontheven te worden?" klonk het kortaf.

„Omdat ik mij niet ziek kon melden, zoolang Renesse wist dat ik gezond was. Omdat," en hier daalde de stem van den ellending, „omdat ik niet, in de oogen der wereld, voor hem onder wilde doen. Hoe dikwijls heb ik hem niet gesmeekt onze taak op te geven, beiden aan het gouvernement te verklaren

dat zij de krachten van gewone stervelingen te boven ging. Renesse's doortastende geest was bekend, men zou hem geloofd hebben en zodoende ware mijn eer gered geweest. Maar hij wilde van niets hooren, ofschoon ook zijn hart naar Holland trok en hij drong steeds verder de binnenlanden in."

„Het was zijn plicht. Hij mocht het vertrouwen der regeering niet beschamen."

„Ja, ik bewonderde hem daarom, maar hij bracht mij daardoor niet minder tot wanhoop, hij dwong mij zodoende in zekeren zin tot eene daad, die ik altijd zal betreuren. Gij weet niet wat het zegt door eene vertwijfeling te worden aangegrepen, als die zich van mij meester had gemaakt. Ik zocht gansche nachten achtereen naar een middel om aan deze hel te ontkomen, en eindelijk, eindelijk rees de ontzettende verzoeking in mij op mij van mijn tochtgenoot te ontslaan, op eene wijze, die geen enkel vermoeden der waarheid kon doen opkomen."

Jacob Grevels had moeite zich te bedwingen. Zoo hij slechts naar de opwelling van zijn eerlijk gemoed geluisterd had, zou hij hem aangegrepen hebben en zijn vermoorden chef hebben gewroken.

Maar reeds ging Norbert voort:

„In het eerst verwierp ik vol afschuw eene dergelijke gedachte, maar zij klemde zich aan mij vast als een somber spooksel en liet mij rust noch duur meer. Zij maakte mij waanzinnig en tot het ergste in staat. Veertien dagen droeg ik haar in mij om; veertien dagen lang beproefde ik nog alles om eene noodlottige ontkenning te voorkomen, trachtte ik Renesse over te halen; maar zijne geestkracht verliet hem geen oogenblik en ik zag ten slotte in dat al mijne woorden nutteloos waren, en dat hij voort zou gaan tot het eind toe. Daarop volgde hetgeen u bekend is. Zoo gij mij niet, door een mij nog onverklaarbaar toeval gezien hadt, zou alles verborgen zijn gebleven."

„Ja,” klonk het bitter, „gij hadt uwe voorzorgen goed genomen.”

„Gij bedoelt het pistool. Ik wist dat Renesse het steeds geladen voor zijn veldbed had liggen, en ik bediende mij van die omstandigheid, om des te eerder aan zelfmoord te doen gelooven.”

„Maar uw ontwrichte rechterarm?”

„Ik liet mij opzettelijk van het paard vallen, om te doen meenen dat mijn arm voorloopig onbruikbaar was geraakt. Gij ziet, ik verzwijg u niets, ik zoek mijzelf niet vrij te pleiten; dagen te voren beraamde ik mijn plan, en toch zweer ik, dat ik alles zou gegeven hebben om daartoe niet over te moeten gaan, tot zelfs den avond van zijn dood, smeekte ik hem nog naar rede te luisteren. Hij wilde dat echter niet...”

Aernoud bewaarde het stilzwijgen en wischte zich het zweet van het voorhoofd af.

De landmeter had het hoofd afgewend. Hoe schuldig die man ook mocht wezen, hij bleef niettemin zijn chef, en hij kon hem de woorden niet toevoegen, die hij hem in het aangezicht had willen slingeren.

„O,” vervolgde de jonge man met een zucht, die op een snik geleek. „Ditmaal is mijn ziekte niet voorgewend. Meer dan alle doorworstelde gevaren, heeft die rampzalige daad bedreigd mij te doden. Niemand kan er zich een denkbeeld van maken wat het is met eene dergelijke herinnering voort te leven. Telkens als de avond valt, verrijst Renesse's beeld voor mijn geest; zie ik hem daar weder op zijne legerstede uitgestrekt liggen, met de gelukkige uitdrukking van een schoonen droom. Hij heeft geen tijd gehad daaruit te ontwaken om tot de werkelijkheid terug te keeren. Zonder een kreet zelfs is hij gestorven. Hij heeft ten minste niet geleden. En toch is het mij, alsof hij mij verwijtend aanziet, alsof hij mij de vreeselijkste woorden

toevoegt. Mijn leven is voor goed gebroken. Thans weet gij alles; ik heb mijzelf aan uwe eer toevertrouwd; uw chef is bloediger gewroken dan zelfs levenslange gevangenschap zou kunnen doen, en gij zult medelijden hebben, niet waar? en mij niet nog rampzaliger maken, door mij het eenige te ontnemen wat mij is overgebleven: mijne eer.”

Jacob Grevels zag hem met eene onbeschrijfelijke uitdrukking van minachting aan.

„Ik zal zwijgen, mijnheer,” zeide hij, „omdat ik het vooraf beloofd heb.”

„Ook dan als de ingenieurs aankomen?”

„Ook dan. Ik heb slechts één woord, onverschillig wie het van mij heeft ontvangen.”

„Ik dank u, ofschoon uw gelaat mij zegt, dat gij geen verontschuldiging vindt voor mijne daad.

De ellendeling hoopte nog dat Jacob's onderworpenheid, zijn eerbied voor een meerdere, hem het tegendeel zouden doen verzekeren; maar de Fries antwoordde ijskoud:

„Gij hebt u daaromtrent niet vergist, mijnheer. Is er nog iets van uwe bevelen?”

„Nee, gij kunt gaan.”

Werktuigelijk groette de landmeter, en daarop verwijderde hij zich met wankelende schreden.

Het was hem te moede, alsof bij elken tred de aarde onder zijne voeten openging.

Zijne belofte had hem voor altijd gebonden geen enkelen lichtstraal over het gebeurde te verspreiden, en toch schreeuwde Renesse's bloed om wraak, en scheen het hem een gruwel toe, den dader ongemoeid zijn weg door het leven te laten vervolgen. Berouw? Ja, daarvan spreken alle moordenaars, en hij nam ook wel aan dat Aernoud Norbert zijn gemoedsrust had verloren, nu hij in dezelfde eenzame wouden vertoefde, waar de

schim van zijn edel slachtoffer hem overal vervolgen moest. Zoo hij echter eene ware, onoverwinnelijke wroeging had gekend, zou hij geweigerd hebben van de vruchten zijner misdaad te genieten, ware hij reeds lang tot de eerste de beste stad gereisd, om zich aldaar in handen der politie te stellen. Nu echter zou hij naar Holland wederkeeren en aldaar het oude leven hervatten, en spoedig in den roes zijner vermaken, het eenzame graf in de wildernis vergeten!

En terwijl staarde Norbert met somberen blik zijn vijand na.

„O! zoo ik u kon dooden!” prevelde hij tusschen de tanden: „Het zou mij vrij wat minder moeite kosten, dan met den ongelukkige die zich steeds mijn vriend had betoond, maar het eenige wat ik doen kon, was u tot zwijgen te nopen. Twee zelfmoorden waren te veel geweest voor de goedgeloofige menigte.”

En als trachtte hij een pijnlijk denkbeeld af te weren, voegde hij er bij:

„Nog slechts enkele dagen geduld, en alles zal voorbij zijn. Ik zal niet langer die ondragelijken blik op mij voelen rusten, en in Nederland een nieuw leven kunnen beginnen. Het zwaarste is voorbij.”

Van dat oogenblik af ontweek hij zorgvuldig elke gelegenheid zich alleen met den landmeter te bevinden, en wisselde slechts in bijzijn van anderen, eenige woorden met hem, betreffende hunne dienstzaken.

Grevels antwoordde dan steeds kortaf doch beleefd.

Eindelijk kwamen de ingenieurs aan. Norbert droeg hun al zijne stukken over, en toen zij hem, in bijzijn van den landmeter naar Renesse's dood vroegen, gaf hij hun elke gewenschte verklaring omtrent het onheil, zonder dat hij zijn onderhoorige eene poging zag aanwenden om hem te logenstraffen.

Wel rustten de oogen van den man daarbij doordringend op zijn gelaat.

Maar de gedachte dat hij reeds den volgenden dag vertrekken zou, om hem nooit weër te zien, deed hem weldra dien pijnlijken indruk vergeten, en hij vergenoegden zich met tot de heeren te zeggen.

„Ik laat u hier mijn rechterhand achter, een uitstekend dienaar, die ik niet genoeg roemen kan. Jacob Grevels heeft ons op onze tocht onwaardeerbare diensten bewezen, en mijn eerste werk in Nederland zal zijn, bevordering voor hem aan te vragen.”

HOOFDSTUK VI.

Op Terborg werden groote voorbereidselen gemaakt tot het ontvangen der beide gasten. De heer des huizes was verrukt over het denkbeeld een baron bij zich te zullen hebben; hij droomde er sedert jaren van, dank zij zijn fortuin, in den Nederlandschen adelstand te worden opgenomen, en nu de daartoe aangewende stappen nog steeds mislukt waren, troostte hij zich met de gedachte dat hij, eenmaal op dit prachtige landgoed gevestigd zijnde, langzamerhand den ganschen adel van Limburg bij zich zou zien toestroomen. Men zou vergeten dat zijn vader slechts een winkelbediende geweest was, en niets liever vragen dan zijne schitterende feesten bij te wonen.

Misschien zelfs koesterde hij nog eerezuchtiger plannen, want hij zeide tot zijne vrouw:

„Zorg dat Blanche haar sombere buien laat varen. Zij moet zich geheel en al toonen, zooals zij vroeger was, vroolijk en ongekunsteld. Zelfs het mooiste gelaat wordt leelijk als men altijd droefgeestig kijkt.”

„Gij moet wat geduld met het kind hebben,” antwoordde de goedhartige vrouw, „bedenk dat alles haar nog zoo vreemd hier is.”

„Dat is dwaasheid, van het oogenblik af dat wij er vrienden hebben.”

„Vrienden? Zeg liever kennissen van één dag.”

„Baron van Nederoord is iemand met wien men aanstonds vertrouwd geraakt. Wij moeten er zorg voor dragen dat hij het hier zoo aangenaam mogelijk vindt, dan keert hij dikwijls terug.”

En hijzelf beijverde zich zijn huis een even feestelijk aanzien te geven, alsof er een koning verwacht werd.

En terwijl hij bezig was een schat van bloemen uit zijne broeikassen naar de ridderzaal en de eetkamer van zijn kasteel over te laten brengen, voerde Gerard Wouters een strijd op leven en dood met zijn geweten.

Hoe langer hij onder verzoeking verkeerde, hoe krachtiger deze zich bij hem deed gelden. Het was als trok eene noodlottige macht hem telkens tot dat gedeelte van het gebouw terug, waar hij wist dat de schat sluimerde; zijn gastheer had hem thans het gansche kasteel geweest; hij kende dus de juiste plek, en vreesde slechts voor één ding: het oogenblik waarop Duco hem alleen zou laten en zijn eigen lot zich voor altijd beslissen zou. Want nog zieltoogde de betere mensch in hem voort, die terughuiverde voor eene dergelijke laagheid, en hem sprak van eergevoel en plichtsbetrachting, de beide poolsterren waarnaar hij tot hiertoe steeds de blikken had gericht.

„Gij zult u moeten behelpen zoo goed en zoo kwaad als het kan,” zeide zijn gastheer vriendelijk. „Ik moet naar de stad. Wilt gij mede en daar ronddolen tot ik gereed ben, dan zijt gij daaromtrent volkomen vrij. Ik geloof anders dat gij het u hier vrij wat aangener zoudt kunnen maken.”

Wouters verklaarde dat hij aan dit laatste de voorkeur gaf, en dat hij gaarne de prachtige boekwerken der bibliotheek na zou zien.

Hij zeide dit niet ondoordacht, wel wetende dat niemand hem in deze bezigheid zou komen storen, of het bemerken, indien hij die plaats verliet. Hij zou dus volkomen vrij zijn zich te bewegen waarheen hij slechts wilde.

Duco bracht hem zelf naar de boekerij, sloeg eenige kostbare plaatwerken voor hem open en schoof hem een gemakkelijken armstoel toe. Daarna vertrok hij en zag de jonge man hem een oogenblik later voorbijrijden.

Hij liet met moedeloos gebaar het hoofd op de handen vallen.

„Arm zijn!” mompelde hij, „altijd arm! Zonder eenig vooruitzicht voor de toekomst, zonder eenige vreugde in het verschiep, en dat alles omdat ik mijn plicht volbracht! Nu daarentegen biedt de duivel mij de wereld en al hare genietingen aan. Ik behoef mij slechts te bukken om een vermogen bijeen te hebben, dat daar toch nutteloos sluimert en niemand eenige vreugde schenkt.”

Driftig stond hij op en begon het vertrek met groote schreden op en neer te loopen.

„Ik, een ridder der militaire Willemsorde, ik kan iets dergelijks zeggen; ik zou er van droomen de handen te slaan aan het eigendom van een ander! Neen, dat zal, dat mag niet zijn; ik moet dit huis terstond ontvlieden, zoo ik niet voor de verzoeking bezwijken wil. Ik kan een briefje achterlaten, waarin ik mijn vriendelijken gastheer zeg, dat ik mij plotseling een dringende afspraak heb herinnerd, die mij naar Den Haag terugroept. Op die wijze zal hij zich niet over mijn vertrek verwonderen, en nooit vermoeden wat ik prijs gaf op dit oogenblik. Ja, komaan, ik mag niet aarzelen.”

En reeds naderde hij de deur, vast besloten heen te gaan,

toen hem de uitnodiging op Ter Borg voor den geest kwam.

„Waarom bracht deze gedachte zijn goede voornemens plotseling aan het wankelen?”

Blanche's droefgeestig maar beeldschoon gelaat had een diepen indruk op hem gemaakt, en Gerard Wouters, de gepasporteerde onderofficier, had niets van de zijde haars vaders te hopen, terwijl de millionnair een heel ander aanzien in zijn oog zou verkrijgen.

„Zelfs liefde zal mij ontzegd zijn, als ik arm blijf,” mompelde hij.

En na verloop van een oogenblik hernam hij spottend:

„Het zou ook waarlijk een groote misdaad zijn het geld weg te nemen, dat hier voor een twintigtal oude nonnen opgeborgen ligt! Zullen zij het wel ooit weder opeischen? En zelfs ook al deden zij het, zij zullen er niet te ongelukkiger om zijn, of zij zich al met wat heilige armoede moeten behelpen.”

Nog eenmaal streek hij zich krampachtig over het voorhoofd. Neen, neen, er behoort slechts een weinig geestkracht toe, en ik ben rijk. Ik kan niet, nog veertig, vijftig jaren misschien, een hongerlijder blijven, ik, die zooveel van de toekomst droomde. Komaan, hoe eer het gedaan is, hoe spoediger deze te vreeselijke tweestrijd ten einde is.”

En met vaste hand ontsloot hij den deurknop en verzekerde zich, dat er geen bedienden in den omtrek waren, die hem de bibliotheek konden zien verlaten.

De zoogenaamde „kerker” lag onder den hoofdtoren, het meest verlaten gedeelte van het gebouw; hij was dus volkomen veilig, zoodra hij eenmaal aangekomen was.

„Alles spant mede om mij tot een rijk man te maken,” fluisterde hij met een gedwongen glimlach: „het lot heeft het zelf gewild.”

De toren was nu bereikt; Wouters ontsloot de deur der kleine wenteltrap, en zag tot zijne vreugde, dat zij ook van binnen een

grendel droeg. Nu kon hij overtuigd zijn, dat niemand hem zou komen overvallen. Onhoorbaar schoof hij het ijzer daarvoor, doch opeens uitte hij een vloek.

Hij had vergeten, hoe donker het in den kelder was.

Er viel niet te aarzelen; hij moest terug, om een kaars en lucifers te halen, en tot zijne ergernis, ontmoette hij vlak bij zijne kamer, eene oude huishoudster, die hem vroeg, of er iets was dat hij verlangde.

Hij dankte haar kortaf en zeide, dat hij enkel zijne sigaren was komen halen, maar zijn gelaat droeg zulk eene vreemdsoortige uitdrukking, dat de oude zich hoofdschuddend verwijderde.

„Ik wilde, dat die mijnheer weér goed en wel weg was,” prevelde zij: „Hij heeft een gezicht, dat mij niet bevalt, ik weet zelf niet, waarom; en de jonker is veel te goed voor hem. Hij heeft den armen luitenant gekend; nu ja, dat is mogelijk, maar daarom is het nog niet noodig, dat hij hier dagen achtereen zou blijven, en dat vooral niet in afwezigheid van den jonker.”

Maar zij had te veel eerbied voor haar meester om het zijn gast lastig te maken en vervolgde dus haar weg naar de linnenkamer.

Wat Wouters betreft, hij bleef eenige minuten lang in zijn vertrek, om haar den tijd te laten weder te verdwijnen, en keerde toen naar de torentrap terug.

Ditmaal ontmoette hij geen hinderpalen.

Eenige oogenblikken later had hij de trapdeur van binnen dichtgegendeld en daalde hij voorzichtig de koude vochtige treden af.

Naar mate hij verder kwam, nam de koude ook toe; het was alsof ijssklamme vingers zijn brandend voorhoofd omklemden.

Ook de schemering werd steeds donkerder; zoolang hij nog boven de grond was, durfde hij nog geen licht ontsteken, en in elke schaduw meende hij het beeld van zijn vroegeren luite-

nant te zien, die hem verweet deze woning, die steeds een tempel der eer was geweest, te ontwijden; de belofte te schennen eenmaal aan den stervende afgelegd.

Maar de goudduivel had hem in zijne macht en immer schreed hij verder.

Ten laatste had hij de kerkerdeur bereikt.

Hij kon thans zonder eenig gevaar zijne kaars opsteken, en deed dat ook, terwijl hij zich omwendde, om te luisteren of hij niets verdachts hoorde.

Alles was doodstil.

Zachtjes opende hij nu de deur, maar hij deinsde verschrikt terug.

Een zwerm muggen, geen honderden, maar millioenen, fladderde op hem toe; hoe zij daar gekomen waren en zich hadden voortgeplant, hij gaf er zich geen rekenschap van, maar op het oogenblik dat hij eene misdaad ging bedrijven, joeg die levende stofwolk hem eene huivering aan.

„Hoe is het mogelijk!” bromde hij verwoed: „Ik die de klewangs der Athejers heb getrotseerd!”

En hij trad verder, onder het gegons der verschrikte dieren, wier rust zoo zelden verbroken werd.

Hij telde thans de steenen. Zijne kaars had hij ter aarde gezet, en de muggen, die niet wijzer dan menschen zijn, kwamen bij dozijnen in het flinkerende licht sterven.

Zij ook vroegen naar weelde en genot, en vonden er den dood in.

O! zoo hij had willen luisteren naar die eenvoudige les der natuur.

Het was de wet van al het geschapene.

Doch wat bekommerde hij zich om die nietige insecten? Alleen het goud had nog betoovering in zijne oogen, maakte hem blind voor al het overige, en hijgend zocht hij naar de aangegeven plek.

Ja, daar was zij. De steen was los, hij kon hem met zijn zakmes optillen. De eigenaars van het kasteel waren zoo zeker geweest van hun eigen eergevoel, dat zij niet eens de moeite hadden genomen hem dicht te metselen.

Met sidderende handen hief hij hem op. Als de stervende eens ten prooi was geweest aan ijlkoortsen; als hij zelf een misdadiger was geworden, zonder de vruchten zijner eerloosheid te plukken!

Maar neen, daar flikkerde hem iets tegen. Het was een met ijzer beslagen kistje, waar de stralen van het kaarslicht op nedervielen. Groote zweetdruppelen parelden hem op het gelaat, terwijl hij het ophief. Het was zeer zwaar, en een kreet van woede ontsnapte aan zijne lippen, toen hij het gesloten vond, en geen sleutel daaraan bevestigd zag.

Hij greep zijn mes, plaatste het tusschen de voegen, wendde al zijn kracht aan, en plotseling vloog het deksel open.

Als versuft zonk hij op de knieën.

Daar lag de schat, waarvan men hem gesproken had. Het waren hoofdzakelijk bankpapieren en goudstukken, en de aanblik daarvan oefende eene duivelsche betoovering op hem uit. Hij woelde met koortsachtige handen in dien rijkdom en toen nog eene laatste flikking van eergevoel in hem opwelde, zeide hij tot zichzelf, dat er aan geen terugtreden meer te denken viel; dat men, zoo men ooit het kistje ontdekte, zou bespeuren dat het opengebroke was, en nooit zou gelooven dat de dader daaruit niet het een of ander had ontvreemd.

Al zijne aandacht werd thans besteed aan de wijze waarop hij den steen weder op zijne plaats zou leggen, zonder dat iemand bemerken kon dat hij opgeheven was geworden. Hij deed dit met de grootste omzichtigheid, en toen hij voldaan was over zijn arbeid, nam hij het kistje op, en begon naar boven te stijgen, om op nieuw de bewoonde wereld te bereiken.

Ditmaal was de tocht vrij wat moeilijker, want de schat woog zwaar, en hij was buitendien nog belemmerd door zijn waskaars. Maar zoodra hij deze kon uitblazen ging het gemakkelijker en behoefde hij er zich niet over te bekommeren of hij geen wasvlekken op de steenen treden achterlaten zou. Hij luisterde aandachtiger dan ooit toe, en kwam eindelijk ongestoord op zijne kamer aan.

Het eerste wat hij aldaar zag was zijn eigen gelaat, dat door den spiegel weerkaatst werd. Hij ontstelde van zichzelf, zoo bleek zag hij, zoo verwrongen waren zijne trekken, zoo onheilspellend flikkerden zijne oogen. Maar spoedig glimlachte hij over zijne eigene kinderachtigheid. „Ik ben rijk!” mompelde hij: „Dat wil zeggen dat de wereld mij voortaan toebehoort, dat mijne toekomst nog slechts in mijne handen berust. Waarom zou ik mij dan nog bekommeren om dat waaraan nu eenmaal niets meer te veranderen is. Ik die het eind gewild heb, moet ook de kracht bezitten de middelen, die ik daartoe bezigde, te vergeten.”

En na zijne kamer afgesloten te hebben, telde hij zijne buit na. Zijn overleden chef had niets te veel gezegd. Er lag hier eene onschatbare waarde voor hem uitgestrekt.

Toen Duco van Nederoord huiswaarts keerde, vond hij hem nog altijd in de bibliotheek. Hij glimlachte en zeide, terwijl hij tegenover hem plaats nam:

„Het doet mij genoegen, dat mijne boeken u zooveel belang inboezemen. Mijn vader bracht zijne laatste levensjaren voortdurend met hen door, en ook mijn broeder was niet van deze plek weg te krijgen, als hij met verlof overkwam. Ik heb dus niet willen scheiden van die trouwe vrienden, die zooveel herinneringen voor mij bevatten, ofschoon ik zelf maar weinig tijd heb mij daarmede bezig te houden.”

Wouters gevoelde zich aan eene hevige ontroering ten prooi

en uit vrees, dat zijn gastheer daarvan iets zou bemerken, gaf hij ten antwoord:

„Vergeef mij, zoo ik u niet in vroolijken stemming ontvang. Ik ben heden meer dan ooit vervuld geweest van de gedachte aan den dood uws broeders. Het is alsof alles hier mij van hem spreekt.”

„Ik kan niet anders dan er u erkentelijk voor zijn, dat gij hem niet vergeet, en ik begrijp zoo goed, dat gij aan hem gehecht waart. Broeders zijn zelden verblind voor elkander, maar ik kan gerust verklaren, dat ik nooit edeler karakter gekend heb dan het zijne. Er is maar ééne zaak, die mij van hem verbaast; doch die mij tevens zegt hoezeer hij door zijn doodstrijd verdoofd was geraakt.”

„Wat bedoelt gij?” vroeg Gerard, wien plotseling alles voor oogen begon te duizelen.

„O! Een familiegeheim,” antwoordde Nederoord schijnbaar luchtig: „mijn broeder kon niet weten, dat ik er eveneens mede vertrouwd was; want onze vader had het slechts aan hem, als aan den oudste, medegedeeld. Indien hij bij volle bewustzijn ware gestorven, zou hij u met de taak belast hebben er mij kennis van te geven.”

„Hij heeft over niets bijzonders gesproken, trouwens zijn lijden nam slechts al te spoedig een einde.”

Meer kon de schuldige niet uitbrengen. Het was hem te moede, alsof er plotseling een zware hamerslag op zijne hersenen nederdaalde, die hem alle kracht tot denken of handelen benam. Zijn gastheer wist dus van het bestaan van den schat af; hij moest ook weten, waar deze verborgen had gelegen. Wat zou het zijn, indien de minste argwaan in hem orees; zoo hijzelf zich ging overtuigen, of het geld nog wel altijd op dezelfde plek rustte?

En hij verfoeide hem op dat oogenblik om de gewetensbe-

zwaren, die hem weêrhouden hadden er zich zelf meester van te maken, terwijl hij toch eveneens arm was. Het was alsof zijn gedrag hem, die voor de verleiding bezweken was, toeriep, dat hij slechts een ellendig, een dief, een eerlooze was.

„Ik dank den hemel,” ging Nederoord voort: „dat een toeval mij het bestaan van dit geheim deed ontdekken, op een dag, dat ik de brieven mijner moeder nazocht. Lieden, die onvoorwaardelijk op haar en op mijn vader vertrouwden, verzochten hun een zekere som in bewaring voor hen te nemen, en ik zou er mij nooit over getroost hebben, indien zij haar hadden opgevorderd en ik ware niet op de hoogte der zaak geweest. Maar kom thans mede; het is hier waarlijk te kil om er een ganschen dag door te brengen, als men aan het Oostersche klimaat gewoon is.”

„Morgen zal ik u gaarne naar de stad vergezellen, en deze eens bekijken, terwijl gij aan uwe bezigheden zijt.”

Wouters had zich dit vooraf reeds voorgenomen. Hij zou er gebruik van maken om een klein gedeelte van het Duitsche geld tegen Hollandsch bankpapier in te wisselen, maar ofschoon hij telkens nieuwe stappen deed, naar het fortuin dat hem wachtte, bleef hij toch heel den volgenden nacht ten prooi aan een koortsachtigen tweestrijd. Nog was het tijd het kistje op zijne plaats terug te brengen. Spoedig zou het te laat zijn. Ook al nam hij er slechts een enkel goudstuk uit, was hij verloren. Wat zou hij doen?

Tegen den morgen werd hij kalmer; hij had zijn besluit genomen. Neen tegen de armoede wilde hij niet langer worstelen. Hij had er reeds al te zeer onder geleden. Hij wilde meester over het lot zijn.

Nederoord verbaasde er zich niet over, toen zijn gast hem bij hun terugkeer uit de stad vertelde eenige kleedingstukken besteld te hebben, om in behoorlijk toilet op het diner der familie van Duinen te verschijnen. Het was zoo natuurlijk dat hij die pas

uit Indië terugkwam, die steeds uniform gedragen had, daar niet te voren aan had gedacht.

„Maar aanstonds na het feest zal ik u moeten verlaten,” voegde Wouters er bij. „Ik heb allerlei zaken in Den Haag te regelen, en hoe gaarne ik ook op Nederoord vertoef, ik mag er mijne belangen niet om uit het oog verliezen.”

„Keer hier zoo dikwijls terug als het buitenleven u zal aantrekken. Gij zult mij altijd hartelijk welkom zijn.”

Toen zij op Ter Borg aankwamen, behoefden zij niet te vragen of men zich aldaar op hunne komst verheugd had. Het onthaal was zoo overdreven gul, dat het Duco een glimlach ontlokt zou hebben, indien hij niet het zachte, droefgeestige gelaat van het jonge meisje voor zich had gezien, dat blijkbaar zoo weinig acht sloeg op hetgeen er om haar heen voorviel.

Na het eten maakte hij dan ook met genoegen gebruik van het voorstel haars vaders, nog een wandelrit door den omtrek te maken.

„Zoo gij het mij vergunt, zal ik u een paar van de schoonste punten dezer streek toonen,” zeide hij, zich tot Blanche wendende; „het kan niet anders of gij zult er door getroffen zijn.”

„Gij zijt heel vriendelijk!” was alles wat zij antwoordde, maar haar blik was daarbij zoo verstrooid, dat het geen twijfel voor hem leed, of hare gedachten verwijlden ver van daar.

De heer van Duinen was opgetogen over dit plan. Hij zelf was te zeer bezig geweest met de veranderingen aan zijne nieuwe woning aangebracht, om nog veel van den omtrek te kennen.

Duco zeide aan den koetsier waar hij hen heen moest rijden, en ging in de calèche zitten tegenover zijne gastvrouw, terwijl Wouters vergeefsche pogingen aanwendde, om het jonge meisje aan het praten te krijgen. Alleen als hij over Indië sprak, flikkerden hare oogen op, en hoorde zij hem ademloos aan.

Zij hielden bij een logement stil, van waar men te voet een berg moest beklimmen, om de zon over het heerlijke landschap te zien ondergaan. Mevrouw van Duinen verklaarde dat de tocht haar te zeer zou vermoeien, en dat zij liever achterbleef om vast een Meidrank voor het gezelschap gereed te maken, en Wouters, die had ingezien dat hij verder zou komen door den vader voor zich in te nemen, liep met hem vooruit en begon hem te spreken over het vele schoons, dat hij op Terborg bijeen verzameld had gezien.

Duco en Blanche volgden langzaam en een tijd lang zwijgend.

Ten laatste zeide de jonge man:

„Ik heb u niet zonder opzet hier heen gebracht, hebt gij dit geraden?”

„Houdt gij dan zooveel van deze plek?” vroeg zij ietwat verbaasd.

„Ja; maar ik kan er wederkeeren als ik dat wil. Daarom is het dus niet, juffrouw van Duinen: „Ik heb echter zelf te veel geleden, om niet aanstonds het bestaan van eene droefheid te raden. Zij is als die blauwe viooltjes, die men niet tusschen het hooge gras ziet uitkomen, maar waar langs men niet kan heen treden, zonder hunne nabijheid te bespeuren.”

„Gij wilt zeggen dat ik een groot verdriet heb,” mompelde het jonge meisje: „het is ook zoo; doch waarom over het onherstelbare te spreken?”

„Ik hoop niet dat gij mij verdenken zult van de onkiesheid in uwe geheimen door te willen dringen. Maar gij zijt nog zoo jong; het leven lacht u in zoo menig opzicht toe, dat het pijn doet u zoo onverschillig voor het heden te zien. Ik zou willen dat gij de natuur hier lief leerdet hebben.”

Blanche schudde het hoofd.

„De natuur kan ons geen verloren geluk wedergeven.”

„Neen, maar zij kan ons de aarde wederom doen lief krijgen.

Zoo dikwijls als ik iemand verloor die mij innig dierbaar was, joegen de menschen mij schrik aan, met hunne onverschillige woorden, hunne dikwijls zoo harteloze gedachten; maar de natuur werkte verzachtend op mij. De boomen, het water, de bergen, alles scheen mij te fluisteren van degenen die mij ontvallen waren. De blauwe lucht kwam mij voor als hunne woonplaats, de zon scheen mij toe ook hun fakkel te moeten wezen. Ik gevoelde mij dichterbij hen, als ik door de eenzame bosschen zwierf.”

„Gij hebt de natuur dan zeker altijd liefgehad?”

„Niet altijd, neen. Het leed alleen heeft mij geleerd aan haar te hechten, bij haar mijne toevlucht te zoeken.”

Het jonge meisje zweeg een tijdlang en zeide toen:

„In elk geval hebt gij gelijk en doet in zulke uren de omgang met anderen onbeschrijfelijk veel pijn. Zelfs het spreken met mijn vader is mij smartelijk geworden; mijne moeder alleen is zoo vol liefde voor mij, dat zij mij goed doet door hare tegenwoordigheid, maar ook zij heeft verleid wat enkele smarten beteekenen; zij is overtuigd dat de tijd alle wonden heelt, alle dooden doet vergeten.”

„Neen, de tijd kan niet alles genezen, alleen in het zand geschreven liefdewoorden vaagt hij weg; de anderen blijven in het hart gegrift, maar het is onze plicht verzachting te zoeken voor onze pijn.”

„Ik dank u ten minste dat gij mij niet over vergetelheid spreekt, als het eenige redmiddel,” zeide Blanche, hem vol erkentelijkheid aanzien: „mijn leven zal nooit weder worden wat het geweest is. Gij hebt mijn geheim geraden: ik had Berthold van Renesse lief; om mijnentwil alleen ondernam hij de langdurige reis, die hem zoo noodlottig zou worden. Mijn vader wilde niet van onze verloving hooren omdat hij geen fortuin bezat; maar als hij teruggekeerd was en terstond eene hooge

betrekking had verkregen, eene geheel onafhankelijke positie zou hebben bekleed, ben ik zeker dat wij zijne toestemming verkregen zouden hebben. Ik hield hem dus niet van zijn besluit terug, en droomde slechts van geluk, toen ik plotseling vernam dat hij was gestorven. Maar waarom u dit alles te vertellen?"

„Ik verzoek u integendeel daarmede voort te gaan, en het te doen, zoo dikwijls wij ons alleen bevinden en uw hart er overvol van is. Beschouw mij als een vriend, wilt gij? Een vriend, die volkomen begrijpt wat er in uw binnenste omgaat.”

Zij reikte hem de hand en kon niets te antwoorden vinden, maar twee groote tranen ontsnaptten aan haar oogen.

Hij hield zich als had hij daarvan niets gezien en ging voort haar van zijn broeder te spreken, die op denzelfden dag als Berthold van Renesse gestorven was. Die overeenkomst deed haar den onbekenden doode bijna liefkrijgen en vol belangstelling luisterde zij toe, totdat men den top van den berg bereikt had, en de heer van Duinen zich in luide uitroepen over het natuurschoon uitputte.

Het jonge meisje zeide niets, maar zij volgde onwillekeurig de richting van Nederoord's hand, toen hij tot haar zeide:

„Ziet gij die laatste tinten van den wegstervenden dag? Zou men niet zeggen, dat zij ons den avondgroet overbrengen van eene andere wereld?"

Zij antwoordde niet; maar staarde naar die zachte stralen, alsof zij haar woorden vol liefde om te fluisteren hadden; de woorden van den afwezige, dien zij nooit op aarde weér zou zien, en toen zij weder naar omlaag daalden, zeide zij:

„Gij hebt gelijk; ik heb mij sedert Berthold's dood niet zoo kalm gevoeld; ik zal hier dikwijls alleen wederkeeren en ook andere plekjes opzoeken, waar verademing is te vinden. Gij weet niet, hoe dankbaar ik u ben mij daarop gewezen te hebben. Mijne ziel was in verzet gekomen tegen het lot, tegen dat

wreede lot, dat ons enkel scheidde, omdat mijn bruidegom niet rijk was, terwijl toch schatten geen geluk kunnen koopen.”

Op dat oogenblik legde haar vader beslag op Duco en zij waren den verderen avond niet weder in de gelegenheid vertrouwelijk met elkander te spreken.

Tegen twaalf uur pas konden de jonge lieden afscheid nemen van de gastvrĳe familie. Wouters, die zeide den volgenden dag te moeten vertrekken, moest beloven nog vóór het eind van den zomer eenige weken op Terborg te komen doorbrengen, en Duco had reeds tal van nieuwe uitnoodigingen in het vooruitzicht.

„Een beste jongen, die Nederoord!" verklaarde de heer des huizens, zoodra zij verdwenen waren: „het is zonde en jammer, dat hij geen fortuin bezit, en alleen van zijne betrekking moet leven. Men zou er anders wat voor over hebben een dergelĳken schoonzoon te krijgen!"

Blanche zag hem verschrikt aan.

„Ik bid u, vader, zeg zulke dingen toch niet. Mijnheer van Nederoord en ik, wij denken zelfs niet aan elkander.”

„Hm! hm! Dat gij het nog niet doet, dat weet ik wel. Maar van hem ben ik lang niet zeker. Het is een ongeluk, dat hij zoo arm is; maar zijn mooie naam vergoedt ook weér veel.”

Het jonge meisje wierp haar moeder een wanhopigen blik toe, en deze hielp haar, door te zeggen, dat zij er vermoeid uitzag en terstond ter ruste moest gaan; Blanche haastte zich aan dezen wenk gevolg te geven; maar zij dacht er niet aan naar bed te gaan. Zij trad aan het venster harer kamer en wierp dat open.

De maan bestraalde het landschap en wierp een doorschijnend zilvergaas over boomen en planten. Het gansche natuurtooneel was zoo schoon, dat het jonge meisje onwillekeurig een zachten kreet van bewondering slaakte. Maar daarop schudde zij langzaam het hoofd en fluisterde:

„Zou hij mij waarlijk de oogen voor dit alles hebben willen

openen, enkel en alleen om mijn hart voor hem te winnen? Zou hij mij slechts van mijn leed hebben gesproken, om het met eigen hand te heelen en mij daarna tot zijne vrouw te maken? Is dan niemand belangeloos?"

En zij begon hem bijna te haten, om de vrees die zij koesterde dat haar vader, indien Duco ooit aanzoek om hare hand deed, zich door zijn titel en zijn ouden geslachtsnaam zou laten verblinden, en haar dwingen zou zijn bruid te worden.

„Ja, zij zullen willen dat ik u vergeet, Berthold," mompelde zij: „maar wees gerust, mijn hart blijft u trouw, en wil van geen andere goden weten. Gij alleen zult voor mij blijven voortleven. Met u is mijn bestaan geïndigd. Gij zijt heengegaan in den vollen bloei der jeugd, en ik zal binnen enkele jaren ouder zijn dan gij, en langzaam verwelken, zonder dat een enkele zonnestraal mijn hart verwarmt, maar ik zal zonder leed mijn haar zien vergrijzen, mijne gelaatstrekken zien veranderen, totdat ik in niets meer gelijk op de Blanche die gij hebt bemind; want het zal mij het teeken zijn dat ik spoedig tot u gaan mag; dat het oogenblik onzer hereeniging nadert. O! waarom, waarom zijt gij gestorven?"

En twee brandende tranen ontsnapten aan hare oogleden, en zij bedekte het gelaat met de handen.

HOOFDSTUK VII.

Gerart Wouters zou niets liever gedaan hebben dan op Nederoord te blijven. Hij had nooit nog een jong meisje ontmoet dat zulk een diepen indruk op hem maakte als Blanche

van Duinen; maar van den eenen kant bestond de mogelijkheid, dat zijn gastheer op den inval zou komen zich te vergewissen of de schat nog wel aanwezig was. Dit vervulde hem met een onoverwinnelijken angst, en achtte hij het van eene andere zijde verstandig een tijdlang te verdwijnen en in het geheel niet van zich te laten spreken, totdat hij weder als een rijk man ten tooneele zou kunnen verschijnen.

Nadat hij dus eenige dagen in den Haag vertoefd had, begaf hij zich naar Duitschland, waar hij zonder eenige moeite, in verschillende steden, de gestolen waarden tot geld maakte, om daarmede naar Zwitserland te vertrekken, en er den zomer en den herfst door te brengen. Hij reisde verder door Italië, bleef daar verscheidene maanden en keerde tegen het voorjaar over Parijs naar het vaderland terug.

Een zijner eerste zorgen was een paar rijk gemeubelde kamers te huren, en zich paard en rijtuig aan te schaffen. Hij schreef daarna aan den heer van Duinen van plan te zijn eene maand te Valkenburg te komen doorbrengen, en om hem te vragen waar hij hem aanraadde zijn paard te stallen. De aanleiding tot het schrijven van dezen brief, was hoofdzakelijk zijn wensch aan den zoozeer op geld gestelden man te doen hooren, dat hij eene aanzienlijke erfenis had gedaan.

Het antwoord bleef niet uit. Het was zoo hartelijk mogelijk. De eigenaar van Terborg noodigde hem uit allereerst zijn intrek op het kasteel te nemen, en van daaruit rond te kijken naar de logementen, welke de heer van Duinen tot dat doeleind had bezocht. Hij zou dan zelf zijne keus kunnen bepalen.

Wouters nam dit voorstel met dankbaarheid aan en vertrok op een fraaien Mei-morgen, terwijl een koetsier in livrei voor zijn paard zorgdroeg. Gelijk hij wel voorzien had, was hij plotseling hemelhoog in de achting van den grijsaard gestegen. Zelfs mevrouw van Duinen toonde onder den indruk van zijn

rijkdom te zijn. Alleen Blanche was stil en teruggetrokken gelijk te voren; maar toen Nederoord, die uitgenoodigd was dien middag op Terborg te komen eten, verscheen, kwam het Gerard voor alsof het jonge meisje veel vriendelijker jegens hem zelf was, dan tegenover den baron. Hij gevoelde zich daardoor niet weinig gestreeld.

Duco begroette hem met de meeste hartelijkheid en zeide hem met hoeveel genoegen hij de verandering had vernomen, welke er in zijn lot had plaats gegrepen.

Er lag iets zoo ongekunstelds in al zijne woorden, dat Wouters eene plotselinge opwelling van berouw gevoelde.

Die man had enkel goedheden voor hem gehad, en op welke wijze had hij hem daarvoor beloond?

Maar hij had den tijd niet zich lang met zelfverwijt te kwellen. Zijn gastheer mengde hem in het gesprek door tot Nederoord te zeggen:

„Ik ben dubbel blij dat Wouters hier is, want nu zult gij, hoop ik, dikwijls hier komen. Gij vertoont u in den laatsten tijd zoo zelden, dat men waarlijk zou zeggen dat onze vriendschap u niet welkom is.”

„Dat is toch heel stellig het geval niet,” verklaarde Duco, een blik op Blanche werpende: „maar ik heb veel in de eenzaamheid geleefd, en dan wordt men licht bevreesd dat ons gezelschap niet aangenaam zou zijn.”

Het jonge meisje gevoelde dat hij haar aanzag, maar zij hief de oogen niet op.

„Welk eene dwaasheid!” riep haar vader uit: „alsof wij allen niet even blij waren u bij ons te zien. Gij zult alleen voor deze woorden kunnen boeten, door hier telkens aan te komen, alsof gij een lid der familie waart.”

Duco bedankte hem, zonder te beloven dat hij aan deze dringende uitnoodiging gehoor zou geven, maar toen men na

het eten het buiten doorwandelde, en het toeval hem een oogenblik met Blanche alleen bracht, vroeg hij haar plotseling:

„Hebt gij het verwijt vernomen dat uw vader mij over mijn wegblijven maakte?”

„Ja, dat deed ik,” antwoordde zij, strak voor zich uit ziende.

„En kunt gij u geen rekenschap geven van de reden die mij weêrhoudt hier zoo dikwijls te komen als mijn hart mij dat wel zou ingeven?”

„Hoe wilt gij dat ik de oorzaak daarvan zou raden? Ik begrijp het aandringen van mijn vader niet. Iemand komt tot ons of wel hij blijft weg; men moet immers geheel en al vrij zijn daaromtrent zijne smaken te volgen?”

„Maar *mijne* smaken zouden mij steeds hierheen lokken. Ik gevoel mij reeds een ander mensch als ik de torens van Terborg slechts boven het groen zie oprijzen, en zoo ik somtijds twee weken voorbij liet gaan zonder u te bezoeken, er gaat geen dag om, dat ik niet te paard door dezen omtrek zwerf.”

„Mijn vader zou heel gelukkig zijn, indien hij u op dit oogenblik hoorde,” zeide zij met lichte spotternij.

„Ik durf dat niet zeggen,” hernam Nederoord: „maar er is een andere persoon aan wier oordeel ik nog grooter waarde hecht, en zij juist weêrhoudt mij hierheen zoo dikwijls te komen, als mijn hart het mij in zou geven. Ik vrees opgemerkt te hebben, Blanche, dat mijne tegenwoordigheid u onaangenaam was, heb ik mij daaromtrent vergist?”

Ditmaal sloeg zij de schoone oogen op en zag hem voluit in het gelaat.

„Gij zult mij van onbeleefdheid beschuldigen,” gaf zij langzaam ten antwoord: „maar liever dien schijn op mij geladen dan onwaar te zijn. Ja, uw bijzijn is mij onlief. Misschien heb ik ongelijk, en koestert gij de plannen niet, die ik u toeschrijf. Dat zou alles veranderen.”

Zij had meer willen zeggen, doch brak hare woorden af, ondanks haarzelve getroffen door de uitdrukking van pijn, welke zijne gelaatstrekken plotseling aannamen.

Zijne stem bleef echter zeer zacht, toen hij antwoordde:

„Ik dank u in elk geval voor uwe oprechtheid. U aldus ruiterslijk voor uwe meening te hooren uitkomen, schenkt mij slechts te hooger dank van uw karakter. Welnu, ik ook zal openhartig zijn, om er later nooit weder op terug te komen. Ja, gij hebt goed geraden, Blanche, ik kreeg u lief, van het oogenblik af waarop ik u leerde kennen, en zoo ik u daarvan nooit te voren sprak, zoo ik uw vader nog niet om uwe hand vroeg, dan was dat alleen, omdat ik begreep, dat alleen de tijd de droefheid kon verzachten, welke in uwe ziel huisde. O! Ik ben niet ijdel; ik heb mij niet voorgesteld, dat gij mij ooit zoudt beminnen, gelijk gij aan den doode hechtet; maar ik durfde hopen, dat gij tot u zelve zoudt zeggen, vroeg of laat, dat het ook voor de vrouw heel treurig is het leven eenzaam door te gaan; dat gij erkennen zoudt geen trouwer, eerbiediger vriend te kunnen bezitten dan ik was; dat gij mij het recht zoudt schenken over uwe toekomst te waken. Ik heb mij eenvoudig te veel geluk voorgesteld; vergeef mij.”

Zij voelde zich dieper getroffen dan zij toonen wilde, en om dat verbergen, sprak zij bijna ruw:

„Ja, gij hebt u vergist. Er is niemand, neen niemand op aarde, die in mijn hart Renesse's plaats zou kunnen innemen, en ik zou het als ontrouw tegen hem beschouwen, ook zonder liefde een ander naar het altaar te volgen. Wat ik u daarom bidden mag, spreek nooit over uw gevoel voor mij met mijn vader; hij houdt zooveel van u, dat hij in staat zou zijn mij te dwingen uwe vrouw te worden.”

Duco van Nederoord zag haar hooghartig aan en antwoordde:

„Ik hoop, dat gij mij de eer zult doen aan te nemen, dat ik

er de man niet naar ben het lot eener vrouw, tegen haar wil in, aan het mijne te verbinden. Neen, Blanche, ik geef voor altijd dien schoonen droom prijs, al kan ik ook niet beloven ooit weder onverschillig voor u te worden. Die liefde is de eerste teederheid, welke ooit in mijn eenzaam leven geboren werd; zij was mij zulk eene openbaring van de zoetste vreugden, welke een sterveling kunnen vertroosten over al hetgeen hij hierbeneden geleden heeft; zulk een warme zonneshijn op mijn verlaten pad, dat ik moeite zal hebben haar uit mijn ziel te rukken. Maar laat er ons niet verder over spreken; ik zie wel in, dat ik u even goed en onherroepelijk verloren heb, alsof gij hier dood vóór mij laag uitgestrekt.”

Op dat oogenblik haalden zij de drie overigen in, die voor het openstaande hek der oprijlaan stilstonden, om met den eigenaar van een der logementen uit Valkenburg te spreken. De heer van Duinen had hem aan Wouters aangewezen, en deze zeide hem, dat hij den volgenden dag naar zijne kamers en stallen zou komen zien.

„Hebt gij reeds veel logeergasten?” vroeg de grijsaard aan den hôtehouder.

„Neen, mijnheer,” klonk het antwoord: „het seizoen is er nog niet ver genoeg toe gevorderd, hoe mooi het weêr ook reeds mag zijn. De meeste menschen wachten op de zomervacanties, en beginnen nu pas hunne plannen te maken.”

„Des te beter voor mijn vriend; dan zal hij de keus hebben tusschen de mooiste kamers, die gij bezit. Mijnheer is in Indië geweest, en daar houdt men van licht en ruimte.”

„Ik zal daaromtrent mijnheer kunnen voldoen. Wij hebben ook eene prachtig ingerichte badkamer. Ik kreeg er van morgen nog een complimentje over van een mijnheer, die ook uit Indië komt, en hier is tot herstel van gezondheid, den ingenieur Norbert.”

Blanche was doodsbleek geworden en boog zich onwillekeurig naar Nederoord over, om hem toe te fluisteren.

„Hebt gij dien naam gehoord? O! Ik durf niets tegenover mijn vader zeggen, maar help gij mij, ondervraag dezen man, tracht te weten te komen of het dezelfde Norbert is, die Renesse vergezelde.”

Het deed den jongen man goed, dat zij zich tot hem wendde, om een dienst van hem te vragen. Hij knikte haar sprakeloos toe en keerde zich daarop tot den logementhouder

„Is mijnheer Norbert al eene poosje bij u? vroeg hij schijnbaar onverschillig.

„Neen, baron. pas twee dagen. Hij heeft een soort zenuwziekte, en moet daarom den geheelen dag in de open lucht zijn.”

„Het is zeker het warme klimaat, dat hem die gegeven heeft?”

„Dat niet alleen; maar zijn knecht, want hijzelf spreekt er nooit over en is erg in zichzelf gekeerd, zeide mij, dat hij daarginds een grooten schrik had gehad. Het schijnt dat hij naar Indië werd gezonden met een opdracht van het gouvernement; hij heeft er bij zijne terugkeer de Leeuw-orde voor gekregen; en terwijl hij in de Binnenlanden was, met een zijner beste vrienden, schoot deze zich op een avond dood. Hij vond hem aldus, en dat schijnt mijnheer Norbert maar niet uit de gedachten te willen. Ik vind echter dat hij al veel beter is dan bij zijne aankomst hier.”

De heer van Duinen, die vreesde dat het gesprek op Berthold van Renesse zou komen, en dat Blanche zich dan tegenover zijne beide gasten verraden zou, haastte zich dit onmogelijk te maken, door afscheid te nemen van den man, en weder zijne wandeling te hervatten, maar het jonge meisje bleef opzettelijk een weinig met Nederoord achter, en zeide op koortsachtigen toon:

„Gij begrijpt wat deze onverwachte tijding voor mij is.”

„Ja, en ik bid u over mij te beschikken, zoo ik u verder met iets van dienst kan zijn.”

„O! dat vermoogt gij, zeer zeker, gij kunt het.”

„Spreek dan slechts en het zal geschieden.”

Zijne goedheid, daar waar zij hem slechts enkele minuten te voren zooveel leed had gedaan, trof haar diep, en zij zeide op zachten toon:

„Ik vrees dat gij mij heel zelfzuchtig zult vinden; maar gij zijt de eenige met wien ik rechtstreeks over mijn verlies heb gesproken, en ik heb u leeren kennen als een vriend. O! doe voor mij wat gij voor uwe zuster zoudt volbrengen. Ga kennis maken met dien man; hij is de eenige die alles omtrent Renesse's dood moet weten. Zoek zijn vertrouwen te winnen, en van hem te vernemen op welke wijze alles in het werk is gegaan. Misschien zal ik eenige rust terugvinden, als ik maar eenmaal den sleutel tot dat onoplosbaar geheim bezit.”

„Ik beloof u, dat ik achter de waarheid zal komen.”

Zij stak hem de hand toe, die hij ontroerd aan de lippen bracht.

„Bedank mij niet,” zeide hij: „Ik acht mij immer zoo gelukkig iets voor u te mogen verrichten?”

„Wanneer gaat gij tot hem?”

„Morgen reeds, zoodra ik uit de stad terugkeer.”

„En komt gij mij spoedig den uitslag mededeelen?”

„Overmorgen, zoo gij wilt.”

„Ja, ja, overmorgen!” riep zij uit: maar plotseling werd haar gelaat nog somberder dan het reeds was, en voegde zij er bij: „maar hoe weet ik vooraf of ik u wel alleen zal kunnen spreken, of wij niet voortdurend omringd zullen zijn van anderen?”

„Gaat gij nog wel eens alleen te paard uit?”

„Bijna dagelijks.”

Welnu, dan is niets gemakkelijker; overmorgen ochtend, op het uur dat gij zelf zult bepalen, zal ik naar den berg van den kluzenaar komen, om u aldaar te ontmoeten. Zelfs al werden wij gezien, dan kan niemand er zich over verbazen, dat wij elkander tegengekomen zijn en toespreken.”

„Ja, dat is het eenige middel, en ik zal er om half elf wezen; maar gijzelf, moet gij niet naar Maastricht?”

„Ik kan er voor eenmaal wel een paar uur later dan gewoonlijk aankomen; maak u daaromtrent niet bezorgd; ik zal er nog vóór u zijn.”

Dien avond reed hij peinzend huiswaarts. Hij verkeerde geheel onder betoovering van het denkbeeld haar nuttig te kunnen wezen, doch maakte zich daarom geen illusie. Hij mocht voor haar verrichten wat hij wilde, haar hart zou daarom toch nooit aan hem hechten. Zij zou haar doode blijven liefhebben, tot het oogenblik, waarop hare ziel zich zou ontsluiten tot eene nieuwe teederheid, want zij was te jong, om heel het leven lang trouw te blijven aan eene herinnering, die van lieverlede verbleeken moest. Alleen maar, hijzelf zou de man niet zijn, die haar dat nieuwe gevoel inboezemde, of nu reeds zou zij hem minder pijn hebben gedaan.

Den volgenden middag keerde hij vroeger dan gewoonlijk uit de stad terug en reed rechtstreeks naar het logement, waarvoor hij zijn rijtuigje stil liet houden en zelf uitsteeg.

„Is mijnheer Wouters hier misschien?” vroeg hij aan den toegesnelden hotelhouder.

„Neen, baron,” antwoordde de man: „Hij is hier van morgen geweest en heeft twee kamers besproken voor heden over acht dagen.”

„Dan zal ik hem waarschijnlijk op Terborg vinden. In elk geval zal ik hier wat in den tuin uitrusten, breng mij daar een bittertje.”

En terwijl de eigenaar het gevraagde ging halen, begaf hij zich naar den tuin, en nadat hij overal rondgekeken had, als om een geschikt plaatsje te vinden, ontdekte hij aan het eind der veranda, een man die aan een tafeltje, met couranten beladen, zat. Hij zag er lijdend uit en droeg een rozet van de Leeuw-orde.

„Dat moet hij zijn,” dacht Nederoord, en schijnbaar onverschillig op hem toetredende, vroeg hij:

„Hebt gij het Handelsblad reeds uitgelezen, mijnheer?”

Aernoud Norbert, want deze was het inderdaad, groette beleefd en reikte hem de gevraagde courant over.

Hij bedankte en ging aan een tafeltje daarnaast zitten.

Op dat oogenblik bracht de eigenaar hem het bestelde.

Duco hield hem staande en sprak:

„Ik ben blij, dat gij u met den heer Wouters hebt kunnen verstaan. Hij is een mijner vrienden.”

„Ja, hij zeide mij reeds op Nederoord gelogeerd te hebben.”

„Hij is mij, terstond na zijn terugkeer uit Indie, den afscheidsgroet van mijn broeder komen overbrengen. Hijzelf werd daar ginds zwaar gewond. Het is een land, dat heel wat slachtoffers eischt. Als ik mij niet vergis, zijt gij er ook geweest, niet waar, mijnheer?” voegde hij er bij zich tot Norbert wendende.

„Ja,” zeide deze, blijkbaar verheugd een gesprek aan te kunnen knopen: „mag ik weten, met wien ik de eer heb kennis te maken?”

„Ik ben Duco van Nederoord.”

„En ik Aernoud Norbert,” antwoordde de ingenieur, opstaande en hem de hand toestekende.

De logementhouder werd naar binnen geroepen, en de beide heeren begonnen thans over Indië te praten.

„Ik heb lang gevreesd dat dat verwenschte klimaat mij voor goed de gezondheid zou kosten,” zeide Norbert: „maar sedert ik hier ben, gevoel ik mij bij den dag aansterken, en begin ik weér te hopen.”

„Gij zijt trouwens te jong om door eene ongeneeslijke ziekte aangetast te zijn.”

„Ik heb eigenlijk geen bepaalde kwaal, en dat is juist waarom er geen kruid voor mij gewassen is; de doktoren schrijven

mij niets anders voor als veel versterkend voedsel in de open lucht."

"Zoo ik het wel heb, vergezeldet gij den heer van Renesse, en ik begrijp dat zijn dood u diep geschokt moet hebben."

Norbert wierp hem een snellen, doordringenden blik toe; maar Nederoord's gelaat verraadde niets anders als ware belangstelling; hij antwoordde dus, op een toon dien hij vergeefs bedwaard poogde te doen schijnen:

"Ja, het was een harde slag; Renesse en ik, wij waren boezemvrienden geworden, en dan op eenmaal zulk een uiteinde! Het ergste is nog dat ik mij sedert steeds verwijt eene dergelijke ontkenning niet voorkomen te hebben."

"Hoe hadt gij dat kunnen doen?"

"Door hem nooit alleen te laten. Ik wist door welk eene onoverwinnelijke zwaarmoedigheid de ongelukkige aangegrepen was, en had niet mogen aflaten hem te bewaken; maar ik dacht niet dat het zoover met hem zou komen. Als men iemand zoo gezond en krachtig vóór zich ziet, kan men nauwelijks aannemen dat men hem onverwacht als een lijk zal wedervinden."

"Dan heeft hij toch waarlijk zelfmoord gepleegd!"

"Helaas! ja. Hij had bij zijn vertrek naar Indië zijne geestkracht overschat. Het grootste heimwee vervulde hem. Hij kon zich niet gewennen aan het denkbeeld nog bijna twee jaren uit het moederland verwijderd te blijven, en achtte het, uit een overdreven gevoel van hoogmoed, eene oneer zijne taak op te geven, al eer deze volbracht was. Men herinnert zich eerst later de beteekenis van woorden en daden, die op het oogenblik zelf onbeduidend schenen, en sedert ik alles goed naging, ben ik tot de overtuiging geraakt dat hij gedurende de laatste weken zijns levens reeds niet wel meer bij het hoofd was. O! Ik wil niet beweren dat hij krankzinnig was geworden; hij verrichtte zijn arbeid zelfs nog met zorg; maar normaal was het toch, op dat ééne punt was hij tobbede geraakt."

"Het is in elk geval allertreurigst. Het leven hield nog zoo veel beloften voor hem in."

"Ja, hij zou zeker eene schitterende loopbaan hebben afgelegd. Maar het is mijne overtuiging dat hier, gelijk in de meeste zaken hier beneden, de hoofdoorzaak van alles wederom bij de vrouw moet worden gezocht."

Norbert, die weinig vermoedde dat Blanche's vader zich in deze streek had gevestigd, en dat Nederoord het jonge meisje derhalve kon kennen, had slechts één doel voor oogen: aan zijne verklaring omtrent Berthold's uiteinde zooveel mogelijk schijn van waarheid bij te zetten.

De jonge rechtsgeleerde zag hem met ongekunstelde verbazing aan. Was het mogelijk dat Renesse Blanche ontrouw zou zijn geworden? En hij vroeg haastig:

"Was hier dan ook eene vrouw bij in het spel?"

"Waar is zij dat niet?" vroeg Aernoud glimlachend: "ik reken er natuurlijk op dat hetgeen ik u toevertrouwen ga, tusschen ons zal blijven, want ik acht mij zelven niet gerechtigd een blaam te werpen op een jong meisje, dat zelf weinig heeft voorzien welke gevolgen hare handelwijze zou hebben, maar mijn arme vriend was in stilte verloofd toen hij naar Java vertrok. De familie van het meisje was tegen het huwelijk, omdat hij geen fortuin bezat; maar hij hoopte bij zijn terugkeer op eene schitterende plaatsing; hij was ook bezig een aardig duitje over te leggen, en hij bezat haar woord dat zij hem trouw zou blijven. Ongelukkig is niets zoo wisselvallig als het hart eener vrouw. Eene maand ongeveer vóór zijn dood, schreef zij hem dat zij haar belofte terugnam en zich weder vrij achtte. Van dat oogenblik af is hij nooit weder dezelfde geweest."

Indien op dezen onbewolkten dag de bliksem voor Duco's voeten ware neêrgeedaald, had hij niet verbaasder kunnen zijn dan bij het vernemen dezer woorden. Hoe! de man daar tegenover

hem durfde Blanche aanklagen; Blanche, die nog ongetroost voorttreurde om den man dien zij zoo innig had liefgehad, die geen hooger geluk van hemel of aarde zou hebben gekend, dan zijne vrouw te worden?

Een oogenblik lang vroeg hij zich af of hij Norbert niet in het aangezicht zou slaan; of hij hem niet toe zou roepen dat hij een ellendige leugenaar was, die het edelste, trouwste wezen op aarde durfde belasteren. Maar onmiddellijk bedwong hij zich. Indien die man niet gearzeld had zijne toevlucht tot zulk eene hemelgerende onwaarheid te nemen, dan moest hij daarvoor ook een reden hebben, en die reden wilde Nederoord leeren kennen. Om daartoe te geraken, was het noodzakelijk op schijnbaar vriendschappelijken voet met hem te blijven.

„Dat is dubbel treurig,” mompelde hij.

„Mijn vriend had zeer zeker een beter lot verdiend; maar laat ons niet langer over deze droevige gebeurtenissen spreken, mijnheer. Ieder woord dat mij daaromtrent ontvalt, grijpt mij nog aan. Ik weet niet, of ik mij ooit zal kunnen gewennen er kalm over na te denken.”

En hij begon over onverschillige onderwerpen te praten.

Na verloop van een kwartier nam Duco, die hem aandachtig had gadegeslagen, afscheid, en reed weder weg.

„Waarom heeft hij gelogen?” herhaalde hij telkens bij zichzelf.

Den volgenden morgen, op het afgesproken uur, bevond hij zich op den kluzenaarsberg. Hij was te paard en zag Blanche reeds van verre aankomen, zoodat hij zich haastte haar tegemoet te rijden.

„Welnu?” was het eerste wat zij hem vroeg, terwijl zij hem de hand reikte.

„Ik heb hem gesproken.”

En hij begon haar het eerste gedeelte van zijn gesprek met Norbert mede te deelen.

Het jonge meisje had hem hoofdschuddend aangehoord.

„Nee,” verklaarde zij vol geestdrift; „het is niet, het kan niet zijn; Berthold van Renesse heeft zich niet van het leven beroofd. Maar, ik zie het aan uw gelaat, er is meer, er is iets dat gij mij verbergt.”

En zij blikte hem doordringend aan.

Er kwam eene pijnlijke uitdrukking op Duco's gelaat.

„Sta mij toe u dat te verzwijgen,” smeekte hij; „het kan tot niets anders dienen, dan u verdriet te doen, en gij lijdt reeds genoeg aldus.

„Maar ik wil alles weten,” hield zij vol: „Geloof gij dan niet, dat het bovenal die schikkelijke onzekerheid is, die mij foltert?”

„Ik bid u, wees verstandig.”

„Nee, nee, zeg mij alles.”

„Het zij dan zoo! Norbert wist, dat Berthold van Renesse in stilte verloofd was. Welnu, om de eene of andere reden, die ik mij met geen mogelijkheid kan verklaren, beweert hij, die niet vermoed, dat ik u ken, of hoe goed ik op de hoogte van het tegendeel ben, dat Renesse eene maand voor zijn overlijden een brief van u zou hebben ontvangen, waarin gij hem zeidet van hem af te zien. Hij schrijft daaraan het ontstaan zijner zwaarmoedigheid toe.”

Blanche's paard maakte een hevigen zijsprong, zoo krampachtig trok zij plotseling aan de teugels.

Alle kleur was haar gelaat geweken; alleen haar oogen schitterden als vuurballen.

„Die man heeft hem vermoord!” sprak zij tusschen de oopen geklemde tanden.

HOOFDSTUK VIII.

Duco van Nederoord was als versuft geraakt onder deze heftige aanklacht tegen den man, dien hij een leugenaar had geacht, zonder hem daarom een oogenblik voor een moordenaar te houden.

Men heeft gewoonlijk zooveel moeite iemand in staat te beschouwen het leven van een ander te benemen. Het is alsof een man van beschaving daar niet toe in staat zou kunnen zijn, als moest hij van die noodlottige ure af rust noch duur meer op aarde vinden. En zeker, Aernoud Norbert was ziek, zijne zenuwen vooral waren geschokt, maar hij was geen door wroeging verbrijzeld mensch, die zich nacht en dag vervolgd zag door de bleeke schim van zijn slachtoffer.

„Gij moet u vergissen,” verklaarde de jonge man: „het is niet mogelijk!”

„Ik vergis mij niet. Ik heb altijd vermoedens tegen hem gekoesterd, maar zij zijn thans in zekerheid herschapen. Renesse had geen enkele reden zich van het leven te berooven, de toekomst lachte hem tegen; nog slechts achttien maanden geduld en hij bereikte alles waar hij van droomde, ik als vrouw had wel den moed tot daartoe te volharden, en zou hij, die zooveel geestkracht, zooveel eergevoel bezat, de lafhartigheit gehad hebben met eigen hand het Beloofde Land te verwoesten, liever dan zijne tot daartoe zoo schitterend volbrachte taak te voltooien? Neen, deze man heeft zelf gevoeld, dat niemand het gelooven zou, en daarom Berthold voorgesteld als iemand, die zich in zijne liefste wenschen bedrogen had gezien; als het slachtoffer eener vrouw. Hij heeft echter buiten mij gerekend. Ik zal zijne daad aan het licht brengen.”

Deze woorden waren op koortsachtigen toon geuit; Blanche's

fijne neusvleugels trilden; hare handen beefden alsof zij de koorts had.

„Laat de dooden rusten,” sprak Duco vol medelijden: „Heel onze liefde, al onze bemoeiingen, roepen hen niet tot het leven terug.”

Zij haalde minachtend de schouders op.

„Is het aldus, dat gij zoudt spreken, zoo gij morgen vernaamt, dat de een of ander mij in een hinderlaag gelokt had en gedood?” vroeg zij.

„Neen, op mijn woord niet!” riep hij uit: „maar vergeet niet, dat gij eene vrouw zijt, en dat Indië heel ver af ligt.”

„Wat beteekenen afstanden, als men tot een doel als dit geraken wil?”

Hij antwoordde niet. Hij zag in, dat zij buiten staat was kalm na te denken.

Blanche zag hem een oogwenk peinzend aan en vroeg toen:

„Is het inderdaad waar dat gij mij boven alles bemint?”

Hij boog zwijgend het hoofd; maar de uitdrukking van zijn blik zeide haar genoeg.

„Welnu dan,” ging zij langzaam voort; „ik wil u gelooven en ik verbind mij uwe vrouw te worden.”

„Gij?” Alles om hem heen dwarrelde plotseling voor zijn oogen.

„Ja, zoo gij vooraf licht over deze zaak wilt verspreiden,” ging het jonge meisje bijna rustig voort. „Gij hadt daareven gelijk; ik vermag zelf zoo goed als niets; ik ben eene vrouw; ik blijf afhankelijk van den wil mijner ouders, en ik beschik over geen noemenswaardige geldmiddelen. Ook al zou mijne moeder mij willen bijstaan tot het bereiken van mijn doel, zij zou het niet kunnen; gij echter zijt een onzer kundigste advokaten; gij staat alleen; gij zegt mij lief te hebben; zoo gij slaagt Berthold van Renesse te wreken, dan zal ik voor altijd mijne hand in de uwe leggen.”

Nederoord voelde een pijnlijken bloos naar zijn voorhoofd stijgen. Hij begreep dat dit kind, dat in weelde was grootgebracht, zich geen rekenschap kon geven van hetgeen het beteekent van een beperkt inkomen te moeten leven en zich geen buitengewone uitgaven hoegenaamd te mogen veroorloven, en toch kon hij haar zijn armoede niet bekennen; kon hij haar niet zeggen welke onkosten er aan het instellen van een dergelijk onderzoek verbonden waren. Liever alles dan dat; de vernedering zich even machteloos als een bedelaar te toonen niet aan haar verlangen te kunnen voldoen.

Zij had echter zijne aarzeling bespeurd en sprak driftig:

„Vraag ik te veel van uwe gehechtheid?”

„Nee, Blanche,” antwoordde hij op zachten toon, „het zal geschieden gelijk gij het verlangt, alleen zal ik mij van een bekwaam bondgenoot moeten bedienen. Ikzelf kan Nederland niet verlaten; mijne betrekking houdt mij hier terug; ik zal er trouwens Norbert's houding en daden kunnen nagaan, doch voor het onderzoek in Indië zal ik mijne toevlucht nemen tot een Engelschen detective, dat is het eenige middel binnen betrekkelijk korten tijd achter de volle waarheid te komen.”

„Maar kent gij zoo iemand, op wien gij volkomen vertrouwen kunt?”

„Ja, het toeval heeft mij in aanraking met hem gebracht. Hij kwam naar Maastricht over, waar hij inlichtingen moest inwinnen omtrent een voortvluchtigen Engelschen kassier, dien men alle reden had in deze streek verborgen te wanen. Wij leerden elkander kennen, en ik heb den man niet genoeg kunnen bewonderen in de wijze waarop hij te werk ging. Geen enkele oningewijde die in hem iets anders dan een gewoon toerist zou hebben vermoed. Ik zal hem schrijven, en hem verzoeken, voor het geval dat hij zelf niet vrij mocht zijn, mij een zijner bekwaamste kameraden te zenden.”

„O ja, doe dat, en zorg dat ik zelve met hem spreken moge!” smeekte zij.

„Het zal geschieden. Zoodra hij er is, zal ik uwe ouders en u ten eten vragen en hem aan ieder voorstellen als een vriend uit Engeland. Na tafel kunt gij gemakkelijk gelegenheid vinden hem de gewenschte inlichtingen te geven.

Zij zag hem getroffen aan en reikte hem de hand.

„Gij zijt waarlijk eindeloos goed,” zeide zij met een snik in de stem: „en ik vrees daar misbruik van te maken: doch later, o! vertrouw er op, zult gij zien dat ik erkentelijk weet te zijn.”

Hij hield hare trillende vingers tusschen de vingers vast en antwoordde met een droefgeestigen glimlach:

„Later als ik slagen mag, zult gij eenvoudig erkennen een trouw vriend te bezitten, die zich schamen zou een loon aan te nemen dat uw hart geweld moest aandoen.”

Daarop haastte hij zich, als bevreesd voor hare tegenwerping, afscheid van haar te nemen, en reed hij, zonder eene enkele maal om te zien, in de richting der stad.

„Er is maar een redmiddel op,” mompelde hij, „ik zal al die herinneringen verkoopen, welke mij zoo dierbaar waren: de juweelen mijner moeder; het familiezilver; de kostbaarste werken der bibliotheek; alleen maar mag niemand het ooit vermoeden; ik zal dat alles in Duitschland onder den hamer brengen. Het arme kind vermoedt weinig hoe diep zij mijne liefde heeft beproefd.”

De detective Maitland was een jong mensch met baardeloos gelaat en onbeduidend uiterlijk; maar wie zijne kleine grijze oogen goed bestudeerde, gaf zich spoedig rekenschap dat hij vrij wat grooter scherpzinnigheid in zich omdroeg dan hij het noodig oordeelde aan de menschen te doen blijken. Hij beschouwde zijn vak geheel en al als eene heilige roeping. Een misdadiger, op wiens spoor men hem uitzond, werd door hem

aangezien voor een gevaarlijk beest, dat de veiligheid der maatschappij bedreigde, hij zou onverbiddelijk gebleven zijn tot voor zijn eigen kind. Het was tot dezen man dat Nederoord zich gewend had. Maitland telegrafeerde dat hij spoedig zijne overkomst kon verwachten.

Duco had nauwelijks dit antwoord ontvangen, of hij noodigde zijne bureu en Wouters voor den opgegeven dag bij zich te eten.

Blanche, die hem sedert hunne ontmoeting op den Kluizenaarsberg niet had wedergezien, begreep wat dit beteekende, en haar hart klopte zoo onstuimig, hare hoop werd zóó levendig, dat zij als een geheel ander wezen werd.

„Ik heb uwe dochter nooit zoo schoon gezien als heden,” verklaarde Gerard, vol ongekunstelde bewondering aan den vader.

„Ja, ja, zij ziet er goed uit,” antwoordde deze voldaan. „Het zal mij verwonderen welken schoonzoon zij mij nog eenmaal geven zal.”

„Menigeen zal naar dit geluk dingen.”

„Hm! Dat weet ik niet. Blanche is een zottinnetje, en altijd zoo stijf en teruggetrokken, dat zij daardoor een ieder afschrikt haar het hof te maken.”

„En gij zelf, hebt gij uwe keuze reeds op iemand laten vallen? O! Vergeef mij, mijnheer, ik vraag dit niet uit onbescheidenheid; gij hebt gelijk, uwe dochter houdt ons op zulk een afstand, dat niemand haar van zijne gevoelens durft spreken, en toch kan men niet nalaten haar lief te hebben, en te hopen tegen alle hoop in. Mij brandt al sedert dagen eene vraag op de tong, die ik waarlijk niet weet hoe tot u te richten.”

„Spreek haar integendeel gerust uit, waarde vriend, gij weet immers wel, dat ik slechts vraag u heel de gehechtheid van een vader te betoonen.”

De heer van Duinen had een gemoedelijken toon aangeslagen. Hij raadde zeer goed, wat er komen zou, en wist, dat het eer-

lijker en barmhartiger zou zijn den jongen man de vernedering eener weigering te besparen, door hem alle hoop te benemen, nog vóórdat hij zijne gevoelens had blootgelegd, maar de grijsaard vond er een groote voldoening in dikwijls de hand zijner dochter te moeten afslaan; het was de zegepraal zijner vaderlijke ijdelheid, en hij was te zelfzuchtig om zich dat genot, ter wille van een ander, te ontzeggen.

Wouters had weér eenigen moed hervonden en ging voort:

„Ik weet zeer goed, dat ik geen Adonis ben, dat ik geen dier hoedanigheden bezat, welke een vrouwenhart boeien, maar mijne liefde kan dat alles vergoeden, en de teederheid, welke ik uwe dochter toedraag is zoo groot, dat zij zich in staat weet haar het leven zoo gelukkig te maken, als ooit slechts het bestaan eener vrouw is geweest. Mijn naam is niet schitterend, doch de wereld vergeet dat, waar men fortuin bezit, en mijn vermogen is zóó groot, dat ik niet behoef te vreezen of ik zal altijd bij machte zijn alle denkbare wenschen mijner echtgenoot te vervullen. Mijnheer van Duinen, gij hebt mij daareven gezegd, dat gij mij wel eene vaderlijke vriendschap wildet toedragen; wildt gij mij behulpzaam wezen Blanche's liefde voor mij te winnen, en aldus waarlijk mijn vader te worden?”

Om de dunne lippen van den eigenaar van Terborg speelde een geheimzinnig glimlachje, terwijl hij antwoordde:

„Ik ben u dankbaar, mijn vriend, dat gij u rechtstreeks tot mij hebt gewend; gij hebt daarmede een ouden vorm van beleefdheid in acht genomen, die meer en meer verloren gaat, gelijk, helaas! al wat naar eerbied tegenover de ouders zweemt. Maar in dit geval kan ik u, helaas! geen beslissend antwoord geven, zult gij zelf met mijne dochter moeten spreken. Blanche heeft het ongeluk gehad, toen zij pas van kostschool wederkeerde, een man te ontmoeten, die niet veel meer was dan een drommer en een dichter; dit was voldoende voor het in eene

wereld van idealen levend meisje, om zich hartstochtelijk aan hem te hechten. Hij is dood, zoodat er van die zijde niets meer te vreezen valt, doch ik had het ongeluk mij tegen dat dwaze huwelijk te verzetten, en ik ben sedert in hare oogen weinig minder dan een wreedaard, wien zij al haar vertrouwen weigert. Ik zal niet stilstaan bij de pijn, welke mij dat veroorzaakt, maar u alleen zeggen, dat haar hart daardoor voor mij geworden is als een gesloten boek, en dat ik op het oogenblik onmogelijk zou weten te zeggen, aan wien van u beiden zij de voorkeur geeft, aan Nederoord of aan u."

De jonge man verbleekte.

"Aan Nederoord?" herhaalde hij. "Geloofst gij dan ook dat hij...?"

"Hebt gij u daarvan nog geen rekenschap gegeven?"

"Nee; zoo hij haar het hof maakt dan is het al op zeer zonderlinge wijze. Niemand bemerkt daar iets van. Heeft hij ooit een dier kleine oplettendheden voor haar, die eene vrouw zoo aangenaam zijn? Vertoont hij zich hier niet minder en minder? En zoekt hij ooit met haar alleen te zijn?"

"Dat alles is volkomen waar, doch vergeet niet dat ook hij een bijzonder karakter bezit. Na in de grootste weelde te zijn grootgebracht, zoodat hij heel de hulde heeft leeren kennen, die men steeds aan het gouden kalf bewijst, is hij bijna arm achter gebleven. Het leeuwendeel zijner verdiensten gaat op aan het onderhoud van zijn landgoed, en hij moet zeer zuinig wezen om rond te komen. In dergelijke omstandigheden moest hij, met zijn eigenaardigen inborst, wel hoogmoedig worden; zijn groote angst is zich op te dringen. Maar toch heb ik zeer goed in zijne blikken gelezen dat hij Blanche bemint, en slechts op zekerheid wacht om haar van zijne gevoelens te spreken."

"En uwe dochter?" mompelde Gerard.

"Ik zeide u reeds dat zij mij nooit iets toevertrouwt, maar er

is toch iets dat mij zou doen gelooven dat zij niet geheel en al onverschillig voor hem is."

"Vergeef mij, mijnheer," zeide Wouters gejaagd, "maar de zaak gaat mij zoozeer ter harte, dat ik zou willen weten wat ik daaromtrent te hopen of te vreezen heb."

"Gij zult er zelf over oordeelen. Eenige dagen geleden moest ik des morgens een mijner pachters spreken, die aan gene zijde van Valkenburg woont. Ik nam daartoe het kleine manden wagentje en zou juist de laan naar de boerderij inslaan, toen ik bij eene kromming van den weg, Blanche voor mij uit meende te zien rijden, en boven op den kluzenaarsberg een ruiter meende te zien staan, alsof hij iemand afwachtte. Daar wilde ik toch het mijne van hebben, zoodat ik mijn paard aan een boomstam vastbond, en zelf langs een zijpad naar boven klom, tot op eene plek van waar ik alles zien kon, zonder zelf opgemerkt te worden. Ik had mij niet vergist, de ruiter was niemand anders als Duco, en hij wachtte blijkbaar mijn kind op. Ik ben overtuigd, dat hier geen afspraak bij in het spel was, daartoe is Blanche niet in staat; maar hij zal geweten hebben dat zij dikwijls dien weg uitkwam; misschien heeft zij zich den vorigen dag laten ontvallen dat zij dien morgen daarheen zou gaan, zeker is het..."

"En," viel de jonge man hem driftig in de rede: "Welke houding heeft uwe dochter tegenover hem aangenomen?"

"Dat is juist wat mij het meest verbaasde. Blanche is er het meisje niet naar om zich in haar vrijheid te laten belemmeren, of te dulden dat men hare schreden zou volgen; welnu, zij bleef niet alleen minstens drie kwartier met hem in gesprek verdiept, maar ik zag zelfs, hoe zij hem tot tweemaal toe de hand drukte. Ik leid hieruit af dat, zoo zij hem nog niet lief heeft, zij reeds veel vriendschap voor hem koestert, en vriendschap gelijkt bij eene vrouw al zeer veel

op een teederder gevoel, wanneer zij haar aan een man wegschenkt."

Ditmaal gaf Wouters geen antwoord. Hij was in somber gepeins verdiept geraakt.

De heer van Duinen klopte hem goedhartig op den schouder.

"Gij moet u de zaak niet al te zeer aantrekken," zeide hij: "In elk geval zijn dit slechts vermoedens, en hebt gij nog alle recht behouden uw eigen geluk te beproeven. Doe dat, en zoo gij er in slagen moogt haar jawoord te verkrijgen, wees dan overtuigd, dat ik u vol vreugde als mijn schoonzoon begroeten zal."

Dat was volkomen waar. Zoo de grijsaard er veel aan hechte zijne dochter barones te zien worden, het groote fortuin van Wouters lachte hem niet minder toe. Op welk van beide mannen Blanche's keuze ook vallen mocht, hij zou even tevreden zijn.

Ten prooi aan de zwartste gemoedstemming was Gerard Wouters naar zijne kamer teruggekeerd. Duco's teruggetrokkenheid had hem belet ooit enig vermoeden omtrent de waarheid in zich op te voelen komen; nu echter herinnerde hij zich tal van onbeduidende zaken, die tot dusverre zonder gewicht in zijne oogen waren gebleven. "Ja, Nederoord had Blanche lief en Wouters kende hem thans te goed, om niet te weten dat dit gevoel niet van voorbijgaande aard zou zijn. Zou zijn naam, zijn titel geen betoovering over het hooghartige meisje uitoefenen? Hij wilde nog niet eens stilstaan bij het fraaie, innemende gelaat van den jongen rechtsgeleerde, waarbij het zijne geheel in het niet verzonk; maar instinctmatig gaf hij er zich rekenschap van dat zijn vriend alles op hem voorhad, en dat zijne armoede het jonge meisje niet af zou schrikken. Had zij trouwens niet begonnen met Berthold van Renesse lief te hebben?"

O! de doode, dien hij zoo dikwijls te voren had benijd, hij haatte hem thans vrij wat minder dan den man tegenover wien hij zich reeds zoo schuldig had gemaakt. Zou hij hem thans ook

nog zijne liefde durven ontstelen, nadat hij hem van den schat beroofd had?

Wouters slaakte een luiden spotlach.

"Durven!" prevelde hij: "Wat durft men niet, als men eenmaal een misstap als de mijne heeft begaan! Maar wat zou het hier baten, indien zij hem reeds haar hart geschonken heeft? Ik zou de schoonste man ter wereld; een prins of een hertog kunnen zijn, dat ik haar nog onverschillig zou blijven. Gelukkig is nog niets verloren, want niets is nog beslist. Ik zal voortaan nauwlettend toekijken, want ik wil zekerheid hebben."

Op het diner, dat op Nederoord gegeven werd, gevoelde hij zich bijna gerustgesteld. Duco begroette het jonge meisje met dezelfde vriendelijke beleefdheid, waarmede hij een ieder welkom heette, en stelde hem een Engelschman, een zijner goede kennissen voor, die gelukkig ook uitstekend fransch sprak, zoodat het gesprek in die taal kon worden gevoerd, en ieder had weldra slechts oor en oogen voor den heer Maitland, een geestig prater. Hij vertelde de grappigste dingen, zong hun de nieuwste Engelsche en Amerikaansche liedjes voor, en men betreurde het bijna, toen Duco, nadat men de koffie op het terras gebruikt had, voorstelde nog eene avondwandeling door het landgoed te maken. Men vreesde dat het gesprek daardoor minder algemeen zou worden.

En daaromtrent had men zich niet vergist, want de Engelschman riep lachend uit:

"Houdt gij van een roeitochtje, juffrouw van Duinen?"

"Bijzonder veel," gaf Blanche ten antwoord, aanstonds zijne bedoeling vattende.

"Dan moet gij mij vergunnen u wat rond te doen varen; ik heb van morgen op die wijze de schilderachtigste plekjes ontdekt, daarginds in de verte onder de treurwilgen. Ik zou gaarne het overige gezelschap uitnoodigen ons te vergezellen, maar het gaat niet; de boot kan slechts twee personen bevatten."

„Neen, laat ons liever aan wal blijven,” zeide Blanche's moeder, die niet tot de heldhaftigsten behoorde.

Maar haar dochter liet zich niet van dit voorstel afbrengen, en weldra zat zij in het kleine, ranke vaartuig, terwijl Maitland de sloep losmaakte en met krachtige hand de riemen uitsloeg.

„Pas goed op mijn kind!” riep de moeder verschrikt.

Hij glimlachte, en toonde daarbij een dubbele rij schitterend witte tanden.

„Wees niet bang, mevrouw,” riep hij haar toe. „Ik breng uwe dochter ongedeerd terug.”

„Hij heeft verscheidene medailles met zijn roei- en zwemkunst behaald,” verzekerde Duco. „Als hij de boot bestuurd is men volkomen veilig.”

En inderdaad, zij verwijderde zich even rustig en sierlijk als een zwaan die over het gladde water glijdt. En onderwijl hoorde men Maitland's fraaie bariton-stem de welbekende liederen van zijn vaderland zingen.

Eerst toen zij volkomen uit het gehoor verdwenen waren, sprak hij tot Blanche:

„Vergeef mij dat ik mijn toevlucht nemen moest tot het water, maar ik zag geen mogelijkheid ons anders te onttrekken aan het gezelschap van dien mijnheer, wiens blik u niet scheen te willen verlaten.”

„Mijnheer Wouters?” zeide het jonge meisje nadenkend. „Ja, het is waar dat hij mij eenige malen doordringend aanzag. Hij zal toch niets vermoeden?”

„Volgens hetgeen baron van Nederoord mij gezegd heeft, is dat niet denkbaar. Neen, die man heeft u lief, dat laat zich bij den eersten oogopslag zien, en hij schijnt jaloersch van onzen gastheer te wezen. Intusschen, dat behoort hier niet te huis; laat ons komen tot de zaak van gewicht die mij hierheen voert. Mag ik u allereerst verzoeken mij zoo omstandig mogelijk mede te willen

deelen wat u omtrent het karakter en de zending van den heer van Renesse bekend is. Baron van Nederoord heeft mij uwe vermoedens toevertrouwd, en waarop gij die grondt; morgenochtend zal ik zorgdragen met den heer Norbert kennis te maken. Gij echter moet mij een juist denkbeeld van den doode geven. Tracht niet hem te tooien met den stralenkrans der liefde; er hangt daartoe te veel van uwe beschrijving af; maar toon hem mij aan gelijk hij waarlijk was, niet zoozeer voor de vrouw die hij liefhad alleen, als wel voor zijne vrienden en kennissen.”

Blanche gehoorzaamde. Zij poogde zoo weinig mogelijk gloed aan hare verven bij te zetten, en toch welk een bekoorlijk beeld schilderde zij niet van hem, die hare jeugd, haar geluk met zich in het graf had mede genomen!

De detective luisterde zwijgend toe; zijne spanen raakten nog slechts zachtkens het water aan, en niets verbrak de stilte der natuur, als Blanche's stem, en het geklapwiek van den een of anderen nachtvogel, die misschien hoog boven de wolken aan den gestorvene ging vertellen, hoezeer hij nog betreurd werd hier beneden.

Toen zij eindelijk zweeg, zeide Maitland:

„Ik beloof u alles te zullen aanwenden om licht in deze duisternis te verspreiden. Maar er is één ding waartegen gij zelve waken moet.”

„En dat is!”

„Gij moogt geen enkele maal met den heer Norbert in aanraking komen.”

„Ik zal daarvoor zorgen, maar bedenk wel dat Renesse en hij vrienden geworden waren. Het is dus zeer onwaarschijnlijk dat het feit, dat deze met mij verloofd was, hem onbekend zou zijn gebleven. Hij heeft mij niet tegenover den heer van Nederoord genoemd, maar ik ben overtuigd dat hij weet *wie* het is die

hij op zoo schandelijke wijze belastert. Welnu, hoe licht kan het niet gebeuren dat hij, in deze streek zijnde, verneemt dat ik hier vlak bij woon?"

„Ik ben bijna overtuigd, dat hij het nu reeds moet weten. Logementhouders vertellen gaarne van de kasteelen uit den omtrek en de groote fortuinen dergenen die ze bezitten. Maar hierin ligt geen kwaad, integendeel! Hij zal zich verbeelden dat, zoo gij eenig vermoeden koesteren mocht, uw eerste werk zou zijn naar hem toe te ijlen om hem desnoods overluid zijn misdrijf voor de voeten te werpen. Zoo handelen de vrouwen die liefhebben. Nu dat hij niets van u verneemt, en alles rustig blijft, zal hij geen argwaan hoegenaamd koesteren.”

„Maar zou ik hem dan niet als bij toeval kunnen ontmoeten?"

„Neen, want al zoudt gij u door geen enkel woord verraden, uw gelaat zou dat onherroepelijk doen. Een schuldige ziet buitengewoon scherp, en uwe trekken bezitten veel uitdrukking. Hij zou waarschijnlijk reeds den volgenden dag verdwenen zijn, zonder te zeggen waarheen.”

„Maar ik moet hem toch éénmaal zien, ééne enkele maal!”

„Stel u gerust, het zal geschieden, maar eerst later.”

„Wanneer dan?"

„Als wij open kaart kunnen spelen. Ik vertrek over twee dagen naar Indië, en kom terug zoodra ik mijne bewijzen bijeen verzameld heb. Daarna kunt gij handelen gelijk gij wilt.”

„Maar rekent gij er stellig op bewijzen bijeen te kunnen garen?" vroeg zij angstig.

„Zeer zeker. Wij beginnen met het lijk van den ongelukkigen ingénieur op te laten graven. Zijn wij eenmaal zoover, dan kunnen wij aanstonds zien of wij met een zelfmoord te doen hebben of niet.”

„Hoedat?"

„Alles doet ons vermoeden, niet waar, dat de heer van Renesse in zijn slaap gedood werd. Is dat zoo dan heeft hij de oogten gesloten. Sloeg hij integendeel de hand aan zichzelf, dan zijn de oogleden open gebleven. Zij vallen niet van zelf toe, en hebben eene liefderijke hand noodig om hem die laatste rust te schenken. Welnu, het is niet waarschijnlijk dat, in de algemeene opschudding over het gebeurde, bij nacht en ontijde, iemand er aan gedacht zou hebben hem dien dienst te bewijzen, dien men bij een gewoon sterfgeval gewoon is te doen.”

„Gij hebt volkomen gelijk. En verder?"

„Verder zal ik de lieden opsporen, die onder zijne orders stonden. Misschien zijn zij wel aan het spreken te krijgen. Wanneer mijne taak geëindigd zal zijn, durf ik nog niet met zekerheid te bepalen; maar ik zal den baron op de hoogte houden van mijn verblijf en van mijne terugkomst. Gelukkig dat ik in eene ruime beurs kan putten, want het zal eene dure reis zijn, te meer omdat ik er zoolang al mijne overige bezigheden voor moet laten rusten.”

Voor het eerst deed dat denkbeeld Blanche ontstellen. Zij was zoo geheel vervuld geweest van de hoop tot de ontdekking der waarheid te geraken, dat zij er nog in het geheel niet over na had gedacht, wat dit alles kosten zou.

„Welke beurs?" vroeg zij verbleekend.

Maitland glimlachte.

„Die van den heer van Nederoord natuurlijk," antwoordde hij: „Immers hij is het die mij in dienst genomen heeft.”

„Maar hij is bijna arm!" riep zij uit, in haar angst dat de gansche zaak daarop zou afstuiten: „Ik heb niet anders verondersteld of het onderzoek, dat hij wel voor mij wilde instellen, zou hem hoogstens één of tweeduizend gulden kosten.”

„Men ziet wel dat gij niets van dergelijke zaken verstaat, juffrouw van Duinen," sprak de jonge man, nog altijd lachend:

„en gij moet u het gebrek aan fortuin van onzen gastheer ook erger voorstellen dan het is. Ofschoon ik hem openhartig bekende dat hiermede zeker een halve ton gemoeid zou zijn, maakte hij geen enkele aanmerking, maar begon met mij vijf en twintig mille uit te keeren. Ik heb zelden met iemand te doen gehad die op zoo flinke wijze de geldzaken regelde.”

Blanche antwoordde niet. Zij zat daar als versuft op het water te staren, waarboven blauwe glazenmakers zweefden; eene groote wroeging had zich van haar meester gemaakt; eerst nu dat het te laat was om nog terug te keeren, besefte zij *wat* zij van Duco's liefde had gevergd, en hoe onmogelijk het hem geweest was haar een dergelijken dienst te weigeren.

Er was slechts één middel om alles te herstellen. Zij wist dat haar vader haar een ton meê ten huwelijk zou geven. Indien zij Nederoord thans huwde zou de helft daarvan voor het bestrijden dier onkosten kunnen dienen, en al bleef er dan verder ook niet veel voor haar zelve over, wat behoefde dat? Was niet al haar levenslust verdwenen? Zou zij er ooit nog naar vragen zich in de wereld te bewegen?

„Neen, immers! Maar dat offer, o! dat offer, zij *kon* het hem nog niet brengen. Zij gevoelde dat hij het waard was, doch hare liefde voor den doode maakte haar meedoogenloos voor den levende, en zij besloot te wachten tot alles voorbij was en hij die daar in het verre Oosten sluimerde volkomen gewroken zou zijn.

Maar toen zij weder aan wal terugkeerde, en de zwaarmoedige uitdrukking zag, welke verspreid lag over het nobel gelaat van den man, die haar belangen diende, zonder zich een oogenblik illusie te maken over de gevoelens welke zij hem toedroeg, werd haar hart door eene groote, zachte aandoening overmeesterd en wist zij hem toe te fluisteren:

„Ik dank u voor alles wat gij voor mij doet: ik zal er u altijd voor zegenen.”

Hij drukte haar tot antwoord de hand. Wat zou hij haar gezegd hebben?

Wouters had opgemerkt dat zij zachtkens tot haren gastheer sprak. Hij had ook den handdruk gezien, die beiden samen wisselden, en hij mompelde tusschen de tanden:

„Ja, haar vader had gelijk. Zij hebben elkander liefgekregen, en dat zonder dat ik, dwaas, er iets van zag!”

Een oogenblik ontwaakte de betere mensch in hem; vroeg hij zich af waarom hij, die rijk genoeg was om het armste meisje tot bruid te kiezen, juist de oogen moest laten vallen op Blanche, die volkomen onverschillig voor zijne liefde bleef, en daarenboven bemind werd door een man, die hem nooit anders als goedheid had betoond. Maar zij alleen oefende eene onweêrstaanbare toovermacht op zijne ziel uit. Hij verlangde niet boven alles haar geluk: het was het zijne dat hij najoeg, en zij alleen kon dat verzekeren.

En vol toorn bedacht hij hoe datzelfde geld, waarvoor hij een misdadiger was geworden, omdat het hem toescheen dat het hem elke levensvreugde beloofde, niet eens in staat was het hart van een kind te koopen; hoe hij tot daartoe de kostbaarste bloemen en geschenken naar Ter Borg had laten komen, zonder dat zij er zich door getroffen had getoond.

In zijne woede had hij de onvoorzichtigheid haar een oogwenk laten te naderen en binnenmonds te zeggen:

„Ik vrees, dat Nederoord den een of anderen dag zijn eigenaar ten gronde zal helpen. Welk een geld moet het onderhoud van zulk eene bezitting niet kosten! En dat als men arm is. Misschien ook zal onze vriend wijs genoeg zijn het gevaar bijtijds in te zien, en eene rijke vrouw nemen. Het zou zijn eenig behoud wezen.”

Bij het vernemen dezer woorden werd Blanche door eene onbeschrijfelijke ergenis aangegrepen. Zij raadde welk eene verbittering er op den bodem van dat gezegde sluimerde en zij gaf haastig ten antwoord:

„Ik ben overtuigd dat gij u vergist, en dat hij tot geen enkele onedele daad in staat is.”

„Noemt gij een huwelijk om geld onedel?”

„Onvoorwaardelijk, zoolang men nog in staat is zijn brood te verdienen, en bijna een ieder vermog dat. Liefde te huichelen is wel de ontzettendste leugen die er gevonden kan worden.”

„Geloofst gij dat velen er aldus over denken?”

„Mijnheer van Nederoord zeer zeker,” en zich tot dezen wendende, die juist naderde, vroeg zij schijnbaar luchtig: „wij spraken over huwelijken om geld; wat denkt gij daarvan?”

Duco verbleekte een weinig. Zou zij hem van een dergelijk opzet verdenken, hem die haar zoozeer vergoedde, dat hij om harentwille afstand had gedaan van zijne liefste schatten? Maar neen, haar blik had nog nooit met zooveel zachtheid op hem gerust, en hij antwoordde dan ook volkomen bedaard:

„Wat ik er van denk? Bij eene gala-voorstelling van het keizerlijke paardenspel te Sint Petersburg, zou voor het laatst een der grootste *écuyères* van onzen tijd optreden. Een ieder overlaadde haar met bloemen, lauwerkransen en geschenken, want niemand wist aldus met haar paard te tooveren, als zij het ontembare dier, in haar donkerkleurig rijgewaad bereed. En een van Rusland's voornaamste edelen, zond haar zijn witten Arabischen hengst ten geschenke, beladen met diamanten; aan den halsketting, eene rivière, droeg het prachtige dier een briefje waarin de prins haar ten huwelijk vroeg. Ook een arme, jonge clown had het gewaagd haar een afscheidsgeschenk te geven; het was slechts een roos, maar zij had hem toch heel zijn daggeld moeten kosten, want men was midden in den winter. Bij deze

bloem was geen woord gevoegd, maar zij zeide haar alles, want de kunstenaars had reeds lang in het hart gelezen van den jongeling, die haar nauwelijks een volzin durfde toevoegen. Zij zond het met juweelen beladen paard terug, en gaf haar hand in ruil voor de roos. Ik ben van oordeel dat wat zij deed, elke vrouw, elke man van geweten zou verrichten. Geld beteekent niets naast liefde.”

In Blanche's oogen flikkerde zulk een lichtstraal, dat hij gevoelde begrepen te zijn.

Ook Wouters zag welk een indruk zijne woorden gemaakt hadden en zeide lachend:

„In elk geval wensch ik u geluk, mijnheer. Uwe welsprekendheid zou de ongeloofigsten bekeeren.”

HOOFDSTUK IX

Maitland was weder vertrokken, nadat hij nog vluchtig met Aernoud Norbert kennis had gemaakt. Als vreemdeling had hij natuurlijk zorgvuldig vermeden op diens verleden te zinspelen; maar slechts persoonlijk een oordeel willen vormen over het uiterlijk van den vermoedelijken moordenaar.

Tot Nederoord, die hem daarna aan het station opwachtede, zeide hij:

„Die man is de dader; maar laat mij er terstond bijvoegen, dat ik hem slechts ten halve toerekenbaar beschouw voor zijn misdrijf. Hij behoort tot die categorie ontzenuwde, ziekelijke wezens, die even gevaarlijk voor hunne medemenschen zijn, als de een of andere dolle hond. De hond wordt zeer te recht afge-

maakt, ook al was hij gisteren nog het trouwste, kostbaarste dier; waarom maakt men ook dergelijke lieden niet onschadelijk, door ze van de maatschappij af te zonderen. Men heeft dorpen voor krankzinnigen; men zou ook gemeenten moeten hebben waar zulke *beginnende* zielszieken eene betrekkelijke vrijheid genoten. Maar daar denkt men niet aan, zij worden rustig in staat gelaten allerlei kwaad te bedrijven, en dat geheel straffeloos; want is het kalf eenmaal verdronken, dan is het niet het slachtoffer, maar zijn beul, dien men het meest beklagt, omdat men plotseling ontdekt heeft dat hij krankzinnig was. De heer Norbert moet altijd een dier zwakkelingen zijn geweest, vandaar ook dat men schijnbaar geen aanleidende oorzaak van zijn daad kan vinden; geen vijandschap, geen nijd, geen drift. Ik ben verzekerd dat hij zijn vriend ter wille van eene nietigheid om het leven heeft gebracht."

Een oogenblik later voerde de trein hem Engeland te gemoet, waar hij orde op zijne papieren ging stellen, om onmiddellijk daarop naar Java te vertrekken, als een eenvoudig tourist, die kennis gaat maken met een deel der wereld.

Wouters had thans zijn intrek in het hotel genomen. Er waren reeds meer gasten aangekomen, zoodat hij zich weinig ophield met Norbert, die thans lange wandelingen door de streken maakte, liefst altijd onvergezeld.

Op zekeren dag, dat hij weder aldus rondzwierf en onmogelijk den weg naar het dorp terugvinden kon, hoorde hij een hoefslag achter zich, en omkijkende zag hij eene jonge vrouw te paard naderen.

Hij wachtte haar op, nam toen den hoed van het hoofd en vroeg haar:

"Ik ben verdwaald geraakt; zou het niet te veel van u gevergd zijn, indien ik u verzocht mij den weg naar Valkenburg aan te duiden?"

Blanche's gelaat was zeer bleek; maar dit kon ook aan den snellen rit toe te schrijven wezen; want hare stem klonk volkomen rustig, toen zij antwoordde:

"Gij hadt u niet beter kunnen wenden dan tot mij. Ik ken hier de gansche streek, want ik ben de dochter van den eigenaar van Ter Borg, den heer van Duinen!"

Het was alsof de grond plotseling onder Norbert's voeten wegzonk; zijne knieën knikten, en hij greep zich aan een boomstam vast om niet te vallen.

"Gij?" stamelde hij: "Gij?"

"Ja, ik, mijnheer. Zoudt gij mijne familie vroeger gekend hebben? In dat geval zal mijn vader zeker heel blijde wezen u bij zich te zien."

Hare stem klonk nog altijd wonderbaar kalm.

"Neen, neen; vergeef mij, ik was slechts onder den indruk eener treffende gelijkenis. Het scheen mij toe alsof ik onder uwe gelaatstreken iemand zag herleven, die mij vroeger... zeer lief was. Vandaar mijne voorbijgaande aandoening. Ik heb u vroeger nooit gezien, u nog een der uwen."

"In dat geval blijft mij niets anders over dan u den gevraagden weg te wijzen. Gij ziet die hoogte daar voor ons; loop er recht op af en eenmaal daar gekomen behoeft gij slechts het pad rechts te volgen; dan bereikt gij het dorp van zelf."

Hij bedankte haar en verwijderde zich, maar als een dronken man, telkens struikelend over de wortels, die hij niet zag. Op een gegeven oogenblik keerde hij zich plotseling om, ten einde zich te overtuigen wat er van haar geworden was. Blanche had dien inval niet voorzien en hunne oogen ontmoetten elkander. Zij zat daar nog altijd onbeweegelijk te paard, als vastgenageld aan de plek, waar hij haar eene minuut te voren verlaten had, en haar sombere blik volgde hem als een flinkerend staal, dat slechts op de geschikte seconde wachtte om hem te doorboren.

Hij huiverde en vervolgde zijn weg.

„Zou zij weten?” prevelde hij: „maar neen, het is niet mogelijk. Daareven nog was zij zoo bedaard, noodigde zij mij ten huize van hare ouders uit. Ik moet mij vergist hebben. Die blik was niet tegen mij gericht. Sedert die noodlottige geschiedenis haal ik mij waarlijk de dwaaste schrikbeelden voor den geest. Hoe zou zij met mogelijkheid eenig vermoeden van de waarheid, kunnen koesteren, zij, die mijn naam niet eens weet!”

Blanche had, van hare zijde, haar paard de teugels gegeven en spoedde zich in eene tegenovergestelde richting voort.

Zij wist niet meer waarheen zij zich begaf, noch wat zij wilde. Het eenige wat zij zocht was die man te ontvluchten, dien ellendeling, die haar alles ontnomen had wat haar dierbaar was. Indien zij nog een oogenblik langer in zijn bijzijn had vertoefd, zou zij hem zijn verraad in het aangezicht hebben geslingerd. O! Maitland had gelijk gehad; zij was niet tegen eene dergelijke ontmoeting opgewassen geweest.

En in hare hevige gemoedsbeweging, rukte zij zoo hevig aan de teugels van haar paard, dat het dier, dat steeds aan de zachtste behandeling van hare zijde gewoon was, schichtig begon te worden, zonder dat zij er zelfs ook maar aan dacht hem te bedwingen.

„Blanche!” riep eene angstige stem in hare nabijheid.

Maar zij herkon haar niet eens. Zij verbeeldde zich dat het de moordenaar was, die haar riep. Haar spoortje drukte voor het eerst in haar leven de zijde van het paard. Het dier hinkte van pijn en onmogelijk kunnende begrijpen, dat haar eenig verlangen was van daar te rennen, terwijl zij zich zoo krampachtig aan hem vastklemde, dat zij hem veeleer terugtrok, begon hij te steigeren en wierp haar ter aarde. Daarna stormde hij als een razende weg.

Het was reeds tegen het vallen van de schemering, want zij

had eerst na het eten haar paard laten zadelen en zij rustte daar te midden van de wilde boschbloemen, terwijl de dorstige aarde langzaam de bloeddruppelen indronk, die uit eene wond aan haar linkerslaap vloeiden.

„Blanche!” herhaalde dezelfde stem, met eene uitdrukking van nog grooter angst.

Maar zij hoorde haar ter nauwernood. Het was alsof alles om haar heen in een nevel verdween, die als een mist ook de verschillende geluiden verzwakte.

Een oogwenk later had Duco van Nederoord haar bereikt en was hij van zijn paard gesprongen, om naast haar neder te knielen.

Hij hief haar hoofd zachtkens op en smeekte:

„Zeg mij, dat gij leeft; dat gij niet ernstig verwond zijt.”

Zij werd door eene rilling aangegrepen bij die aanraking, niet anders meenende of haar vijand had haar ingehaald, maar toen zij de oogen opsloeg, glimlachte zij opeens; overmeesterde haar een gevoel van eindeloze gerustheid en terwijl zij het hoofd tegen zijn schouder liet zinken, fluisterde zij:

„Zijt gij het? O! verlaat mij dan niet. Bij u alleen ben ik niet bang.”

Indien hij niet zoo doodelijk bezorgd over haar toestand ware geweest, zouden die woorden hem als eene hemelsche muziek in de ooren hebben geklonken, nu echter dacht hij slechts aan haar en poogde hij haar in zijne armen op te heffen; zij was echter zeer zwaar, want zij had het bewustzijn verloren en niet wetende of zij niet wellicht aan eene hersenschudding leed, zoodat het gevaarlijk zou zijn haar anders dan op een draagbaar te vervoeren, snelde hij allereerst naar eene kleine beek, daar vlak bij, om er zijn hoed met water te vullen en haar daarmee de slapen en polsen te baden.

Zij opende weldra de oogen en haar eerste vraag was:

„Zal hij niet wederkomen?”

„Wie?” vroeg Nederoord, vreezende dat zij ijde.

„Berthold's moordenaar.”

„Gij hebt hem dus gezien?”

„Ja, ik ontmoette hem hier, op deze plek. O! zeg mij, dat hij niet wederkeeren zal.”

„Wees gerust, Blanche, ik ben immers bij u? Maar het wordt donker, beproef u op te richten, en ik zal u op mijn paard huiswaarts geleiden.”

„Waar is Nero?”

„Uw paard! Het arme dier moet van iets geschrokken zijn en daarom zoo gesteigerd hebben. Het is voortgehold in de richting van Ter Borg.”

„Lieve Hemel! Wat zal mijne moeder ontsteld zijn, als zij hem alleen ziet terugkeeren! Ja, ik zal trachten op te staan; ik moet haar gerust gaan stellen.”

Maar dit was gemakkelijker gezegd dan gedaan. Zij bespeurde nu eerst dat haar rechtervoet geheel machteloos was.

„Ik zal nooit kunnen opkomen.” prevelde zij.

Duco nam haar in zijne krachtige armen, en toen zij overeind was zeide hij:

„Neen, gij wankelt, gij kunt zoo niet blijven. Laat mij u zachtjes op Ada beuren; gij zult op mij steunen en wij gaan stapvoets naar huis. Is dat goed.”

„Schik alles voor mij. Ik ben als geheel versuft van pijn.”

„Waar hebt gij pijn?”

„Aan mijn rechtervoet.”

„Laat mij er dan ten minste het laarsje van losmaken. Misschien is hij verstuikt en zal dat hem goed doen niet gekneld te zitten. Zoo, blijf een oogenblik recht in den zadel zitten en houd mij vast om niet duizelig te worden. Het zal aanstonds gedaan zijn.”

Zij gehoorzaamde hem zwijgend, wel gevoelende dat hij zich enkel en alleen om haar welzijn bekommerde; maar tot zijn schrik zag de jonge man dat de voet zoozeer gezwollen was, dat er niet aan viel te denken het hooge rijlaarsje uit te trekken. Vastberaden nam hij zijn zakmes en sneed het fijne leder op zijde door.

Blanche haalde diep adem.

„Ja, dat doet goed,” zeide zij: „ik dank u.”

„En nu zachtjes aan naar Ter Borg.”

Hij hield het paard bij den teugel en steunde haar in den rug. Een tiental meters legden zij aldus zwijgend af. Daarop voelde hij haar achterover glijden, en had hij juist nog maar den tijd haar in zijne armen op te vangen.

Zij was andermaal bewusteloos.

„Het zal nooit gaan haar naar hare ouders te brengen,” mompelde Nederoord „het beste zal zijn te trachten zoo goed en zoo kwaad mogelijk naar mijn eigen huis te komen, en van daar bericht naar Terborg te zenden.”

En hij had gelijk; zijn eigen landgoed lag slechts op tien minuten afstands, terwijl zij stapvoets gaande, minstens anderhalf uur noodig zouden hebben gehad om Blanche's ouderlijke woning te bereiken.

Begrijpende dat zij zoo spoedig mogelijk geneeskundige hulp moest hebben, hield hij zich thans niet langer op met haar weder bij te brengen, maar legde haar over het paard; sprong toen zelf in den zadel, nam haar in de armen en reed aldus zoo voorzichtig mogelijk naar huis.

Blanche ontwaakte uit hare tweede verdooving en zag hoe hij haar omsloten hield, maar zij trachte hem niet af te weren en liet hem stil begaan. Hij was trouwens zoo eerbiedig dat zij er zich niet om behoefde te beklagen aan zijne hoede toevertrouwd te zijn. Het ware hem schandelijk voorgekomen van

hare weerloosheid gebruik te maken, om ook maar een kus op haar voorhoofd te drukken.

Maar eensklaps zag zij vragend op.

Zij reden het hek van Nederoord binnen.

„Waarom hier?” vroeg zij haastig.

„Omdat gij niet langer zonder geneeskundige hulp kunt blijven. Ik zal uwe moeder per rijtuig laten halen, en de dokter zal zeggen of gij met haar wederkeeren kunt. Bij mij zult gij even veilig wezen als te huis.”

Een donker vermoeden greep haar eensklaps aan. Deed hij dit niet, opdat zij in de oogen der wereld gedwongen zou zijn daarna zijne vrouw te worden? Zou hij morgen niet reeds gaan verspreiden, dat zij des avonds alleen zij hem in zijne woning was geweest? En alsof hij bemerkte dat zij aarzelde, ging hij voort:

„Zoo het u liever is zal ik zelf uwe moeder gaan halen, om haar aanstands gerust te kunnen stellen. Gij hebt slechts te bevelen.”

„Indien dit waar is, breng mij dan rechtstreeks naar mijn eigen huis.”

„Dat is het eenige wat ik u moet weigeren. Gij zijt daartoe nog te zeer geschokt.”

„Zeg liever dat gij mij dwingen wilt uwe vrouw te worden,” sprak zij somber.

Zij zag een pijnlijken trek op zijn gelaat verschijnen, doch hij antwoordde zacht:

„Indien dit mijn doel ware geweest, had ik u over eenige maanden aan uwe belofte kunnen herinneren, en ik zal zelfs dat niet doen. Maar het hangt niet van onszelven af vertrouwen in te boezemen, en van het oogenblik dat gij iets dergelijks vreest, blijft mij slechts over u te gehoorzamen.”

En hij wendde zijn paard om en sloeg de richting naar Ter Borg in.

Een onbedriegelijk instinct zeide haar thans hoezeer zij hem verongelijkt had; maar zij durfde hem niet smeeken andermaal op zijn besluit terug te komen; en toch werd het haar eene pijniging te zien hoe vermoeiend deze tocht voor hem was. Het was bijna geheel en al donker geworden. Hij moest zijn paard besturen en haar zoodanig vasthouden, dat zij, zelfs al geraakte zij wederom buiten kennis, niet vallen kon. En die weg, dien zij zwijgend aflegden, scheen eindeloos te duren.

Duco zag haar niet meer aan. Zijne gedachten verwijlden bij zijn verleden, toen hij nog niet beminde, toen al deze pijn hem onbekend was, en hij vroeg zich af, waarom hij niet zou pogen haar beeld uit zijn hart te roeien. Zij zou hem nimmer lief hebben; waartoe dan al die noodelooze smart? Hij zou zijn weg eenzaam vervolgen; alleen oud worden, alleen sterven; waarom niet? Was hij dan ooit gelukkig geweest, dat hij op eens veeleischend moest worden?

Eindelijk en ten laatste verzezen de torens van Ter Borg voor hen.

Nederoord boog zich snel over haar heen.

„Verstaan uwe ouders Engelsch?” vroeg hij.

„Neen, geen woord.”

„Dan zal ik u voortaan Maitland's brieven sturen. Gij zult in alle oprechtheid kunnen getuigen dat het zijn reisverhaal is.”

„Maar... zoudt gij niet liever zelf komen om mij dat alles te vertellen?” vroeg zij beschroomd.

„Neen; ik heb het in den eersten tijd zeer druk, en dan...”

„En dan?” vroeg Blanche, ziende dat hij aarzelen bleef.

„Ik vrees, dat hetgeen ik zeggen ga, u niet zeer beleefd zal schijnen.”

„Zeg het niettemin.”

„En dan... ga ik trachten u te vergeten, Blanche,” sprak hij zacht doch ernstig: „Ik heb gedurende dezen rit veel nage-

dacht. Het was een besluit dat ik sedert lang had moeten nemen. Van uwe zijde bestaat er meer dan onverschilligheid, is er haat tegen mij, en ik lijd te veel onder dit alles. Liever keer ik terug tot het doodsche, gevoellooze leven, dat ik leidde voordat ik u leerde kennen."

„Maar . . .” fluisterde zij verschrikt: „zoo gij u waarlijk van mij wilt vervreemden, hoe zal ik mij dan ooit kunnen kwijten van mijne schuld tegenover u!”

„Ik weet van geen schuld af, tusschen ons.”

„En al de gelden dan die gij aan Maitland hebt moeten uitbetalen?”

„O, hij heeft uit de school geklapt,” antwoordde Duco ontevreden; „maar bekommer u daarover niet. Dat is mijn zaak. Ik verlang er geen dank voor.”

En een bediende voor de geopende huisdeur ziende staan, riep hij hem toe:

„Is Nero nog niet wedergekeerd?”

„Ja, baron,” antwoordde de man, verheugd komende toesnellen: „maar wij hebben het alleen aan mijnheer gezegd, die ons verbood er iets van aan mevrouw te vertellen. Hij zelf is met den koetsier uitgereden, ten einde den omtrek te onderzoeken. Welk een geluk, dat gij de juffrouw gevonden hebt. Is haar niets ernstigs overkomen?”

„Neen, neen. Maar waar is mevrouw?”

„Zij zit thee te drinken in de oranjerie.”

„Zeer goed. Open mij dan de deuren, opdat ik juffrouw van Duinen naar de blauwe kamer zou kunnen dragen; of liever roep eerst iemand om het paard vast te houden. Ik rijd aanstonds weer weg, ten einde de dokter te halen.”

Terwijl de knecht heen was om een staljongen te roepen, gevoelde het jonge meisje, dat zij een woord moest zeggen om het leed te herstellen, dat zij hem dien avond had aangedaan.

Was hij ook thans weder niet een en al toewijding voor haar geweest en had zij hem daarvoor niet beloond met den grootsten ondank, zonder dat hij ook maar een enkel verwijt voor haar had gevonden? Maar wat zou zij hem zeggen? Zou hij haar ook slechts gelooven, indien zij sprak?”

En in hare besluiteloosheid liet zij het eenige oogenblik voorbijgaan, dat haar gegeven was tot goedmaken.

De knecht was teruggekeerd en hielp Nederoord thans afstijgen met zijn kostbaren last.

Zwijgend droeg Duco haar naar de sofa in de blauwe kamer over en strekte hij haar daarop uit.

Toen dit gedaan was, zeide hij schijnbaar rustig:

„Goeden avond: ik hoop, dat gij spoedig genezen moogt.”

„Gaat gij dan reeds weg?” vroeg zij verschrikt.

„Ik ga uwe moeder waarschuwen en daarna naar den dokter.”

„Laat mij u ten minste danken . . .”

Zij waren alleen en haar gelaat had eene smeekende uitdrukking aangenomen.

Maar de pijn van het oogenblik, van dit afscheid van zijne liefde, juist in de ure, dat heel zijne ziel vol bezorgdheid voor haar was, maakte hem voor het eerst bitter en heftig en hij antwoordde kortaf:

„Laat er van geen dank tusschen ons sprake zijn. Erkentelijkheid wordt een last, zoodra men niet hecht aan den persoon, wien men haar schuldig denkt te zijn. Zoo ik iets voor u doen mocht, laten wij het dan beiden vergeten; wie weet trouwens of gij u morgen niet zult verbeelden, dat ik het ongeluk van hedenavond voorzag en u daarom te hulp ben gekomen, hopende dat „de wereld” ons samen zou zien. Alle vermoedens zijn mogelijk, niet waar? als de vrouw rijk en de man arm is.”

En voor haar buigende, verdween hij nog voordat zij een gebaar had kunnen maken om hem te wederhouden.

Twee groote tranen ontsnaptten aan hare oogen. Zij gevoelde thans eerst hoe diep zij hem had gekrenkt. En dit was door niets meer goed te maken!

Intusschen begaf Nederoord zich tot Blanche's moeder, ten einde haar met de grootste omzichtigheid op het gebeurde voor te bereiden, haar belovende terstond den dokter tot haar te zullen zenden en ook te trachten den heer van Duinen op te sporen. Daarop snelde hij weg.

De arme vrouw spoedde zich naar haar kind, en terwijl zij haar onstuimig omhelsde was Blanche's eerste vraag:

„Waar is de heer van Nederoord?”

„Vertrokken om den dokter te halen.”

„Zal hij met hem terugkeeren?”

„Dat weet ik niet.”

Het jonge meisje vroeg niet verder. Zij gevoelde maar al te goed, dat hij niet komen zou.

En inderdaad hij verscheen niet weder. Den volgenden dag liet hij door zijn knecht naar haar toestand vragen. De voet was boven den enkel gebroken en de zieke leed aan vrij harde koorts; maar de dokter was toch zonder bezorgdheid. Het zou alleen maar eene quaestie van geduld wezen.

Dagelijks werden Blanche de heerlijkste bloemen, de nieuwste boeken gebracht. Zij vroeg steeds met koortsachtige gejaagdheid van wie zij kwamen.

„Van Wouters,” luidde onveranderlijk het antwoord.

„Heeft men verder naar mij laten vragen?”

„Ja, Nederoord,” en op zekeren dag, ongeveer twee weken na het ongeval, voegde de heer van Duinen er bij: „Het is trouwens wel het minst wat hij kan doen, na al de beleefdheden, die wij voor hem hebben gehad. Ik moet bekennen, dat ik mij nog nooit zoozeer in iemand heb vergist. De geringste hartelijkheid gebood hem toch hier, al was het ook maar om den anderen

dag aan te komen, te meer daar hij toch dagelijks uit de stad voorbij rijdt. Maar hij schijnt zich al heel weinig om ons te bekommeren.”

Blanche sloot de oogen. Zij kon hem niet bekennen, hoe schuldig zij tegenover den jongen man geweest was.

Den volgenden dag trad haar vader andermaal bij haar binnen en zeide hij knorrig:

„Die fraaie edelman schijnt eene zonderlinge manier te hebben zich uwer wel te willen herinner, luister wat hij mij schrijft:

Waarde Vriend!

„De ongesteldheid uwer dochter is van langer duur dan ik gehoopt had. Vergun mij te beproeven de eentonigheid dezer dagen van ziekte eenigszins voor haar te verbreken, door haar het zeer belangwekkende reisjournaal te zenden van mijn vriend Maitland, die thans in Indië is. Ik meen te hebben opgemerkt dat zij belangstelde in zijne geestige verhalen; deze bladzijden zullen haar zeer stellig verstrooien.”

„Geef ze hier, bid ik u, vader,” smeekte Blanche: „Waar zijn zij?”

„Ik heb ze reeds onder omslag gedaan om ze hem ongelezen terug te zenden. Ik ben verwoed over zijne handelwijze.”

„Neen, neen, gij zult hem niet zoozeer beleedigen!” riep zij uit: „O! Ik bid u, geef dat reisverhaal hier. Gij hebt niets aan Duco van Nederoord te vergeven. Ik alleen ben de schuldige; want ik zeide hem dat zijn bijzijn mij onaangenaam was.”

Thans keerde heel de woede van den grijsaard zich tegen zijne dochter, en was het slechts aan de moeder te danken, zoo hij haar niet dwong den baron aanstonds een brief van verontschuldiging te schrijven.

„Waarom ook hebt gij dat gedaan, kind?” vroeg mevrouw van Duinen, toen haar echtgenoot in een drijfbui de kamer verlaten had, de deur luid achter zich dichtslaande.

Maar Blanche antwoordde niet aanstonds. Zij bedekte het gelaat met de handen en fluisterde eerst na een poosje:

„Omdat het hart geen twee meesters kan dienen en dat de mijne gestorven is.”

HOOFDSTUK X.

Maitland, die zich overal uitgaf voor een Engelsch tourist, was al pratende over duizenderlei onverschillige zaken, zonder veel moeite te weten gekomen op welke plek ongeveer Berthold van Renesse gestorven moest zijn. Zoodra hij dat wist begaf hij zich naar de rechtbank van dat district, deed zich aldaar, onder volstrekte geheimhouding kennen, en toonde Duco's brieven, die hem met het onderzoek belastte.

Men maakte geen zwaarigheden hoegenaamd zijn verzoek in te willigen, toen hij om vergunning vroeg het stoffelijk overschot op te graven, alleen stond men er op dat het een door de politie aangewezen dokter zou zijn, die zich met de lijkschouwing zou belastte.

De daartoe gekozen persoon was een jongmensch vol geestdrift en eerezucht; de beide mannen bevielen elkander terstond uitstekend en zij begaven zich als de beste vrienden op weg.

„Het zal niet moeielijk vallen uit te maken of hij vermoord werd of niet,” zeide de geneesheer, „maar door wien, dat is de groote vraag. Ik geloof niet aan Norbert's schuld, niet omdat ik zulk een bijzonder hoogen dunk van diens karakter heb. Ik ken hem nauwelijks; maar hij had er geen belang bij. Indien de ongelukkige werkelijk gedood werd, dan komt het mij veel waarschijnlijker voor dat het door een inlander geschiedde. Gij

weet die lieden zijn half waanzinnig van jaloezie; men behoeft hunne vrouw slechts wat langer aan te zien dan hun lief is en aanstonds hebben zij hun mes gereed.”

„Dat is het juist. Een inlander zou zich van zijn kris en niet van een pistool bediend hebben.”

„Wie weet? Om de justitie op een dwaalspoor te leiden. O! die heeren zijn slauer dan gij denkt. Als zij ongemerkt eene tent of eene woning willen binnendringen, wrijven zij zich eerst van top tot teen met olie in, om des te leniger door de kleinste openingen binnen te kunnen glijden. Het zijn echte slangen. Vertrouw daarom ook niet blindelings op hetgeen zij u omtrent deze zaak zullen mededeelen.”

Maitland erkende de waarheid die er in deze woorden opgesloten lag, en nam zich voor op zijne hoede te wezen; maar beiden waren ten zeerste verbaasd toen zij het graf van den hollandschen ingenieur naderden en het bedekt vonden met frissche palmtakken, waarboven het houten kruis verrees, geheel omgeven van bloemen.

„Men zou niet zeggen dat hij hier vergeten ligt,” mompelde de detective: „de zaak is maar te weten te komen *wie* hem deze laatste eer bewijst. Die persoon weet er zeker meer van.”

„Mij dunkt dat wij die zorgzame hand onder de vrouwen der naburige kampong moeten zoeken,” verklaarde de dokter.

„Dan maar terstond daarnaar op weg. Wij moeten er toch mannen vinden om den doode op te graven.”

Zij stegen weder te paard en bereikten een kwartier later het dorp.

Aldaar aangekomen vroegen zij aan een inlander, wie toch wel aldus het eenzame graf van den Nederlander kon versierd hebben.

„Kassia,” antwoordde de man met eene eerbiedige uitdrukking in de stem.

„Wie is Kassia?“ ging de jonge dokter voort, die tot tolk diende.

„Zij, die alles weet.“

Hij leidde hieruit af, dat zij met eene waarzegster te doen hadden en het geval begon hem meer en meer belang in te boezemen.

„Kunnen wij haar niet spreken?“

„Zeker. Zij staat daarginds bij het water; daarin weerspiegelt zich de hemel en Kassia leest er de toekomst in.“

De beide reizigers traden toe op de jonge vrouw, die schijnbaar in gedachten verdiept, op den vijver stond te turen, waarin inderdaad de blauwe lucht zich weerkaatste.

„Wij willen u niet storen in uwe overpeinzingen, Kassia,“ sprak de geneesheer op zachten toon, „maar als gij gereed zijt, zouden wij u gaarne spreken.“

Zij wendde zich naar hen om en antwoordde langzaam:

„Ik ben altijd gereed. De dingen die ik beschouw, zijn zoo weinig vroolijk, dat men blij is ze te laten rusten.“

„Waarom onderzoekt gij ze dan nog?“

„Om de lieden te waarschuwen tegen de rampen die hen wachten; maar ofschoon zij mij gelooven, zelden of ooit laten zij zich door mij van een voornemen arbrenge. Het staat geschreven: de mensch wil zijn ongeluk tegemoet gaan.“

„Gij zijt nog zeer jong en zeer schoon, om u met dergelijke zaken bezig te houden.“

„De hemel schenkt ons deze gaaf niet in onzen ouderdom; wij worden er mede geboren en wee hem, die haar verwaarloost in zijn jeugd. Al de onheilen, die hij had kunnen verhoeden, zullen hem aangerekend worden. Kassia's geweten is daarom trent rein.“

„Hebt gij man en kinderen?“

Zij boog het donkere hoofd.

„Ik heb slechts één kind. De man dien Kassia lief had, was een blanke en ofschoon zij het in de sterren las, dat hij haar

verlaten zou, zij was niet wijzer dan de anderen, maar beminde hem toch. Zij heeft hem daarna nooit wedergezien.“

„En toch haat gij de Europeanen niet.“

„Wie zeide u dat?“ vroeg zij snel.

„De zorg die gij aan het graf, daarginds in het bosch, besteedt.“ Kassia boog het hoofd.

„De blanke was goed voor Kassia's kind. Kassia zal dat nooit vergeten. Kassia is niet ondankbaar. Indien hij het gewild had zou hij haar haar hart hebben doen herleven; maar zij zag het in het water hier, hij had alleen oog voor een blond meisje, even rank als de korenaren, en hij heeft zich niet om Kassia bekommerd. Zij vergaf het hem, want hij was zoo goed en trouw en verdiende niet te sterven. Zij waarschuwde den man die met hem was; niet zijn vriend; maar den andere, den braven, blanken man, en zoo deze slechts geloofd had, ware de ramp niet geschied.“

„Dus wist gij dat hij ging sterven?“

„Ik wist dat zijn leven bedreigd was; gelijk ik ook weet dat gij gekomen zijt om hem te wreken.“

Nadat de jonge dokter deze woorden in het Engelsch had overgebracht, zagen de beide mannen elkander verbaasd aan.

„Gij hebt gelijk,“ hernam de geneesheer na een oogenblik nadenkens: „De rechtbank heeft ons hier heen gezonden, en zoo straks zullen wij twee mannen noodig hebben om met hunne werktuigen het lijk op te graven; maar zeg ons vast of gij ook weet wie de dader was.“

De jonge vrouw nam een plechtige toon aan.

„Ik heb het reeds gezegd en men wilde mij niet gelooven; maar ik zal niet moede worden het te herhalen: het was zijn vriend, en zijn vriend alleen.“ Ofschoon beiden heel wat treurspelen in hun leven aanschouwd hadden voer hun toch eene rilling door de leden.

„Komt thans mede,” ging zij voort: „Ik zal twee onzer mannen meenemen, en wij zullen hem opgraven. De misdaad zal aan het licht komen, de schuldige zal beven, komt mede; te lang reeds rust het slachtoffer ongewroken onder de aarde.”

En zij riep twee inlanders, die voor hunne hut zaten kaart te spelen.

Zij lieten blijkbaar niet gaarne hunne geliefkoosde bezigheid varen: maar durfden Kassia niet ongehoorzaam zijn.

Zwijgend begaf men zich andermaal opweg naar het graf.

Kassia ging vooraan. Zij leidde hen langs een pad, dat veel nader daarheen voerde en tien minuten later nam zijzelve vol eerbied het kruis weg.

„Kassia gelooft daar niet in,” sprak zij zacht; „maar het is het teeken waarvoor de blanken neerknielen, en zij raakt er dus niet met heiligschennende handen aan.”

Zij verwijderde ook de palmtakken en gaf toen een kort bevel aan hare stamgenooten.

Een ieder stond vlak om het graf.

Het was een schilderachtig tooneel, die beide Europeanen, die ondanks zichzelf onder den indruk van het oogenblik verkeerden; die schoone donkere vrouw, die haar jongsten levensdroom onder dit zand had zien verdwijnen, en de beide gespierde, halfnaakte mannen, die zijgend hunne sombere taak verrichtten.

Geen van allen sprak een woord meer.

Eindelijk uitte de jonge dokter een kreet.

Men zag de omtrekken van het lijk te voorschijn komen.

„Laat mij thans voortgaan,” zeide Kassia beslist: „geeft mij een der spaden. Gij zoudt hem kunnen beschadigen, en dat wil Kassia niet!”

En gansch alleen zette zij hare treurige taak voort, met heel de teérheid eener moeder, die haar kind aan de aarde zou ontwoelen.

Ten slotte lag hij daar zichtbaar voor het oog, de man, die zij alleen gekend had. Hij was nog slechts weinig veranderd, en zij knielde naast hem neder in de groeve en hief zachtkens zijn hoofd op.

„Hier werd hij gekwetst,” zeide zij op de linkerslaap wijzende: „het waren domooren, die zeiden, dat het met zijne rechterhand kon zijn geschied.”

Diep getroffen door deze onomstootelijke waarheid boog de detective zich dichter naar den doode over, en zag dat de oogleden gesloten waren.

„Ik zal hem daar uitbeuren,” sprak de geneesheer: „wij moeten een volledig onderzoek instellen. Wilt gij u verwijderen?” vroeg hij aan de jonge vrouw.

„Waarom?” vroeg deze: „Kassia kan als getuige dienen, en Kassia vreest geen droevig schouwspel. Zij is niet bang voor de dooden, maar alleen voor de levenden, want in hen schuilt het kwaad.”

„Goed, gij kunt blijven, zoo gij wilt.”

En hij begon zijn treurigen arbeid.

Toen alles afgeloopen was, zeide hij tot de inlanders!

„Kan een uwer in de kampong een kist maken?”

„Een houten kist en ook een looden.”

„En wanneer kunnen zij gereed zijn?”

„Morgen.”

„Het is wel. Legt hem dan voorloopig weder in dit graf nêer. Morgen zullen wij het stoffelijk overschot medevoeren.”

„Waarom?” vroeg Kassia, wier gelaat plotseling eene uitdrukking van angst aannam: „Hier in de bosschen rust hij zacht, heeft hij altijd groen en bloemen, en Kassia die over hem waakt.”

„Maar daarginds, in de hoofdstad, zal hij gewroken worden,” luide het antwoord, dat op zachten, medelijdenden toon gegeven werd: „Er heeft hier eene misdaad plaats gehad, daaraan val t

niet meer te twijfelen, en het is onze plicht dat aan de justitie te bewijzen."

Kassia vouwde de handen.

„Doe wat uw plicht is, maar Kassia zal eenzaam achterblijven als de verlaten pelgrim in de woestijn, als haar ook het graf ontnomen zal worden, dat haar zoo dierbaar was. Zij heeft den blanken vreemdeling slechts kort gekend, maar zijne ziel sprak tot de hare, sedert de andere stervelingen hem niet meer zagen, en dankte haar dagelijks voor wat zij voor zijne nagedachtenis deed."

„In dat geval zal zij u nog erkentelijk wezen dat gij licht over zijn dood helpt verspreiden," gaf de jonge dokter ten antwoord. „Ik weet dat gij inboorlingen den zelfmoord als geoorloofd beschouwt; dat, als het leven u tot last wordt, gij het hoofd tegen de knieën drukt, om u op die wijze den adem te benemen; maar in Europa acht men die daad een schande, wat meer zegt een zware zonde tegen God. De naam van Berthold van Renesse is daardoor in zijn vaderland bevreemd, men acht hem een lafaard, die den moed niet had zijne taak tot het eind toe voort te zetten, en de man die hem vermoordde ontving het ridderkruis, omdat hij haar langer had volgehouden dan zijn slachtoffer. Begrijpt gij thans dat gij een goed werk verricht, Kassia; gevoelt gij niet dat het blonde meisje, van wie gij daareven sprak, en die den naam van haar bruidegom van die oneer wil zuiveren, u al de dagen haars levens zegenen zal?"

„Is zij het dan die u hierheen heeft gezonden?" vroeg de jonge vrouw nadenkend.

„Ja, want zij alleen heeft de justitie den weg gewezen. Heeft alles over gehad voor zijne nagedachtenis."

„Dan zal ik niet voor haar onderdoen!" verklaarde Kassia beslist. „Gaat en neemt hem mede. Van nacht alleen zal ik nog over hem waken."

En op eens tot kalmte wedergekeerd, zorgde zij er voor dat de beide jongelieden voor dien avond een onderkomen vonden in hare eigene hut, terwijl zij zelve naar het groote, maagdelijke woud wederkeerde, om daar hare zonderlinge wartaal in de eenzaamheid voort te zetten, zonder zich te storen aan het onheilspellend gefluit der slangen, of het gebrul der rondsluipende roofdieren.

„Zou haar geen onheil overkomen?" vroeg de geneesheer aan een ouden inlander.

Deze schudde het hoofd.

„Zij heeft er reeds zoo menigen nacht vertoefd, en ofschoon wij haar allen vereeren, heeft geen onzer voor haar; want zij is door den hemel geteekend en geen der wilde dieren zou haar leed doen. Ik heb met eigen oogen een panter voor haar uit den weg zien gaan. Zij is de dochter van een groot fakir."

„Wat bedoelt gij daarmee?"

„Haar vader was een onzer meest beroemde fakirs; als hij zaadkorrels in de hand nam en hij prevelde daarbij zijne geheime gebeden, dan schoot het zaad onmiddellijk tot welig groen op. Hij liep op het onstuimigste water als op den vlakken grond; er is iets van zijn grooten geest in zijne dochter overgegaan."

Den volgenden dag deed Kassia hen een eindweegs uitgeleide. Zij had zorggedragen voor een wagen, waarop zij het lijk konden vervoeren, en scheen bijna gelukkig.

Toen zij afscheid van haar namen, deelde zij hun het geheim dier veranderde stemming mede.

„Zijne ziel heeft in den afgeloopen nacht tot Kassia gesproken," zeide zij, „en haar beloofd ook voortaan bij haar te blijven en steeds terug te zullen komen naar de plek waar hij eenmaal heeft gerust. *Hij* dus heeft mij niet verlaten."

En langzaam keerde zij huiswaarts met haar droom, die even troostrijk was als eene zoete werkelijkheid.

Het eerste werk van Maitland was het stoffelijk overschot aan de justitie over te geven, en terwijl de dokter achterbleef, om verslag van zijne bevindingen te doen, en haar zoo noodig te laten staven, trok de detective verder de binnenlanden in, om zich bij het vroegere geleide van den vermoorde te voegen.

Het duurde weken eer dat hem dit gelukte, maar op zekeren avond, tegen zonsondergang, kreeg hij toch de tenten van het kleine kamp in het oog.

Hij meldde zich bij den hoofdingenieur Carl Bekker aan, en vroeg hem vergunning den landmeter te spreken.

„De zaak behoeft niet langer geheim te blijven, mijnheer,” zeide hij. „Het geldt hier den dood van uw voorganger.”

„Van den heer van Renesse?” klonk het verbaasd; „en gij belast u met het onderzoek? Gij, een vreemdeling?”

De jonge man liet hem glimlachend zijne papieren zien, en vroeg:

„Begrijpt gij het thans? De vrienden van den heer van Renesse weigerden te gelooven dat de ongelukkige zichzelf om het leven zou hebben gebracht, en deden mij de eer aan, mij met het onderzoek te belasten. Dat onderzoek moest geheim blijven, totdat wij deze ééne groote zekerheid verkregen hadden: of hier zelfmoord had plaats gehad of niet. Heden zijn wij daaromtrent in ons vermoeden bevestigd. Het lijk werd opgegraven, en alles wijst er op, dat hij door eene andere hand werd gedood.”

„Groote God! Dus is het gerucht, dat een oogenblik heeft geloopen, toch waar?” riep de ingenieur uit. „Maar gij verdenkt Grevels immers niet? Hij is de trouwste, eerlijkste werkezel dien ik ooit gekend heb.”

„Persoonlijk staat die man buiten verdenking, maar ik ben overtuigd dat hij den dader kent.”

„Daaromtrent moet gij u vergissen, mijnheer. Hij was innig aan den overledene gehecht. Nooit heb ik iemand met

zooveel eerbied en aandoening van zijn chef hooren spreken. Welnu, diezelfde man heeft ons beiden bij onze aankomst verklaard, dat hij van niets afwist, en zich het voorgevallene onmogelijk kon verklaren.”

„Wilt gij mij toestaan hem in uw bijzijn te ondervragen?”

„Zeer gaarne en het treft gelukkig dat hij uitstekend Engelsch spreekt, doordien hij geruimen tijd op Sumatra heeft vertoefd. Ik zal hem laten roepen.”

Een oogenblik later trad de landmeter binnen. Hij was veel verouderd in het laatste jaar en over zijn gelaat lag de uitdrukking eener groote droefheid verspreid.

„Neem plaats, Jacob,” zeide zijn chef op hartelijken toon. „mijnheer hier komt ons eene belangrijke tijding brengen, die u zeer zeker ook genoeg zal doen.”

Grevels zag den vreemdeling benieuwd aan.

„Ja,” sprak deze, den man een doordringenden blik toewerpende. „Ik vertelde daareven aan den heer Bekker dat het beezen is, dat den heer van Renesse geen zelfmoord heeft gepleegd.”

„Zijt gij daarvan wel heel zeker?” stotterde de landmeter, wiens handen begonnen te beven.

„Volkomen zeker; ik woonde zelf het opgraven van het lijk bij en begrijp nog niet, hoe men zoo kortzichtig heeft kunnen zijn een oogwenk aan die fabel te gelooven. Om u slechts één feit op te noemen: hoe was het mogelijk, dat iemand, die zich altijd van de rechterhand bediende, zich een kogel linksch door het hoofd kon zenden?”

„Maar wie zijt gij dan, mijnheer, om die langvergeten zaak te onderzoeken?” vroeg Jacob of gesmoorden toon.

„Gij vergist u zoo gij meent, dat zij in het vergeetboek was geraakt. Renesse's vrienden vonden er geen rust bij en namen hunne toevlucht tot mij, een detective uit Londen, om haar in

Indië te gaan onderzoeken. Het lijk bevindt zich thans in handen der justitie en ik kom u in allen gemoede vragen, aan u, mijnheer Grevels, die den doode vergezelde, wat gij omtrent het gebeurde weet."

"Mijnheer," antwoordde de landmeter, terwijl zijn voorhoofd met groote zweetdruppels bepareld werd. "De dood van mijn vroegeren chef heeft mijn gansch bestaan vergiftigd. Ik ook, ik ben ten prooi geweest aan groote twijfelingen daaromtrent en nog is het mij dag op dag alsof de overledene voor mij verschijnt om mij rekenschap te vragen, waarom ik zijn nagedachtenis niet beter verdedigde. Ik heb gelezen wat de couranten omtrent zijn gebrek aan geestkracht en volharding hebben gezegd; maar vergun mij u op te merken, dat ik slechts een ondergeschikte was, die nooit over particuliere zaken met den heer van Renesse sprak en dat gij vrij wat beter zoudt doen met u te wenden tot zijn vriend, den heer Norbert, die thans in Nederland moet vertoeven."

Er speelde een fijn glimlachje om Maitland's lippen.

"Wij hebben dat opzettelijk vermeden en gij zult geen moeite hebben dat te begrijpen, zoo ik u zeg, dat al onze verdenkingen op hem gericht zijn. Bedriegen wij ons daaromtrent niet, dan zouden wij hem slechts den tijd geven te ontkomen en geen staat hoegenaamd op zijne verklaringen kunnen maken. Hij beweert trouwens niet anders of zijn vriend heeft zichzelf het leven benomen."

"Komaan, mijn vriend," zeide de heer Bekker, die medelijden gevoelde met het verslagen gelaat van den landmeter: "Wees oprecht en zeg den heer Maitland alles. Vrees niet daardoor eene andere lezing van de zaak te geven dan wat gij mij vroeger hebt verklaard. Wanneer een man zooals gij, het stilzwijgen over iets bewaart, dan is het ook omdat hij meende dat hij dit doen moest!"

"Ik dank u, mijnheer," antwoordde Jakob, onder het slaken van een diepen zucht: "Gij maakt mijne taak veel lichter. Maar hoe kan mijnheer hier beweren, dat ik alles van de zaak afweet?"

"Ik weet dat door eenegeloofwaardige persoon, eene zekere Kassia, eene inlandsche vrouw, die verzekert u vooraf gewaarschuwd te hebben."

"Dat deed zij ook. O! had ik slechts haar aanbeveling onthouden. Maar ik herinnerde mij haar pas op het oogenblik toen het te laat was. Welnu, ja, mijnheer, mijn ongelukkige chef is vermoord geworden; maar de dader koos het eenige middel om mij het stilzwijgen op te leggen; hij liet mij vooraf op mijn eerwoord beloven niet te zullen spreken en bekende mij toen zoowel zijn misdrijf, als de reden daarvan."

"En die reden? Kon zij eene dergelijke handeling verklaren?"

"Niets ter wereld kan ooit eene misdaad verklaren," sprak Grevels beslist: "maar in mijne oogen was de aanleidende oorzaak tot dezen moord zóó nietig, zóó armzalig, dat zij den schuldige nog slechts te dieper in mijne oogen deed dalen."

"Gij begrijpt van zelf, dat zoodra de zaak voor de rechtbank komt, gij als eerste getuige opgeroepen zult worden, niet waar?"

"Ja, mijnheer, en die dag zal met vreugde door mij worden begroet. Hij zal mij ontheffen van de wroeging mijn armen chef ongewroken in zijn verlaten graf te laten voortsluimeren. Maar zelfs de rechtbank zal mij niet kunnen dwingen den naam van den ellendeling te noemen. Hij heeft zich aan mij toevertrouwd, dat is mij genoeg. Ik heb slechts één woord. Ik zal echter zeggen, wat ik gezien heb, en dat is voldoende om den doode te wreken."

"Ook ik weet thans genoeg. Slechts één enkel ding nog: Gij gevoelt wat het voor een onschuldige moet zijn zich onder zulk eene verdenking voor de rechtbank te zien voeren. Al wordt hij ook vrijgesproken, zijn naam blijft er door bezoedeld. Mijnheer Grevels, op uw eer en geweten, zoo de heer Norbert onschuldig

is, bezweer ik u mij op dit oogenblik toe te roepen: laat dien man met rust!"

Jakob bewaarde het stilzwijgen.

Het was een oogenblik vol spanning. De ingénieur sloeg beiden ademloos gade.

„Gij hebt mij verstaan, niet waar?" vroeg de detective.

„Ja, mijnheer."

„En gij vindt er niets op te zeggen?"

„Niet anders als hetgeen ik aan de rechtbank zal verklaren, en wat op zichzelf genomen alles zegt: ik zag met eigen oogen de dader uit de tent vluchten. Zijn gelaat herkende ik niet, want het was avond; maar hij droeg de kleeding van een Europeaan."

„Gij ziet, mijnheer," voegde Maitland den ingénieur toe: „dat ik mij niet vergiste; de heer Grevels gehoorzaamt aan een overdreven gewetensbezwaar; maar hij zal ons niettemin helpen licht in deze duisternis te verspreiden!"

„Hoopt gij, den schuldige spoedig in handen te hebben?"

„Zoo spoedig mogelijk; ik keer terstond tot de met de zaak belaste rechtbank terug. Eenmaal bij die heeren gekomen zijnde, zal ik er op aandringen dat zij per kabel de inhechtenisneming van Aernoud Norbert aanvragen. Is hij eenmaal in handen der justitie, dan is mijne taak afgelopen; maar al beging hij ook eenige domme streken, wat trouwens altijd het geval is bij eene misdaad, de kerel is een sluwe vos, en het zou mij niet verwonderen als hij op het laatste oogenblik lont rook en verdween."

„Zoek hem in dat geval bij zijn oudsten broeder die te Londen woont!" riep Grevels uit.

De detective stond lachend op en klopte hem op den schouder.

„Mijn waarde heer," zeide hij: „gij hebt zonder het te willen u zelf verraden; maar ik acht er u slechts te hooger om, en

zal zeer zeker deze kostbare inlichting niet vergeten. En nu, heeren, vaarwel. Ik moet den terugtocht ondernemen."

„Wilt gij hier ten minste niet blijven overnachten, of ons avondeten deelen?"

Maar Maitland schudde het hoofd.

„Een detective mag eerst van vermoeden of honger afweten als zijne taak afgelopen is," zeide hij opgeruimd. Ik zal te paard soupeeren. Slaapt wel, heeren, en zoo gij ooit Engeland's hoofdstad bezoekt, hoop ik u weder te zien."

Niet zoodra was hij verdwenen, of de ingénieur stak de hand aan zijn onderhoorige toe en zeide ontroerd:

„Ik vrees dat gij voor het eerst in uw leven verkeerd gehandeld hebt, Grevels, dien dag waarop gij mij de waarheid verzwegt; maar gij zijt een door en door braaf mensch."

HOOFDSTUK XI.

Blanche had al deze verschillende berichten ontvangen, door de brieven welke Maitland aan Duco schreef, en die hij haar steeds onmiddellijk deed toekomen.

Hijzelf kwam dan den heer van Duinen in diens studeervertrek opzoeken, overhandigde hem de lectuur voor zijne dochter en vroeg hem naar den toestand van de zieke; deze ging langzamerhand vooruit; de gebroken voet was op weg geheel en al te herstellen, maar de geneesheer was niet tevreden over hare gezondheid over het geheel. Zij was aan eene verslagenheid ten prooi, waarvan hij zich geen verklaring wist te geven, doch die niet anders dan nadeelig op haar gestel kon werken, en hij raadde aan haar zooveel mogelijk op een rustbank in de

open lucht te leggen, opdat zij tenminste eenige afleiding zou vinden in de haar omgevende natuur.

Nederoord zag zich daardoor veel spoediger in hare tegenwoordigheid gebracht dan hij vermoed had. Het was op een onweersachtigen avond, dat hij wederom tijding van Maitland kwam brengen, en dat de heer des huizes reeds van verre op hem toetrad, om hem te zeggen:

„Gij doet er goed aan tot ons te komen, al moest ik u ook beknorren, omdat dit zoo zelden meer geschiedt. Blanche is naar buiten, onder de veranda gebracht, en zal blij zijn u te danken voor al hetgeen gij voor haar hebt gedaan.”

„Dat deed zij reeds lang,” antwoordde de jonge man, verbleekend, „en trouwens het was de moeite niet waard er over te spreken. Ik ben van avond zeer gehaast, er ligt te huis nog veel werk, dat af moet zijn voordat ik het morgenochtend weder naar de stad meeneem.”

„Gij zult toch niet weigeren haar even te begroeten?” vroeg de heer van Duinen verwonderd.

„Nee, zeer zeker niet. Laat ons tot haar gaan.”

Blanche lag achterover, naar de zware wolken te staren, die in sombere jacht voorbijsnelden. Hare moeder zat aan hare zijde en las haar voor, doch het jonge meisje zou niet eens hebben weten te zeggen, of het uit een wetenschappelijk boek of uit een roman was. Hare gedachten waren zoo ver van daar verwijderd.

Bij Duco's komst hief zij zich overeind, haar moeder schikte aanstonds hare kussens recht, en zij stak hem de hand toe met de woorden:

„Ik ben blij u eindelijk te zien.”

Maar alleen zijne vingertoppen raakten hare hand aan, en hij vroeg:

„Ik hoop dat gij u beter gevoelt, of is uw voet nog altijd pijnlijk?”

„Het zal spoedig alles in orde zijn. Ik maak nu reeds plannen voor lange rijtoeren door den omtrek.”

„Zeer goed,” verklaarde haar vader, „maar voor het vervolg zal de rijknecht u steeds vergezellen.”

„O! neen, vader, dat zult gij niet bevelen; denk eens aan, het is juist mijne vreugde zoo vrij als een vogel door de bosschen te zwerven, berg op berg af te gaan. Indien ik steeds dan iemand achter mij had, zou al mijne vreugde bedorven zijn.”

„En wat ware er van u geworden, zoo er bij uw laatsten rit niemand in de nabijheid ware geweest?”

„O! ik weet wel dat ik den heer van Nederoord veel erkentelijkheid verschuldigd ben,” zeide zij met nedergeslagen oogen.

„Ik hoop niet, dat gij daarbij stil zult blijven staan,” sprak Duco met een smartelijken glimlach; „weten wij menschen wel ooit te zeggen of het voor ons gelukkig is of niet dat ons leven gespaard bleef? Maar om tot een ander onderwerp te komen: hebben Maitland's brieven u belang ingeboezemd?”

Blanche wilde antwoorden, toen haar vader haar in de rede viel:

„Dat is goed, kinderen; gij moet over vroolijke onderwerpen spreken. Blanche wordt somber en in zichzelf gekeerd, zoodra er sprake is van het ongeluk met haar paard. Ik reken op u, Nederoord, om haar uit hare lusteloosheid wakker te schudden, en aangezien wij toch niets van al die fraaie reisverhalen hebben kunnen verstaan, zullen mijne vrouw en ik u een poosje alleen laten. Het is noodzakelijk dat Blanche's moeder, na al die weken van voortdurende zorgen, eens een wandelingetje zou maken.”

Hoe gaarne Duco zich ook tegen het plan verzet zou hebben, hij was wel gedwongen er zich aan te onderwerpen, en staarde met donkeren blik de beide oude lieden na, die zich arm in arm verwijderden.

De stem van het jonge meisje deed hem uit zijn gepeins opschrikken.

„Ik ben blij dat wij alleen zijn, mijnheer,” zeide zij op een zachten toon, dien hij nog niet van haar kende, „want ik had u vergiffenis te vragen.”

„Indien dat zoo is,” antwoordde hij, een weinig ruw, „spreek er dan niet verder over. „In oogenblikken van pijn alleen zijn wij volkomen waar; storen wij ons aan geen plichtplegingen meer; toonen wij wat wij voor de lieden gevoelen.”

„Ik had het recht niet u te beledigen, gelijk ik deed.”

„Waarom niet? Gij weet het, eene Fransche schrijfster heeft terecht gezegd: „Iemand lief te hebben is hem de macht te geven ons pijn te doen.”

„Gij vergeet dat zij er aan toevoegde: „maar hem tevens het recht daartoe te ontnemen.”

„Om het even; gij hadt die macht, gij hebt er gebruik van gemaakt. Bijna al wie wij liefhebben doen dat; ik heb het recht niet u daarvan een verwijt te maken. Nog eens, zijt gij voldaan over Maitland's brieven?”

„O! zij hebben mij een groote rust geschonken. Het recht zal nu immers zijn loop volgen?”

„Zeer zeker.”

„Is Aernoud Norbert nog altijd hier?”

„Ja, maar hij denkt er over de volgende week te vertrekken. De logementhouder zeide mij dat.”

„Zoodat hij zou kunnen ontsnappen?” vroeg het jonge meisje gejaagd.

„Nee, dat acht ik niet mogelijk. Ik twijfel er niet aan of binnen tweemaal vier en twintig uren zal hij in hechtenis genomen zijn. Ik weet waarlijk niet waartoe altijd die vele en lange formaliteiten dienen, voordat het gerecht doortastend te werk gaat.”

Het jonge meisje zag hem doordringend aan.

„Gij zegt mij niet alles,” sprak zij haastig.

„Wat zou ik u kunnen vertellen, dat gij zelf niet wist? Het is acht dagen geleden dat Maitland's brief met het gansche verhaal van zijn bezoek aan de ingenieurs en het onderhoud met Grevels, mij bereikte. Hij heeft natuurlijk niet stilgezeten met zijne aangiften bij de rechtbank, en nog altijd bevindt de schuldigende zich op vrije voeten. Het is dat men aarzelt; dat men opziet tegen het besluit een man van zijn stand en verdiensten te onteeren; en ondertusschen bewaren de Indische Dagbladen het stilzwijgen niet, en worden die berichten ook door enkele Nederlandsche couranten overgenomen.”

„Is dit reeds geschied?”

„Ja, onder bedekte termen, maar op eene wijze die den moordenaar geen twijfel kan overlaten, heeft een onzer bladen er heden morgen over gesproken. Het is mogelijk, dat die regelen hem nog niet onder de oogen zijn gekomen; maar veel waarschijnlijker is het van wel, en dan, ja dan vrees ik, dat men eene drijfjacht op hem zal moeten houden, ook al ontsnapt hij daarom toch in het eind niet aan de politie.”

„Maitland's zending is dus afgelopen?” vroeg Blanche peinzend.

„Ja, in den brief dien ik u juist dezen avond breng, meldt hij mij, dat hij de terugreis aanneemt. Hij zal rechtstreeks hierheen komen, om zijne verklaringen bij de justitie af te leggen en ik kan hem dagelijks verwachten.”

„Kunt gij hem ook hierheen brengen? Ik zou hem zoo gaarne zien; er zijn duizenderlei vragen, die ik hem te doen heb.”

„Ik zal er zorg voor dragen, dat hij u bezoekt en hem vergezellen om uwe ouders zoolang bezig te houden. Gij zult des noods samen in het Engelsch kunnen spreken, zoo het mij al niet gelukken mocht hem met u alleen te laten.”

„Ik dank u; ik dank u voor alles,” sprak het jonge meisje op ontroerden toon: „Aan u alleen ben ik het verschuldigd, dat

er eindelijk weder rust in mijn gemoed is teruggekeerd. Aan mij thans woord te houden. Mijnheer van Nederoord, gij weet wat ik u beloofde. Gij deedt al wat in uwe macht stond om Berthold van Renesse te wreken, en de uitslag heeft uwe pogingen be kroond. De bruid van den doode is bereid daarvoor haar leven in ruil te geven."

„Schenk het weg aan iemand, die u meer waard zal toeschijnen dan ik," antwoordde Duco hooghartig: „Ik ben gelukkig geweest u te dienen, en wensch niets anders."

Verwonderd en een weinig gekrenkt, bewaarde Blanche het stilzwijgen.

„Vergeef mij," hernam de jonge man, vreezende haar be leedigd te hebben: „Ik zie heel den omvang in van het offer dat gij mij wildet brengen; maar ik heb u te lief gehad om te willen, dat gij uw bestaan zonder liefde aan het mijne verbondt. Gij hebt daarenboven gelijk gehad, gij zijt rijk, Blanche, ik zal nooit anders als arm wezen. Laat daarvan dus geen sprake meer zijn."

„Ik wensch mijzelve natuurlijk niet op te dringen," sprak zij kortaf: „wij schijnen geen vrienden te kunnen worden."

„Zelfs vriendschap stelt hooge eischen, die ik in uwe oogen niet zou kunnen bevredigen. Laat ons weemden voor elkander blijven, eenvoudige kennissen, die elkaâr verdragen."

Maar er lag iets in zijn toon, dat van zooveel smart getuigde, dat haar toorn op eens plaats maakte voor zelfverwijt.

„Ik heb u schandelijk behandeld," mompelde zij: „na alles wat gij voor mij over hadt."

„En ik ben u integendeel dankbaar, dat gij datgene zeydet, wat gij meendet. Komen wij er niet op terug."

Er ontstond stilte tusschen hen. Hun blik volgde nog alleen de drijfjacht der wolken.

Een eerste bliksemstraal doorklikkerde de lucht.

„Uwe ouders zullen spoedig wederkeeren," zeide Nederoord: „en dan zal ik afscheid nemen."

„Om hier niet weder te keeren?"

„Ja, met Maitland."

„Maar als hij vertrokken zal zijn?"

„Daarna zoo weinig mogelijk."

Wederom zwegen beiden, totdat mevrouw van Duinen, door het naderende onweder verschrikt, kwam aanloopen.

„Gij vertrekt toch niet, in dit weder?" zeide zij tot Nederoord, die op was gestaan om haar goeden nacht te wenschen: „Gij zijt te voet en zult juist heel de bui treffen. Wees niet onverstandig."

„Ik zie niet op tegen het onweder, en mijne bezigheden roepen mij dringend naar huis."

„Wacht ten minste totdat van Duinen teruggekeerd zal zijn; hij kan niet lang wegblijven, want hij ging slechts even naar zijn studeervertrek, om te zien welke brieven er voor hem gekomen waren. Wij zagen den postbode in de verte."

Duco moest aan dit verzoek wel toegeven en een oogenblik later kwam de heer des huizes inderdaad weër.

Zijn gelaat droeg eene eenigszins bezorgde uitdrukking.

„Het is goed dat gij er nog zijt," sprak hij, Nederoord door dringend aanziende: „Ik moet u iets vragen."

„Ik stel mij natuurlijk geheel en al ter uwer beschikking, mijnheer."

„Gij kent Gerrit Wouters zeer goed, niet waar!" en nog altijd bleef hij hem aanstaren.

„Hij is geen vriend uit mijne kinderjaren, maar voor het overige... geloof ik hem door en door te kennen en te mogen achten."

„Zoodat indien iemand zich tot u wendde met de openhartige vraag: is die man waardig mijn schoonzoon te worden, gij even getrouw zoudt antwoorden: „ja?"

De jonge advocaat verbleekte een weinig en zijn blik vestigde zich onwillekeurig op Blanche, die ook hem aanzag.

„Zonder twijfel, mijnheer,” gaf hij daarop, niet zonder inspanning, ten antwoord: „Wouters heeft zich als een held gedragen; hij had de eer het schoonste ridderkruis te ontvangen, dat een Nederlander kan sieren. Ik beschouw hem niet alleen als een ontwikkeld mensch, maar ook als een man van hart, die volkomen in staat zou zijn eene vrouw gelukkig te maken.”

Op van Duinen's gelaat verscheen bijna eene uitdrukking van teleurstelling, en toen Nederoord daarop, ondank al zijne uitnodigingen op Ter Borg te blijven overnachten, had willen vertrekken, staarde hij hem na, onder het brommen van:

„Een ellendige trotsaard! Heeft hij dan niet begrepen, dat ik het hem zoo goed als in den mond gaf voor zijne eigene gevoelens uit te komen. Hij heeft Blanche lief; een kind zou dit zien, en toch bewaart hij het stilzwijgend, toch ziet hij er niet tegen op den lof van zijn mededinger te verkondigen.”

„Maar heeft Wouters dan werkelijk om Blanche's hand gevraagd.”

„Meent gij anders dat ik er op gezinspeeld zou hebben?” klonk het bits: „Ja, ik vond daareven zijn brief, waarin hij zegt niet langer in de onzekerheid te kunnen voortleven. Hij stelt slechts ééne voorwaarden, die wel toont hoe belangeloos zijne liefde is: hij wil zoolang eene van ons beide leeft, aan geen penning van den bruidschat zijner vrouw raken, en wenscht dat zijzelve hem alles te danken zal hebben, wat zijn hart haar slechts kan geven.”

„Dat is waarlijk zeer mooi, en ik ben overtuigd dat het u ook zeer treffen zal, mijn kind.”

Blanche liet zich moedeloos op haar kussens terugvallen.

„Ik ben er hem inderdaad zeer dankbaar voor; maar ik bid

u, vader, hem voor mij af te wijzen. Ik zou hem nooit kunnen liefhebben.

„Dwaasheid! Gij wilt toch geen oude vrijster worden?”

„Liever dan dat huwelijk te doen, ja!”

„Ik begin waarlijk te gelooven, dat gij dien armen Nederoord ook al bedankt hebt!” riep haar vader toornig uit: „hij is geheel anders geworden dan vroeger. Wanneer hij er slechts kans toe ziet, ontvlucht hij ons. Is dit bij voorbeeld een weër om ook maar een hond doorheen te jagen, en toch was hij hier met geen geweld terug te houden.”

Als wilde de hemel zelf zijne woorden bevestigen, begonnen er op dat oogenblik groote hagelsteenen te vallen en barstte het onweder in volle woede los. Terwijl de moeder haastig oprees om een bediende te schellen, die het zilveren theeservies naar binnen zou brengen, want zij was bang voor de aantrekkingskracht van het metaal, bleef het jonge meisje met wijdgeopende oogen naar de felle bliksemstralen turen, die elkander bijna zonder oponthoud opvolgden, en toen mevrouw van Duinen ook haar rustbank naar de huiskamer wilde laten rollen, zeide zij smeekend:

„Och! laat mij nog wat hier; het is zoo heerlijk dat trotsche natuurtooneel gade te slaan.”

„Nu, voor mijn part, goed!” verklaarde haar vader: „Als ik er maar niet bij behoef te blijven. Die arme Duco, als hem een ongeluk overkomt, of hij vat eene doodelijke koude, dan heb ik het ten minste niet op mijn geweten.”

Ook mevrouw van Duinen trad de kamer in, maar liet de deuren, die op de veranda uitliepen, open. Toch was Blanche aan hare oogen onttrokken, want daarbinnen had men de lampen opgestoken, en de veranda was in duisternis gedompeld.

Met een zuchtje van verademing hief het jonge meisje zich op den elleboog overeind en staarde voor zich uit.

„Ja, ik heb hem doodelijk beleedigd,” fluisterde zij tot zichzelf: „en vader heeft gelijk, hij is trotsch, des te trotscher, omdat hij arm is. Wat bezielde mij dien avond? Was het de angst, dat hij mij dwingen zou zijne vrouw te worden? O! maar dan kende ik hem nog bitter weinig. Hij heeft mij afgewezen, hij! Niet ik heb hem van hier gezonden. Hoe had ik het kunnen doen, na al wat hij voor mij volbracht? Het is beter zoo! Alleen Berthold zal mijne liefde wezen; ik heb hem eenmaal trouw beloofd; die gelofte verbreekt de dood niet.”

En hare gedachten gingen vol teederheid tot den bruidegom, dien zij eenmaal zoozeer had bemind. Zij vernam weder de woorden, die hij haar had toegevoegd, toen hij haar voor het eerst van zijne gevoelens sprak; het was haar als beefde zijne hand wederom in de hare, als beloofde hij haar nogmaals zich fortuin en naam te gaan verwerven voor haar. . . .

Maar wat was dat? Dat gedruisch daar in de verte, het was het geratel van den donder niet langer. Die vluchtige flikkering was geen bliksemstraal geweest.

Haar vader kwam op het zelfde oogenblik naar buiten stormen.

„Een fraai weder voor die ellendige stroopers om hun werk te volbrengen!” bromde hij: „als zij het maar niet op den boschwachter hebben gemunt; de arme kerel moest van het dorp wederkeeren.”

„Kunnen de knechts niet gaan kijken, vader?” vroeg zij snel.

„In dit hondenwêer? Het is een ware zondvloed.”

„Wat komt dat er op aan, zoo daarginds misschien iemand gekwetst néerligt, die door tijdige hulp nog gered kan worden? Oeh! vader, ik bid u! Ik zal den koetsier en den knecht ieder een rijksdaalder geven, indien zij het doen. Zoo ik zelve slechts loopen kon, zou ik reeds op weg wezen.”

„Nu, nu, wees maar bedaard,” bromde de heer van Duinen:

„het zal geschieden gelijk gij wilt. Gij vrouwen moet altijd uw zin hebben.”

En al pruttelende trad hij weder naar binnen om de noodige orders te geven.

Blanche bleef bevend achter. Zij was hoegenaamd niet bang voor zich zelve, wel wetende dat zij hier niets te duchten had; maar toch klappertande zij, en lag zij bijna ademloos te luisteren naar de minste geruchten van bosch en weg.

Een nachtvogel die langs haar heen fladderde deed haar sidderend overeind rijzen.

„Slechts een vledermuis,” mompelde zij, met eene poging om over hare kinderachtigheid te glimlachen.

Het beest had zich weder verwijderd; de regen had thans opgehouden; maar het keerde terug, en beschreef groote kringen om haar heen. Zij was nooit huiverig geweest voor dergelijke dieren; maar heden avond scheen die sombere vogel haar toe, als het ongeluk dat zich telkens op nieuw van haar meester zou maken en haar geen vrede laten zou, voordat haar loopbaan ten einde zou wezen; dat elken bloemstengel tusschen hare vingers af zou knakken, elke vreugde door een bliksemstraal vernietigen zou.

Hoelang zij aldus zoo lag, zij wist het zelve niet; maar op eens kwam het haar voor dat zij eene lange, donkere gestalte uit de schaduw op zich zag toetreden, dat zij haar naam hoorde fluisteren, en aangegrepen door eene onverklaarbare ontzetting sloot zij de oogen.

Toen zij ze weder opende, stond Nederoord voor haar.

„Ik dacht dat gij slaapt,” fluisterde hij: „en ik wilde mij juist weder verwijderen.”

„Gij hier?” prevelde zij: „Wilt gij niet binnen gaan?”

„Neen, ik dank u, ik moet u alleen spreken.”

„Maar gij zijt doornat.”

„Dat beteekent weinig voor een buitenman. Luister, Blanche, ik heb niet gewild dat gij het plotseling, als een gewoon nieuwtje, van anderen zoudt hooren; maar er is gerechtigheid geschied.”

Zij vatte koortsachtig zijne hand.

„Is hij dan gevangen genomen?” fluisterde zij.

„Hij is dood,” luidde het somber.

„Groote God! Hoedat?”

Hij zette zich neêr, om haar gemakkelijker toe te kunnen spreken, zonder te moeten vreezen dat men hen van daarbinnen hooren kon.

„Het schijnt dat men heden eindelijk het bevel tot inhechtenisneming gaf. Misschien ook slechts heeft hij van avond het bericht in de couranten gelezen; maar zooveel is zeker dat ik daar straks reeds een heel eind op weg was, toen ik plotseling iemand te paard zag komen aanrennen. De dolzinnige spoed, waarmede het dier werd aangezet, was het eerste wat mij trof. Ik dacht aan Goëthe's Erköning en zeide tot mijzelf, dat het aldus geweest moest zijn dat de vader met het stervende kind voortrende. Maar er flikkerde een bliksemstraal, en bij dat licht herkende ik Norbert.”

„Hij wilde dus ontvluchten!” mompelde het jonge meisje.

„Ja, gij weet ik had dit reeds gevreesd. Een oogwenk vroeg ik mij af, of ik wel het recht had, als het wrekend lot, den ellendeling in den weg te treden; maar ik dacht aan een verwoest leven, aan den doode die zonder hem zoo gelukkig had kunnen zijn, en ik aarzelde niet langer; op hem toespringende, greep ik het paard bij den teugel.”

„Maar hij had ook u kunnen dooden!” klonk het verschrikt.

„Geloof gij dat het leven zooveel vreugde voor mij inhoudt, dat ik mij door eene dergelijke bedenking had laten weêrhouden? En zelfs ook dan zou ik niet gearzeld hebben mijn plicht te doen. Hij was geheel buiten zichzelf en schreeuwde: „Laat mij door.”

„Neen,” antwoordde ik ijskoud: „Want gij tracht het gerecht te ontduiken.”

„Wie zijt gij, dat gij dat kunt weten?”

„Ik ben Duco van Nederoord, de vriend van Renesse's bruid.”

Hij kromp letterlijk ineen, maar zeide op schorren toon:

„Zoo gij dan alles weet, moet gij ook begrijpen, dat gij met een wanhopige te doen hebt. Laat mij door, ik vraag nog slechts de vrijheid en ben genoegzaam gestraft door de vertwijfeling die aan mijn binnenste knaagt, zoowel als door de levenslange ballingschap die mij voortaan wacht.”

„Neen, gij zult geen stap verder gaan!” riep ik uit: „zelfs op dit oogenblik pleegt gij nog een diefstal. Dit paard behoort aan Wouters toe.”

„Het was het eenige dat mij snel genoeg voort kon dragen: ik zal het laten loopen, zoodra ik mijne bestemming heb bereikt. Laat mij door!”

„Neen!” sprak ik andermaal.

„Dan hebt gij het zelf gewild.”

En pijsnel haalde hij een revolver te voorschijn en schoot op mij. Maar ik had mij tijdig genoeg afgewend; gij ziet dat ik niet doodelijk werd getroffen, en nog altijd hield ik het paard vast.

Hij had mij gemakkelijk met een tweeden kogel kunnen dooden, want ik slaagde er, in weerwil van mijne pogingen, niet in hem het wapen te ontrukken. Wat er echter in zijn binnenste omging, weet ik niet, maar plotseling verdween de uitdrukking van haat van zijne gespannen trekken en mompelde hij:

„Neen, er is genoeg onschuldig bloed aldus vergoten. Het lot keert zich tegen mij, het is beter er niet tegen te worstelen.”

Bijna onmiddellijk daarop knalde er een tweede schot en tuimelde hij van het paard.

Ik schoot toe. Hij was stervende, maar bij volle kennis, en hij fluisterde:

„Kom dichter bij, ik heb u met een boodschap te belasten voor dat jonge meisje. Kort geleden ontmoette ik haar, en ofschoon zij mij niet kende, scheen het mij van dat oogenblik af toe, dat ik verloren was. Ik had tegen haar evenveel misdaan als tegen mijn ongelukkigen vriend. Vraag haar vergiffenis voor mij. Berthold van Renesse is op bloedige wijze gewroken; niet alleen door mijn dood, maar door al het lijden dat dit uur voorafging. Zoo gij medelijden kent, tracht dan dat mijn naam niet onteerd worde; ik heb bloedverwanten die niet verdienen dat er een schandvlek op zou kleven. Nu dat er aan de gerechtigheid is voldaan, kunt gij misschien pogen de zaak te sussen.”

„Ik beloof u, dat ik daartoe alles zal aanwenden,” antwoordde ik: „maar zeg mij ten minste waarom gij hem hebt gedood?”

„En deed hij dat?” vroeg Blanche, bevend van ontzetting.

„Ja.”

En Duco deelde haar heel het drama mede, dat in de bosschen van Indië had plaats gevonden. Toen hij haar alles gezegd had, ging hij voort:

„Hij kon de laatste woorden ter nauwernood meer uitspreken, en nauwelijks had hij zijn biecht voleindigd, of ik sprak hem van het berouw, dat zelfs de ergste zondaar redden kon. Hij staarde mij aan met de brekende oogen en fluisterde:

„Bid voor mij. Ikzelf durf dat niet meer te doen. Vergiffenis, vergiffenis!”

Eenige seconde later was hij niet meer.

Het paard was ondertusschen naar Valkenburg terug geloopen, en ik begaf mij in allerijl hierheen. Gij weet thans alles, en ik heb u nog slechts goeden nacht te wenschen.”

„Maar ik heb u te danken voor alles, wat gij voor mij over hebt gehad,” zeide Blanche diep getroffen: „O! verdedig u daartegen niet; gij hebt tot zelfs uw leven voor mij gewaagd.

Ik zal het nooit vergeten. Reik mij de beide handen en zeg mij dat gij mij vergiffenis schenkt voor dat wat ik in een uur van waanzin sprak.”

Niet minder ontroerd dan zij, stak hij haar de rechterhand toe. Zij zag thans eerst hoe hij de linker zorgvuldig achter zijn rug verborgen had gehouden, en verschrikt vroeg zij:

„Gij zijt toch niet gekwetst?”

„O! een schram, niets meer,” antwoordde hij glimlachend.

„Laat mij die wond zien.”

„Nee, nee, zij beteekent niets.”

Op datzelfde oogenblik trad de heer van Duinen naar buiten. Hij kwam Blanche zeggen dat de avondlucht te kil werd en dat zij naar binnen moest komen. Maar bij het zien der beide jonge lieden, die zoo vertrouwelijk met elkander schenen te praten, rimpelde zich zijn voorhoofd.

„Is het op die wijze dat gij het goed vindt naar Ter Borg weder te keeren, baron?” riep hij in een aanval van drift: „Gij verkiest dus, achter den rug harer ouders om, met mijne dochter te spelen!”

Het jonge meisje wierp een blik op beiden. Zij begreep dat haar vader den jongen man geen beleediging sparen zou, en dat deze er ook niet over zou denken haar te verraden. Doodsbleek maar vastberaden antwoordde zij dus voor hem:

„Gij vergist u, vader; Duco van Nederoord denkt er zoo weinig aan met mij te spelen, dat hij teruggekeerd is om mij te vragen zijne vrouw te worden, en dat ik hem trouw beloofde.”

„Blanche!” riep de jonge man smartelijk uit.

„Wilt gij mij soms doen gelooven, dat iemand dat meer waard is dan gij?” vroeg zij met een schoonen glimlach, en terwijl zij hem de hand toestak.

Hij antwoordde niet; maar haar vader was op eens een geheel ander mensch geworden. Dit huwelijk bekroonde zijne liefste

wenschen, en hij trad op Duco toe en schudde hem op zijne beurt de hand:

„Vergeef mij,” zeide hij: „ik heb u beter moeten kennen: maar van ganser harte geluk. Ik kan mijn kind aan geen edeler hand toevertrouwen. Kom aanstonds mede. Gij moet zelf de goede tijding aan mijne vrouw overbrengen.”

En hij wilde hem bij den linkerarm vatten, om hem mede naar binnen te voeren; maar bemerkte nu eerst dat hij gekwetst was.

„Groote Hemel!” riep hij uit: „Wat is u overkomen? Gij bloedt hevig. Laat mij aanstonds die hand zien.”

„Het is niets! Ik ontmoette een man te paard en dacht het dier op hol was, zoodat ik mij daarvoor wierp. Doch hij zag in mij zeker een misdadiger en schoot op mij. Het is eene onbeduidende wond.”

„De geheele hand is doorboord!” riep de grijsaard uit, haar tegen het lamplicht beziende.

Dat was het laatste wat Blanche hoorde. De verschillende aandoeningen van dien avond hadden haar zoodanig aangegrepen, dat zij het bewustzijn verloor.

HOOFDSTUK XII.

Den volgenden morgen werd Norbert's lijk gevonden. De bedienden van Ter Borg hadden het stoffelijk overschot in de duisternis niet ontdekt.

Maar reeds had Nederoord woord gehouden tegenover den doode, en niet alleen in alle richtingen geseind, opdat men het proces zou staken, maar zich ook tot den logementhouder begeben, wien hij alles mededeelde en tevens bewees dat zijn eigen

belang meêbracht, het drama, dat hier afgespeeld was, geheim te houden. Er waren steeds kleingeestige lieden in overvloed, die een hôtél gewantrouwd zouden hebben, waar zoo kort te voren een moordenaar had vertoefd.

„Ik zal zwijgen, mijnheer,” antwoordde de man, vol erkentelijkheid: „ik dank u van harte voor uwe bemoeiingen. Mag ik er ook op rekenen, dat gij niets aan den heer Wouters zult zeggen?”

„Dat beloof ik u; maar waarom?”

„Omdat ik vrees dat hij aanstonds weg zou gaan, als hij wist dat men zijn paard had gebruikt. Het was een onvergeeflijk verzuim van den staljongen de paarden onbewaakt te laten. De heer Norbert moet van de afwezigheid der knechts gebruik hebben gemaakt om het dier te zadelen. Ik begrijp er anders niets van. De hemel heeft nog gewild, dat ik mij alleen bij de stallen bevond, toen het arme beest er, geheel en al met schuim bedekt, terugkeerde, en ik heb het paard terstond zelf verzorgd, zoodat er nu reeds niet meer van te bespeuren valt. Den staljongen dankte ik onmiddellijk af; maar hij zal er zich wel voor wachten te zeggen waarom, en gij begrijpt als mijnheer Wouters het hoorde....”

„Stel u gerust; door mij verneemt hij het zeer zeker niet.”

De justitie was slechts al te blij de zaak Norbert te kunnen laten rusten. De schuldige bezat invloedrijke betrekkingen, die reeds alle pogingen hadden aangewend om den schuldige te redden, en aangezien dat toch niet mogelijk was, zat men daarmede zeer verlegen, en had men reeds getracht hem den tijd te laten tot ontkomen. Hij had zichzelf aan de wereldsche rechtbank onttrokken, daarmede was het vraagstuk dus opgelost. Maar de couranten, wier stilzwijgen niet te verkrijgen was, roerden het genoegzaam aan, om een ieder te overtuigen dat Berthold van Renesse geen zelfmoord had gepleegd.

En intusschen gevoelde Duco zich zonderling te moede. Hij

had dus het geluk verworven, waarnaar hij zoozeer gedorst had. Blanche was zijne bruid. Zij zou over enkele maanden voor goed zijne eenzame woning betrekken en daar licht en zonneshijn verspreiden. Nu reeds behandelde zij hem met eene zachte, teedere vriendschap, waarvoor hij haar dankbaar was.

Doch het denkbeeld dat zij hem alleen had aangenomen, omdat de omstandigheden haar daartoe drongen, was hem eene voortdurende pijniging, en hij wendde steeds drukker bezigheden voor, om haar zoo weinig mogelijk met zijn gezelschap lastig te vallen.

Gerard Wouters was een der eersten die hem geluk wenschten.

„Ik ook had haar lief,” zeide hij op schijnbaar moedigen toon: „maar zij kon slechts een van ons beiden aannemen en ik begrijp hare keuze. Ik wil nog niet aanstonds van hier vertrekken; de wereld heeft niets met mijne teleurstelling te maken. Doch over eenige weken ga ik op reis en ben van plan niet anders dan genezen weder te keeren.”

„Herinner u,” antwoordde Nederoord getroffen: „dat wij altijd gelukkig zullen zijn u bij ons te ontvangen en dat mijne vrouw u heel de vriendschap toe zal dragen, die ik reeds voor u gevoel.”

„Het zal lang duren voordat ik van uwe uitnoodiging gebruik zal durven maken. Maar ik dank er u niet minder hartelijk voor.”

* * *

Dienzelfden dag kwamen, in eene kleine woning van een der achterwijken van Berlijn, vijf in het zwart gekleede vrouwen bijeen. Haar kleederdracht had niets bijzonders, dan alleen, dat men haar in den rouw zou hebben gewaand.

Zij bevonden zich op eene hoogst eenvoudig gemeubelde slaapkamer en op een wenk der oudste harer, eene vrouw met sneeuw-witte lokken en een streng gelaat, draaide een der jongsten de deur op slot. Daarna namen allen plaats om de wit houten tafel.

„Zusters,” sprak de oude vrouw op zachten, maar doordrin-

genden toon: „ik heb u allen tot mij laten komen, om u te vragen of gij nog altijd aan uwe vroeger uitgesproken gevoels trouw blijft.”

Een harer, eene jonge vrouw met donkerbruine oogen en bezielde trekken, antwoordde:

„Het ongeluk heeft ons slechts des te nauwer aan God verbonden, eerwaarde moeder; de verdrukking versterkte ons in onze voornemens. Wij hadden tot andere kloosters kunnen overgaan; maar wij hebben verkozen aan uwe orde trouw te blijven. Wij zijn niet voor niets onder uwe hoede opgevoed en ook al mochten wij nooit den blijden dag beleven, waarop uw huis weder herleven zal, wij zullen niet veranderen in ons besluit en steeds gelooven aan het aanbreken van gelukkiger tijden.”

„Is dit ook het oordeel uwer zusters?” vroeg de overste.

Allen haastten zich deze vraag te bevestigen.

„Dan is het goed, kinderen,” luidde het op gedempten toon: „maar toch vergist gij u, zoo gij meent, dat het tijdperk van vervolging verstreken is. Ik ben steeds te Berlijn gebleven, om beter de beweging na te kunnen gaan. Jaren lang heb ik gehoopt zooals gij; het scheen mij zoo onmogelijk toe, dat de vijanden der kerk op den duur zouden zegepralen. Helaas! Ik had mij bedrogen. De Heer gaat voort de zijnen te beproeven, om hen des te beter in staat te stellen der wereld te bewijzen wat zij over hebben voor Hem. Een gesprek dat ik drie dagen geleden met onzen edelen Windthorst had sloeg van mijne laatste verwachtingen den bodem in. Zoo er ooit een dag der vergelding hier op aarde aanbreekt, dan zal hij daarom toch nog jaren uitblijven.”

„Gij geeft den moed daarom toch niet op, niet waar?” vroeg eene der oudste zusters.

„Neen, mijn kind, maar ik heb tot mijzeive gezegd, dat wij niet langer werkeloos mochten blijven.”

„O! Zoo gij het verlangt, wij zijn bereid te sterven voor ons geloof!”

De overste schudde droefgeestig het hoofd.

„De tijd der martelaressen is voorbij, zuster Ludovica. Wij worden naar geen brandstapel meer gezonden, maar wat erger is, men verlamt onze krachten. Indien ik het wilde, zou hier op nieuw een klooster onzer orde kunnen verrijzen; maar de regeering zou het andermaal onteigenen en ons in ballingschap zenden. Wij mogen daaraan dus niet denken: maar wij kunnen tot een ander land gaan, en aldaar een nieuw moederhuis oprichten; langzamerhand kunnen er andere huizen verrijzen en wij zullen ten minste wederom werkzaam wezen ter eere Gods.”

Dit voorstel werd met geestdrift begroet. Zoo de overste een oogenblik aan den ijver harer geestelijke zusters had getwijfeld, dan had zij zich daaromtrent zeer vergist. Zij zouden niets liever hebben gedaan dan nog dienzelden avond te vertrekken, om elders hare taak te hervatten. Maar zuster Ludovica waagde het toch op beschroomden toon te zeggen:

„Het leven in de wereld heeft ons, helaas! geleerd, eerwaarde moeder, dat men hier beneden steeds rekening moet houden met het geld, het is droevig, maar het is zoo, en hoe zullen wij, die zoo arm zijn, een nieuw klooster bouwen?”

„De Heer vermenigvuldet de brooden voor de zijnen, mijn kind. Maar stel u gerust: onze vroegere overste was eene wijze vrouw; zij had de lange tijden der fransche omwenteling doorleefd, en toen reeds eenmaal onze oude orde zien opheffen, onze bezittingen in beslag zien nemen, en op haar sterfbed liet zij mij tot zich komen en zeide: Gij zijt bestemd mij op te volgen; ik heb met den zusterraad gesproken en zij hebben mijne keuze daa'omtrent met eenparige stemmen goedgekeurd. Welnu mijn kind, onthoud steeds één ding; hoe zonnig ook de tijden nu ook mogen schijnen, er zullen dagen aanbreken van

nieuwe stormen, nieuwe ongerechtigheden. Wij hebben, in mijne jeugd, met de grootste armoede te worstelen gehad, omdat men ons alles ontnam. Gedurende mijne laatste levensjaren, van het oogenblik af waarop ons huis weder begon te bloeien, is het mijne eerste zorg geweest te voorkomen dat dergelijke zaken zich zouden herhalen. Ik legde jaarlijks eene som ter zijde, gereed haar aan veilige handen toe te vertrouwen, voor het geval, dat de regeering ons wederom vervolgen mocht. Gij zult die gelden vinden in de ijzeren kist daarginds in mijne cel. Ik reken op u om mijn werk voort te zetten. Indien gij dreigende wolken aan den horizon ziet opkomen, moogt gij niet aarzelen, maar zult gij dat kapitaal in zekere bewaring gaan brengen. Op die wijze alleen zult gij, na het voorbijtrekken van het onweder, opnieuw in alle gerustheid, onze taak kunnen hervatten.

„Ik heb deze woorden opgevat als een heilig bevel en er mij wel bij bevonden. Morgen reeds begeef ik mij op weg naar den man van eer, die al deze jaren ons geld onder zijne hoede heeft bewaard.

De vrouwen zagen haar vol bewondering aan.

„Maar is het heel ver van hier?” vroeg zuster Ludovica.

„In Limburg. Ik bracht den schat aan baron van Nederoord, den echtgenoot van een onzer liefste leerlingen. Hijzelf is gestorven, maar zijn zoon bewoont nog steeds het kasteel en is even trouw en eerlijk als zijn vader. Maar waarom vroegt gij dat?”

„Omdat ik u zoo gaarne de vermoeyenis eener dergelijke reis wilde besparen, eerwaarde moeder; gij vergeet steeds uw leeftijd en indien gij mij die zending wilt toevertrouwen, zal ik haar met de grootste stiptheid nakomen.”

„Daar twijfel ik geen oogenblik aan, mijn kind en ik dank u voor uwe vriendelijke bezorgdheid, maar bekommer u niet om

mij. Ik ben, Gode zij dank, nog gezond en krachtig en zal dien tocht zonder inspanning kunnen verdragen. Wat ik ernstig wensch, het is persoonlijk deze man te danken, die zoolang voor onze bezitting heeft gewaakt."

Den volgenden morgen begaf zij zich dan ook op weg, inderdaad nog bewonderenswaardig sterk voor haar drie kwart eeuw levens en slechts vervuld van hare nieuwe plannen voor de toekomst.

O! het zien herrijzen van die orde, aan welke zij evenzeer gehecht was als de krijgsman aan zijn vlag! Na zoovele jaren van afwachting, steeds hernieuwde teleurstellingen en werkloosheid, andermaal haar arbeid voort te mogen zetten. Hare laatste levensdagen te slijten omringd van hare geestelijke kinderen! Het schonk haar als eene tweede jeugd en in weerwil van de brandende hitte en de verre reis, gevoelde zij geen vermoeienis hoegenaamd, toen zij ten laatste aan het station Valkenburg afstapte.

Zij nam een rijtuig dat haar naar Nederoord zou brengen; maar aldaar aangekomen, vernam zij, dat Duco naar Maastricht was en eerst over eenige uren zou wederkeeren.

"Ik zal den baron opwachten," gaf zij ten antwoord: „gij zult mij zoolang wel papier en inkt willen geven, want ik heb verscheidene brieven te beantwoorden."

De oude huishoudster bracht haar naar de bibliotheek, verschafte haar alles wat zij verlangde en liet haar alleen.

Nederoord keerde vroeger huiswaarts dan men verwacht had; hij moest dien middag op Ter Borg eten, en wilde zich nog eerst verkleeden; maar zoodra hij hoorde dat er eene bezoekerster voor hem was, trad hij op de kamer toe waar zij zich bevond en opende de deur.

Het bleeke, strenge gelaat der gewezen overste zeide hem niets; hij had haar nooit te voren gezien.

Hij boog eerbiedig voor haar en verzocht haar weder plaats te nemen.

„Niet voordat ik u gedankt heb, mijnheer:" luide het antwoord: „Uw vader en gij hebt onze orde een onvergetelijken dienst bewezen. Gij kent mij niet persoonlijk; maar gij zult dikwijls van mij hebben hooren spreken; ik ben de oudste van het klooster waarin uwe moeder werd opgevoed!"

De jonge man zag haar eenigszins verbaasd aan.

„Inderdaad", zeide hij: „uwe gelaatstrekken komen mij nu weder geheel en al voor den geest. Mijne moeder bezat uw portret, en na haar dood heeft mijn vader dit bij hare liefste herinneringen bewaard. Maar uw bezoek doet mij veronderstellen dat de vijandelijkheden in uw gouvernement een einde zullen nemen; ik had daar nog niets van vernomen."

De overste schudde langzaam het hoofd.

„Nee de verblindung duurt nog altijd voort en de Heer schijnt van zijne nederige diensmaagd te willen dat zij hare levensdagen in ballingschap zal eindigen; maar ook in den vreemde kan men voor Hem werkzaam zijn, en ik vrees eenmaal rekenschap te moeten geven van den tijd dien ik verloren liet gaan. De hoop was dan ook zoo levendig in mij dat er in Duitschland een ommekeer van zaken zou plaats hebben; dat onze orde weêr zou mogen bloeien ter plaatse zelf waar zij ontstaan was en wortel had geschoten. Thans echter mag ik niet langer talmen. Ik zal, waarschijnlijk in deze streek, naar een geschikt terrein uitzien en aldaar een nieuw klooster bouwen."

„Zoodat ik u het ons toevertrouwde geld mag overhandigen?"

„Ik bid u daarom."

Nederoord rees overeind.

„Het zal aanstonds geschieden," zeide hij: „wilt gij mij naar de binnenplaats vergezellen, of zal ik het kistje alleen halen? Het is geheel en al zooals gij verkiest, maar ik moet u waar-

schuwen dat het geld onder den toren, in den zoogenaamden kerker, begraven is, en dat het daar heel kil en vochtig is."

"Kan ik u behulpzaam wezen in het naar boven dragen?"
Duco glimlachte.

"Neen," zeide hij: "ik ben daartoe wel alleen in staat."

"Dan zal ik u liever hier opwachten; hoe gezond ik ook ben, mijne ledematen zijn stram geworden door de jaren en trappen klimmen gaat mij niet gemakkelijk meer af. Intusschen nogmaals mijn innigen dank, mijnheer. De goede God zal u zegenen voor de zorgen besteed aan dit geld, dat Hem alleen toebehoorde."

"Ik wil van geen dank hooren, en verheug er mij over dat gij gekomen zijt. Met hoeveel liefde mijn vader en ik dien'schat ook bewaarden, men heeft toch altijd bij de gedachten aan welke gevaren zulk eene som blootgesteld kan zijn. Mag ik u niets aanbieden, voordat ik heenga?"

"Neen, ik dank u, ik heb gegeten."

"Wees dan zoo goed mij te verschoonen, zoo ik een poosje wegbljff. Het is een heele reis."

En na eenige fraaie plaatwerken over kerkelijke bouwkunst voor haar te voorschijn te hebben gehaald, verdween hij.

Er verliep een kwartier zonder dat hij wederkeerde.

De overste, die tot dus verre in hare berekeningen verdiept had gezeten, sloeg de oogen op naar de groote, ouderwetsche klok, die in een hoek van het vertrek stond, en mompelde:

"Het is zonderling, dat hij er nog niet is; hij heeft wel gezegd, dat het een poosje zou duren, maar zoolang had ik toch niet gedacht, dat hij weg zou zijn. Komaan, laat mij liever dit plaatwerk bekijken; misschien vind ik er wel eene geschikte teekening in voor mijn klooster."

En andermaal verstreek er een kwartier.

Het sloeg half vijf, en hij was enkele minuten vóór vieren vertrokken.

Een onbestemde angst begon zich van de oude vrouw meester te maken. Zij stond op, en naderde het venster.

"De toren is niet ver," prevelde zij: "misschien heeft hij zijne krachten overschat en sleept hij de kist slechts met moeite voort. Ik moet gaan zien wat zijn wegblijven te beteekenen heeft."

En zij verliet de bibliotheek, om de richting in te slaan waarin zij gezien had, dat de toren stond.

Het viel haar niet moeielijk haar weg er naar te vinden. Zij zag echter, dat de trap zeer donker was en keerde op hare schreden terug, om een koperen blaker te halen, dien zij in de bibliotheek op de tafel had zien staan.

Eenmaal met licht gewapend sleepte zij zich voorzichtig de afgebrokkelde, steenen treden af, en stond telkens stil, om te luisteren of zij haar gastheer niet aan hoorde komen: doch zij vernam niet het minste gerucht, en die angstwekkende stilte joeg haar eene huivering door de leden.

Voor het eerst rees er wantrouwen in haar op.

Er was een tijd geweest, waarop deze vrouw er nooit aan gedacht zou hebben hare evenmensen van de geringste laaghartigheid te verdenken. Zij zelve was niet in staat geweest, zelfs onder de diepste armoede, een penning aan anderen te kort te doen, en zij meende dat heel de wereld aldus gevoelde, die wereld welke zij verlaten had zonder haar ooit te hebben gekend; maar toen hare orde opgeheven en vervolgd werd; toen zij zag met hoe weinig gewetensbezwaren de staat zich hunne weelderige goederen toe-eigende, toen zij daarop voor het eerst die wereld vol leugen en bedrog betrad, had er een geheele ommekeer in haar binnenste plaats, begon zij het menschedom te duchten, als een samenraapsel van alle denkbare ondeugden. Waarom zou deze man juist aan de algemeene besmetting ont-komen zijn?

Zijn vader was een eerlijk mensch geweest; zijne moeder eene

heilige; maar sloot dit nog in dat de zoon op hen moest gelijken?

Hare knieën begonnen te knikken; zou God dan niet toestaan, dat zij hare grootsche plannen ten uitvoer bracht?

En steeds strompelde zij verder; steeds nam hare bezorgdheid toe; want nog altijd hoorde zij niets.

Zij bereikte eindelijk de onderste trede; eene kleine smalle deur verhief zich voor haar. Zij stond aan; de overste duwde haar open.

Maar onmiddelijk slaakte zij een kreet.

In het midden der vierkante, donkere ruimte, gaapte haar een gat in den grond tegen, en daarnaast lag Duco van Nederoord schijnbaar levenloos uitgestrekt.

HOOFDSTUK VII

„De ongelukkige! Hij heeft de hand aan zichzelf geslagen!” was hare eerste gedachte.

En zij boog zich snel over hem heen, om te voelen of zijn hart nog klopte.

Ja, hij leefde nog, hij was slechts bewusteloos, en met hare langdurige ondervinding, want zij had de laatste jaren vooral besteed aan het bezoeken van armen en zieken, verleende zij hem de meest doeltreffende zorgen, zoodat hij weder spoedig de oogen opsloeg.

„Waar ben ik? Wie zijt gij?” vroeg hij als versuft.

„Gij zijt in den torenkerker van uw kasteel.”

Duco wierp haar een verwarden blik toe, en zich op eens

weder herinnerende, nam zijn gelaat eene smartelijken uitdrukking aan en hief hij zich ten halve overeind om zich voor de oude vrouw op de knieën te laten zinken.

„O! vergeef mij, vergeef mij!” stamelde hij: „maar de schat is verdwenen!”

De overste had zich opgericht. Haar gelaat had eene bijzonder stenge uitdrukking verkregen.

„Ik vermoedde het reeds,” was al wat zij zeide.

„Gij hebt het vermoed?” klonk het op gesmoorden toon: „hoe was dat mogelijk.”

„Toen gij wegbleeft, en meer nog toen ik u hier vond.”

„En . . . en gij acht mij schuldig?” vroeg Duco, ontsteld over hare gelaatsuitdrukking.

„Het ligt niet aan mij een overhaast oordeel te vellen, mijnheer. Maar gij zult toegeven, dat gij aansprakelijk voor het behoud van dat kapitaal waart.”

„Ik gevoel dat zoozeer, dat, zoo ik fortuin bezat, mijn geld aanstonds zou dienen om u voor uw verlies schadeloos te stellen.”

De overste zag hem doordringend aan.

„Dus wilt gij beweren dat gij arm zijt?” vroeg zij.

„Mijn vader heeft mij niet anders dan dit landgoed nagelaten, dat weinig of niets opbrengt. Om in het onderhoud daarvan te kunnen voorzien, heb ik mij ijverig met rechtzaken moeten bezig houden.”

„En uwe dienstboden zijn eerlijk?”

„Ik durf in alle opzichten voor hen instaan.”

„Uwe vermoedens treffen niemand?”

„Geen sterveling,” antwoordde de jonge man op moedelozen toon: „Mijn vader had het geheim slechts aan mijn ouderen broeder medegedeeld, die, naar gij weten zult, in Indië sneuvelde, en indien ik eene afgrijselijke comédie voor u had willen spelen, zou ik u gezegd hebben, dat ik van het bestaan van den schat

niet afgwist; maar dit zou een schandelijke leugen geweest zijn, want kort na het vertrek mijns broeders ruimde ik de papieren van mijn vader op en vond daartusschen een geschrift waarin de zaak omstandig vermeld werd. Mijn eerste werk was mij ter aangewezen plek te gaan overtuigen of het kistje er nog altijd rustte. Alles verkeerde in de beste orde, en sedert ben ik nooit een enkelen nacht van Nederoord afwezig geweest, is er nimmer inbraak gepleegd."

"Dan moet het door een uwer huisgenooten ontvreemd zijn."

"Onmogelijk! geen sterveling wist van het geheim af," prevelde Nederoord wanhopig: „ik begrijp wat deze slag voor u moet wezen. Hij werpt al uwe edele plannen voor de toekomst omver, maar ik kan u slechts herhalen dat het gebeurde mij onverklaarbaar is, dat ik daar straks de speelbal meende te zijn van een boozen droom. Ik wil dan ook alles aanwenden om licht over de zaak te verspreiden, en tot zelfs dit landgoed verkopen om u althans gedeeltelijk schadeloos te stellen."

"Mijnheer van Nederoord," zeide de overste op ijskouden toon: „Gij zult verrichten, wat gij meent in de gegeven omstandigheden te moeten doen. Ik zelve weet nog niet welken weg ik zal hebben in te slaan, daartoe ben ik voor het oogenblik te zeer onder den indruk van het voorgevallene; gold het hier mijn persoonlijk vermogen, ik zou er niet aan denken den zoon uwer moeder te vervolgen; maar dit geld behoort der gansche orde toe en ik mag daarom geen zwakheid kennen."

Duco werd doodsbлек, doch hij boog en sprak bijna bedaard:

"Gij zult doen gelijk u goeddunkt; ik zal u om geen ontferming vragen. Het hardste wellicht is reeds geschied; ik zie in dat gij mij voor den dief aanziet."

"Ik herhaal u dat het oordeel daaromtrent niet aan mij is. Vaarwel thans, mijnheer. Ik begeef mij naar het klooster der Zusters van het Kruis te Maastricht. Moch gij mij eenige

meededeeling te doen hebben, dan zult gij mij aldaar aantreffen."

En met den blaker in de bevende handen, beklom zij langzaam de trappen, die uit den kelder voerden.

De jonge man bleef geheel vernietigd achter.

Hij misleidde zichzelf geen oogenblik omtrent het gewicht van het gebeurde. Indien hij den dader niet ontdekte, was zijn leven voor altijd verwoest. Hij mocht Nederoord te koop zetten en aldus afstand doen van zijne dierbaarste herinneringen aan het verleden, het was niet waarschijnlijk, dat het landgoed in de eerste jaren een liefhebber zou vinden. Er stonden sedert langen tijd reeds twee andere kasteelen in de omtrek leeg, die men tot elken prijs van de hand wilde doen, zonder daar ooit in te slagen.

En ook al gelukte hem dat, welke woning zou hij voortaan hebben om zijne bruid aan te bieden?

Blanche! O! nu haar beeld voor hem verrees, gevoelde hij eerst recht wat het zeide, dat zij hem niet liefhad. Zij zou geen oogenblik aarzelen hem schuldig te gelooven, en alles te verkiezen boven het lot een onteerden naam te dragen.

Maar was het wel noodzakelijk, dat zij alles weten zou? Kon hij geen uitvlucht vinden om den verkoop der bezitting te verklaren? Men wist op Ter Borg dat het kasteel het grootste deel zijner bezittingen verzwolg. Indien hij zeide, dat hij haar niet aan zijne eigen armoede wilde blootstellen, dat hij liever verkoos een goed huis in de stad te betrekken?

Ja, maar zou de overste zwijgen? Zelfs al bracht Nederoord eenig geld op, het zou niet in de schaduw staan van hetgeen zij zijn vader had toevertrouwd: Naar welke zijde hij zich ook keerde, nergens een uitweg!

Plotseling viel hem een denkbeeld in. O! Indien zij met dit voorstel vrede mocht nemen, misschien zou alles gered zijn!

Hij snelde ademloos naar boven, en haalde de oude vrouw in, op het oogenblik dat zij den toren verlaten zou.

„Wil nog even in de bibliotheek komen,” sprak hij gejaagd; „misschien kan ik het gebeurde tenminste ten deele vergoeden!”

„Ik ben bereid u aan te hooren.”

En zwijgend betraden beiden andermaal het vertrek, waar Duco zoovele vreedzame uren gesleten had.

Hij bood haar een stoel aan, doch zij bleef staande.

„Er is mij daareven een denkbeeld te binnen gevallen. Gij wildet een klooster bouwen, niet waar?”

De overste knikte toestemmend.

„Welnu, heb dan medelijden, en tred in de schikking, die ik u voorstellen ga. Neem dit huis, met al zijne gronden zou het wellicht juist voor uw doel geschikt zijn, en terwijl gij er u vestigt, zweer ik u, dat ik mij geen oogenblik rust zal gunnen voor ik ontdekt heb, waar de schat gebleven is?”

Een bitter glimlachje speelde om de lippen der non, terwijl zij vroeg:

„En mag ik van u vernemen op welke wijze wij hier voort zouden leven in dien tusschentijd? Wij hebben allen hetgeen wij bezaten van onze orde geschonken; het is met deze ramp verzwolgen. Liefderijke familieleden namen ons gedurende de afgeloopen jaren in hun gezin op; zij zullen er echter niet aan denken een klooster te onderhouden, en zij hebben daaromtrent gelijk, andere verplichtingen rusten op hen. Het zal lang duren al eer wij wederom een tiental leerlingen bij ons hebben, en ook haar kunnen wij tot geen armoede veroordeelen. Neen, mijnheer, uw voorstel kan ons niet baten. Geef ons daarbij een ton en wij zullen zien; maar zonder eenig geld ware het slechts de grootste ellende.”

„Ik ben bereid u jaarlijks duizend gulden af te staan.”

„Daarvan leeft men niet op eene bezitting als deze.”

„Dan moet ik mij gewonnen geven,” sprak hij met gesmoorde stem: „en weerhoud ik u niet langer.”

Een oogenblik later was hij alleen, en hoorde hij het rijtuig weggrollen, waarmede de oude vrouw gekomen was. Het scheen hem toe dat die wielen om zijn hart reden, alle hoop was in hem gestorven.

Toch herinnerde hij zich nog zijne belofte op Ter Borg te komen eten, en buiten staat dien avond over onverschillige dingen te spreken, schreef hij een briefje aan Blanche om zich over zijn wegblijven te verontschuldigen en bijzondere bezigheden voor te wenden.

Daarna begroef hij zich in zijne wanhoop.

Den volgenden morgen begaf hij zich als naar gewoonte naar de stad; doch hij beproefde het niet eens de overste op te zoeken, vooraf wetende hoe nutteloos het zou zijn. Zij had gelijk gehad, het was niet haar persoonlijk eigendom dat zij verdedigde, het was dat van hare zusters, het was het middel andermaal tot Gods eer werkzaam te zijn.

Maar dien avond ging hij naar de familie van Duinen, en nauwelijks was hij onder de veranda getreden en had hij ouders en dochter de hand gedrukt, of de heer des huizes riep uit:

„Lieve hemel! Duco, zijt gij niet wel, dat gij er zoo bleek en bedrukt uitziet? Men zou zeggen dat gij opeens tien jaar verouderd waart.”

Blanche staarde hem zwijgend aan. Haar vader had gelijk gehad, en zij wist zelve niet welk een gevoel van ontzetting zich eensklaps van haar meester maakte.

De jonge man kon zich nauwelijks staande houden en nam daarom den stoel aan, die hem toegeschoven werd.

„Ik ben zeer wel,” zeide hij, te vergeefs trachtende eenige vastheid aan zijne stem te verleen: „maar ik kom u een droevig besluit mededeelen. Ik ben heden bij mijn notaris geweest, ten einde hem te verzoeken de noodige maatregelen te nemen om Nederoord, binnen den korst mogelijken tijd, te verkoopen.”

„Zijt gij krankzinnig geworden?“ riep de heer Van Duinen uit.
 „Nee; maar mij heeft vrij wat grooter ongeluk getroffen.“
 „Een ongeluk?“ herhaalde Blanche, de oogen niet van hem afwendende.

„Ziehier: aan Nederoord was een geheim verbonden, dat ik nooit aan eenig sterveling mededeelde. Jaren geleden vertrouwde een uit Duitschland verdreven kloosterorde al hare bezittingen aan geld aan de handen mijns vaders toe. Hij begroef dien schat op eene veilige plek in het kasteel zelf. Gisteren is de overste dier geestelijke zusters tot mij gekomen om het geld op te eischen. Ik twijfelde er niet aan of het rustte nog altijd op dezelfde plek, waar ik eens met eigen oogen het kistje had zien liggen. Welnu, het was spoorloos verdwenen, en al wat ik nog doen kan is haar ten minste eene zekere som terug te geven, door mijne bezitting van de hand te doen.“

De grijsaard was overeind gesprongen en liep, aan de grootste gemoedsaandoening ten prooi, de veranda op en neder.

Een pijnlijk zwijgen heerschte tusschen het viertal. Blanche gevoelde dat zij den ongelukkige een woord van troost had moeten toevoegen, maar er wilde haar geen klank over de lippen komen. Een vreeselijk vermoeden was in haar opgerezen; had hij, die arm was, geen groote sommen uitgegeven tot het bereiken van haar doel, dat doel dat hem tot haar echtgenoot moest maken?

Maar reeds was haar vader voor hem blijven stilstaan en vroeg hij met gerimpeld voorhoofd:

„Gesteld eens dat uw landgoed een koper vond, zou daarmede de zaak geëindigd zijn? Zouden de geestelijke zusters tegenover een ieder het stilzwijgen bewaren?“

„Helaas! neen, mijnheer, want de koopsom zou in geen geval toereikend zijn om haar schadeloos te stellen.“

„Zijt gij zeker haar niet te kunnen vermurwen?“

„Volkomen zeker, en hoezeer ik daaronder ook gebukt moge gaan, ik kan haar geen ongelijk geven; het verdwijnen van het geld verlamt haar voor het goede doel, dat zij zich voor oogen stelden.“

Het gelaat van den grijsaard nam eene dreigende uitdrukking aan.

„Zoodat gij ons eigenlijk komt vertellen, dat gij onteerd zijt, mijnheer?“

De jonge man wierp het hoofd met een fier gebaar in den nek.

„In ieders oogen misschien, maar niet in de mijne. Ik weet mijzelf onschuldig.“

„En wat zal u dat baten?“ klonk het driftig: „Vraagt iemand ons hoe het met ons geweten staat? En de wereld heeft gelijk; tot zelfs de groote ellendeling zou u verzekeren, dat hij zich niets te verwijten heeft. Wat er hier op aankomt, het is zijn naam boven elken twijfel verheven te houden, en zoo men de zaak vervolgd, is de uwe onherroepelijk verloren.“

„Ik gevoel dat zóózeer, mijnheer,“ sprak Duco op waardigen toon, „dat ik mij verplicht acht uit eigen beweging aan Blanche haar woord terug te geven. Ik behoef hier niet bij te voegen, wat deze stap mij kost, maar ik kan of mag haar niet in mijn ongeluk meêsleepen.“

O! hoezeer had hij gehoopt, dat haar ten minsten één enkel woord van verzet, van hoop ontsnapt zou zijn. Hij wist wel, dat hij zoo goed als niets in haar leven beteekende, maar zij moest toch raden wat er op dat oogenblik in zijn binnenste omging; doch hare lippen bleven vast op elkander geklemd en zij staarde voor zich uit op het landschap, waarvoor lange witte nevelen, als spookgestalten, heengleden.

En reeds hernam haar vader op eenigszins verzachten toon:

„Ik dank u, mijnheer, dat gij mij eene onaangename taak bespaart, die ik in de gegeven omstandigheden had moeten vol-

brengen. Ik zal u niet spreken van ons aller teleurstelling. Het is vooral eene zware beproeving voor mijn arm kind, want een jong meisje, dat eenmaal verloofd is geweest, wordt niet licht weder ten huwelijk gevraagd en nog lang zal men haar eerlijken naam met den uwe samen noemen."

Nederoord rees overeind en antwoordde hooghartig:

„De dag zal, hoop ik, aanbreken, waarop daarin geen schande voor haar zal liggen. Vergeef mij, mijnheer, het onaangename van dit onderhoud. Liever had ik u dit alles geschreven; maar ik meende u verschuldigd te zijn u het gebeurde mondeling mede te deelen, en tevens afscheid van u te nemen. Ik dank u, zoowel als mevrouw van Duinen, voor het vertrouwen tot hiertoe in mij gesteld, voor de mij bewezen goedheden, en wat u betreft, Blanche, God weet dat ik u gelukkig had willen maken; wees het eenmaal door de liefde van een ander, U vergeten zal ik nooit."

De oude vrouwe weende. Indien zij hier meesteres ware geweest, zij zou hem luide toegeroepen hebben te blijven.

Wat het jonge meisje betrof, zij richtte thans haar blik met eene raadselachtige uitdrukking op hem en stak hem langzaam de hand toe.

„Vaarwel," zeide zij zacht: „het helpt niet of men al worstelt tegen het lot. Er zijn lieden hier beneden die niet voor het geluk bestemd werden."

„Ik hoop van ganscher harte dat gij licht over de zaak zult kunnen verspreiden," sprak de heer van Duinen op ietwat ruwen toon, want hij ook gevoelde zich ontroerd, en wilde daarvan niets laten blijken: „dien dag zal ik de eerste zijn om u weder de hand te drukken."

Nederoord boog, hij begreep dat hij onherroepelijk verbannen was uit dezen kring, waar toch zijn gansche ziel aan verbonden bleef, en zonder weder een woord te spreken, verwijderde hij zich.

„Een ellendig geval!" mompelde de heer des huizes, terwijl hij hem nastaarde.

„Maar ik ben overtuigd dat hij onschuldig is!" riep zijne vrouw uit.

„Onschuldig of niet, hij is een verloren man," luidde het antwoord, terwijl de grijsaard naar binnentrad, om haar niet langer te zien, die hooge gestalte, die zich met zulk een fieren tred van daar verwijderde.

Ook Blanche tuurde haar na. Hare oogen waren droog gebleven. Zij bedacht, hoe zij nooit meer die eens zoo gevreesde foltering zou ondervinden zijne lippen op haar voorhoofd te voelen drukken; hoe zijne vingers de hare nooit opnieuw zouden omklemmen; hoe zij vrij was, vrij voor altijd, haar doode te beweenen, en toch... toch nam hij iets van haar leven mede; toch raadde zij al wat er op dat oogenblik in zijn binnenste omging; herinnerde zij zich wat hij voor haar verricht had, en zich tot hare moeder wendende, fluisterde zij:

„Ik kan thans weder zonder pijn loopen, en gij ook, moeder, gij hebt medelijden met hem. Wij lieten hem zonder één enkel troostwoord gaan; veroorlooft gij mij, nu dat vader verdwenen is, het kleine zijpad te nemen, dat eerder tot het hek voert dan de laan, en hem voor het laatst vaarwel te zeggen?"

„God zegene u voor die gedachte, mijn kind. Ga gerust, zelfs al bemerkt uw vader het, ik neem de gevolgen op mij."

Het jonge meisje kon nog niet snel voortloopen, maar gelijk zij gezegd had, het zijpad verkortte den weg zeer, en zij was reeds aangekomen, voordat hij het nog genaderd was.

Hij liep thans met gebogen hoofd en zag haar niet aleer zij vóór hem stond.

„Gij!" fluisterde hij, ontsteld en verrukt tevens.

„Ja, ik, die u nog te danken had, die u zeggen moest dat, wat er ook gebeure, de herinnering van uwe goedheid niet voor mij verloren zal gaan."

„Blanche,” vroeg hij, haar beide handen vastgrijpende: antwoord mij oprecht. Geloofst gij mij schuldig?”

Zij ontweek zijn hopeloozen blik en fluisterde:

„Ja, maar ik geloof dat gij het om mijnentwille werdt.”

Hij liet haar handen moedeloos zinken.

„Zelfs dan zou ik een ellendeling geweest zijn. Neen, Blanche, er was een tijd waarop uwe eischen mijn vermogen te boven gingen; maar een man weet zich altijd te redden, en ik verkocht daartoe enkele zaken waaraan ik gehecht was. Ziedaar alles; het is de moeite niet waard om over te spreken; maar waartoe daar op terug te komen nu alles voorbij is? Gij hebt mij schuldig geloofd; dat is mij zwaarder vonnis dan ooit het oordeel der wereld zijn kan. Daarna is alles tusschen ons gezegd. Spreek van geen dank meer, denk er zelfs niet meer aan; het is aan mij u erkentelijk te blijven voor den afscheidsgroet, dien gij zelfs een „schuldige” hebt willen toebrengen.”

En het hoofd voor haar ontblootende, trad hij verder.

Een oogwenk stond zij daar aarzelend, en toen riep zij hem zachtkens aan haar zijde terug.

„Nog één woord,” sprak zij op gejaagden toon: „Gij zegt dat gij onschuldig zijt; indien dat zoo is, ziet gij dan geen mogelijkheid in, gij een man van de wet, licht in deze ontzettende duisternis te verspreiden?”

„Neen,” mompelde Nederoord op gesmoorden toon: „alles is mij even onverklaarbaar hieromtrent, en zoo ik, die de voor naamste daarin betrokken persoon ben, dit moet erkennen, wat wilt gij dan dat zelfs de kundigste rechtsgeleerden te weten zullen komen?”

„Dus zal het onvermijdelijk de oneer voor u wezen?”

„Ik vrees het.”

Zij stak met een edel gebaar de handen naar hem uit.

„Laat mij die dan met u deelen,” sprak zij zacht: „Ik

vraag niet langer of gij schuldig zijt of niet; ik weet dat gij onder eene ontroostbare droefheid gebukt gaat, en dat is genoeg. Daarstraks, toen gij ons hebt verlaten, voelde ik een deel van mijzelve met u weggaan, en nu, dat ik u andermaal op het punt zie om van mij te gaan, nu weet ik ook wat mij voor u bezielt. Duco, ik zal nooit den doode vergeten, hij zal voor mij blijven voortleven omgeven van den stralenkrans van een martelaar; maar naast zijne herinnering is een nieuwe liefde opge rezen, en ik smeed u in naam van dat gevoel: laat ons niet meer scheiden, wij hebben beiden veel geleden, veel smart wacht ons nog, maar zoo wij die te zamen dragen, zal zij ons lichter vallen.”

Eene uitdrukking van bijna bovenmenselijke vreugde verscheen op Nederoord's gelaat, en hare handen in de zijne vastklemmende, zeide hij:

„Ik mag uw offer niet aannemen, maar gij schenkt mij een oogenblik van zoo groot geluk, dat al het overige daardoor op den achtergrond wordt gedrongen.”

„O! maar ik herroep mijn woord niet,” hervatte Blanche moedig: „met ons beiden zullen wij wel zien of wij het lot niet bezweren kunnen. In deze zaak vermog het geld gelukkig veel, en vergeet niet dat ik eenmaal rijk zal zijn. Zoo gij het mij toestaat, zal ik aan de overste dier kloosterorde schrijven en haar voorstellen van het oogenblik af van ons huwelijk mijne inkomsten aan te nemen, en bij den dood mijner ouders de geheele som terug te ontvangen. Wij zullen arm zijn, maar wat beteekent dat, als men gelukkig is?”

Een flauwe blos kleurde Duco's slapen.

„O! zoo dat zijn kon!” mompelde hij: „misschien zouden zij dan genoeg nemen met mijn voorstel haar Nederoord af te staan! Maar neen, neen, het zou een te nederig leven wezen dat ik u aan te bieden had.”

„Gij hebt het mij niet aangeboden. Ik zelve heb het gewild.”

„Maar uwe ouders?”

„Van het oogenblik af dat de aanklacht wordt ingetrokken, zullen zij ons geluk niet langer in den weg staan. Wilt gij mij tot vrouw hebben, Duco van Nederoord?”

En hij had niet langer de kracht zich te verzetten tegen den dorst naar een weinigje vreugde, die ons allen in het gemoed wordt gelegd.

Blanche wist alles op bewonderenswaardige wijze met de geestelijke zusters te regelen. Zij zouden het kasteel betrekken, zoolang hare ouders leefden; bij hun dood zouden zij de eens aan Duco's vader toevertrouwde som terug ontvangen en Nederoord wederom aan zijn eigenaar afstaan.

Haar gansche inkomen, gaf zij bovendien, tot dien dag prijs.

De overste was slechts al te blijde de zaak op deze wijze te zien schikken. Het denkbeeld een ouden, katholieken naam door het slijk te halen, was haar van den aanvang af zeer pijnlijk geweest, maar zij had gemeend daarom niet terug te mogen deinzen, daar waar zooveel grootere belangen op het spel stonden.

Voor de familie van Duinen heette het dat Duco's bezigheden zijn voortdurend verblijf in de stad vereischten.

En ook Blanche's vader gaf toe. Nu het gebleken was dat de nonnen het zelf niet ernstig met de zaak opnamen, kon het ook niet anders, of zij hadden Nederoord valschelijk beschuldigd.

Hij had een afkeer van alle kloosterorden. Het feit dat hij zelf hard gewerkt had, maakte hem onverbiddelijk voor al wie niet van den ochtend tot den avond toe voor het oog der gansche wereld, voortsloofden, en hij weigerde aan te nemen dat men binnen zulke stille muren even arbeidzaam kon zijn, als hij zelf het geweest was.

Blanche liet hem rustig uitvaren tegen al wie, door een overijld, onchristelijk oordeel, het leven van achtenswaardige lieden poogden

te vergiftigen, en was gelukkig te zien op welk eene ruwe, maar hartelijke wijze, hij Duco trachtte te doen vergeten, dat hij zelf aan hem getwijfeld had.

Op het verzoek der jonge lieden werd het huwelijk reeds spoedig en in alle stilte gesloten, en daarna betrokken zij eene kleine woning te Maastricht, waar Nederoord zich met vernieuwde woede aan alle rechtszaken overgaf, nog slechts één doel op het oog hebbende: Blanche niet al te zwaar te doen boeten voor het groote offer dat zij hem had gebracht.

HOOFDSTUK XIII.

Machteld Herwenen had zich zoo ver mogelijk willen verwijderen van de kust, waar men eenmaal aan Lionel kon zeggen dat hij van hooge geboorte moest zijn, en zij had na lang overpeinzen de provincie Limburg gekozen. Men had haar gezegd, dat Valkenburg in opkomst was. Zij zette aldaar dus een soortgelijken winkel op, als zij te Zandvoort had gehad, en ook daar wist zij zooveel orde en vlijt aan den dag te leggen, hare klanten zoo vriendelijk te helpen, dat zij jaar op jaar vooruitging, en dikwijls tot zichzelf zeide:

„Hij zal eenmaal rijk zijn, mijn jongen, heel rijk; maar hij zal zich nooit over mij schamen, want hij zal zich een kind uit het volk gelooven, zooals ik.”

Niemand kende hier haar geheim. Men wist, dat de knaap een kleine schipbreukeling was, dien zij uit liefde tot zich had genomen, maar ook verder niet. Zij kon dus heel gerust zijn. Te Zandvoort zelf waren sedert haar vertrek reeds zoovele lieden gestorven; tegen den tijd, waarop hij groot zou zijn, zouden de meesten

harer tijdgenooten op het stille kerkhof te midden der duinen rusten. Wie zou hem ooit vertellen, wat zij alleen wist, en zeer zeker nooit door haar verraden zou worden?

Toch had zij hem zoo lief, dat zij hem geheel en al het onderwijs van jongens van stand liet geven. Hij moest alle talen leeren, in alles extra-lessen ontvangen; later, veel later, als zijzelve dood was, en hij wilde van de vruchten van haar arbeid genieten, welnu dan zou hij nog altijd het leven van een voornaam heer kunnen gaan leiden. Hij zou haar dus te veel te danken hebben om haar ooit te vergeten.

Zij waakte over hem met ware moederlijke teederheid. Hij scheen, als kind, veel moeite te hebben zich aan het ruwe klimaat van Nederland te gewennen, en vatte telkens koude. Dan liet zij hare zaken varen en bracht dag en nacht aan zijn ziekbed door, totdat hij wederom geheel en al hersteld was.

„Hij is mijn zoon geworden,” mompelde zij in zulke uren binnensmonds: „Wat beteekent het een kind het leven te schenken? Is dat niet een geluk dat verreweg alle smarten overtreft? Maar dag aan dag over hem te waken, voor hem te zorgen, telkens zijn wankelend bestaan aan den dood te betwisten, dat is het ware moederschap. Niemand die mij dat ontkennen zal.”

Lionel had haar onbeschrijfelijk lief. Zij was in zijn oog het toonbeeld van alle menschelijke deugden, en nooit zou hij, na uit school te zijn gekomen, met zijne kameraadjes zijn gaan spelen, alvorens haar te hebben omhelsd en haar opgebiecht te hebben, of hij goed of slecht had geleerd.

Hij bezat een buitengewoon vlug verstand, en behaalde steeds de eerste prijzen, wat haar trots uitmaakte. Zij gaf hem daarvoor andere boeken of speelgoed in ruil, en bewaarde die eere-teekenen in een pronkkast. Elken Zondag avond, als hij naar bed was, bekeek zij die schatten, en ofschoon zij niets van den inhoud der boeken verstond, die niet alleen voor het kind, maar

ook voor haar, nog veel te geleerd waren; zij zou ze voor niets ter wereld hebben afgestaan.

Vrienden had zij niet; een ieder achtte haar om hare werkzaamheid en haar stil en waardig gedrag; maar zij hield zich op een afstand van allen, uit vrees dat zij ooit in haar verleden zouden willen binnendringen, en zij achtte zich niet te beklagen om die afzondering. Had zij niet genoeg aan haar zoon? Was hij niet het middelpunt, waarom zich al hare gedachten bewogen?

Zoo groeide Lionel op en brak de dag aan, waarop hij met zijne studiën gereed was. De jongeling had dikwijls eierzuchtige droomen gekoesterd, zijne meesters hadden hem zoo vaak herhaald dat hij in elke loopbaan, die hij verkoos, zou slagen; maar hij herinnerde zich hoeveel zijne pleegmoeder voor hem had gedaan; hij wist hoe eenzaam haar leven was; hoe zij, ondanks hare jeugd en schoonheid, steeds geweigerd had te hertrouwen. Was dat niet in groote mate geweest, omdat zij vreesde dat een tweede echtgenoot niet even liefderijk en teeder, als zij, voor den knaap zou zijn? En mocht hij haar dan verlaten, nu dat hij op eigen wieken kon drijven? Neen, dat ware de zwartste ondank geweest, en met waren heldenmoed besloot hij ook zijn leven achter de toonbank door te brengen.

Op zekeren avond zeide hij haar zijn voornemen.

Een blos van geluk kleurde Machteld's slapen, en zij antwoordde aanstonds:

„God zal u voor dat besluit zegenen, mijn kind. Ik heb daaromtrent geen invloed op u willen uitoefenen, maar Hem dagelijks gebeden dat dit uwe keuze mocht zijn. Toch wil ik niet dat gij de lieden zult bedienen, zooals ik dat doe. Gij hebt daartoe eene te goede opvoeding gehad; maar gij zult mij helpen, door de boeken te houden en de kas op te maken. Ik heb sedert lang zoo iemand noodig, en ik zal u het geld geven, dat ik daarvoor bestemde.”

Hij zag zich dus elke vernedering bespaard en bracht zijne dagen door in een kantoortje, dat zij geheel voor hem liet inrichten, en waar hij ook des avonds zijne vrienden bij zich kon ontvangen, zoo dikwijls hij daartoe lust gevoelde.

„Nu nog slechts een lief vrouwtje gekozen,” herhaalde zij telkens glimlachend: „en gij neemt al mijne bezorgdheid voor uwe toekomst weg. Ik zal oud worden tusschen uwe kinderen en ben ik eenmaal dood, dan hoop ik dat gij geld genoeg zult vinden om te gaan leven waar gij maar wilt, en een vroolijk leven te leiden, van tijd tot tijd nog eens aan de pleegmoeder terugdenkende, die gij zoo gelukkig hebt gemaakt.”

Dit was misschien haar schoonsten levenstijd. Lionel was steeds in hare nabijheid, en in den eenvoud haars harten meende zij, dat hij zelf geen hooger droomen had gekoesterd.

Toch bleef zij zichzelf op den achtergrond stellen. Nooit zou zij hem des Zondags vergezeld hebben, dan wanneer hij haar daarom smeekte, en zelfs dan nog stemde zij er niet altijd in toe, uit vrees dat hij het slechts uit een soort medelijden deed.

Op zekeren rustdag was hij dan ook alleen uitgegaan. Sedert eenigen tijd hield hij zich op zekeren afstand van zijne vroegere kameraden. Niet dat hij zich boven hen verheven achtte; maar zij hielden van ruwe vermaken, waarin hij geen genoegen kon vinden; hijzelf was veeleer een dichterlijke geest, die geen grooter genot kende dan in de vrije natuur rond te zwerven en aldaar steeds nieuwe schoonheden te ontdekken.

Hij was ook dien dag vrij ver weg gedwaald, toen hij plotseling een nog zeer jong meisje op hem toe zag komen, dat hem, met tranen in de oogen, vroeg:

„Weet gij niet, mijnheer, of hier ergens in de buurt water zou zijn te krijgen?”

„Zekerlijk. Er is niet ver van hier een beekje; wil ik water voor u halen?” vroeg hij, getroffen door hare uitdrukking van droefheid.

„Och!” antwoordde zij: „als gij dat doen wildet, zoudt gij mij zulk een dienst bewijzen; dan kan ik terugkeeren naar mijn arm hondje, dat daar straks door een rijtuig overreden werd. Gij zult mij aan den weg vinden zitten.”

Hij snelde weg en keerde een oogenblik later met zijn hoed vol water terug.

Hij vond haar neergeknield naast een kleinen smoushond, die nog wel leefde, maar inderdaad heerlijk aan de pooten verwond was.

„Mag ik u helpen?” vroeg hij: „ik zal het voorzichtig doen, en gij kunt het diertje zoolang vasthouden.”

Zij nam vol dankbaarheid zijn aanbod aan en reikte hem haar zakdoek over, om daarmee de wonden uit te wasschen.

„Zou hij waarlijk niet sterven?” vroeg zij weenend.

Hij stelde haar gerust. De hond moest slechts eenige weken achtereen beel stil gehouden worden, en hij scheurde zijn eigen zakdoek aan stukken, om daarmee een voor een de kwetsuren te verbinden.

Het jonge meisje vertelde hem onderwijl haar verdriet. Zij was geen acht dagen nog van kostschool wedergekeerd, en haar vader had haar bij die gelegenheid het arme dier gegeven, dat aanstonds onafscheidelijk van haar geworden was. Zij had heden eene wandeling met hem alleen willen maken, daar hare ouders naar de stad hadden moeten gaan, en de onvoorzichtigheid gehad op den straatweg te komen. Een halfdronken koetsier had Tom overreden. Indien hij maar niet stierf, dan zou zij zich nog wel troosten; ook al werd hij kreupel, zij zou er hem niet minder lief om hebben.

En zoodra Lionel gereed was met zijne verbanden, nam zij het diertje in hare armen op; dankte hem, alsof hij haar de grootste weldaad ter wereld bewezen had, en verwijderde zich.

De jonge man had haar niet durven vergezellen, daartoe zag

hij te goed in, dat zij tot een hooger stand behoorde dan de zijne; maar hij staarde haar na tot zij voor zijne blikken verdween, en lang reeds zag hij die slanke, blonde verschijning niet meer, dat hij daar nog altijd aan dezelfde plaats geketend stond, als hoopte hij, dat zij, door het een of ander toeval, weder zou keeren.

Volgeestdrift vertelde hij deze ontmoeting aan zijne pleegmoeder.

„Het is vreemd,” zeide deze nadenkend: „Gij kent toch iedereen hier in den omtrek. Zijt gij wel zeker dat gij haar nooit te voren hebt gezien?”

„O! heel zeker! Ik zou haar niet weder vergeten hebben. Zij is zoo mooi. Verbeeld u, moeder, oogen zoo blauw als vergeetmij-nietjes, en zij is daarbij zoo lang als een wilg. Terwijl zij den hond voortdroeg, hield zij het blonde hoofd een weinig op zijde gebogen, en ik ben overtuigd dat zij hem toesprak om hem troosten. Toen ik het diertje verbond, likt hij haar voortdurend, als wilde hij haar zeggen dat hij niet bang was, zoolang zij bij hem bleef.”

„Hare ouders zijn zeker vreemdelingen, die voor eenigen tijd te Valkenburg vertoeven. Als dat zoo is, zullen wij hen stellig in den winkel zien.”

Een donkere blos steeg Lionel naar het voorhoofd. Waarom deed dat denkbeeld hem plotseling pijn? Waarom betreurt hij het op dit oogenblik heviger dan ooit, dat hij Machteld niet gesmeekt had hem te laten studeeren? Zij zou hem dat toegestaan hebben, daarvan was hij overtuigd, indien hij haar slechts bekend had hoezeer zijn geest daarnaar hunkerde; maar het was thans te laat daartoe, voor altijd te laat. Hij zou zijn leven lang slechts een gewoone burgerjongen blijven, die zijn plicht op nederige wijze volbracht, en zich nooit met meer zelfverloochening van zijn schuld van dankbaarheid had kunnen kwijten.

Gelukkig voor de weduwe, bezat zij heel weinig menschen-

kennis, en vermoedde zij dus niet wat er in zijn binnenste omging.

Den volgenden Zondag vergezelde hij haar, als gewoonlijk, naar de Hoogmis. Zij waren te vroeg voor den dienst, en op eenmaal werd zijn aandacht afgeleid door een drietal lieden, die wel bestemd waren door hun uiterlijk de opmerkzaamheid te trekken. Het was allereerst een zeer schoone man, wiens nog jeugdig gelaat door sneeuw wit haar omlijst was. In zijne oogen lag eene uitdrukking van diepen weemoed.

Lionel kende hem, het was baron van Nederoord.

Ook de vrouw die hem volgde, herkende de jongeling; het was de barones. Blanche was slechts weinig verouderd. Haar gelaat had alleen iets hooghartigers verkregen, zij trok nog altijd aller oogen tot zich, ofschoon zij zelve niemand scheen te zien. Hare kleeding was zeer eenvoudig, maar had tot model aan eene hertogin kunnen strekken.

En achter haar aan kwam het jonge meisje, dat hij eene week te voren had aanschouwd. Zij ontving eene plaats naast Blanche en bleef heel den dienst daar nederknielen, de blauwe oogen onafgebroken op het hoofdaltaar gericht.

Voor het uitgaan der kerk zeide Lionel tot Machteld:

„Zie, daar hebt gij haar, moeder. Zou zij de dochter van den baron zijn?”

„Hoe is het mogelijk, dat ik daar niet eerder aan heb gedacht?” riep de weduwe uit: „Ik herinner mij nu heel goed gehoord te hebben, dat men op Nederoord de dochter van kostschool terug verwachtte. Wat is zij mooi geworden! Zij gelijkt veel op hare moeder, maar haar gelaat is zooveel zachter; men zou zeggen, dat men een engel ziet. Arm kind! Zij zal nog heel wat te lijden hebben!”

„De familie is heel arm, niet waar? vroeg Lionel, die daarin voorheen nooit veel belang had gesteld.

„Ja, heel arm,” antwoordde Machteld, aan zijne zijde huiswaarts keerende: „en dat is des ter harder voor zulke lieden, die wel verplicht zijn hun stand op te houden. Als de baron maar een kooper voor het landgoed kon vinden, dan geloof ik dat hij het stellig van de hand zou doen, want het verslindt bijna alles wat hij verdient. Zijn zoon is zelfs in dienst moeten gaan als volontair bij een van de korpsen. Gelukkig past hij goed op; maar het is zonde en jammer van menschen, die zoo gelukkig hadden kunnen zijn. Bedenk toch eens dat de barones de eenige erfgename was van den schatrijken mijnheer van Duinen, die op Ter Borg is gestorven.”

„En waar is al dat geld dan gebleven? Zij hebben toch altijd even eenvoudig geleefd.”

„Dat is eene duistere zaak, waarover veel gemompeld wordt, zonder dat iemand er het rechte van weet,” klonk het antwoord: „Men verzekert dat de kloosterzusters, die jaren achtereen op Nederoord hebben gewoond, aan den vader van den baron haar geld in bewaring gaven, en dat dit geld verdwenen was, toen zij het weder van mijnheer Duco op kwamen eischen. Men zegt, dat hij zelf het met speculeeren verloren had. Ik heb het nooit van dien stillen, fatsoenlijken man kunnen gelooven; maar zeker is het, dat hij, nog wel op het oogenblik van zijn huwelijk, het landgoed aan de nonnen afstond, en dat hij heel armelijk met zijne vrouw te Maastricht ging leven. Toen de ouders van de barones stierven, dacht iedereen, dat het haar veel beter zou gaan; maar volstrekt niet! Zij betrokken wel weder het kasteel; maar de armoede duurde voort, en werd misschien nog erger. Nu fluistert de booze wereld, dat mevrouw zich had moeten verbinden, zoodra zij te erven kwam de gansche ontvreemde som aan de geestelijke zusters weêr te geven, en men zou haast denken, dat daar iets van aan was, want terstond daarna hebben zij Ter Borg aangekocht en het huis geheel opnieuw laten in-

richten. Hoe het ook zij, de familie van Nederoord is doodarm, en moet hard worstelen om rond te komen, ofschoon mijnheer een werkezel is.”

Lionel antwoordde niet. Hij liep in gedachten verzonken voort, zich steeds het jonge meisje voorstellende, dat zeker van geluksdroomen vervuld huiswaarts was gekeerd, om zich op eens te bevinden tegenover de naakte, koude werkelijkheid van dagelijkse kwellende zorgen.

„Arm kind!” herhaalde Machteld: „hoe dikwijls zal zij zich het hoofd niet stooten! De wereld is hard voor de overwonnelingen. Ik heb mij wel eens verbeeld dat, als zij maar de eene of andere erfenis hadden gedaan, zoodat zij iedereen met hun pracht en praal de oogen uit hadden kunnen steken, het op eens geheel anders met hem zou zijn geweest.”

„Hoe bedoelt gij dat, moeder?”

„Ik weet gelukkig maar weinig van de wereld af, jongen; maar zooveel heb ik toch wel gezien, dat men altijd heel toegevend is voor rijke lieden, om het even wat zij ook in hun leven uitgevoerd hebben. Als de baron er prachtige paarden en rijtuigen op nahield, en feesten gaf, waarop hij iedereen uit den omtrek uitnoodigde, dan zoudt gij eens zien of de menschen zouden toestroomen, terwijl men verzekert dat zij nu maar zelden een bezoek krijgen, en dat de meeste lieden hun, zoo beleefd mogelijk, den rug toekeeren. De jonge freule zal dat ook spoedig bemerken, en dat zal, op haren leeftijd vooral, heel bitter zijn.”

O! zoo zij slechts had kunnen vermoeden welk een stralenkrans zij met deze woorden het jonge meisje in Lionel's oogen schonk, zij zou liever haar tong hebben stukgebeten dan er hem verder over te spreken. Indien freule van Nederoord gelukkig, rijk en gevierd ware geweest, zou hij waarschijnlijk spoedig den indruk hebben vergeten, dien zij bij hunne eerste ontmoeting op hem gemaakt had. Hij zou haar beschouwd hebben als eene onver-

gelijkelijk schoone ster, die te hoog voor hem aan den hemel schitterde: maar te vernemen dat dit edel wezen op het punt stond door de wreedheid der menschen getroffen te worden, was te veel voor hem; haar beeld week thans niet meer uit zijne gedachten en hij zou alles hebben gegeven om haar te hulp te kunnen komen; haar tegen de kwade wereld te verdedigen.

Gedurende de dagen die nu volgden, was hij steeds verstrooid en in zichzelf gekeerd. Hij, die anders zoo stipt zijn arbeid volbracht, maakte herhaaldelijk fouten in zijn werk en Machteld verergerde alles nog, door hem lachend toe te voegen:

„Gij moet verliefd zijn, Lionel, biecht het mij maar op. Er zijn hier zooveel mooie meisjes, dat ik waarlijk niet kan raden op wie uwe keuze gevallen is, maar dit moet gij weten dat, zoo het een braaf, goed kind is, waaraan ik niet twijfel, want anders zoudt gij niet van haar houden, gij niet op geld behoeft te zien. Al was zij ook arm als de mieren, ik bezit genoeg voor uw gezin.”

De jongeling werd zeer bleek, maar haastte zich te zeggen:

„Nee, nee, moeder, gij vergist u, ik heb op niemand het oog laten vallen. Ik ben ook trouwens nog te jong om te trouwen.”

„Daartoe is men nooit te jong. Ziet gij, Lionel, het is goed al vroegtijdig in het huwelijk te treden; vooreerst bindt dat aan huis, en dan, de kinderen moeten opgebracht worden door ouders, die nog in staat zijn hen te begrijpen, dan worden zij onze vrienden. Hoe wilt gij dat een vader van zestig jaar zijn zoon van twintig zal verstaan? Hij beschouwd alles wat de knaap doet als dwaasheid, omdat hij vergeten heeft, dat hij vroeger juist eveneens handelde. En het is zoo gelukkig zich nog van kindskinderen en achterkleinkinderen omringd te zien; men wordt dan zoo langzamerhand als een aartsvader, en wordt eigenlijk nooit oud. Komaan; mijn jongen, gij moest werkelijk eene keuze doen.”

„Later!” sprak hij snel: „Nu nog niet. Heb ik dan niet genoeg aan u?”

Zij liet zich door dat zoete woord verschalken, en drong voor het oogenblik niet verder op de zaak aan.

Den volgenden morgen was zij als naar gewoonte uitgegaan om boodschappen te doen, het eenige uur waarop zij Lionel verzocht op den winkel te passen, toen het schelletje aan de glazen deur overging en de jonge man verkondigde dat hij zijne pleegmoeder vervangen moest.

Hij ging zoo vlug mogelijk naar voren, maar bleef als door den bliksem getroffen op den drempel staan.

Hij had de barones en hare dochter herkend.

Toch was hij te trotsch om zijne aandoening te laten blijken en vroeg hij, schijnbaar bedaard, wat de dames verlangden.

„Ik wilde de grijze zomerstof zien, die voor het venster ligt uitgespreid,” antwoorde mevrouw van Nederoord.

Hij haaste zich aan haar verzoek te voldoen, ofschoon hij nooit zoozeer den nederigen rang had gevoeld, dien hij in de maatschappij bekleedde en zeide, op haar verzoek, hoeveel het koste.

Eene wolk van teleurstelling gleed over Blanche's gelaat.

„Ik dacht dat deze stof goedkooper zou zijn,” mompelde zij, en zich tot haar dochter keerende: „wij zullen in de stad naar iets anders voor u rondkijken Ada.”

Het jonge meisje verklaarde aanstonds dat het goed was en reeds wilden zij zich verwijderen toen Lionel uitriep:

„Vergeef mij, mevrouw, maar ik heb mij misschien vergist; mijne moeder is uit en zij is meer in deze zaken thuis dan ik. Zoo gij even zoudt willen gaan zitten, zal ik de prijzen nog eens op het kantoor nakijken.”

„Wij moeten mijnheer ook nog bedanken voor de hulp die hij mij verleden heeft verleend, zeide het jonge meisje terwijl

zij hare moeder een stoel toeschoof. „O! mijnheer, Tom heeft het stellig aan u te danken dat hij weder beter wordt. Mijn vader zegt dat hij geheel genezen zal.”

„Ja, het was waarlijk heel vriendelijk van 'u,” stemde Blanche toe: Trouwens men kon niet anders verwachten van den zoon uwer moeder. Een ieder hier te Valkenburg roemt haar om het zeerst.”

„Zij is dat waard,” zeide Lionel met trots: „Niet alleen heb ik alles aan haar te danken, maar zij leeft geheel voor anderen. Een oogenblikje slechts, mevrouw, ik moet op het kantoor de boeken nazien.”

En inderdaad twee minuten later verscheen hij weder en zeide dat hij zich tot zijn leedwezen vergist had en dat de stof juist de helft had gekost van hetgeen hij genoemd had. Zijne dwaling was aan zijne onbedrevenheid te danken.

Thans was zij bespottelijk goedkoop; maar in de vreugde aan den wensch van haar kind te kunnen voldoen, dacht Blanche hierover niet na en haastte zich de noodige meters te koopen.

Nauwelijk waren zij verdwenen, of de jonge man haalde zijn beurs te voorschijn en maakte de betaalde som voltallig, want hij wilde Machteld niet in zijn geheim doen deelen. O! wat kwam het er thans op aan of Ada van Nederoord hem als een gewonen winkelbediende had leeren kennen? Hij was in staat geweest haar een dienst te bewijzen, waarvan niemand, zijzelve niet eens, ooit iets vermoeden zou. In de stad had zij slechts duurder stoffen gevonden, en hij had terstond de uitvlucht begrepen welke de arme moeder te baat had genomen, om hare teleurstelling niet te verraden.

O! hij was niets in vergelijking van dat schoone, blonde kind. Zij moest hem als niet veel meer dan een knecht beschouwen, en toch had hij haar nuttig kunnen zijn: toch had hij kunnen medehelpen tot de verwezenlijking van een harer

onschuldige droomen! Hij gevoelde zich zóó gelukkig als hij zich niet herinnerde ooit geweest te zijn, en toen hij haar den Zondag daarop in het nieuwe grijze toilet ter kerke zag verschijnen, verborg hij het gelaat in de handen, opdat niemand de vreugdetranen zou zien, die hem naar de oogen drongen.

Zijne zwerftochten wenden hem thans onveranderlijk naar den omtrek van Nederoord, in de hoop haar daar nog eenmaal te ontmoeten, gelijk die eerste maal. Doch telkens keerde hij teleurgesteld terug. Hij zag het oude, trotschen ridderslot wel liggen, maar zijne bewoners vertoonden zich niet, en hij had bijna de hoop opgegeven haar nog anders dan in de kerk weder te zien, toen hij op een onweersachtigen dag, juist onder het losbarsten der bui de gemeente door moest, en het open rijtuigje van Nederoord onbeschut in den regen zag staan, terwijl vader en dochter onder een gebrekkig afdakje schuilden.

Hij naderde hen aanstonds.

„Wil de baron niet bij ons komen? vroeg hij eerbiedig: „ik kan zelfs het rijtuig zoolang onder dak brengen in ons pakhuis.”

Duco nam dit voorstel met dankbaarheid aan, en de jonge man reikte hem oververheugd zijne parapluie over, terwijl hij zelf het paard bij den toom greep en het zoo naar het ruime magazijn leidde, waar het dier geheel tegen het noodwêer beveiligd was.

Toen hijzelf doornat thuiskwam, vond hij de beide bezoekers in druk gesprek verdiept met Machteld, die verrukt was iemand van dienst te kunnen zijn en hen, op Nederoord's verzoek, van Lionel's redding verteld had.

„Hij heeft een buitengewoon uiterlijk,” merkte Duco peinzend op: „toen hij ons daar straks naderde, zou men gezegd hebben dat het een prins was, die ons uitgenoodigde zijn paleis binnen te treden.”

Niemand weet iets van zijne geboorte af; haastte Machteld

zich te antwoorden: „Aan boord van koopvaardij-schepen zijn geen prinses. Hij moet slechts een eenvoudige burgerjongen zijn; maar hij heeft een hart als goud.”

Op dat oogenblik trad Lionel binnen.

„Wij spraken juist over u,” zeide Nederoord, met zijn zachten, droefgeestigen glimlach.

„Ja,” zeide Machteld snel, want zij vreesde, dat de baron zijne opmerking van daareven zou herhalen: „ik zeide, dat ik niets van uwe geboorte afwist.”

Het gelaat van den jongeling kleurde zich even; maar hij was te hooghartig om zijn stand te verloochenen.

„O!” zeide hij: „het is zoo goed als eene uitgemaakte zaak; ik zal het kind van den koopvaardij-kapitein geweest zijn; hoe wilde ik anders aan boord zijn gekomen? Ik ben een zoon uit het volk, en heb alles aan moeder hier te danken. Zonder haar zou ik waarschijnlijk in een weeshuis zijn aangeland en nooit eenige gehechtheid gekend hebben. Nu echter herinner ik mij geen dag, waarop ik niet heel gelukkig ben geweest.”

„Maar gij zijt toch zeker een Engelschman, te oordeelen naar uw naam?” hervatte Duco.

„Ik weet het niet; maar wat ik ook zijn mag, ik ben Nederlander in mijn hart. In dit land heeft men mij opgenomen, is men goed voor mij geweest. Ik ben blij, dat ik nooit gehoord heb tot eene andere natie te behooren.”

„Weet gij, dat Tom geheel en al genezen is?” vroeg thans Ada: „Ik zal hem eens hierheen brengen, dan kunt gij over uw werk oordeelen.”

Ditmaal wist de jonge man niet wat te antwoorden, en hij was gelukkig toen de heer van Nederoord hernam:

„Ik heb gehoord, dat gij een bijzonder vlug verstand bezit. Hebt gij er nooit over gedacht naar de eene of andere academie te gaan?”

Lionel sloeg de oogen neder, en antwoordde op gesmoorden toon: „Het is beter dat iedereen in zijn stand blijft.”

Dit antwoord beviel Duco.

„Gij hebt gelijk,” zeide hij: „en trouwens gij hebt niets aan hoogere rangen der maatschappij te benijden. Weet men wel te zeggen wat al smarten zich onder hunne schijnbare grootheid verbergen?”

En als vreesde hij reeds te veel te hebben gezegd, ging hij tot een ander onderwerp over.

Nadat zij vertrokken waren, ruischten zijne woorden heel den avond in 's jongelings oor voort. Had hij waarlijk niets te benijden aan zijne meerderen in stand? Zoo hij tot hunne rangen had behoord, wat dan?

Hij leidde een onbekommerd leven; aan zijne zijde waakte eene teedere liefde, steeds bezorgd voor de minste droefheid, die hem kon treffen. Hij bezat geld, zooveel hij slechts wilde; eenmaal zou hij bijna rijk zijn, en toch, en toch....!

O! ja, hoe waanzinnig het hemzelve ook mocht toeschijnen, hij benijdde die anderen, want zij mochten de oogen opslaan tot dat kind, dat hem voorkwam als het volkomenste wezen dat ooit op aarde kon hebben geleefd.

Indien hij slechts had durven hopen, dat zij ooit de oogen op hem zou laten vallen, hij zou nog van dat oogenblik af alle krachten hebben ingespannen om zich door eigen arbeid naar de hoogte te werken; en jong als hij was, twijfelde hij er niet aan, of hij zou alle struikelblokken des levens hebben overwonnen; maar er was iets waarover hij niet zegepraal kon, en dat was zijne nederige afkomst. Nooit zou iemand van hare geboorte er ook maar aan denken hem lief te krijgen. Hij bestond niet voor haar, zij telde hem niet meer dan die kiezelsteentjes van het landgoed, waarover zij dagelijks gedachteloos heen trad.

En eene groote ontmoediging maakte zich van hem meester. Indien zijne moeder niet meer geleefd had, zou hij zich van daar verwijderd hebben, om ten minste te trachten Ada te vergeten; hij zou ver gegaan zijn, zoover mogelijk, om haar nooit weder te zien. Thans echter was hij aan deze streek geketend, en veroordeeld met steeds hopeloozer verlangen te dorsten naar een geluk, dat hem voor altijd ontzegd was.

HOOFDSTUK XIV.

Op Nederoord leidde men een hoogst eenvoudig leven, zóó eenvoudig zelfs, dat de meeste dienstboden weigerden er langer dan eenige weken achtereen te vertoeven, en toch veroorloofden hunne meesters zich geen grooter weelde dan die, welke zij hun verschaffen konden. Het eten was er zeer schraal. Blanche moest zich van ochtend tot avond verdiepen in berekeningen om toch geen penning meer uit te geven, dan zij per dag besteden kon.

Haar echtgenoot was verplicht een paard te houden, dat hem dagelijks naar de stad bracht, en in zijne vrije uren hielp het land te beploegen; dit reeds was een groote uitgaaf. Zij hadden verder de opvoeding hunner kinderen te bekostigen gehad, en wilde men hopen ooit nog het kasteel te kunnen verkoopen, dan was het niet mogelijk het in verval te laten geraken. De arme vrouw verrichtte wonderen van zuinigheid; zij maakte al hare kleederen en die van hare dochter zelf; Ada moest, nu zij van kostschool was teruggekeerd, het linnegoed in orde houden. Beiden gingen den tuinman en de opbrengsten van groenten en vruchten na, en toch slaagde men er niet in toe te komen.

Tusschen Duco en Blanche werd nooit een enkel woord over

hunne armoede gewisseld. Zij wisten daartoe al te goed, dat de toekomst er geen verbetering in zou brengen, dat zij persoonlijk niet meer konden aanwenden dan zij deden om haar te bezweren; maar het onophoudelijk geldgebrek had eene groote verkoeling tusschen hen te weeg gebracht. Zij waren van elkander vervreemd, omdat zij elkaar niet begrepen.

Nederoord was het eerst begonnen zich het hevigste zelfverwijt te maken over het vreugdelooze lot zijner vrouw. Zij, die gewoon was aan rijkdom, aan het vervullen harer minste grillen, kon zich thans geen enkel genoeg meer toestaan. Hoe geheel verschillend zou haar leven niet geweest zijn, indien zij hem nooit op haar pad had ontmoet! En hij vroeg zichzelve vol angst af, of zij het niet bitter moest betreuren hare hand in de zijne te hebben gelegd.

O! zoo hij slechts den moed had gehad haar dit te vragen! Maar hij beefde voor die zekerheid terug, zijn smartelijke twijfel was hem nog liever. Toch begon hij haar angstig gade te slaan, op den klank harer stem, op hare minste woorden te letten, en in zijne bezorgdheid verleende hij hun dikwijls eene geheel andere beteekenis, dan zij hadden.

Hij werd afgetrokken en somber, en Blanche, die niet begreep wat er in hem omging, die tot daartoe alleen kracht had gevonden in zijne liefde, meende dat deze gestorven was, dat ook hij zijne keuze betreurde, en te trotsch om hem het gevoel van voorheen af te bedelen, sloot zij zichzelve geheel in hare eigene gedachten op, en durfde niet eens meer vreugde van hare kinderen verwachten.

Zij had beiden onuitprekelijk lief; maar voelde daarom des te dieper hoe donker hunne toekomst zou zijn. Edgard, haar zoon, was als vrijwilliger bij de cavallerie in dienst gegaan. Het was zijn droom een uitstekend ruiters te worden, en zij had den moed niet gehad hem daarin te dwarsboomen. Hij paste goed op en

zou spoedig wachtmeester zijn. Dit waren nog zijne schoone, onbekommerde jaren. Maar wat zou hij beginnen, den dag waarop hij officier werd en van een heel klein traktement twee paarden zou moeten bekostigen en tevens zijn naam en rang ophouden.

Het zou ook voor hem eene afmattende worsteling tegen schulden wezen, en zij wist bij ondervinding hoe deze allen levenslust in den mensch doot.

Wat Ada betreft, als zij aan hare dochter dacht, werd haar hart nog dichter toegenepen. Voor haar was letterlijk geen uitkomst denkbaar. Zij miste alle middelen om haar in de wereld te brengen of gasten op Nederoord te noodigen. Het jonge meisje zou dus nooit in de gelegenheid komen een huwelijk te doen. Daarenboven, de meeste mannen van haar stand zagen thans naar geld om, en wat zou het lot van haar arm kind wezen, als haar vader ooit mocht komen te sterven, als met hem alle bronnen van inkomsten ophielden?

Voor zichzelf joeg die mogelijkheid haar geen angst aan. Zij had haar lot gewild gelijk het was; zij had de armoede verkozen, en derhalve geen recht zich daarover te beklagen, maar die beide onschuldige wezens, aan wie zij het levenslicht had geschonken . . . ?

Op een fraaien Augustusmorgen zeide Nederoord, na afloop van het ontbijt:

„Ik zou u gaarne even alleen spreken, Blanche.”

Ada begreep dien wenk en zeide dat zij maar vast vooruit naar den tuin zou gaan, waar dien dag vruchten geplukt moesten worden, en de beide echtgenooten bleven alleen.

Duco trad een paar malen gejaagd het vertrek op en nêer en vroeg toen:

„Hebt gij nog eenig geld in huis!”

Mevrouw van Nederoord schudde langzaam het hoofd.

„Zoo goed als niets. Op zijn hoogst vijftig gulden. Waarom vraagt gij mij dat?”

„De metselaar heeft mij geschreven dat hij niet langer met zijne rekening wachten wil en morgen de som zal laten ophalen.”

„Kunt gij geen uitstel verkrijgen tot de volgende maand?”

„Onmogelijk! De man is zoo grof in zijn briefje, dat er niet met hem te onderhandelen valt. Hij wil en zal morgen zijne tweehonderd gulden hebben.”

Blanche hief het hoofd omhoog en zag hem vertwijfelend aan.

„Al moest hij ons ook dooden, wij kunnen hem niet voldoen. Al het zilver, dat wij missen konden, is verkocht; gij hebt u van uw bibliotheek ontdaan; er blijft ons niets overtolligs over.”

„Dan zal ik trachten een voorschot op mijne eigen rekeningen als advokaat te krijgen. Het zal een slechten indruk maken, doch wat het zwaarste is moet het zwaarste wegen. Denk er niet verder over na, Blanche, het geld zal er zijn.”

En zonder verder een woord te spreken, wilde hij zich verwijderen; maar zij hield hem terug.

„Ik dank u, dat gij dit niet in tegenwoordigheid van het kind hebt gezegd,” sprak zij: „Ada is nog zoo jong, dat men haar zoolang mogelijk onze ellende moet verbergen. Zij weet dat wij verre van rijk zijn, dat is genoeg.”

Duco streek zich met een wanhopig gebaar over het voorhoofd.

„Vrees niets, Blanche; ik wensch hare gelukkige onwetendheid niet te verstoren. Zij zal altijd vroeg genoeg de zorgen des levens leeren kennen. Ik wilde slechts, dat ik die ook van u besparen kon; maar dat is, helaas! onmogelijk.”

„O! wat mij betreft, ik ben sterk genoeg om het onvermijdelijke te dragen.”

Hij zag haar aan. Wat was zij moedig, de nog altijd zoo schoone, jonge vrouw, die een zoo geheel ander leven had kunnen leiden, en hoe gaarne had hij haar op dat oogenblik niet ge-

dankt voor zooveel zielskracht; maar er lag iets in haar trots dat hem versteende, dat ieder woord van bewondering op zijne lippen terugdrong, en hij verwijderde zich onder het slaken van een diepen zucht.

Juist wilde hij zich naar zijn gereedstaand rijtuigje begeven, om daarmede naar de stad te gaan, toen de koetsier, die tevens tuinman, arbeider en huisknecht was, hem zeide dat er een jongmensch was om hem te spreken.

„Het is wel, laat hem in mijn studeervertrek. Het paard kan wel een kwartiertje wachten.”

En niet twijfelende of het was wederom een schuldeischer, begaf hij zich met loome schreden, maar vastberaden gelaat naar zijne werkkamer.

Tot zijne groote verbazing vond hij aldaar Lionel staan, die verlegen den rondren hoed tusschen de vingeren bewoog.

„Welzoo! Herwenen, zijt gij daar,” sprak hij, blijkbaar verlicht: „Is er misschien iets waarmede ik u, of uwe pleegmoeder, van dienst kan zijn?”

„Ja, mijnheer. Gij kunt mij persoonlijk een grooten dienst bewijzen.”

„Ga dan zitten en spreek gerust. Als het in mijne macht ligt zal ik het gaarne doen.”

„Mijnheer is wel goed,” hernam de jonge man, die op eens moed scheen te vatten: „Ziet gij, mijnheer, ik heb hier niemand aan wien ik raad kan vragen. Mijne pleegmoeder is de goedheid zelve voor mij, en ik heb mijn leven lang getracht haar niet te bedroeven. Maar ik verdien veel geld, zij geeft mij een vast weekgeld als boekhouder en nog een aandeel in den winst. Mijne kameraden weten dat, en zooals het altijd gaat, zouden zij mij gaarne over willen halen tot dwaasheden; enkelen hunner ook vragen mij telkens de eene of andere som te leen, maar sedert ik gezien heb waartoe hun dat diende, acht ik er het geld, waar

mijne moeder zich voor heeft afgesloofd, veel te goed voor.”

„Gij hebt daaromtrent volkomen gelijk, mijn jongen,” antwoordde Nederoord, die het geluk dier brave lieden waarlijk benijdde.

„Ik heb daarom gedacht dat ik het wilde vastzetten,” ging Lionel voort: „maar dat is zoo gemakkelijk niet gedaan als gezegd. In effecten wil ik het geld niet plaatsen; dat is te onzeker, en dan de kameraden zouden zeggen dat ik daar ook nog altijd geld op zou kunnen krijgen, wat ook waar is. Het bij een bankier te brengen, durf ik niet, want telkens hoort men van zulke heeren die het land uitgaan. Er is niemand in wien ik zooveel vertrouwen heb als in u, mijnheer, en daarom kom ik u vragen, of gij mijne eerste duizend gulden zoudt willen bewaren, tot den dag waarop ik trouw, en die dag is nog ver af.”

Hij dacht bij deze woorden, hoe deze dag nooit aan zou breken. Een blos was Duco naar de ingevallen kaken gestegen.

„O! indien deze jonge man hem aldus vertrouwde, dan was het immers een teeken dat zijn goede naam te Valkenburg niet geleden had; dat niemand vermoedde in welke nijpende zorgen hij verkeerde, en dat geld, die som, welke hij eerst later terug zou moeten geven, het zou voor hem de redding zijn! Gedurende vele achtereenvolgende weken, zou hij mogen vergeten dat de armoede voor zijne deur de wacht hield, zou hij weer kunnen adem halen.

„Ik hoop dat gij mij deze dienst niet zult weigeren, mijnheer?” hervatte Lionel: „Ik was zoo zeker van uwe welwillendheid, dat ik het geld reeds heb medegebracht. Mijne moeder behoeft daarvan niets te weten. Als ik haar de reden zeide, zou zij iets tegen mijne vrienden krijgen, en dat is onnoodig.”

Eene diepe ontroering had Nederoord aangegrepen. Ja, dit voorstel kon zijn behoud beteekenen; maar liever alles, dan het

vertrouwen teleur te stellen, dat men hem op zoo treffende wijze schonk, en hoeveel het hem ook kostte zich in de oogen van den jongeling te vernederen, gaf hij ten antwoord:

„Mijn beste vriend, gij hebt zoo gulweg tot mij gesproken, dat ik niet minder openhartig mag zijn, al moet ik u ook vooraf het stilzwijgen vragen, voor hetgeen ik u zeggen ga. Het is te Valkenburg bekend dat ik niet rijk ben, een ieder kan dat trouwens zien; maar uwe vraag bewijst mij dat men er, gelukkig, niet weet onder hoeveel zorgen ik gebukt ga. Dikwijls heb ik moeite het hoofd te bieden aan de op mij drukkende lasten, en ofschoon dat alles, na verloop van tijd, wel weder terecht komt, ben ik toch soms voor het oogenblik in groote verlegenheid. Dat is ook thans het geval, en zoo ik uw geld aannam, zou ik er mij van bedienen.”

„Dat is ook juist wat ik wenschte, mijnheer. Gij doet er mede wat gij wilt, en geeft het mij later weder, zoodra ik het noodig heb, wat ik u altijd eene maand te voren zal zeggen.”

Nederoord had de kracht niet zich langer te verzetten tegen het geluk dat tot hem kwam, en tien minuten later vertrok Lionel met het reçu van het door hem gestorte geld.

Toen hij in de schaduw der boomen gekomen was, keerde hij zich naar het kasteel om en fluisterde:

„Wees gerust, brave man, ik zal mijn eigendom nooit op-eischen. O! die metselaar, met zijne verhalen, hij heeft mij den grootst mogelijken dienst bewezen, al is hij ook een ellendeling. Van nacht zal men ten minste gerust slapen op Nederoord. En dien man verdenkt men van diefstal!”

Voor eenmaal gelukkig als een koning, keerde hij huiswaarts, terwijl Duco zijn vrouw opzocht, om haar het voorgevallene mede te deelen.

Hij verwonderde er zich over geen vreugdekreet van hare lippen op te vangen.

„Zijt gij dan niet blij dat wij uit zulk eene moeielijkheid gered zijn? vroeg hij.

Blanche zag hem doordringend aan.

„Hebt gij dien jongen man geloofd?” was alles wat zij vroeg.

„Zeer zeker,” gaf hij verbaasd ten antwoord: „Welk belang zou hij er bij hebben mij te bedriegen? Geeft hij mij integendeel geen blijk van vertrouwen? Wat kan men meer doen dan hij?”

„Die hulp komt zoo onverwacht,” mompelde Blanche: „misschien is het dat, wat mij een verkeerd vermoeden doet opvatten; maar het komt mij zoo ongelooflijk voor dat onze toestand niet te Valkenburg bekend zou zijn. De metselaar kan gesproken hebben...”

„En gij zoudt veronderstellen dat de jonge man mij uit edelmoedigheid alleen zijn geld zou hebben gebracht?” klonk het ongeloovig. „In elk geval heb ik hem daarvan geen verwijt willen maken. Indien ik mij niet vergiste, dan zou nog de wijze, waarop hij de zaak behandelde, van eene zeldzame kiesheid getuigen, en wij zijn, helaas! te arm om zelfs eene dergelijke uitkomst te mogen weigeren. Maar is het u niet opgevallen dat hij tot hertoe elke gelegenheid heeft gezocht ons van dienst te zijn?”

„Dat is waar, maar het toeval kan daarbij in het spel zijn geweest.”

„Gelooft gij nog aan het toeval? Ik niet. Maar zoo gij weten wilt of ik mij vergis, let dan op zijn gelaat, de eerste maal dat gij hem ontmoet, terwijl gij met Ada alleen zijt.”

„Hoe! gij zoudt denken?”

„Ik ben overtuigd dat die arme jongen ons kind lief heeft.”

„Het is mogelijk,” antwoordde Nederoord ernstig: „en in dat geval beklag ik hem diep; maar wij behoeven ons niets bezorgd te maken. Ook in de middenstanden huist eergevoel, en Lionel

Herwenen is te kiesch, te hooghartig om ooit aan Ada te durven bekennen, dat hij de oogen tot haar opsloeg. Dat hij een vermetelen droom gekoesterd heeft, moeten wij hem vergeven, altijd de mogelijkheid aannemende dat het zoo zijn mocht."

Blanche sprak hem niet verder tegen. Ook zij was gelukkig dat voor het oogenblik alle gevaar geweken was, en de jongeling oprecht dankbaar. In elk geval leverde zijne vergoding geen gevaar op. Ada zou daarvan niets bemerken en men zou voor het vervolg zooveel mogelijk vermijden met haar de kant van Valkenburg uit te gaan. Zoo hij haar slechts niet wêerzag, zou er wel spoedig een einde komen aan zijne dwaze liefde.

Dit had echter ten gevolge dat Lionel het jonge meisje niet meer zag. Hare ouders woonden met haar voortaan een vroeg-mis bij, terwijl hij zijne pleegmoeder niet kon zeggen, waarom hij zelf ook liever het uur van zijn kerkgang zou hebben veranderd. Herhaalde malen nog kwam het rijtuigje van Nederoord langs, maar nooit bevond zij zich daarin, en van lieverlede kwam er eene droefheid over hem, die hij te vergeefs trachtte te verbergen.

„Gij zijt niet meer dezelfde, mijn kind," herhaalde Machteld steeds; „Heb toch vertrouwen in mij, en zeg mij wat u hindert."

„Ik heb in het geheel niets, moeder," antwoordde hij met eene poging om te glimlachen, op een avond dat zij langer dan gewoonlijk aanhield.

„O! Gij kunt mij niet misleiden, Lionel. Ik heb u te lief om niet te zien dat er iets aan uw levensgeluk knaagt. Is het misschien uwe eentonige bezigheid die u drukt? Maar dan behoeft het u slechts een woord te kosten. Ik neem iemand anders in uwe plaats, en gij kunt u met uwe boeken verstrooien."

„Nee, nee, moeder, ik verzeker u."

„Wees openhartig. Gij zijt jong en het kan zijn dat deze

kleine plaats u drukt, ik ben thans rijk genoeg om onze zaak te verkoopen en met u te gaan wonen in de eene of andere groote stad, die gij zelf kiezen zult."

Een groote angst maakte zich plotseling van hem meester. O! indien hij van hier vertrekken moest en tot zelfs de hoop verliezen haar ooit nog weder te zien; het zou een langzame dood voor hem beteekenen.

„O! nee, ik bid u, laat mij hier!" smeekte hij onstuimig.

Zij zag in, dank zij dat onfeilbaar instinct der moederliefde, dat tot zelfs de minst ontwikkelde vrouwen schander maakt, hoe zijn eigen welzijn eischte dat zij zijn vertrouwen zou winnen, en opstaande, ging zij aan zijne zijde zitten, en nam zijn hoofd tusschen hare armen, gelijk in de dagen toen hij nog kind was, en zeide op zachten, medelijdenden toon:

„Vertel mij alles, mijn jongen, met ons beiden zullen wij er misschien raad op weten."

Er zijn uren waarin de mensch niet langer zijn leed alleen kan dragen, en het hart van de jonge man was overvol.

„Gij zult mij uitlachen als ik het u zeg. Het is zoo krankzinnig, moeder."

„Ik, om uw verdriet lachen? Dan kent gij mij niet!"

„Helaas! moeder; ik wil hier niet vandaan, omdat ik lief heb, omdat ik hopeloos bemin."

„Maar, Lionel, ik heb nooit anders gewenscht, dan dat gij iemand lief zoudt krijgen, dat weet gij wel. Gij zegt, dat uw gevoel hopeloos is; ik kan dat niet gelooven. Wie zou niet van u houden? O! staar mij niet zoo aan. Ik weet wat ik zeg, en ik vraag slechts uw geluk. Al heeft uw hart ook de dochter van een bedelaar gekozen, gij kunt haar morgen reeds tot mij brengen, en ik zal haar als eene moeder ontvangen. Is het daarentegen het kind van rijke burgers en gij vreest dat de ouders u te laag in stand zouden vinden, noem mij slechts hun naam; ik zal met

hen gaan spreken, en zoodra zij eenmaal weten, wat ik bezit, zullen wij wel eens zien!"

Zij had dit met zekeren trots gezegd. Was zij er niet hoogmoedig op zoo voor hem gearbeid te hebben?"

Maar Lionel schudde ontmoedigd het hoofd.

„Neen, moeder, ik heb mij niet vergist toen ik zeide dat mijn droom onvervulbaar was. Veroordeel mij niet al te zeer. Ik heb de oogen te hoog opgeslagen."

„Maar tot wie dan, groote hemel?" riep zij verbleekend uit.

Hij liet het hoofd op de borst zinken.

„Ik heb freule van Nederoord lief gekregen."

Indien de bliksem voor Machteld's voeten ware neêr gedaald, zou zij niet heviger hebben kunnen ontstellen. In haar ontwaakte iets van de leeuwin, die haar welpen zoekt te verdedigen; eene machteloze woede greep haar aan. Hoe! zij had dien knaap tot zich genomen, als kind gekoesterd en verzorgd, als jongeling eene toekomst verzekerd: zij had voor hem gearbeid, voor hem haar geboortedorp en al hare herinneringen prijsgegeven. Slechts ééne zaak had zij daarvoor in ruil geëischt: dat hij altijd haar zoon zou blijven, dat hij nooit terug zou keeren tot die hooge kringen, waartoe hij blijkbaar behoorde. Zij had hem laten opgroeien in den waan, dat hij uit de burgerklasse was gesproten; hij was gelukkig geweest met zijn lot. En op eenmaal was het voldoende geweest, dat het kind van hooggeboren lieden zijn pad kruiste, om hem onbestemd te doen gevoelen, dat hij haar gelijke was, om hem aan hare voeten neêr te doen knielen.

Hare eigen liefde, hare opoffering, al hare krijgsliden hadden als niets beteekend tegenover één enkelen onverschilligen blik van dat blonde kind!

O! maar zij zou zich nooit gewonnen geven. Zij alleen bezat rechten op hem. Nooit zou hij van haar vernemen, dat hij haar meerdere was. Geen sterveling, die het hem ooit zou zeggen!

Hij beminde Ada. Welnu? Had zijzelve hem dan ook niet lief, en woor het gevoel van een uur tegen eene bijna twintigjarige toewijding op? Neen, neen, hij moest haar vergeten, dat jonge meisje, dat niet eens aan hem dacht. Daartoe mocht niets gespaard worden.

„Gij zegt niets, moeder," mompelde Lionel: „Ziet gij wel, dat zelfs gij mijne dwaasheid onvergeeflijk vindt?"

„Niet onvergeeflijk, mijn arme jongen, want gij zijt de eerste en de eenige om er onder te lijden, maar het doet mij innig leed om u, en wij moeten met ons beiden een middel vinden om u daarvan te genezen. Wees verstandig en laat mij u raden. Gij kent de wereld nog niet; onze zaak is voor veel uitbreiding vatbaar maar daartoe moet men zelf de fabrikanten opzoeken. Ga op reis, belast u met die taak, ga de groote steden zien, het komt er niet op aan hoelang gij wegblijft, hoeveel het kosten moge, als gij maar hersteld wederkeert."

Hij omhelsde haar vol dankbaarheid.

„Wat zijt gij toch oneindig goed voor mij?" voegde hij haar toe: „maar als ik wachten moest, tot ik haar vergeten had, zoudt gij mij niet wederzien. O! geloof niet, moeder, dat ik mij blindelings aan dat gevoel heb overgegeven. Zoodra ik ontdekte, dat ik haar lief had, heb ik ook ingezien hoe noodlottig die teederheid mij worden zou, en streed ik daar uit al mijne macht tegen. Maar wat helpt dat! Ik heb haar thans in geen drie maanden weêrgezien en dagelijks voel ik mij ongelukkiger, wordt zij mij dierbaarder. O! zoo ik slechts een arme burgerjongen was, ik zou haar vader gaan smeeken mij als tuinman of arbeider in dienst te nemen, opdat ik haar slechts dagelijks een oogwenk zou kunnen zien."

Machteld wierp zich voor hem op de knieën.

„Lionel," bad zij: „denk aan al mijne liefde voor u, en hoor mij aan, volg mijn raad op en ga op reis, mijn kind. Gij zijt nog zoo jong, dat gij niet weten kunt hoe spoedig het men-

schelijk hart vergeet. Zoodra gij u slechts in eene nieuwe omgeving bevindt, zult gij genezen. Waartoe zoudt gij hier blijven? Gij zegt immers zelf, dat gij haar nooit ziet."

Hij blikte haar een oogenblik medelijdend aan. Hare wanhoop scheen niet minder groot dan de zijne te wezen. En hij herinnerde zich hoeveel zij voor hem gedaan had, hoe vurig zij steeds gehoopt had, dat hij gelukkig zou worden met de vrouw zijner keuze. Ja, ook voor haar moest zijn waanzin een zware slag zijn, en zich vol teederheid tot haar overbuigende, vroeg hij:

"Zou ik u daarmee waarlijk genoeg doen?"

Een lichtstraal van hoop flickerde in haar oogen. Zij had zoozeer gevreesd, dat hij bij zijne weigering zou zijn blijven volharden!

"O! ja, ik smEEK u, ga, en gij zult zien of ik gelijk had."

"Om uwenwille dan, moeder. Ik ben bereid te vertrekken, wanneer gij slechts wilt."

"Dan zoo spoedig, spoedig mogelijk!"

En inderdaad, reeds twee dagen later nam hij afscheid van haar, terwijl zij hem liet beloven haar elke week te zullen schrijven. Zij had hem zooveel geld medegeven, dat hij haar met een weemoedigen glimlach van verkwisting beschuldigde.

En Machteld bleef alleen: alleen gelijk in de dagen voordat dezelfde zee, die haar van haar echtgenoot beroofd had, haar een zoon in de armen had geworpen. Nooit had zij hem sedert een dag lang aan hare zijde gemist. Eene kille huivering greep haar aan, nu zij zich wederom aan een eenzamen haard bevond. Moest dit het beeld van de toekomst wezen? Zoo dikwijls had zij zich voorgesteld, dat hij trouwen zou; maar hare woning was ruim; zijzelve zou zich met een enkel vertrekje hebben tevreden gesteld, zoo zij slechts altijd aan zijne zijde mocht voortleven! Niets kon hen scheiden, niets... als alleen het bekend maken van haar geheim. Het zou hem gelukkig maken, maar ook

voor altijd aan hare armen ontrukken. Neen, zij zou zwijgen!

En toch, hij zou misschien altijd voortlijden onder eene ongeneeslijke wond....

Maar zijzelve, leed zij dan niet? Hij was zoo jong, dat nog tal van andere vreugden tot hem zouden komen. Zij had van het leven niets anders meer te verwachten, en zij wilde sterven met haar geheim.

HOOFDSTUK XV.

Op Nederoord volgde alles zijn stillen, gewonen gang. Het wathans winter, en de eentonigheid van dit buitenleven, dat nooit door eenig bezoek afgebroken werd, boezemde Blanche voor het eerst schrik in. Zijzelve had er het pijnlijke nooit van gevoeld; maar zou Ada het op den duur uithouden!

In hare vrees daarvoor nam zij hare dochter dikwijls naar de stad en ook weder naar Valkenburg mede. Zij hadden sedert maanden niets meer van Lionel bemerkt; zij moest zich dus vergist hebben, of wel, wat nog waarschijnlijker was, de jonge man had al weder lang zijn dwazen droom vergeten.

Op zekeren dag reed zij dan ook, volkomen gerustgesteld, bij de weduwe Herwenen aan, om iets voor Ada's kleeding te koopen.

Machteld's gelaat werd eerst vuurrood en daarop zoo bleek, dat Blanche onwillekeurig vroeg:

"Gij zijt toch niet ziek geweest, hoop ik?"

"Neen, mevrouw, ik dank u. Maar ik was sedert jaren zoozeer aan het bijzijn van mijn pleegzoon gewend, dat ik mij niet meer aan de eenzaamheid kan gewinnen."

"Heeft hij u dan verlaten?" klonk het verbaasd.

„O! pas sedert een paar maanden, en ik hoop wel dat hij wederkomen zal, al wil ik daar ook niet op aandringen. Hij heeft zich eene ongelukkige liefde in het hoofd gezet, en hij mag pas daarvan genezen zijnde terugkomen.”

Deze woorden waren niet zonder opzet gesproken. Machteld had daarbij het jonge meisje doordringend aangezien, om zich te vergewissen of zij Lionel's gevoel voor haar niet geraden had, maar Ada's gelaat bleef volkomen rustig. Zij vermoedde niets.

Mevrouw van Nederoord betreurde de wending die het gesprek genomen had, maar was wel verplicht te zeggen:

„Hij zal zeker spoedig vergeten. Niets is zoo goed als reizen in dergelijke gevallen.”

En zij koos uit wat zij noodig had.

Machteld staarde moeder en dochter na, en een trek van onbeschrijflijke bitterheid krulde hare lippen.

„En daarvoor verspeelt hij zijn geluk en het mijne!” prevelde zij: „voor lieden, die u geen enkel troostwoord weten toe te voegen, als gij in het hart getroffen zijt! Ja, dat meisje is mooi, zij is zelfs beeldschoon, maar bij mijne woorden viel er geen enkele aandoening op haar gelaat te lezen. De vergeet-mij-nietjes oogen staarden mij enkel verbaasd aan, alsof zij niet eens begreep, dat er op aarde zoo iets als liefde kon bestaan. Mijn arme jongen zou zich voor hare oogen dood kunnen schieten, en nog zou zij niet begrijpen, dat men van dat gevoel sterft. O! die ziellooze, onmeedoogende modepoppen!”

En zij, die tot daartoe zoo recht in haar oordeel was geweest, begon die hooger standen te haten, wien zij geen hart of gevoel meer toeschreef; zij verheugde er zich thans over dat de Nederoods arm waren. Zij liet zich met welgevallen vertellen aan welke vernederingen zij bloot gesteld waren geweest, en zij, die steeds overtuigd was gebleven dat men den baron onrecht-

vaardig beschuldigde, nam thans aan, dat hij werkelijk den schandelijke diefstal had gepleegd.

Zoo verliep de winter en nog altijd was Lionel niet teruggekeerd. Hij had zich echter niet ondankbaar betoond, maar allerlei voordeelige contracten voor haar gesloten, zoodat haar winkel zich aanmerkelijk uitgebreid had, en meer en meer winsten afwierp, en hij had trouw woord gehouden en haar wekelijks geschreven, maar nooit zinspeelde hij meer op zijne liefde, en somtijds droomde zij, in de eenvoud haars harten, dat hij reeds vergeten had.

Op een lente-avond, juist nadat zij het licht had opgestoken, was het haar alsof haar hart plotseling stilstond.

Zij had de winkel deur hooren openen op eene bijzondere wijze, die hem alleen eigen was.

Machteld glimlachte voor haar eigen verbeeldingskracht; het was immers niet mogelijk dat hij daar zou zijn; zij had nog pas twee dagen te voren een brief van hem ontvangen, waarin hij haar meldde verder te zullen gaan.

En toch ijde zij haar binnenkamertje uit.

Een oogwenk later rustte zij in zijn armen.

„Mijn jongen, mijn jongen!” riep zij uit, zijn hoofd met kussen bedekkende: „hoe komt gij zoo op eens terug?”

Hij ontdeed zich langzaam van den langen reismantel dien hij omhad en antwoordde met inspanning:

„Gij moet niet schrikken, moeder, ik ben een weinig ongesteld geworden, niets als eene zware koude; maar ik ben zoozeer aan uwe goede zorgen verwend, dat ik liever thuis ziek wilde zijn.”

Aangegrepen door een somber voorgevoel, trok zij hem tot vlak bij het licht.

Hemelsche gerechtigheid! had zij daartoe die lange, smartelijke maanden van eenzaamheid doorworsteld? Hij was onherkenbaar veranderd. Zijn eertijds zoo mannelijk gelaat was geheel

ingezonken en verbleekt; zijne oogen schenen veel grooter dan te voren en brandden van een koortsachtig vuur, zij zag thans ook pas hoe zijne handen beefden.

„Lionel, wat hebt gij?” riep zij wanhopig uit.

„Schrik niet, moeder, het is niets, in het geheel niets, zeggen de geneesheeren, maar ik zelf voelde mijne krachten afnemen, en daarom ben ik teruggekeerd. Hier zal alles weder beter gaan.”

Machteld nam hem bij de hand en geleidde hem naar de woonkamer. Aldaar maakte zij een warmen drank gereed en verleende hem al die kleine moederlijke zorgen, waarvan zij zoozeer het geheim verstond.

„Gij zult beter worden,” hield zij niet op te herhalen: „O! zeker, gij zult spoedig geheel beter zijn. Heb ik u niet tien, niet twintigmaal van den dood gered?”

En ziende, dat hij haar slechts droefgeestig toeknikte, vroeg zij opeens op gesmoorden toon:

„En dat kind, hebt gij haar vergeten?”

Lionel bedekte het gelaat met de doorschijnend geworden handen en mompelde:

„O! zwijg van die liefde, moeder; het is dat, en dat alleen wat mij doodt.”

Een oogwenk bleef zij sprakeloos staan, met somberen blik op hem neerziende. Dus altijd nog die oude vijand, zijn stand, die zich tusschen hem en haar verhief! Hij zou sterven, zeide hij, de knaap, dien zij gered had, omdat hij een wezen van zijne eigene geboorte had liefgekreget, omdat zijzelve... hem niet bekennen wilde wie hij was! Waarom had hij niet kunnen voortleven zooals zij, gelukkig in dien stand, waarin God hem geplaatst had? Waarom had hij niet lief kunnen krijgen, wie zich trotsch en gelukkig zou hebben gerekend aan zijne zijde het leven door te gaan? Bekommerde dat jonge meisje op het kasteel zich

ook maar een oogenblik om hem? Was zij waard, dat de edelste, beste jongeling om haar wegwijnde?

Maar hij nam zijne handen weër van het gelaat af en vervolgde:

„Gij moet mij minachten, moeder, dat begrijp ik, gij, die het leven steeds zoo flink en zoo moedig zijt doorgedaan. O! het is een waanzin, en ik heb alles aangewend om er van te genezen, maar steeds door verlangde ik naar hier terug en misschien... misschien zal het beter gaan, als ik maar weër in hare nabijheid ben.”

Zij antwoordde niet. Langs haar gelaat rolden groote tranen, maar hij zag ze niet, want hij tuurde strak voor zich uit op den grond.

„Het is onmannelijk, ik weet het,” hervatte hij, op heeschen, koortsachtigen toon: „ik schaam er mij voor en toch is het niet anders. Ziet gij, moeder, terwijl ik op reis was, heb ik het verhaal gelezen van een tuinmansjongen die op zekeren dag de dochter des konings ziet uitrijden. Hij weet, dat hij slechts een slaaf is, in vergelijking van haar, en toch is zij zoo schoon, dat hij haar lief krijgt. Hij heeft hooren zeggen, dat zij eens ter loops den wensch heeft uitgedrukt een zwarte roos te bezitten, en nu zijn al zijne pogingen nog slechts daarop gericht dat verlangen te vervullen. Hij werkt en zoekt zoolang, tot hij een groot geleerde wordt in zijn vak; maar wat geeft dat? Is en blijft hij niet een eenvoudig dorper? Zal zij ooit ophouden vorstin te zijn? O! zoo zij slechts een bedelares ware, en hij een koningszoon, hoe zou hij gespot hebben met dat verschil in rang, dat slechts berekend is om de harten der stervelingen te verscheuren en niets met zielenadel te maken heeft! Doch nu moet hij zich onderwerpen: hij weet, dat zij nooit uit de groote, droomerige oogen een blik op hem zal laten neervallen, en zijne eenige eerezucht bestaat daarin, dat hij wil trachten haar een genoegen te doen, haar gril van het oogenblik te vervullen. Hij zoekt en zoekt en eindelijk heeft hij

de zwarte roos verkregen, en als zij wêer voorbijrijdt, biedt hij haar die aan. Zij bedankt hem, knikt hem goedig toe, en als zij verder rijdt, ziet hij, hoe zij gedachteloos de bloem van zooveel zorgen ter aarde laat vallen, zonder zelfs te bemerken dat zij haar ontsnapt. Die bloem is de liefde, de zwarte roos die men niet tweemaal in het leven wedervindt, moeder, en zoo zal het ook met de mijne gaan."

„En zegt het verhaal ook wat er van den jongen tuinman werd?" vroeg zij, pogende te glimlachen.

„Ja, het zegt dat hij stierf, toen hij de bloem zag vallen."

„Men kan wel zien dat het een sprookje is!" riep Machteld hartstochtelijk uit: „Of ben ik dan gestorven, ik, die mijn man, mijn leven, mijn alles, in de afgrond heb zien verdwijnen, zonder ook maar eene laatste maal zijn lijk te hebben mogen omhelzen? O! gij zult wellicht meenen, dat men elkander minder betreurt, als men eens te zamen gelukkig is geweest; maar dan bedriegt gij u: elke ure van teederheid, van vreugde, van liefde, die men met elkander heeft doorleefd, is een schakel te meer die u aan elkaar bindt. Het is niet één keten, het zijn er duizenden, die dan verscheurd worden als een van beiden sterft. Ik heb dat alles gevoeld; ik was slechts eene vrouw; maar ik bleef voortleven. Is het jongere geslacht dan zwakker dan wij? Neen, mijn kind, neen, belooft mij te zullen vergeten; belooft mij dat gij zult trachten eene andere vrouw te vinden."

Hij hief het bleek gelaat naar haar op en zeide heel zacht:

„Gij zelf hebt mij het voorbeeld gegeven, moeder: Eén enkel leven, ééne enkele liefde."

Den volgenden morgen liet zij den dokter komen. Deze kon niet veel van het geval zeggen. De zieke had stuipkoortsen, waarschijnlijk veroorzaakt door de eene of andere hevige gemoedsbeweging, want zijn gansch zenuwgestel was ziek. Hij schreef een chinine-drank voor, maar men moest bovenal de oorzaak van

zijn leed wegnemen; anders bleef hij machteloos tegenover de ziekte.

Dien middag verzocht Machteld den klerk, dien zij tijdens Lionel's afwezigheid had genomen, op den winkel te passen. Zij zeide aan haar pleegzoon, die te bed lag, dat zij een paar boodschappen moest doen, die geen uitstel gedoogden, maar spoedig terug zou zijn, en sloeg haastig den weg naar Nederaloer in.

Toen zij het buitengoed bereikte, was zij geheel verhit van den snellen tocht, maar haar bloes had haar de schoonheid der jeugd wedergegeven, en in haar eenvoudig maar keurig zwart gewaad, was zij wederom de mooie Machteld van voorheen.

Plotseling bleef zij staan. Op eenige schreden afstands zag zij Ada aankomen, alleen vergezeld van den kleinen Tom.

„Wilt gij mama spreken?" vroeg het jonge meisje vriendelijk: „dan zal ik u bij haar brengen. Zij is in huis."

„Ik dank u, zoo straks zal ik tot haar gaan," antwoordde Machteld, plotseling een besluit opvattend: „maar nu ik u alleen aantref, zal ik zoo vrij zijn u een klein verhaal te doen. Hebt gij den tijd mij aan te hooren?"

„Zeker!" antwoordde Ada, ofschoon zij vreesde, dat de arme vrouw het verstand verloren had.

Machteld herhaalde haar woord voor woord het verhaal van den jongen tuinman.

„Begrijpt gij thans!" vroeg zij aan het eind.

„Neen," klonk het zacht: „maar ik beklag dien ongelukkige diep en zoo ik de prinses geweest ware...."

„Welnu?" vroeg Machteld bevend.

„Dan zou ik de roos niet weggeworpen hebben."

De trekken der visschersweduwe namen eene sombere uitdrukking aan.

„Wie weet!" mompelde zij: „De vooroordeelen zijn in uw

stand zoo diep ingeworteld; gij zoudt wel een der enkelen zijn, die ooit den moed bezaten daarmede te breken. Zoo aanstonds zal uw antwoord anders luiden, want mijn jongen is als die arme tuinman, hij sterft van liefde voor eene vrouw; de wetenschap kan hem niet meer genezen, alleen de prinses zou dat nog kunnen doen door de weggeworpen roos weër op te rapen, maar zij zal dat niet doen, want mijn zoon is slechts een burgerknaap en die vrouw zijt gij."

"Ik?" riep het jonge meisje ontsteld uit: „Uw zoon heeft mij lief?"

„Ja, u, en daarom is hij van hier gegaan; maar hij is doodziek teruggekomen. O! gij lacht zeker om zijne dwaasheid; ik zelf heb hem op mijne kniën gesmeekt u te vergeten; ik zond hem van mij weg om elders verstrooïng te zoeken, heel den winter bleef ik alleen, en toen hij gisteren avond wederkeerde, raaskalde hij nog enkel over u en uwe schoonheid; als hij sterft, zal zijn laatste woord nog voor u zijn. Wat beteekent naast uw beeld, dat hem ook zelfs nooit toegelachen heeft, al mijne liefde, al hetgeen ik voor hem deed?"

Er lag iets zoo hartverscheurends in den toon, waarop zij deze laatste woorden had geuit, dat Ada hare hand greep en zeide:

„Ik zal aan mama vragen, of ik tot hem mag gaan, en hem zeggen, dat hij verstandig moet wezen, dat hij mij beloven moet nog alleen aan u te denken en spoedig beter te worden."

En haar gelaat had daarbij eene engelachtige uitdrukking, die Machteld's toon op eens deed verdwijnen.

Zij kuste de kleine, blanke hand, die de hare hield omvat en fluisterde:

„Ik begrijp thans, dat hij u liefheeft. Men zal u dat niet toestaan, maar ik zal hem uw woorden overbrengen. God zegene u daarvoor!"

Ada bukte zich, diep ontroerd, tot het gras over, plukte daar eenige viooltjes en reikte ze haar over.

„Geef hem die," zeide zij: „voor het geval ik zelve niet komen kan."

Machteld was zoo getroffen, dat zij nauwelijks een woord van dank kon uitbrengen, maar steeds herhaalde:

„God zegene u! God zegene u!"

Ja, zij begreep thans dat haar jongen dit blonde kind had lief gekregen, en een nevel daalde over hare oogen toen zij bedacht, welk een schoon paar zij zouden zijn geweest. Haar Lionel geleek even weinig op zijne vrienden, als zij zelve op de meisjes uit de streek. Het was te vergeefs geweest, dat zijne pleegmoeder hem de opvoeding en de kleederen van een burgerjongen had gegeven; hij was edelman gebleven, zoowel in zijn uiterlijk als in zijne houding en minste gebaren. Hoe had zij dan kunnen denken dat hij, dien zij weinig minder dan een prins achtte, de oogen zou hebben laten vallen op een kind uit het volk, om van haar zijne levensgezellin te maken."

Het was immers onmogelijk geweest!

Slechts deze fijne, teedere kasplant had zijne liefde kunnen boeien en zij was het waard; Machteld kon het niet langer loochenen; die eenvoudige daad, enkele woudbloempjes af te plukken om ze aan een zieke te zenden, die haar vergoode en wiens liefde toch waanzin scheen, was voldoende om haar hart te vernederen, den visschersweduwe te zeggen, hoe hoog zij boven vooroordeelen verheven stond.

„Zal ik u thans naar mama vergezellen?" vroeg het jonge meisje.

„Nee, ik dank u, het is beter dat ik alleen ga; misschien zou zij boos wezen, als zij wist, dat ik met u gesproken had."

„Gij zult haar tehuis vinden. Zij is bezig hare boeken op te maken."

En vriendelijk stak zij Machteld de hand toe. Zij gevoelde zulk een diep medelijden met de ongelukkige.

Deze snelde wederom verder. Het was haar alsof zij op eens nieuwen moed had gekregen. O! zoo de moeder op de dochter geleek, hoeveel lichter zou hare zending dan niet worden; maar zij durfde nauwelijks gelooven. Ada's gelaat was dat van een engel, de barones had het uiterlijk eener koningin, en zij vreesde vooraf reeds den blik van minachting, die uit deze lichtkleurige, koude oogen op haar neer zou dalen.

Tot hare vreugde maakte de dienstbode, die haar opendeed, geen bezwaar haar bij de vrouw des huizes toe te laten.

Blanche zat werkelijk over groote huishoudboeken gebogen; zij was verdiept in de berekening op welke wijze zij het dit jaar goedkoper zou kunnen aanleggen dan het vorige, en stond verontrust op, toen zij de weduwe herkende.

Zou haar pleegzoon, nu hij op reis was, geld noodig hebben gehad en haar de zaak bekend hebben. Kwam zij in zijn naam de duizend gulden opeischen? Zij hield zich echter voor het uiterlijke zeer kalm en verzocht hare bezoekerster plaats te nemen.

„Mevrouw,” begon Machteld met bevende stem: „er is mij eene groote ramp overkomen.”

„Eene ramp? Dat spijt mij zeer. Zeg mij wat het is!”

En Blanche boog zich met ongekunstelde deelneming tot haar over.

„Mijn zoon is doodziek teruggekeerd.”

„O! dat is heel, heel treurig.”

„Ja, mevrouw, en wat nog treuriger is, het is dat de dokter geen genezing kan waarborgen, tenzij dat de oorzaak van zijn lijden weggenomen worde.”

„Gij bedoelt zijne liefde?”

„Juist, mevrouw.”

„Maar kan de jonge man dan niet vergeten?”

„Ik heb er alles toe aangewend. Ik sprak lang met hem; ik offerde veel geld op om hem te laten reizen, maar het is een waan-

zin waarvan hij niet genezen wil. O! mevrouw, gij zijt moeder, gij weet dus wat eene moeder lijden kan, heb medelijden.”

Blanche's gelaat verkreeg eene uitdrukking van groote verlegenheid.

„Ik, medelijden hebben, juffrouw? Maar ik verzeker u, dat ik u diep beklaag.”

„Ik dank u, mevrouw; maar dat redt mijn jongen niet. O! ik voel mij op dit oogenblik te moede, als die ongelukkige moeders die het leven van haar kind aan den een of anderen beleedigden vorst moeten afsmeeken. Wat komt het er op aan of ik Lionel het leven niet heb geschonken! Ik heb over hem gewaakt, ik zorgde voor hem, ik ben zijne moeder. Welnu, die knaap, voor wien ik een stil, burger huwelijk droomde, dien ik hoopte van alle wereldsche grootheid en eerezucht weg te houden, hij heeft uwe dochter liefgekegen.”

Mevrouw van Nederoord gevoelde op dat oogenblik zulk een medelijden met haar, dat zij op vriendelijken toon zeide:

„Ik heb dat, helaas! vermoed.”

„O! het was eene dwaasheid, het was meer dan dat: krankzinnigheid; ik zou eene bedelares tot schoondochter hebben aangenomen, zoo hij haar slechts had lief gehad. Ik zal mij niet beter voordoen dan ik ben, mevrouw, ik heb de hoogere standen gekend, sedert ik Lionel bij mij had, omdat ik het voorgevoel koesterde, dat zijn oog zich eenmaal daarheen zou wenden; maar nu, o! het is eene groote vernedering voor mij, nu moet ik u wel het leven van mijn zoon komen afbidden.”

„Hoe bedoelt gij dat?” vroeg Blanche hooghartig.

Machteld werd zeer bleek, richtte zich in haar volle lengte op en steunde met de hand op tafel.

„Mevrouw,” zeide zij langzaam, als koste elk harer woorden haar pijn: „Ik heb nooit een sterveling om een gunst gevraagd. Ofschoon ik weduwe werd, toen ik nog niet veel maar dan een

kind was, heb ik in mijn eigen onderhoud weten te voorzien. God heeft mijne pogingen gezegend, al wat ik ondernam gelukte, en ik verdiende steeds meer en meer geld. Ik hield niet op te arbeiden en heden kan ik rekenen, dat ik een ton overgelegd heb, zonder nog te rekenen de waarde van mijn winkel. Ik ben bereid die honderdduizend gulden aan mijn pleegzoon af te staan; zoo gij het beter acht, zal ik mij zelfs van mijn zaak ontdoen en zelf van de opbrengst gaan leven. Lionel kan met zijne vrouw heentrekken, waar hij wil; maar heb medelijden, laat hem niet sterven."

„Ik weet niet waarop gij zinspeelt, juffrouw," sprak de barones hooghartig,

Machteld wierp het hoofd trotsch in den nek:

„O! gij weet het zeer goed, mevrouw, alleen gij wilt mij niet te hulp komen. Gij zijt de adelstand, ik ben het geld. Mijn zoon kan met elken edelman vergeleken worden, zonder dat men over hem zou behoeven te blozen."

„Hij is zeer welopgevoed, dat is waar," kon Blanche niet nalaten te zeggen.

„Hij is de edelste jongen, die er op aarde leeft. Welnu, mevrouw, laat uwe dochter breken met al die eeuwenoude vooroordeelen van ras en stand. Denkt gij, dat er ook in ons minderen geen haat tegen ulieden leeft? Dat wij de vernederingen niet onthouden, die heel ons leven lang ons deel zijn geweest? Laat ons beiden vergeten, wat tusschen ons ligt; ik geef mijn zoon een ton mede en vraag niet verder. Laat hem mij eens of tweemaal per jaar bezoeken; zoo hij slechts gelukkig is. Sta hem uwe dochter af, en ik zal u heel mijn leven lang erkentelijk zijn."

In Blanche's gemoed was een korte, maar hevige strijd omgegaan. Zij dacht aan Ada, aan de onwaarschijnlijkheid, dat zij ooit een echtgenoot zou krijgen; aan de mogelijkheid, dat

haar vader haar zou komen te ontvallen, en dat zij daardoor tot armoede zou zijn veroordeeld; neen, erger dan tot armoede, tot gebrek. En men bood haar een ton aan, en deze vrouw en haar zoon waren door een ieder geacht; heel Valkenburg prees hun gedrag; die jongeling droeg Ada eene onbegrensde liefde toe, welke nooit weder daarna haar deel zou worden. Waarom dan zou zij niet breken met al de oude vooroordeelen van haar stand, en die beide kinderen gelukkig laten zijn?

Machteld had het daareven gezegd: Lionel zou zich kunnen vestigen, waar hij wilde; ja, maar, hare dochter zou deze vrouw als schoonmoeder moeten erkennen. Het was waar, geen sterfeling had ooit iets op haar te zeggen gevonden; maar zij was en bleef toch altijd een visschersweduwe, en hij zelf de zoon van onbekende lieden....

Neen, het was onmogelijk; zij kon er zelfs niet aan denken. De grootste ontbering was verkiezelijk boven *dat*.

En zij keerde zich medelijdend tot Machteld.

„Het verdriet heeft u onverstandig gemaakt," zeide zij op zachten toon: „Zoo gij bedaard over de zaken oordeeldet..."

„Bedaard!" viel Machteld haar heftig in de rede: „kan men bedaard oordeelen, als een kind te sterven ligt?"

„Neen, maar gij moet dien jongeling eene dergelijke dwaasheid uit het hoofd praten."

„En meent gij soms, dat ik dat niet beproefd heb. O! hoe dikwijls heb ik dit kasteel niet gevloekt, met allen die het bevatten. Ik heb nooit iemand benijd; maar het denkbeeld, dat men mij mijn kind wilde ontnemen, was mij te veel; en toch smeed ik u heden medelijden te hebben met mij, met hem. Geef hem het leven weêr, en ik zal u zegenen, zoolang ik besta."

„Gij vergeet dat tot een huwelijk *twee* lieden geraadpleegd moeten worden," zeide Blanche, hopende, aldus van de zaak af te komen.

Maar de wanhoop verleende Machteld krachten.

„Laat dan uwe dochter komen,” sprak zij kortaf: „indien zij verklaart hem te haten is alles voorbij.”

De barones trad op het venster toe. Zij had hare dochter juist zien binnenkomen en riep haar binnen.

„Ada,” zeide zij, op hooghartigen toon: „juffrouw Herwenen is hier gekomen, om u voor haar pleegzoon ten huwelijk te vragen. Zij wil, dat ik uzelve zal raadplegen. Welnu, spreek gulweg uwe gevoelens uit.”

Het jonge meisje zag beiden een oogenblik aan en antwoordde toen met meêwarige uitdrukking:

„Ik ken mijnheer Lionel zoo weinig.”

„Daarin hebt gij gelijk, mijn kind, en dan zijn stand....”

„Ik ken hem zoo weinig,” herhaalde Ada, die de weduwe niet wilde bedroeven.

„Gij ziet het,” zeide Blanche: „mijne dochter is onbevooroordeeld en toch erkent zij, dat hij een vreemde voor haar is. Ik beklaag het jonge mensch diep, ik beklaag u niet minder, maar wat gij mij vraagt, is onmogelijk.”

Machteld zag wel in, dat zij niets van die zijde gedaan zou krijgen en keerde zich tot Ada.

„O! freule!” smeekte zij: „kies mijne partij, en bid uwe moeder barmhartig te zijn. Een weinigje hoop slechts en zonder iets te vragen, zonder hier ooit te komen, zal mijn jongen des noods zeven jaren wachten, gelijk Jakob voor Rachel. Hij zal werken en ik zal in ijver verdubbelen, zoodat wij u na verloop van dien tijd twee ton, in plaats van één aan te bieden zullen hebben. Ik heb het reeds beloofd, ik zal terstond na uwe verloving, mijn winkel van de hand doen, en zoo mijn jongen slechts nu en dan tot mij komt, zal ik tevreden wezen. Ik zal u om geen liefde vragen, gij behoort tot de hooge wereld en deze ziet minachtend op ons neêr.”

Blanche keerde zich tot haar dochter.

„Er moet een einde aan dit tooneel komen,” zeide zij ijskoud.

„Het jonge meisje naderde haar en sloeg de armen om haar hals.

„Moeder,” zeide zij op vleienden toon: „Zoo wij hem een weinig hoop gaven?”

„Gij hebt hem dus lief? Neen! dat is onmogelijk.”

„Dat niet; maar ik kan de gedachten toch niet dragen, dat hij sterven zou.”

„Hij zal herstellen; men sterft niet aan een gebroken hart. Ik weet dat bij ondervinding. En gij, juffrouw, gij hebt het gehoord, mijn dochter gevoelt niets voor uw zoon. Het zou dus krankzinnig wezen langer aan te dringen.”

„O! sprak Machteld bitter: „indien hij van hooge geboorte was, zoudt gij niet aldus spreken.”

„Misschien niet; maar het verschil van standen blijft bestaan en noch gij, noch ik zullen het omverwerpen.”

Machteld was overeind gerezen; haar gelaat had eene sombere uitdrukking verkregen en zij mompelde:

„Ik ga heen; maar zoo mijn kind sterft, dan zal ik dit huis vloeken, met al wie het bevat, op uwe dochter na, die hij lief heeft gehad en die het waard was; o! gij, hooghartige lieden, gij zult nooit verstaan, dat men ook in onze klasse lijden en sterven kan, dat men er lief kan hebben tot den dood toe. Gij alleen kent uzelfen die macht toe. O! ware zij slechts bij u gebleven, gij hebt den tijd haar te koesteren, en met haar te doen wat gij wilt; maar wij ook, wij zijn menschen en zij werpt haar gif op ons uit, alsof wij tot een stand behoorde.”

Blanche wilde haar een woord toevoegen om haar tot bedaren te brengen, maar zij vroeg haar alleen kortaf:

„Dus wilt gij mijn zoon niet voor uwe dochter hebben?”

„Maar, goede ziel, het is immers onmogelijk.”

„Wilt gij uwe dochter vergunnen een oogenblik heen te gaan?”

„Zeer zeker.”

Ada behoefde niet eens den wenk harer moeder; zij verdween onmiddelijk.

Er heerschte een oogenblik stilte tusschen beide vrouwen. Het scheen dat Machteld, het anders zoo zachte wezen, plotseling eene andere vrouw, en onverbiddelijk geworden was.

„Mevrouw,” sprak zij langzaam: „Gij zijt thans barones van Nederoord; maar weet gij wie uw vader was?”

Er kwam een zwakke blos op Blanche's gelaat.

„Zeer zeker. Hij was de heer van Duinen, de eigenaar van Ter Borg.”

„Ja, maar hij is dat niet altijd geweest. Hij begon zijn loopbaan van kantoorbediende af. O! ik laak dit niet, integendeel, ik koester eerbied voor lieden die zich verheffen. Alleen maar vergat hij zijne moeder, vrouw van Duinen, eene oude, brave ziel, die een water- en vuurwinkeltje hield, terwijl hij reeds eigenaar van zijn trotsch kasteel was. Ik zie haar nog met haar versleten schoudermantel rondloopen. Toen zij stierf, wachtte haar zoon er zich wel voor haar lijkwagen te volgen. Zij werd van de armen begraven. Geloof gij, dat zulk een feit geen vloek voor de kinderen aanbrengt. Welnu, dienzelfde vloek, gij kunt hem wegnemen. Gij, de vrouw van adel, zijt arm; maar ik, de vrouw uit het volk, ben rijk, en later zal Lionel alles, alles van mij hebben. Zoo de zaak veel opbrengt, zal ik hem alles geven, en slechts genoeg voor mij zelve overhouden, om mij in een gesticht terug te trekken. Wilt gij nog niet toegeven?”

Blanche, die zich diep gekrenkt voelde, antwoordde kortaf:

„Neen, nu noch ooit.”

De weduwe groette haar niet, maar wierp bij haar vertrek zulk een somberen blik om zich heen, dat het der barones toescheen, alsof hare woning voortaan gevloekt was.

HOOFDSTUK XVI.

Machteld Herwenen gaf zich alle denkbare moeite om haar pleegzoon te redden. Zij liet versterkende middelen komen; raadpleegde alle dokteren, verzorgde hem nacht en dag; maar Lionel werd niet beter, en zoo vaak hij voor eenige uren opkwam, zat hij daar, schijnbaar wezenloos, voor haar, met de enkele thans verdroogde viooltjes in handen, die zij hem van Nederoord had medegebracht.

Op een morgen bracht men hem andere bloemen, niemand wist van waar; maar de zieke herleefde er door.

Twee dagen lang geloofde zij, dat hij zou herstellen, en daarop grepen de sluipkoortsen hem weder aan.

Ook in Ada's gemoed had eene gansche omwenteling plaats gehad. Nooit te voren had zij aan Lionel gedacht, maar te weten, dat hij daar, op enkele schreden afstands van haar wegwijnde, uit liefde voor haar, bracht haar geheel aan het wankelen. Elken morgen vroeg zij aan een der arbeiders, die uit Valkenburg kwam:

„Hoe gaat het met den pleegzoon van de weduwe Herwenen?”

En het antwoord klonk onveranderlijk:

„Slecht, freule, heel slecht. Hij zal het najaar niet halen.”

Zij had hem in stilte hare bloemen gezonden en verwachtte daarvan, in haar eenvoud, wonderen.

Twee dagen achtereen luidden de berichten inderdaad gunstiger, en daarop scheen de ziekte opnieuw haar loop te hervatten.

Op een middag, dat zij troosteloos door het buitengoed heen-dwaalde, bevond zij zich onverwacht tegenover Machteld.

Maar hoezeer was de arme vrouw niet veranderd! Hare bruine lokken waren sneeuw wit geworden en zij scheen in dien korten tijd tot ouderdom te zijn vervallen.

„Komt gij nogmaals om met mijne moeder te spreken?” vroeg het jonge meisje, hare hand grijpende: „o! doe het dan niet; het zou tot niets anders leiden, als om u nog meer pijn te doen, dan verrijzen zulke onoverkomelijke hinderpalen tusschen ons.”

Machteld zag haar doordringend aan.

„Maar gesteld eens, dat zij omvergeworpen werden, dat er een wonder geschiedde, zoudt *gij* er dan in toestemmen Lionel's vrouw te worden!”

Een blos bedekte Ada's fraai gelaat.

„Als mijne ouders er niets meer tegen in te brengen hebben, ja.”

„Dat is alles wat ik weten wilde,” mompelde Machteld: „doch voordat ik tot uwe moeder ga, laat mij u dit zeggen, mijn kind: ik ben slechts eene arme vrouw eene visschersweduwe, en de dochter en kleindochter van arme lieden; maar ter wille zelf van hunne ontberingen heeft God hen boven de rijken en machtigen der aarde gesteld, en daarom zal het niet te vergeefs wezen, zoo ik Hem al de dagen mijns levens voor u bid. Gij zijt zoo goed en onschuldig, dat gij den twist tusschen onze beider rassen uitdelgt.”

Zij weigerde echter door haar begeleid te worden en kwam alleen op het kasteel aan.

Zij vond er Blanche en haar echtgenoot bijeen.

Mevrouw van Nederoord was zeer weinig gesticht over dit nieuwe bezoek, maar hield zich toch heel goed.

Zij was den jongen man dankbaar, dat hij nog altijd niet over het, aan haar echtgenoot toevertrouwde, geld had gesproken.

„Ik hoop dat het uw pleegzoon beter gaat?” zeide zij vriendelijk.

„Neen, hij gaat sterven,” klonk het kortaf.

„Sterven?” herhaalde Duco, die van niets afwist: „maar kan men hem dan niet redden.”

„Niet anders dan tenzij dat gij het wilt.”

„Wij?” vroeg Nederoord ongeloovig.

„Ja, want hij heeft uwe dochter lief. O! Ik, die zooveel ellende doorleefde, ik wilde niet gelooven dat men van liefde sterven kon; maar ik heb het aan mijn ongelukkigen jongen gezien, en ik kom het nu eene laatste maal vragen, mevrouw, wilt gij uw kind niet aan een armoedigen man uit het volk geven, ook al brengt hij een ton mede, ook al zal hij voorgoed het land verlaten, zoo gij dat eischt?”

„Het is niet mogelijk; ik heb het u reeds gezegd.”

Machteld's gelaat verkreeg de kalmte der wanhoop.

„Het is voorbij,” zeide zij: „in dit alles zal ik dus alleen het slachtoffer zijn, maar ik ten minste zal weten te toonen, dat ik mijn kind beter lief weet te hebben dan gij, die het uwe willekeurig tot armoede en zorgen veroordeelt. Wat voor toekomst hebt gij uwe dochter aan te bieden?” „Niets dan armoede...”

„Zij zal die weten te dragen zooals wij,” viel Duco haar in de rede.

Als een getergde leeuw, keerde Machteld zich tegen hem.

„Gij ook!” riep zij uit: „Gij schaart u dus bij de vijanden van mijn kind! O! het is waar, hij heeft u slechts den nederigen naam van Herwene, den mijne aan te bieden; maar daarop kleeft ten minste geen smet. O! tot zelfs in dit oogenblik van wanhoop ben ik rechtvaardig; ik geloof niet wat de wereld mompelt, doch over mijn naam heeft nooit iemand gefluisterd, en uwe dochter kan dien zonder schande dragen.”

„Waarop zinspeelt gij!” vroeg Blanche op scherpen toon.

„Op hetgeen heel de wereld zegt; op de schat van Nederoord; maar ik geloof het niet; ik heb den Baron altijd beschouwd als een der edelste menschen die er bestonden. Al wat ik zeggen wil is, dat mijn naam niet voor de zijne onderdoet.”

Duco was loodkleurig geworden, doch hij antwoordde op zachten toon:

„Gij hebt gelijk, wij zijn niet beter dan gij; doch de maatschappij heeft eenmaal grenzen afgeteekend, die een man overschrijden kan, eene vrouw niet.”

„O!” riep zij uit: „ik weet wat gij zeggen wilt. Ik heb er in den laatsten tijd zooveel over nagedacht. Gij bedoelt dat men om in de hoogte te zijn gerezen, den een of anderen voorvader moet hebben gehad, die zich op deze of gene manier onderscheidde, en ofschoon gij zijne geschiedenis misschien niet eens weet, zijt gij daar heel trotsch op. Welnu! ik ben nog trotscher, ik kan geen mijner voorzaten noemen; zij sluimeren allen zonder grafsteen onder een klein houten kruis op het kerkhof in de duinen. Toen zij stierven heeft niemand bij hun graf gesproken; ik, hunne laatste afstammeling, weet hunne voornamen niet eens; maar ik heb negentig reddingsmédailles van hun georven, hun eenigen rijkdom, en of het dan al bekrompen van mij zij of niet, als ik tot mij zelve, zeg, dat die gedenkpenningen negentig geredde menschenlevens beteekenen, dan geloof ik, dat zij in Gods oogen de daden te boven gaan van den grootsten held, die misschien negentig vijanden heeft neergeveld en daarvoor een graventitel in ruil ontving.”

Nederoord was diep getroffen door hare woeste welsprekendheid en greep hare hand.

„Gij hebt gelijk, volkomen gelijk,” zeide hij: „wij doen dikwijls voor u lieden onder; zoo ik mijn zoon op deze wijze zag pleiten om een burgermeisje te trouwen, zou ik niet aarzelen; maar mijne dochter, dat is onmogelijk.”

„Is dat uw laatste woord?”

„Ik kan helaas niet anders.”

Machteld's gelaat werd doodsbleek.

„Het is wel,” zeiden zij op doffen toon: „dat is niets nieuws. Het is wederom aan de burgervrouw zich op te offeren. Welnu, het zij zoo. Ik zal er aan sterven, maar ik zal zeggen, dat men

mij met de negentig médailles begraven zal naast al mijne voorouders, de visschers, verstaat gij mij. Ik zal geen gedenkpenning in het graf medenemen, maar slechts eene groote liefde, de liefde tot het kind dat de hemel mij geweigerd had, maar dat de golven tot mij hebben gebracht.”

Haar uiterlijk had iets zoo verhevens verkregen, dat zoowel Blanche als Duco haar vol eerbied aanstaarden.

Zij vervolgde na een oogenblik:

„Dat kind, ik heb het als mijn eigendom beschouwd. Ik wilde zijn geluk en daartoe heb ik alles aangewend; maar ik wilde niet, dat hij zich den een of anderen dag voor zijne pleegmoeder zou schamen, en daartoe verliet ik mijn dierbaar geboortedorp, liet ik al mijne herinneringen achter en kwam ik hierheen, opdat hij nooit zou weten, dat hij meer dan een gewone burgerknaap was. Maar het bloed, dat ellendige bloed heeft gesproken. Hij heeft geen schoonheid gevonden in de jonge meisjes van het dorp, maar de oogen opgeslagen tot uw kind, en nu gij onverbiddelijk blijft, ofschoon hij sterft, verscheur ik mijn eigen hart en zeg ik u: gaat naar Zandvoort, ondervraagt er de lieden der kust, die het onheil beleefden; zij zullen u allen zeggen, dat Lionel niet tot mijn stand behoorde, dat hij in fluweel en kanten gehuld was toen hij aanspoelde, en dat het slechts aan geld ontbrak om te weten te komen, wie hij was. Dat geld zal ik hem nog hedenavond geven, en zoo hij zijn waren naam ontdekt, zult gij een schoonzoon meer, ik een kind minder tellen.”

Nederoord naderde haar en wilde hare hand grijpen, maar zij stiet hem woest van zich af.

„Neen,” zeide zij, „hij was mijn afgod; stel u tevreden met mij hem af te nemen. Ik vraag geen medelijden van u. Gij zult hem in uw kring opnemen, zoo hij de zoon van een lord blijkt te zijn; ik zou hem liefhebben gehad, ook al ware zijn

vader een moordenaar geweest, al had hijzelf aan melaatscheid geleden. En toch zal hij ulieden verkiezen: dat is het leven”.

Ook Blanche's oogen hadden zich met tranen gevuld. De wilde droefheid dier vrouw, die tevens zooveel grootheid van ziel aan den dag had gelegd, deed al de edele gevoelens haars harten ontwaken.

„Wij kunnen ons kind aan geen burgerman weggeven,” zeide zij, „wij *kunnen* het niet, maar zoo gij bewijst dat hij van goeden huize is, en wij eischen geen adelstand of iets dergelijks, dan zal hij ook onzen zoon zijn en zal ons kind zich altijd herinneren, wat zij aan zijne pleegmoeder verschuldigd was. Nooit zal een van beiden ophouden u de grootste liefde toe te dragen.”

Machteld snakte een oogenblik naar adem.

Nu stak zij haar de eerlijke, bruine, verwerkte hand toe en zeide:

„Ik dank u voor dit woord, maar ik zal er geen misbruik van maken. De dag, waarop het huwelijk van Lionel plaats heeft, zal ik verdwijnen en terugkeeren naar mijne geboorteplaats. Ik heb hem opgevoed, hij is mij ontwassen, het is slechts rechtvaardig, hij was mijn kind niet. Wanneer de hemel aan enkele vrouwen het geluk ontzegd moeder te worden, dan moeten zij zich daartegen niet verzetten door andere kinderen aan te nemen; vroeg of laat wreekt de natuur zich en vervreemden zij toch van haar.”

En langzaam, als eene slaapwandelaarster, zonder afscheidsgroet, verliet zij het vertrek.

Zij keerde huiswaarts en vond er Lionel bleeker en magerder dan ooit.

„Mijn jongen,” zeide zij, aan zijne zijde nederknielende, „ik heb u vergiffenis te vragen.”

Hij zag haar aan, alsof hij vreesde, dat zij het verstand verloor.

Maar zij verborg het gelaat in de handen, want haar gedrag kwam haar thans misdadig voor en zij vervolgde op gesmoorden toon:

„Ik ben heel schuldig geweest tegenover u. Ik bezat niemand meer ter wereld, toen gij tot mij kwaamt en ik wilde u voor mij behouden. Ik verliet alles wat mij lief was, om u hier te verbergen en heel uw leven lang te doen gelooven, dat gij niet veel meer waart dan ik. Maar het onverbiddelijke lot heeft zich gewroken en gij hebt dat blonde kind met de vergeet-mij-nietjes-oogen lief gekregen. Ik wist op dat oogenblik wat mijn plicht was en toch volbracht ik haar niet; ik zeide steeds tot mijzelve: hij zal van dien waanzin genezen, of zoo niet, dan zal hij zijne droefheid weten te dragen, zooals ik den rouw over mijne liefde droeg. In mijne jeugd heeft eene waarzegster mij voorspelt, dat ik van liefde zou sterven; ik heb haar uitgelachen, zelfs later nog toen ik mijn Frans bewende en meende, dat ons hart niet breken kon; misschien zal zij toch gelijk hebben gehad en zal ik sterven, maar van liefde tot mijn kind. Ook dat zal slechts rechtvaardigheid wezen, Lionel, want ik heb een afgod van u gemaakt en God zegt: „Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht dulden; maar ik wil ten minste boete doen. Vergeef mij die overdreven teederheid; het is zoo moeilijk zich niet met hart en ziel te hechten aan het eenige wat men op aarde bezit. Ik ben heden op Nederoord geweest en heb zoowel met het jonge meisje als met haar ouders gesproken.”

Lionel richtte zich in bed overeind en vroeg met gesmoorde stem:

„Welnu?”

„Ada heeft u lief, daaraan bestaat geen twijfel.”

Hij werd zoo bleek, dat zij hem ondersteunde.

„Dwaze jongen!” lachte zij door hare tranen heen, „men sterft immers niet van geluk!”

„Maar hare ouders?“ stamelde hij.

„Zij willen slechts een schoonzoon van geboorte hebben.“

„Dan is immers alles verspeeld!“ prevelde hij wanhopig, en hij liet zich weder op zijne kussens neêrvallen.

Doch Machteld greep zijn hoofd tusschen hare handen en hem met een verwilderden blik aanziende, sprak zij op gesmoorde toon:

„Neen, niets is verloren; want ik wil niet dat gij sterven zult: ik wil het niet, verstaat gij mij? Waartoe zou mijn geld anders dienen, als het niet was om u het leven te redden? Luister, gijzelf zult daartoe mée moeten werken, want ik ken geen vreemde talen, en er zullen advertenties moeten worden opgesteld in het Engelsch en rechts en links zult gij hen moeten schrijven, om te weten te komen, wie uwe ouders waren.“

En terwijl hij haar aanstaarde, alsof hij vreesde dat zij het verstand verloren had, biechtte zij hem alles op.

Naarmate zij verder sprak, werd zijn gelaat door eene hemelsche vreugde verhelderd en toen zij eindelijk zweeg, liet hij het hoofd tegen haar schouder aanrusten en fluisterde hij:

„Ik heb u niets te vergeven, moeder, wat gij gedaan hebt het geschiedde uit liefde voor mij. En gij zult zien, dat ik mij niet ondankbaar zal betoonen. O! zoo ik waarlijk ontdekken mag, dat ik tot Ada's stand behoor, zoo zij mijne vrouw wordt, dan zult gij daarom niet verlaten zijn; ik zal u altijd blijven liefhebben gelijk heden, en gij zult bij ons inwonen, gij zult getuigen zijn van ons geluk en eene dochter hebben gevonden.“

„Gij kent het leven nog niet!“ mompelde zij, maar zij ging niet voort, want zij wilde zijne vreugde niet bederven.

Zijzelve wist slechts al te goed dat, ook al mocht het jonge meisje een engel van goedheid wezen, het haar ondoenlijk zou zijn steeds die eenvoudige burgermoeder, de visschersweduwe, de winkelierster, bij zich te hebben, met haar de liefde van haar echtgenoot te deelen; dat, zoo zij zich daartegen al niet

verzette, het van lieverlede eene vervreemding tusschen haar en Lionel te weeg zou brengen, en Machteld wilde zijn geluk niet in den weg staan.

Neen, zoo hij haar waarlijk trouwen mocht, zou zij haar winkel verkoopen en naar haar geboortedorp wederkeeren, om er in de eenzaamheid oud te worden en eindelijk ook te sterven. Zij zou hem al haar geld afstaan en slechts genoeg overhouden om daarmede weder het hutje te betrekken, dat zij eens met haar Frans had bewoond. Misschien zou hij haar van tijd tot tijd bezoeken, zijzelve zou nooit tot hem gaan. Hunne wegen liepen uiteen, zij waren even goed gescheiden als twee schepen, die elkander in volle zee kruisen, en waarvan het eene naar het Zuiden, het andere naar het Noorden gaat. De bemanning mag elkander nog van verre een groet toeroepen, maar spoedig zijn zij aan elkanders oog onttrokken, zij vervolgen beiden een verschillend doel.

Reeds den volgenden dag scheen Lionel te herleven en begon hij zijn onderzoek.

Het was geen gemakkelijke taak; er waren zoovele jaren over de schipbreuk verlopen, en hij had zelf zoo weinig aanwijzingen, die hem tot leiddraad konden verstrekken; bij oogenblikken geloofde Machteld zelfs, dat hij nooit slagen zou en dan verhief zich eene woeste, stormachtige vreugde in haar hart; maar ten laatste ontving hij op een zijner talloze advertenties een brief van eene zekere gravin Van Oldzatte, die hem om uitvoerige inlichtingen verzocht. Zijzelve meldde hem, dat zij eene jongere zuster had gehad, die met een Engelsch officier, Lord Houghton, gehuwd was, en hem naar Britsch-Indië had vergezeld, toen zijn regiment daarheen was gezonden. Hij had een zoontje dat Lionel heette, en toen zij stierf smeekte zij haar echtgenoot de opvoeding van het kind aan hare zuster toe te vertrouwen. Zij scheen te vreezen, dat hij spoedig eene stiefmoeder zou

ontvangen. Lord Houghton had woord gehouden en hoeveel die scheiding hem ook kostte, het kind onder de hoede eener gouvernante naar Nederland gezonden. Op dat oogenblik werd gravin Van Oldzatte zelve door eene zware ziekte aangetast, zoodat zij maanden achtereen geen nieuwsbladen las; eerst toen zij hersteld was vernam zij dat het schip, waarop haar neefje zich bevond, nooit aangekomen was, zij ontving wanhopige brieven van haar zwager, en alles deed veronderstellen, dat het in volle zee vergaan was. Indien hij haar eenige inlichtingen en bewijzen kon verschaffen, verzocht zij hem haar zonder uitstel op te komen zoeken.

Lionel begaf zich onmiddelijk tot haar, en zij had hem nauwelijks gezien, of zij stak hem de beide armen toe. Hij was het evenbeeld zijner moeder.

Er werd nog dienzelfden dag aan Lord Houghton geseind, die zich thans in Engeland bevond, en deze antwoordde dat hij de eerste de beste boot nam om naar Nederland te vertrekken, om zijn zoolang verloren kind aan het hart te drukken.

De jonge man was als bedwelmd door het geluk dat tot hem kwam, doch hij vergat Machteld niet. Telkens wees hij zijne bloedverwanten op al hetgeen zij voor hem verricht had, en de weduwe moest naar den Haag overkomen, om kennis met hen te maken. Zij overlaadden haar met dankbetuigingen, en behandelden haar geheel en al als een lid der familie; maar zij gevoelde zich niet thuis in die hooge kringen, en haastte zich weder naar eigen haard terug te keeren.

Het was op een fraaien herfstdag dat Lionel den weg naar Nederoord insloeg, om Ada te gaan zeggen, welke veranderingen er in zijn leven hadden plaats gegrepen.

Hij zag haar met Tom door een der met gele bladeren bezaaide lanen loopen, en haastte zich haar in te halen.

Het jonge meisje had een snellen voetstap achter zich gehoord en zich omgewend.

Toen zij hem herkende, kwam er een zachte blos op haar gelaat.

„Ik ben blij te zien dat gij hersteld zijt,” sprak zij, met haar vriendelijke stem.

Lionel had het hoofd ontbloot en antwoordde diep ontroerd.

„Ja, ik ben hersteld, omdat mijne pleegmoeder weder hoop voor mijne oogen heeft doen flikkeren, omdat zij zichzelve voor mij opgeofferd heeft en mij op het spoor bracht van het geheim mijner geboorte. Dat alles is thans opgehelderd; ik kom uwe ouders vergunning vragen hen mijn vader, Lord Houghton, voor te stellen, maar alear ik dat doe, smee ik u mij te antwoorden. Ik ben niet langer de burgerzoon, die wegwijnt van verdriet omdat hij de oogen te hoog had opgeheven, ik heb thans het recht u te vragen: Ada van Nederoord wilt gij mij volkomen gelukkig maken en mijne vrouw worden?”

En zij, die sedert lang haar hart niet meer behoefde te raadplegen, stak hem tot eenig antwoord de beide handen toe.

Ook voor haar was op dat oogenblik een hemel opengegaan.

Blanche's vreugde was onbeschrijfelijk. O! haar kind tenminste zou gespaard blijven voor de smarten der armoede; zij zou eene hooge positie in de maatschappij bekleeden, en gelukkig zijn! Zijzelve was daarover zoo verheugd, dat zij al haar trots op zijde zette, en hare dochter medenam om Machteld het eerst te bezoeken.

„Ik kom u uwe schoondochter brengen,” zeide zij haar de handen drukkende: „Aan u alleen heeft zij alles te danken.”

De oogen der weduwe vulde zich met tranen.

„Gij zijt goed, onbeschrijfelijk goed!” fluisterde zij: „maar gij zult zien, dat ik er geen misbruik van zal maken.”

Of zij wilde of niet, zij moest dien dag op Nederoord eten, waar ook Duco haar geheel en al als eene ouden vriendin behandelde.

Maar ofschoon zij zich vol erkentelijkheid betoonde voor al

deze vriendelijkheid, zij wist zich op den achtergrond te houden. Nergens zag men haar met de jong verloofden; zij noodigde Ada geen enkele maal bij zich uit. Zoo vaak zij kwam, was zij haar hartelijk welkom, doch haar aansporen om weder te keeren, deed zij niet.

Zij gevoelde in alles den afstand, die haar van Lionel's bruid scheidde. Heel het liefderijk gemoed van het jonge meisje kon haar dat niet doen vergeten.

Lord Houghton kwam over, en er werd besloten dat het huwelijk tegen Januari plaats zou hebben. Machteld zocht en vond vóór dien tijd een kooper voor haar winkel, en nam, in weerwil van Lionel's smeekbeden, alle maatregelen om zich weder te Zandvoort te vestigen in het huisje, dat haar kortstondig huwelijksgeluk had beschut.

Tegen de laatste Decembere dagen nam zij aldaar haar intrek. Het jonge paar was aangeteekend, en zij had moeten beloven voor het huwelijk over te komen, doch bij zichzelf had zij vast besloten, dat dit niet zou zijn. Wat zou zij beginnen tusschen al die voorname lieden, die zich allen om het zeerst verheugden over eene gebeurtenis, welke haar het hart brak?

Geen hunner die zich haar wanhoop zou kunnen verklaren.

Zelfs in hare droefheid was zij een vreemde voor hen.

Op het laatste oogenblik schreef zij dit aan haar pleegzoon, en hoe bedroefd hij ook over hare afwezigheid mocht wezen, hij, die zich slechts al te goed rekenschap gaf van hetgeen er in haar omging, begreep, dat de plechtigheid daarom niet verschoven kon worden.

Het was twaalf uur op den middag en Machteld stond aan het venster harer eenzame woning, en tuurde naar de zee.

De golven waren toornig en grauw, gelijk op den dag, toen men haar den dood van haar echtgenoot had aangekondigd.

Zij hoorde de twaalf slagen van den dorpstoren weërgalmen.

„Het is voorbij!” fluisterde zij, „ik heb ook mijn kind verloren!”

En het scheen haar toe, dat daarginds, uit den schoot der oceaan, de schim van Frans oprees en haar aanblikte.

Krampachtig streek zij zich over de oogen.

„Gij verwijt mij, dat ik ophield over u te treuren, om mij slechts aan hem te hechten, voor hem te leven?” prevelde zij. „Welnu, gij zijt gewroken! Hij behoort mij niet langer toe. Ik ben alleen gelijk op den dag, toen ik u verloor. Voortaan behoort ik u nog slechts toe. Gij zijt dood, gij kunt mij dus niet ontrouw worden. O! Frans, Frans, dat gij slechts hier waart!”

En de schim naderde al meer en meer. Zij strekte de armen uit.

„Vergiffenis!” mompelde zij opnieuw. „Ik heb u altijd lief gehad; maar wij vrouwen worden moeder geboren; wij hebben een kind nodig om ons te troosten en hij was mijn zoon, mijn jongen, mijn alles! Ik heb thans niets meer!”

De schim gleed naar het westen toe en zag haar met de groote, holle oogen aan.

„Ik heb vergeven,” fluisterden die ontvleschte lippen. „Kom, gij behoort mij thans nog enkel toe!”

Maar met een luiden kreet wierp zij zich achterover en riep uit:

„Lionel, mijn kind!”

Zij was gestorven met den naam harer grootste liefde.

De bureu vonden haar dien avond dood nederliggen.

„Een hartaderbreuk!” verklaarde de geneesheer.

En hij vergiste zich niet. Haar hart was inderdaad gebroken.

HOOFDSTUK XVII.

Na Ada's vertrek was het op Nederoord stiller dan ooit geworden. Het jonge meisje had met hare vriendelijke, opgeruimde natuur een waren zonneshijn verspreid over heel hare omgeving, en dan, zij had hare armoede zoo blijmoedig gedragen, dat men daardoor bijna verzoend geraakte met de vele ontberingen, welke men zich op moest leggen.

Thans was zij uit huis verdwenen. Hare ouders hadden alles ten offer gebracht om haar een goede uitzet mede te geven; zij waren omtrent haar toekomst gerust; maar hoezeer betreurde zij haar bijzijn niet! Nu scheen het oude ridderslot als uitgestorven, kwam er zelden meer een glimlach het gelaat zijner bewoners verhelderen. Duco van Nederoord werkte harder dan ooit, om de schipbreuk van zijn leven te vergeten; doch Blanche hield niets hoegenaamd over dat haar verstrooien kon van haar groote droefheid.

En zoo kropen de dagen om; alleen afgebroken door een lichtstraal van vreugde, zoo vaak er een brief kwam van het jonge paar, dat zich thans in Italië bevond, en met geestdrift vertelde van al het schoons, dat zij daar aanschouwden, zij die thans zoo gelukkig waren, dat alles daardoor nog een dubbele pracht in hunne oogen verkreeg.

De huwelijksreis was in den aanvang verstoord geworden door Machteld's dood. Het treurige bericht had Lionel te Brussel bereikt, en slechts gehoor gevende aan zijne droefheid, had hij onmiddelijk naar Zandvoort willen vertrekken, ten einde zijne pleegmoeder de laatste eer te bewijzen, en haar zoo mogelijk nog eene laatste maal wêer te zien.

Zijne jonge vrouw had hem vergezeld, evenals hij diep ge-

troffen door dit plotselinge sterfgeval, dat beter dan iets anders zeide met hoeveel tranen de ongelukkige de vervulling van haar levensdroom had gekocht.

Toen zij het zeedorpje bereikten rustte Machteld nog altijd op hare legerstede. Eerst den volgenden dag zou men haar begraven.

Lionel wierp zich voor het schamele bed op de knieën en kustte snikkend de verstijfde hand, welke zoolang voor hem gearbeitet had; maar toen de nevel zijner tranen een weinig op-trok, en hij haar in het schoone gelaat kon zien, ontstelde hij hevig. Hij had zoozeer gehoopt een glimlach op die edele trekken wêer te vinden: een glimlach die hem gezegd zou hebben, dat zij althans in den dood het geluk zou hebben wêergevonden, dat haar hier op aarde was ontzegd.

En thans zag hij daarop slechts eene uitdrukking van ontzetting, was het alsof heel haar wezen hem zeide, dat zij zich nog krampachtig aan het leven had vastgeklemd, en verweet hij zich als een persoonlijke misdaad, dat zij niet in zijne armen was gestorven.

O! Dat hij ook niet geweigerd had buiten hare tegenwoordigheid te trouwen. Zij zou hen toch verlaten hebben voor altijd; maar hij ware ten minste daar geweest, om haar in haar doodstrijd bij te staan; terwijl nu, wie kon hem zeggen hoeveel zij geleden had; of zij hem niet tot zich had geroepen, zonder dat ook maar een sterveling haar jongsten noodkreet had gehoord?

O! Hij had het wel geweten dat hunne scheiding voor haar een genadeslag was; maar hij was zelf zoo gelukkig geweest, dat hij zijn verdriet daarover in slaap had trachten te wiegen met de gedachten, dat de tijd die wond zou heelen, dat het haar zoo goed zou zijn weder in hare geboorteplaats te leven, waaraan zoovele zoete herinneringen voor haar verbonden bleven.

Eerst thans doorpeilde hij heel de diepte harer wanhoop, be-

greep hij dat zij gestorven was, omdat hare liefde voor hem haar alles was geweest, [omdat zijne liefde voor haar hem niet had kunnen voldoen, dat [hij naar nog grooter teederheid had gehunkerd. Zij had niet met een ander kunnen deelen, en haar eigene krachten overschat, toen zij er op had aangedrongen dat hij een meisje van nederige geboorte zou huwen; maar hoeveel harder was het nog niet voor haar geweest, toen hij eene bruid had gekozen, die zoo hoog boven haar in stand verheven was, dat de kloof tusschen moeder en zoon daardoor steeds wijder moest worden! Zij had zijn geluk verzekerd, en niet gewild dat hij het leven verloor; maar zij was in zijne plaats gestorven.

En in de hartstochtelijkste bewoordingen smeekte hij haar om vergiffenis. Het kwam hem thans voor, dat hij haar offer niet had mogen aannemen, en heel dien dag kon Ada hem niet bewegen de zijde der doode te verlaten.

Hij bleef ook gedurende den nacht bij haar waken, en toen men haar daarop grafwaarts droeg, volgde hij snikkend de kist, die door visschers, tijdgenooten van haar man, naar het kerkhof werd gedragen.

Ada zag hem zoo diep verslagen, dat zij inzag dat hij hoe eer hoe beter Zandvoort moest verlaten. Hij gaf daaromtrent gehoor aan hare smeekbeden, maar niet dan nadat hij alles bepaald had omtrent de steen die Machteld's graf moest bedekken en de bloemen, welke daar voortdurend op moesten bloeien.

Zij had hem het weinige nagelaten wat zij nog bezat. Hij bepaalde dus, dat de hut zijn eigendom zou blijven, en zijne jonge vrouw voorkwam zijn liefste wensch, toen zij zeide:

„Ja, wij zullen er jaarlijks eenigen tijd in komen doorbrengen. Het zal ons wezen, alsof zij daar nog gedeeltelijk voortleeft.

Daarop vertrokken zij en voor het eerst in haar leven leerde Ada inzien, dat eene onstuimige droefheid dikwijls het eerst tot bedaren komt. Hoe verder men zich van de kust verwijderde,

hoe meer ook het beeld der doode voor Lionel's oogen scheen te verdwijnen. Hij beweeende nog zeer zeker haar heengaan; maar zijn zelfverwijt werd tot zwijgen gebracht, en hij gevoelde zich niet langer schuldig aan zijne liefde toe te geven.

Zij bezochten allereerst Parijs en daarna Italië. Alles was zoo nieuw, zoo wondervol in Ada's oogen, dat de jonge man vooral van hare kinderlijke verrukking genoot, wat ook veel bijdroeg tot de genezing zijner smart.

Te Florence vooral was zij opgetogen zoowel over de natuur als over de kunstschaten aldaar verzameld, zoodat hij besloot er een paar weken te vertoeven. Dagelijks reden zij door den omtrek heen, en moest de koetsier, die hen geleidde, hen zooveel mogelijk het merkwaardige der aanschouwde plekjes aanwijzen.

Op zekeren dag kwamen zij langs eene fraaie villa, die uit de overblijfselen van een oud paleis opgetrokken scheen te zijn en keerde hun gids zich op den bok om, ten einde hun toe te voegen:

„Hier woont een landgenoot van u, een rijken Hollander. Hij is echter menschenschuw en niemand krijgt hem ooit te zien.”

Vol nieuwsgierigheid vroeg Lionel of hij zijn naam niet wist.

„Zeker,” antwoordde de koetsier, „hij heet Wouters en het is jammer genoeg, dat wij het buitengoed niet door mogen rijden, want er is geen plaats in den omtrek, vanwaar men zulk een mooi gezicht op de stad heeft. Bovendien zijn hier grotten en watervallen, zooals men er geen in de gansche streek vindt.”

„Wouters,” herhaalde Ada, „mijn vader heeft mij dikwijls van een vriend verteld, die zoo heette en dien hij geheel en al uit het oog verloren had. Hij was het, die den afscheidsgroet van mijn oom uit Indië overbracht. Mij dunkt, Lionel, dat ik den eigenaar der villa wel eens zou kunnen vragen of hij niet één en dezelfde persoon is; misschien laat hij ons daarna wel zijne bezitting zien.”

De jonge man begon te lachen, maar gaf gaarne aan haar verlangen gehoor en verzocht den koetsier hen naar het huis te brengen.

„Wij loopen hard kans verjaagd te worden,” klonk het antwoord. „Dat is al aan meer dan één reiziger overkomen, maar om het even, wij zullen er niet van sterven.”

En terwijl hij het hek inreed, vertelde hij, dat de heer Wouters algemeen gehaat was. Hij bezat geen greintje hart of medelijden voor de armen. Het jaar te voren had hij eene oude vrouw op zijn goed aangetroffen, bezig met hout te sprokkelen en zijne groote honden op haar afgejaagd, zoodat zij haar de kleederen van het lijf hadden gescheurd. Een zijner arbeiders, die door een zonnesteek was getroffen, had eene weduwe en vijf kinderen nagelaten, die onmiddellijk uit haar huisje waren gezet en nu langs den weg liepen te bedelen, zonder dat hij haar ooit een penning had toegereikt.

Ada begon het reeds te betreuren, dat zij met zulk een man kennis had willen maken, toen plotseling de deur der villa zich opende en de koetsier met iets als schrik uitriep:

„Daar is hij. Nu zal het er op losgaan.”

Op den drempel was een man van hooge gestalte verschenen; met ingezonken, bleek gelaat. Zijn haar was sneeuw wit, wat zonderling afstak bij den donkeren knevel en zijne oogen vestigden zich met eene sombere, bijna dreigende uitdrukking op de naderenden.

Zonder hen te groeten, riep hij den koetsier toe:

„Mijn buitengoed is geen publieke wandelweg! Hoe dikwijls zal ik dat toch moeten herhalen? Keer terstond om.”

Maar ditmaal was Ada's eigenliefde geprikkeld. Zij wilde niet, gelijk een oudeugend schoolkind, van daar verjaagd worden, en uit het open rijtuig springende, liep zij haastig op den menschenhater toe, die geheel verbaasd over hare vermetelheid was blijven staan, terwijl Lionel haar langzaam volgde.

Zij was schooner dan ooit, dien dag, in hare witte japon, met den grooten, ronden hoed op de weelderige lokken, en het oog van den eigenaar der villa verloor iets van zijne harde uitdrukking, toen zij vlak voor hem stond en met hare welluidende, zachte stem zeide:

„Wij zijn landgenooten, mijnheer, en ik ben met mijn echtgenoot, Lionel Houghton, tot u gekomen om u te vragen of gij niet een der vrienden van mijn vader zoudt zijn, die uw naam droeg en wien hij het altijd betreurt uit het oog te hebben verloren.”

„Wie is uw vader dan?” klonk het op stroeven toon: „Het is lang geleden sedert ik Nederland verliet en ik dacht niet, dat iemand zich mijner nog herinnerde. Ikzelf heb al mijne kennissen van voorheen vergeten. Wat vrienden betreft, die heeft niemand.”

„Ik ben Ada van Nederoord. Is die naam u niet bekend?” De vóór zijne jaren vergrijsde man deinsde onwillekeurig achteruit. Zij had den eenigen naam genoemd, dien hij te vergeefs gepoogd had uit het geheugen te verbannen; de naam welke hem beelden voor den geest riep, die hem nacht noch dag rust lieten, en hem gemaakt hadden tot iemand, die tot zelfs den aanblik zijner medemenschen schuwde.

Ada van Nederoord! De dochter van Blanche en van Duco. Ja, hij herkende ze nu, die groote, stralende oogen, die gedurende zoo menige nachtmerrie beschuldigend op hem hadden gerust. En zij durfde zijne eenzaamheid te komen storen, hem te spreken van een hatelijk verleden! O, hoe gaarne zou hij haar niet van daar verjaagd hebben, op vrij wat ruwer wijze dan ieder ander! Maar hij begreep dat dit eene onvoorzichtigheid zou zijn geweest en zijne zelfbeheersching herwinnend, antwoordde hij snel:

„Ja, ik heb inderdaad uw vader gekend, en hij betoonde mij veel vriendschap. Het feit dat ik ook hem nooit meer eenig

levensteeken gaf, zal u zeggen, hoezeer het verlangen naar eenzaamheid mij ernst is."

Hij hoopte dat zij dezen wenk zou verstaan en uit eigen beweging zou vertrekken; maar hij vergiste zich daaromtrent.

Het jonge vrouwtje gevoelde zich zoo gelukkig iemand aangetroffen te hebben, met wien zij over hare ouders kon spreken, dat zij zijne onvriendelijkheid vergat, hem de beide handen toestak en uitriep:

"O! Het is heerlijk, dat gij mijn vader kent. Dan zult gij toch ook zeker alles van hem willen weten?"

Gerard Wouters kon niet anders dan zijne handen in de hare leggen: maar hij huiverde bij de aanraking dier zachte vingers en zich slechts met moeite aan het onvermijdelijke onderwerpende, antwoordde hij:

"Vergeef mij mijne zonderlinge ontvangst. Ik heb in vroegere jaren op Nederoord eene zoo gulle gastvrijheid genoten, dat gij heel wat anders verdiend hadt. Wees dus zoo goed binnen te komen, en laat mij u eenige ververschingen aanbieden. Gij ook, mijnheer, zijt mij zeer welkom."

En terwijl de verbaasde koetsier zijne oogen nauwelijks kon gelooven, ging hij zijne bezoekers voor naar een vertrek, van waar men inderdaad een heerlijk vergezicht op de stad der Leliën genoot.

Ada stond geheel in bewondering verdiept, op den drempel der openstaande tuindeur, en de blik van haar gastheer rustte onafgebroken op haar. Hij dacht thans aan Blanche, de eenige vrouw die hij waarlijk had bemind, door wie hij misschien tot een beter wezen had kunnen worden; maar zij had hare liefde geschonken aan den man, tegenover wien hij zich zooveel te verwijten had. Duco van Nederoord had hem zijn levensgeluk ontnomen, gelijk hijzelf hem zijn schat ontroofd had. En die herinnering aan de innige teederheid, welke zijn bestaan ver-

helderd had, maakte dat zijne stem beefde toen hij vroeg:

"Leeft uwe moeder nog altijd?"

"O! zeker," en Ada's gelaat straalde daarbij van geluk. „En zoo gij ook haar vroeger gekend hebt, zoudt gij haar nauwelijks veranderd vinden; zij is nog altijd zoo jong en zoo mooi, dat ik heel trotsch op haar ben."

Wouters antwoordde niet. Hoe vaak had hij er in vroegere jaren niet van gedroomd haar nog eenmaal weer te zien, gelijk op den dag, toen zij hem voor het eerst op Terborg was verschenen. Maar waartoe zou het gediend hebben? Zij behoorde immers voor altijd aan een ander toe? Nooit zou hij anders als ijskoude onverschilligheid in hare oogen gelezen hebben.

Lionel zeide hem thans hoezeer hij zoowel de villa, als hare ligging bewonderde.

"Ja," sprak de eigenaar, blijde tot een ander onderwerp over te kunnen gaan. „Dit plekje beviel mij; er stond een vervallen kasteel, een wonder van oude florentijnsche bouwkunst, en ik liet mijne woning uit zijne overblijfselen opbouwen."

"En leeft gij hier altijd alleen, altijd, altijd?" vroeg Ada.

"Altijd," antwoordde hij niet zonder bitterheid. „Gij kunt dat op uw leeftijd nog niet begrijpen; maar als men het leven van nabij heeft leeren kennen, snakt men naar eenzaamheid. Ik gevoel mij bijna gelukkig te midden van mijne bloemen en groen; als de menschen hier doordrongen zouden zij mij slechts pijn kunnen doen. Het bestaan verwondt ons hart langzamerhand zoozeer, dat elke aanraking met anderen ons smartelijk wordt."

"Dan doet gij mij bijna berouw gevoelen tot u gekomen te zijn," zeide zij een weinig verlegen.

"Gij bracht immers herinneringen aan het verleden weder?" klonk het op dubbelzinnigen toon.

"Dat is zoo, en ik kan u verzekeren, dat men u op Nederoord

niet vergeet, en blijde zou zijn, indien ik morgen naar huis kon schrijven dat gij van plan waart mijne ouders nog eens te bezoeken. Gij zoudt hun zoo hartelijk welkom zijn; maar ik kan begrijpen dat gij niet gemakkelijk dit kleine aardsche Paradijs verlaat, en op Nederoord zoudt gij het met het eenvoudige voor lief moeten nemen, want gij weet het, wij zijn verre van rijk."

Gerard Wouters keek haastig op.

"Uwe vader was dat niet," sprak hij aarzelend: „maar uwe moeder bezat immers een groot vermogen?"

"Ja, maar bij den dood mijner grootouders stond zij het in zijn geheel af aan eene kloosterorde. Mijn vader was uw vriend, gij hebt dus ook moeten vernemen welk ongeluk hem kort voor zijn huwelijk trof. Eene hem toevertrouwde schat werd door den een of anderen onbekenden misdadiger uit het kasteel gestolen."

"En uwe moeder heeft dat gedaan?" mompelde de schuldige, wiens hart dreigde stil te staan: „Dat is zeer mooi; maar veroorloof mij het te zeggen: het is bijna overdreven."

Doch Ada schudde het hoofd.

"In eerezaken bestaat geen overdrijving; en ofschoon ik gedacht had heel mijn leven arm te zullen zijn, en dat mijn broeder ook nog hard met het bestaan zal moeten dobberen, hebben wij er hen beiden slechts te liever om."

Wouters verzonk in diep gepeins, terwijl een knecht aan zijne gasten wijn en vruchten voorzette. Hoe weinig had hij zijne slachtoffers gekend! Tot hiertoe had hij zijn geweten steeds tot stilzwijgen gebracht met het denkbeeld dat Blanche eene rijke erfgename was, en dat Duco er dus niet lang onder zou behoeven te lijden, al had hij ook alles prijs gegeven om zijn eer te redden. En nu hadden zij liever verkozen heel hun leven arm te blijven, hunne kinderen eene onzekere toekomst

te gemoet te doen gaan, dan een schandvlek op hun naam te doen rusten.

Arm zijn! Hoe goed kende hij daarvan nog de martelende vernederingen en zorgen! En zij hadden deze vrijwillig op zich geladen! O! de dwazen, de dwazen! En toch kon zelfs hij niet nalaten ze daarom te bewonderen, hij, die nooit tot eene dergelijke heldendaad in staat ware geweest.

„Uw vader verdient toch zeker veel geld," zeide hij eindelijk.

„Hij werkt van den ochtend tot den avond; maar Nederoord is eene dure bezitting, het verslindt bijna alles. Om het even! Ik ben er altijd even gelukkig geweest, en zoo ik niet geweten had dat mijne ouders zoo hard moesten tobben, zou ik onze armoede niet eens betreurd hebben."

Zij begrepen echter, dat zij geen misbruik van de afgedwongen gastvrijheid van den onherbergzamen man mochten maken, en haastten zich het een en ander te gebruiken, om daarna op te staan en alleen nog vergunning te vragen eene kleine wandeling door het park te doen,

„Wij zullen onzen weg zeer goed vinden," verzekerde Lionel: „en nemen hier afscheid van u. Hebt gij ons geen bijzondere boodschap voor onze ouders op te dragen? Gij schijnt lijdende te zijn? Ik hoop hun toch te mogen zeggen dat dit slechts van voorbijgaanden aard is?"

Wouters schudde het hoofd.

„Ik ben nooit geheel en al hersteld van de in Indië bekomen wonden; maar ik raakte er zoo gewoon aan, dat ik er mij nauwelijks meer om bekommer. Wat de menschen ook mogen zeggen, het is niet de gezondheid, welke over ons geluk of ongeluk beslist. Komt mede, ik wil u zelf mijn goed laten zien. Men mag op Nederoord niet gaan gelooven, dat ik elke beleefdheid verleerd heb."

En hij scheen er thans genoeg in te vinden hun de schil-

derachtigste plekjes aan te wijzen, en hun van de streek te vertellen, op eene zoo onderhoudende wijze, dat zij moeite hadden in hem den onvriendelijken man van een half uur te voren te herkennen.

Toen zij hem eindelijk vaarwel zeiden, vroeg hij hun:

„Vertrekt gij weer spoedig?”

„Wij denken nog een tiental dagen te blijven, om wat uit te rusten van onze lange reis.”

„Dan zult gij het mij wel willen vergeven, zoo ik u niet op kom zoeken. Ik ben in geen vijf jaren te Florence geweest.”

„O! zeker; wij danken u reeds voor uwe vriendelijke ontvangst, en zouden niet willen, dat gij om ons iets aan uwe gewoonten veranderdet. Maar wij zullen niet licht ons bezoek aan deze villa vergeten.”

En met deze woorden drukte Ada hem nogmaals de hand en stapte zij in het rijtuig.

Lang bleef de eenzame man haar nastaren. De kleine Victoria vertoonde nog slechts een donker stipte op den weg naar Florence, en nog altijd tuurde hij er naar met eene onbeschrijfelijke uitdrukking in de oogen.

„Ik moest u haten,” prevelde hij eindelijk: „Gelijk ik al de lieden van uw geslacht verfoeid heb. Het was een Nederoord, die mij daar ginds op het verre slagveld in verzoeking bracht: een Nederoord dien ik bestal. De vrouw die ik lief had is eene Nederoord geworden, en het is wederom eene Nederoord, die mijne afzondering komt storen, om het spookbeeld van het verleden voor mij op te roepen; ja, ik zou u moeten vloeken, en toch kan ik het niet!”

De geur van duizend bloemen steeg tot hem op en scheen hem te bedwelmen.

Hij bracht met krampachtig gebaar de hand aan het voorhoofd en mompelde opnieuw:

„Zou ik dan toch nog een hart in mij overgehouden hebben, nadat ik al het mogelijke deed om het in mij te dooden? Neen, neen, dat kan niet zijn. Dat kind heeft hier alleen wat jeugd, wat vroolijkheid gebracht, het was sedert lang het eerste wezen, dat mij niet schuw of angstig aanzag; van daar de zonneshijn, dien zij plotseling in mijn gemoed verspreid heeft. Maar zij is weggegaan, zooals elke vreugde verdwijnt; o! het leven, dat ik meende zoo heerlijk te kunnen maken met behulp van goud; wat is het anders geweest als eene lange foltering? Men kan geen geluk, men kan geen liefde koopen, en ik ben eenzaam en verlaten gebleven, omdat beiden onbereikbaar voor mij waren. Nog eenige jaren en alles zal voorbij zijn, geen sterveling zal mij betreuren, en dit huis, mijn laatste droom, zal wederom langzaam tot puin vervallen. Waartoe zal al mijne weelde mij gediend hebben? Ik heb heel de wereld rondgereisd en nergens ook maar vergetelheid gevonden. Vrouwen hebben zich aan mijne voeten geworpen, maar in hare oogen las ik den dorst naar mijn rijkdom. Ik heb mij van haar afgewend met heel den afschuw, dien men voor zijne eigene hoofdzonde gevoeld, en dat menschedom, dat mij niets had te geven wat mij bevredigen kon, heb ik slechts kwaad trachten te doen. O! zoo ik slechts den moed had mijzelf te dooden!”

En terwijl reden Lionel en Ada naar hun hotel terug.

„Hoe vindt gij hem?” vroeg de jonge man.

„Ik zou gaarne eerst uw oordeel vernemen.”

„Het spijt mij, want hij is een vriend van uw vader geweest; maar hij heeft geen gunstigen indruk op mij gemaakt.”

„En toch geloof ik hem niet slecht,” hernam zij, met heel dat schoone vertrouwen der jeugd. „Wel eindeloos verbitterd. Hij heeft zeker de eene of andere groote teleurstelling in zijn leven ondervonden; de menschen zullen wreed voor hem zijn

geweest en hij zoekt zich op hen te wreken. Gij weet niet hoezeer ik hem beklaagde."

"Ik daarentegen voelde eene groote verlichting toen wij weg konden gaan. Ik weet niet wat er in hem ligt, maar hij schijnt mij een dier roofgieren toe, wiens aanblik alleen reeds een slecht voortteeken is."

"Nu, wij zullen hem niet wederzien; maar ik ben toch blij iemand ontmoet te hebben, die de mijnen kende."

En zij begon over andere zaken te praten, en plannen te maken voor hunne uitstapjes der volgende dagen.

Op een avond keerden zij te voet huiswaarts van een zwerftocht door het oude Florence, toen een kind hen naderde en vroeg, of zij geen bloemen van hem koopen wilden.

Lionel wierp een blik op het korfje, dat de knaap in de hand droeg en zeide lachend:

"Nee, nee, mijn jongen, en bovendien zij zijn verwelkt."

"Ik heb er dan ook den heelen dag mede rondgelopen, zonder iets te verdienen, luidde het antwoord: „en toch moet ik geld hebben, ik moet."

Ada zag hem medelijdend aan. Dat magere, bleeke gezichtje, met de donkere, fluweelachtige oogen trof haar.

"En waarom moet gij geld hebben?" vroeg zij."

"Omdat vader anders van honger sterven zal. Hij heeft in geen drie dagen iets gegeten."

"Kan hijzelf dan niet werken?"

"Nee, mevrouw, hij is ziek geworden, de dokter zeide dat hij herstellen kon, maar dat het lang zou duren, en toen is hij uit zijn dienst weggejaagd."

"En uw moeder?"

"Zij is dood. Al wat vader overgespaard had is opgegaan, en nog is hij niet beter. Van morgen ben ik bloemen gaan plukken; maar de menschen willen ze niet hebben, en ik zal niets mee naar huis brengen; niets!"

"Hebt gij zelf dan geen honger?"

"Jawel, mevrouw; maar dat is niets, ik ben gezond."

Ada zag haar echtgenoot aan, en toen hij haar goedkeurend had toegeknikt, haalde zij een beursje te voorschijn en nam daaruit een groot zilverstuk.

"Ziehier," zeide zij: „Daarmede kunt gij tenminste weér eenig voedsel koopen."

De oogen van het kind vulde zich met tranen, maar hij wees hardnekkig het geld af.

"Ik kan geen aalmoes aannemen," zeide hij: „vader zou het mij nooit vergeven; hij was opperboschwachter, mevrouw."

"Welnu dan, geef mij bloemen voor dat geld," antwoordde Ada diep geroerd: „Zijt gij dan tevreden?"

"O! ja, mevrouw, dan verandert alles!" riep de knaap verheugd: „Ik zal ze u zelf achterna dragen."

En met lichten, bevalligen tred huppelde hij aan hare zijde voort, terwijl zij voortging met hem te ondervragen. Hij was op eens weder vol moed, en meende het lot overwonnen te hebben.

"En waar diende uw vader dan?"

"Bij mijnheer Wouters, op villa Farina," antwoordde het kind.

Ada wierp een blik op Lionel, die de schouders optrok als wilde hij zeggen:

"Wat kon men ook anders van hem verwachten?"

Zij wachtte er zich wel voor het kind te zeggen, dat zij den eigenaar der villa kende, maar bleef hem verder vragen naar zijn eigen naam en woonplaats, zoowel als naar de omstandigheden welke het ontslag van den vader waren voorafgegaan, en de knaap zeide haar alles.

Het was de eenvoudige geschiedenis van arme, doch brave lieden. De boschwachter had drie jaar op villa Farina gewerkt. De moeder was er gestorven aan koorts. En zij hadden vast gehoopt, dat hij levenlang aldaar in dienst zou blijven;

maar mijnheer Wouters hield niet van zieken, en zij hadden hun lief huisje in het bosch moeten verlaten, om een zoldertje in een steeg te betrekken. Zij hadden heel zuinig geleefd, doch als men niets verdient en men moet bovendien nog geneesmiddelen hebben zijn de spaarpenningen gauw op. Hijzelf zocht al sedert weken naar arbeid; niemand wilde hem echter gebruiken; hij was nog te klein en te zwak, zeide men. Nu de bloemen hem geluk hadden aangebracht, zou hij wel zien verder geld te maken.

„Arm kind!” sprak Lionel, toen het jongste eindelijk aan de deur van het logement afscheid van hen had genomen: „hij weet nog niet hoe hard de strijd om het bestaan is. Morgen avond zal hij wederom met zijn mand vol verwelkte bloemen staan, en niet het geluk hebben u op zijn weg te ontmoeten.”

De jonge vrouw zag hem met stralende oogen aan.

„O! maar ik hoop dat hij morgen avond gered zal wezen,” mompelde zij.

„Hoe dat? Wat bedoelt gij, liefste?”

„Dat ik, tenzij gij mij dat verbiedt, morgen met mijnheer Wouters zal gaan spreken.”

Lionel's voorhoofd rimpelde zich en hij schudde langzaam het hoofd, terwijl hij antwoordde:

„Het zal nooit in mij opkomen u van eene goede daad af te brengen, Ada; maar vooreerst hebben wij eene afspraak gemaakt met onze nieuwe Engelsche vrienden; wij rijden om tien uur uit, en zullen zeker niet voor zes uur te huis zijn. Zij vertrekken overmorgen, zoodat wij dat uitstapje onmogelijk kunnen uitstellen.”

„Dat behoeft ook niet. Zoodra wij terugkeeren, laat ik mij naar Villa Farina brengen. Mijnheer Wouters is altijd tehuis. Hebt gij er verder nog iets op tegen?”

„Ja, dit ééne, dat ik volstrekt niet zeker ben welke ontvangst

u daarginds wacht. Ik zou voor niets ter wereld willen dat die man u beleedigde, en van iemand die zoo onmenschelijk handelt kan men alles verwachten. Mag ik u ten minste vergezellen?”

„Neen, doe dat niet, Lionel, ik reken vooral op zijne schaamte tegenover de dochter van zijn ouden vriend, maar het zou hem noodeloos vernederen en daardoor slechts verbitteren, zoo gij ons onderhoud bijwoonet. Wat mij betreft, hij kan mij zoo ruw behandelen als hij wil, ik zal mij dat niet aantrekken. Het lot dier arme lieden boezemt mij te veel deernis in, om niet alles voor hen te wagen.”

„Gij zijt heel moedig, mijne lieveling,” fluisterde de jonge man, haar in de armen sluitende.

„Moet eene vrouw dat niet somtijds wezen? Ik vind het gruwelijk, dat wij ons, zoo dikwijls wij ons in moeilijke omstandigheden bevinden, op onze lichaamzwakte beroepen en lafhartig te zijn. Als wij een plicht te volbrengen hebben, zijn wij daartoe altijd sterk genoeg, anders zou hij ons niet worden opgelegd. Zie onze beide moeders eens; hebben zij dat niet steeds bewezen?”

Deze zinspeling op Machteld, dat in één adem noemen van de hooghartige barones en de nederige visschersvrouw, trof Lionel zóó diep, dat de tranen in zijne oogen opwelden en hij er Ada nog slechts te liever om kreeg.

Den volgenden dag was het heerlijk weder, en de jonge vrouw betoonde zich gedurende heel het uitstapje zóó vroolijk, dat men nooit vermoed zou hebben, hoezeer zij opzag tegen het bezoek dat zij af te leggen had; Lionel Houghton zelf vergiste er zich in, toen hij haar tegen zes ure in den avond naar het rijtuig bracht, dat haar naar de villa moest brengen; maar niet zoodra had hij haar verlaten of de glimlach verdween van hare lippen en zij zag met een soort ontzetting op naar de hoogte, waarop het schilderachtige huis gelegen was.

Maar aan terugtreden viel niet te denken, en zij trachtte zich te verstrooien met het fraaie natuurtooneel, dat zich voor hare oogen ontrolde. Doch reeds begon de duisternis te vallen en had alles een droefgeestig karakter aangenomen. Weldra zelfs verhief de villa Farina zich nog slechts als een dreigend kolos voor haar, die haar toe scheen te roepen terug te keeren en zich niet verder te bekommeren over het lot van arme lieden, die zij ter nauwernood kende, voor wien zij reeds verricht had, wat in haar vermogen lag te doen.

Een oogwenk slechts aarzelde zij, toen echter schaamde zij zich over hare eigene zwakheid en reeds ging het rijtuig het hek der villa binnen, toen zij plotseling den koetsier last gaf daar stil te houden en haar op te wachten. Zij had de gebogen gestalte van Gerard Wouters op zich toe zien komen en liep hem te gemoet.

„Gij? riep de eenzame man op bijna ruwen toon uit: „en dat alleen? Ik dacht niet u ooit nog weder te zien.”

„Ik ook niet, mijnheer,” antwoordde zij eensklaps weder volkomen rustig: „En ik vraag u verschooning u nogmaals op te komen zoeken. De omstandigheden hebben het echter gewild. Ik ben gekomen om u een vriendelijk verzoek te doen.”

„Volg mij dan naar gindschen koepel. Gij zult van daar de maan over de Bloemenstad zien opgaan, wat een onvergetelijk schouwspel is.”

En hij trad haar voor naar een klein, kapelvormig gebouwtje, dat op het hoogste punt van het landgoed was gelegen. Het eenige vertrek, dat het bevatte, was smaakvol gemeubeld en alles gaf te kennen dat Wouters hier menig uur doorbracht.

„Het is schoon, niet waar?” vroeg hij, den blik vol bewondering opvangende, welke zij over het tooverachtige landschap liet glijden; ja het is hier het eenige plekje ter wereld, waar ik mij bij oogenblikken nog gelukkig gevoel. Maar zeg mij thans waar toe gij gekomen zijt.”

Zij stond nog altijd geleund tegen het venster van den koepel, als moest zij in de vrede der natuur kracht putten tot hetgeen zij had te zeggen, en zij sprak niet zonder eenige verlegenheid.

„Ik vrees, mijnheer, dat gij mij beschuldigen zult van inmenging in uwe zaken, en ik zou dan ook nooit gewaagd hebben dat te doen, indien er niet eene dringende reden voor had bestaan. Herinnert gij u een boschwachter gehad te hebben, die Giuseppi heette?”

Wouters, wiens gelaat sedert een oogenblik eene vriendelijke uitdrukking had verkregen, zag haar bijna dreigend aan.

„Zeer zeker herinner ik mij zijner,” sprak hij snel: „een flinke werkezel, iets wat zeldzaam mag heeten in dit land van luijaards; maar hij werd ziek en was buiten staat langer zijn arbeid te verrichten.”

„Hij is niet ongeneeslijk ziek, mijnheer; alleen zal hij nooit herstellen, zoolang hem zelfs het hoognoodige ontbreekt om van te leven.”

„Dat spijt mij voor hem; maar wat kan ik daaraan veranderen?”

„Alles!” zeide Ada moedig: „De man en zijn kind zijn te trotsch om een aalmoes aan te nemen, ofschoon beiden verhongeren. Vreemden vermogen dus niets voor hen; maar gij zijt zijn vroegere meester, hij kan het dus slechts als een eer beschouwen zoo gij hem bijstaat, bij wijze van herinnering aan de door hem bewezen diensten. O! Ik bid u, vergeef het mij zoo ik u daarom durf smeeken; het toeval deed mij hun toestand kennen, en ik zegende het, want ik was overtuigd, dat gij, die eens de vriend van mijn vader zijt geweest, ook goedhartig moest zijn.”

Gerard Wouters stiet een luiden spotlach uit.

„Ik, goedhartig!” riep hij: „Wat al dwaaze dingen kunnen de vrouwen zich niet in het hoofd halen!”

„Zoo heel dwaas kan dit toch niet zijn, mijnheer; zoo er

niet veel goeds in u sluimerde, zou mijn vader niet van u gehouden hebben."

De toon waarop zij deze woorden geuit had was zoo zacht en tevens zoo waardig, dat hem een blos naar het voorhoofd steeg en hij zich haastte te antwoorden:

"Eens, ja, is alles anders met mij geweest. Ik herinner mij dat ik, als reeds volwassen jongeling, geen dier zelfs kon zien lijden; maar later is alles anders geworden. Ik haat de menschen thans en hunne smarten laten mij koud."

"Hebben zij u dan zooveel kwaad gedaan?" en zij gevoelde zulk een diep medelijden in hare ziel oprijzen voor den man, die in heel zijn rijkdom zoo arm was, dat zij hem onwillekeurig de hand toestak.

Hij raakte even hare vingertoppen aan en huiverde daarbij. Neen, hij kon zich niet eens daarmede verontschuldigen; de wereld had zich omtrent hem niets te verwijten; geen sterveling die hem eenig persoonlijk leed berokkend had. Zoo hijzelf de menschheid verfoede, het was, omdat hij zich misdadig tegenover haar gevoelde.

"Laat ons niet over mij spreken," zeide hij haastig, "het dient nergens toe, niemand zal mij daaromtrent bekeeren, en het moet u volkomen onverschillig zijn wat ik geleden heb of niet."

"Geen enkele droefheid laat mij koud," antwoordde Ada, op een toon die hem niet toeliet aan de waarheid harer woorden te twijfelen. "Meer dan eens sedert ons bezoek aan u, heb ik aan villa Farina en haar eigenaar gedacht en tot mijzelven gezegd, hoeveel gelukkiger gij zoudt zijn, zoo gij hier omgeven leefdet van dierbare wezens, gij, die in staat zoudt zijn hen geen enkele vreugde te ontzeggen."

"Gij bedoelt dat ik had kunnen trouwen. Welnu, ja, dat ware verstandiger geweest, maar het mocht niet zijn. Ik zou niet kunnen leven aan de zijde eener vrouw, wie ik slechts achting toe-

droeg. De eenzaamheid is mij liever, en wat liefde betreft, ik heb haar slechts eenmaal gekend."

"En zij werd niet beantwoord?"

"Neen, want ik beminde uwe moeder."

De jonge vrouw lie hiervan nooit gehoord had, zag hem vol smartelijke verbazing aan, en haar medelijden met hem werd zóó groot, dat zij, in weerswil van zijne onbarmhartigheid, bijna aan hem begon te hechten.

Hij wachtte echter niet af dat zij zou antwoorden, maar vervolgde:

"Uw vader en ik deden kort na elkander aanzoek om hare hand. Hij werd aangenomen, en ik ging reizen, hopende ergens ter wereld een ander wezen te vinden, dat mij lief zou kunnen zijn. Ik heb te vergeefs gezocht, en ziedaar waarom ik eenzaam ben gebleven."

"En waarom gij nooit naar Nederoord zijt wedergekeerd, niet waar?" vroeg zij zacht.

Wouters sloeg de oogen neer. Hij vreesde dat zij daarin zou lezen, hoe dit niet de eenige reden was, die hem het oude slot had doen vermijden, en hij antwoordde ontwijkend:

"Het zou nergens toe gediend hebben er heen te gaan. Indien uwe moeder gelukkig was, had zij mij niet noodig; had zij het geluk niet op haar pad mogen vinden, ik zou machteloos getuige zijn geweest van hare smart, en er is een lijden dat men liever alleen draagt, dat men voor vreemde oogen wil beveiligen. Thans is het lang geleden dat ik haar weerzag, zóó lang, dat ik zelf meende haar vergeten te hebben, totdat gij tot mij kwaamt en mij weder heel het verleden terugbracht.

"Heeft het u dan pijn gedaan mij te ontvangen? O! in dat geval zou het mij zoozeer spijten tot u gekomen te zijn."

Zonder dat zij het zichzelf bewust was, bezat de jonge vrouw eene heillooze betoovering. Heilloos, omdat zij bestemd was

telkens in haar leven slachtoffers te maken, zonder hun iets in ruil voor hun lijden weêr te kunnen geven. Dergelijke wezens zijn zeldzaam, maar zij bestaan, en slechts zeer weinigen ontsnappen aan hun invloed. Zij zijn zóó engelachtig goed, zóó medelijdend, dat zij alles aanwenden om niet alleen hunne omgeving, maar ook al wie zij op hun weg ontmoeten, gelukkiger te maken. Nooit ontvalt hun als een woord van vriendelijkheid en zachtheid, niet alleen zullen zij steeds vermijden anderen te kwetsen, maar zij raden zelfs wat hun leed zou kunnen doen, en wanneer derden gereed staan minder omzichtig te werk te gaan, weten zij een dergelijk gesprek vol eenvoud op een ander onderwerp te doen overgaan.

Zij zouden de ware vertroosters der menschheid zijn, indien hunne medestervelingen niet, helaas! zoo weinig aan dergelijke goedheid gewoon waren, dat zij het arme, verkleumde hart voelen ontdooien, en in ruil voor hetgeen slechts teederheid voor al het geschapene is, heel hunne liefde gaven.

Gerard Wouters staarde naar buiten, op den Arno, die zich onder de stralen der maan als een breede, zilveren slang voortkronkelde en gaf langzaam ten antwoord:

„Zoo uwe verschijning mij droefheid bracht, was dat buiten uwe schuld, maak er uzelve dus geen verwijt van. Gij gelijkt niet op uwe moeder en toch hervind ik in u zooveel van haar. Als ik de oogen van u afwend, is het mij als hoorde ik hare stem in mijne ooren ruischen. Gij zijt geheel verschillend van haar, maar gij bezit dezelfde betoovering. Wie u eenmaal lief kreeg, zal u niet licht weder vergeten.”

„Ik dank u voor die woorden, die mij doen hopen, dat ik een weinigje vriendschap van u mede zal nemen.”

„Vriendschap!” herhaalde de zonderling bitter. „Dat is hetgeen iedereen van ons wil; maar hebt gij nooit tot uzelve gezegd welk eene holle beteekenis dat woord heeft? Neen, daartoe zijt

gij nog te jong; gij zult het eerst van lieverlede gevoelen. is bevriend geraakt, en men verlaat elkander misschien met een traan in het oog, doch om reeds den volgenden dag het leven te hervatten, alsof daaruit niets verdwenen ware, en men brengt jaren door zonder elkander weêr te zien, men went zelfs af elkaar te schrijven, en eindelijk als het leven ons weder bijeenbrengt is er zooveel in beider ziel veranderd, dat men geen punten van overeenkomst meer vindt en voor elkander dood is.”

„Dus weigert gij mij zelfs dat weinigje?”

„Ik vrees, dat ik de kracht zou missen u iets te weigeren,” antwoordde hij, een langen, droefgeestigen blik op haar werpende. „Mijn verleden is als een bouwval, waarvan niets als afgebrottelde, neêrgehaalde steenen overbleven; ik bezat dan ook nauwelijks meer den moed een terugblik op die verwoesting te werpen. Gij zijt gekomen en hebt mij gedwongen er nog eenmaal naar om te zien, en het was mij te moede, alsof gij plotseling voor mij verrees als een bloem, die tusschen al dat puin zou zijn opgeschoten. Ik zou u dus dankbaar moeten wezen, zoo niet... Maar het is onnoodig daarover te spreken. Ik zal u bewijzen dat ik een vriend voor u wil zijn. Gij stelt belang in het lot van dien Guiseppi, welnu! zeg hem dat hij tot zijne vroegere woning weêr kan keeren. Zijn opvolger kan een ander huisje betrekken en ik zal hem zijn gewone weekgeld uitbetalen, tot hij beter is en eene andere betrekking gevonden heeft. Misschien zelfs behoud ik hem wel in mijn dienst, ter herinnering aan u en aan de laatste daad van menschlievendheid, die ik in mijn leven beging.”

Ada's oogen vulden zich met tranen van dankbaarheid.

„O! mijnheer!” riep zij uit: „hoe zal ik u voor zooveel goedheid kunnen danken?”

„Door, zoolang gij nog hier vertoeft, van tijd tot tijd naar

uwe beschermelingen te komen zien, en dan ook mijne woning niet voorbij te gaan."

De jonge vrouw vertrok geheel opgetogen van geluk, weinig vermoedende, dat de eenzame man, die haar tot aan haar rijtuig begeleid had, onder het huiswaarts keeren mompelde:

„De bloem, die op het puin verrees, brengt mij slechts vergif. Weldra zal ik troostelooser en verlatener dan ooit achterblijven: maar om het even; ik mis de kracht de bedwelming harer geuren te ontvlieden."

HOOFDSTUK XVIII.

Ada had zich in het hoofd gesteld dat, nu zij eenmaal zulk eene groote overwinning op den menschenhater had behaald, zij ook in zooverre over hem zou kunnen zegeprelen, dat hij zijn leven een weinig gelukkiger inrichtte, en zij zeide tot Lionel:

„Ik beschouw dat als een plicht, en zou bereid zijn daartoe dagelijks naar Villa Farina te gaan; maar ik wil u niet alleen laten."

„Laat die gedachte u niet weêrhouden, liefste," sprak hij glimlachend: „Gij weet dat ik hier reeds vrienden heb gevonden, ik zou mij dus niet al te eenzaam gevoelen. Maar ik twijfel aan den goeden uitslag uwer pogingen. De heer Wouters is te oud om nog van levenswijze te willen veranderen."

„Ik geloof ook niet dat hij licht te bewegen zou zijn nog te trouwen; maar ik wilde hem zoo gaarne leeren gelukkig te worden door zijne onderhoorigen en de armen der streek ge-

lukkig te maken. Zijne levensmoeheid zou voorbijgaan, zoo hij ophield slechts vijanden in de menschen te zien."

„Doe zooals gij wilt. Heden gaat de boschwachter naar zijn woning terug; gij zoudt hem daarheen kunnen voeren."

„O! ik dank u, ik dank u dat gij zoo goed zijt!" riep zij uit, het hoofd tegen zijn schouder latende rusten: Ieder ander zou mij uitlachen om mijn medelijden en het overdreven noemen. Gij echter begrijpt alles."

„Omdat ik veel lijden van nabij heb gezien," gaf Lionel ernstig ten antwoord: „En zelf reeds veel geleden heb, toen ik mijn geluk onbereikbaar voor mij achtte. Als het lot daarna eindigt met ons toch te zegenen, zou men willen dat het alle bedroefden toelachte. Ik zal heden naar het museum Pitti gaan, en laat u geheel en al vrij te doen wat u het beste dunkt."

De jonge vrouw liet zich dit geen tweemaal zeggen. Reeds een half uur later bevond zij zich in de armelijke woning, waar vader en zoon hunne toebereidselen maakten tot vertrekken.

„Ik breng u straks naar uw huisje over," zeide zij vroolijk: „maar nu moeten wij eens zien of het u niet aan de hoog noodige meubeltjes ontbreekt. Mijn echtgenoot heeft mij geld gegeven om in de eerste behoeften te voorzien."

Helaas! ja, er bleef maar bitter weinig meer over van den nederigen, doch van welvaart getuigenden inboedel, die eens het eigendom van den boschwachter was geweest, en Ada vertrok op nieuw om verschillende inkoop te doen, die mede op de kar geladen werden, welke het goed der ongelukkige naar villa Farina zou overbrengen.

De oogen van den zieke straalden van koortsachtige vreugde. O! daarboven, in de heerlijken boschlucht, vooral ook in zijne dierbare, oude woning, zou hij herstellen, hij gevoelde het, en zou gaarne neêrgeknield zijn voor haar, die zijn reddende engel was geweest.

Maar Ada wilde van geen dank hooren. Zij was even druk bezig, alsof het eene verhuizing van haar eigen meubels gold, en zij nam in het rijtuig een paar stoelen, spijkers, een hamer en de gordijnen mede, die zij voor het boschwachtershuisje had gekocht.

Eenmaal aldaar aangekomen, zocht zij een zonnig plekje van het venster op, waar zij den vader deed nederzitten; zij zelve nam den tweeden stoel en klom daarop om de gordijnen vast te gaan spijkeren, terwijl zij den knaap gebood de vloeren te vegen en daarna op te dwijlen.

Nog was zij druk bezig met hare behangerstaak, toen de deur geopend werd en Gerard Wouters binnentrad.

Zij reikte hem lachend de hand, zonder daarom van haar voetstuk af te dalen, en terwijl de boschwachter zich in dankbetuigingen uitputte en zijn vroegeren meester verzekerde hoe hij alles in het werk zou stellen om hem zijne barmhartigheid te vergelden, stond de eenzame man daar stilzwijgend te staren naar de ranke gestalte, die zoo ijverig met arbeiden voortging.

„Zie eens, mijnheer Wouters,” riep Ada uit: „hoe lief deze gordijnen staan. Men ziet er het groen der klimoprانken doorheen schemeren. Gij moet blijven totdat de meubelen komen, dan zullen wij alles rangschikken en zal het hier een waar tooverpaleisje worden.”

„Ik zie vooral dat hier eene goede fee aan het werk is,” antwoordde hij ontroerd: „En ik zal voortaan deze lieden benijden; ik ben overtuigd dat het er bij hun voortaan gezelliger zal uitzien dan bij mij.”

„Pas op!” schertste zij: „zeg dat niet wéer, of ik zal bij u alles komen verschikken.”

„Het zou noodig zijn, want ik liet het door mijne leveranciers doen, en ben later nooit op den inval gekomen er iets aan te veranderen. Daardoor is het mij steeds gebleven, alsof ik mij in

eene vreemde woning bevond. Alles is er rijk gemeubeld, maar ik gevoel er mij niet thuis.”

„In allen ernst, wij zullen zoo straks eens zien wat wij daaraan veranderen kunnen. Lionel is zoo goed geweest: hij heeft mij vrijaf gegeven voor zoolang ik slechts wilde.”

„Dan reken ik er op dat gij bij mij het middagmaal zult gebruiken. Ik zal u, zoo vroeg of zoo laat als gijzelf slechts wilt, met mijn rijtuig terug laten brengen.”

De jonge vrouw begreep dat eene weigering hem krenken zou en zij nam zijne uitnoodiging aan, tevens hopende dat dit voor hem het begin zou zijn van een minder afgezonderd leven.

Maar de meubels waren aangekomen, en zoodra zij met het ophangen der gordijnen gereed was, sprong zij van haar stoel en begon voor alles een plaatsje te zoeken.

Wouters moest haar zelfs behulpzaam wezen met het opslaan van het bed, en wel verre van zich gekrenkt te gevoelen, dat zij hem aldus, in tegenwoordigheid van een zijner onderhoorigen aan het werk zette, herinnerde hij zich niet in jaren zoo gelukkig te zijn geweest.

Toen eindelijk alles in orde was gebracht, volgde zij hem naar de villa en vroeg onderweg:

„Zijt gij thans niet tevreden de blijdschap dier brave lieden te hebben gezien?”

„Ik ben vooral tevreden u daar als een goeden engel te hebben zien optreden,” gaf hij zacht ten antwoord: „Als gij zoo barmhartig zijt, wat zult gij dan niet veel, veel hebben gedaan in den omtrek van Nederoord!”

„Niet zooals ik wel wenschte; ik kon eigenlijk niets anders doen als ongelukkigen en zieken op te zoeken en hun woorden van opbeuring te brengen. Meestal was ik diep bedroefd er met ledige handen te moeten komen: maar wij waren te arm om wel te kunnen doen.”

Gerard Wouters verbleekte en wendde snel het hoofd af.

„Hebt gij ooit onder uwe armoede geleden?“ vroeg hij na een oogenblik stilzwijgens.

„Ik persoonlijk niet; mijne ouders lieten het mij aan niets ontbreken; maar het deed mij pijn hunne zorgen aan te zien. Zij lieten daar wel nooit iets van bemerken, maar het is onmogelijk dergelijke zaken te verbergen voor wie van ons houden. Ik ook, ik sprak er hun nooit over, uit vrees hen nog meer verdriet te geven, en toch heb ik er menigmaal in de stilte en eenzaamheid van den nacht over geweend.“

„En toch ziet gij aan mij dat rijkdom geen geluk aanbrengt.“

„O! Hoe het ook zij, hij is en blijft een zegen, want hij is in elk geval het middel anderen gelukkig te maken.“

„Rijkdom!“ herhaalde hij peinzend: „neen, hij schenkt geen vreugde; mij althans heeft hij die onthouden. Als ik op mijn verleden terugblik, dan zie ik in mijn leven slechts één enkel tijdstip waarop ik gelukkig was. Het was, toen ik een doodarme sergeant was bij het Indische leger, en den droom koesterde de épauletten te verwerven. Had dat moge zijn, dan zou alles geheel anders zijn geweest; maar het lot heeft zich wreed voor mij betoond en het leven valt niet over te doen.“

Zij traden thans het huis binnen, en hij toonde haar zijne vertrekken, die inderdaad vol weelde, maar zonder smaak ingericht waren.

„Hiervan zou heel wat te maken zijn,“ mompelde Ada, alles aandachtig bekijkende: „maar is het u waarlijk ernst, dat gij wilt, dat ik deze kamers rangschikken zou? Ik kan er gemakkelijker nog heden eene in orde brengen.“

„Zeer zeker; maar slechts op ééne voorwaarde: gij moogt u niet meer verroeren, gij zijt al moe genoeg. Ik laat mijne bedienden komen, en zij zullen onder uwe bevelen werkzaam zijn.“

Zij nam dit aan: maar zij was veel te levendig om lang

werkeloos te blijven, en nauwelijks was zij een weinig uitgerust, of zij begon op nieuw kleine voorwerpen over te dragen; schilderijen te verhangen en aan alles een geheel nieuw en oorspronkelijk karakter te verleen.

Gerard Wouters sloeg haar stilzwijgend gade. Hij liet haar in alles begaan, en terwijl zij bezig was zijne woning voor hem in orde te brengen, verhief zich in zijne borst eene pijn, zoo hevig, als hij zelf niet gevoeld had op het oogenblik dat hij Blanche voor zich verloren wist.

Nog slechts enkele dagen en de bevallige figuur, die hier thans leven en gloed verspreidde, zou voor altijd uit deze streek verdwenen zijn; hijzelf zou haar niet wederzien in dit leven, en wat de eeuwigheid betreft, de sombere man was wel verplicht tot zichzelf te zeggen, dat, zoo deze al bestond, de plaats, welke beiden aldaar wachtte, niet dezelfde kon zijn.

Waarom dan had hij haar leeren kennen? Was het slechts geweest om nog meer te lijden? Was zij hem toegezonden om hem te straffen voor hetgeen hij jegens haren vader had misdaan?

„Is het goed aldus?“ vroeg eene zachte stem aan zijne zijde.

Hij schrikte uit zijne overpeinzingen wakker en herkende zijne eigene kamer niet meer. Alles was als herschapen. Hij had slechts naar haar alleen gezien, en niet opgemerkt hoezeer de gansche omgeving onder hare handen veranderde.

„Gij zijt waarlijk eene kleine toovergodin,“ mompelde hij met een gedwongen glimlach. „Het ziet er hier niet alleen prachtig uit, maar men voelt aanstonds dat vrouwenvingeren alles hebben geschikt. Ik ben u zeer erkentelijk. Voortaan zal dit mijne liefste kamer zijn. Maar kom thans mede om iets te gebruiken, gij moet doodelijk vermoeid zijn.“

Zij schudde glimlachend het hoofd.

„Neen, neen, en daarenboven ik heb zulk een genoeg in deze

bezigheid gevonden. Mag ik over een paar dagen wederkeeren om het verdere huis te veranderen?"

Zij waren thans alleen en gehoor gevende aan eene plotselinge opwelling van smart riep Wouters uit:

„Neen, keer niet weder. Ik heb mijne krachten overschat, toen ik meende dat ik u dag aan dag zou kunnen zien, zonder dat mijn hart daaronder zou breken.”

Ada blikte hem ontsteld aan. Zij meende niet anders, of hij was plotseling krankzinnig geworden.

„Heb ik u met iets gekrenkt?" vroeg zij vriendelijk.

„Gij begrijpt mij niet," mompelde hij beschaamd. „Gij zijt nog even onschuldig als een kind; maar toch is het beter dat gij mij verstaan zoudt, want meer dan eens zult gij een dergelijk gevoel op uw pad ontmoeten, zij het dan ook niet in de borst van zulk een rampzalig wezen als ik. Gij weet dat ik eenmaal uw moeder heb lief gehad; welnu, dezelfde betoovering, die van haar uitging, leeft in u, maar nog tienmaal krachtiger, en ik, die mij van de wereld losgescheurd waande, ik, die geloofde dat zij mij geen enkele aandoening te brengen had, ik zal voortaan gebukt gaan onder de foltering van een nieuw vrouwenbeeld. Gij zult verdwijnen en wellicht niet eens vermoeden hoe ontzettend de wanhoop is van zulk eene liefde, als zij in den herfst des levens tot ons komt; als het bestaan niets meer oplevert dat ons van die kwellende gedachte verstrooien kan.”

Ditmaal had Ada hem verstaan, en slechts medelijden met zijn waanzin gevoelende, naderde zij hem en greep andermaal zijne hand.

„Het kan zoo ernstig niet wezen als gij u voorstelt, mijnheer," zeide zij, „en het bewijst mij alleen hoezeer gij ongelijk hebt u zoo van de menschen af te zonderen. Het eerste het beste wezen dat tot u doordringt brengt u zulke dierbare herinneringen aan gelukkiger dagen, dat het u lief wordt. Zoo ik u

waarlijk eenige gehechtheid inboezem, laat mij u dan smeeken aan uwe eenzaamheid een eind te maken, en villa Farina open te stellen voor al de vrienden, die gij zoo spoedig verwerven zult, als gijzelf dat slechts wilt.”

„Neen," antwoordde hij op woesten toon: „Ik wil na heden geen sterveling meer zien. Een ieder zou mij doen lijden. Het is het leven dat zich op mij wreekt.”

En ziende dat zij ongeloovig het hoofd schudde, vervolgde hij, gedreven door dat raadselachtig verlangen dat in den mensch huist, de eene pijn door de andere te vergeten:

„Ik weet, dat ik mij onherroepelijk in uwe oogen ga vernederen: maar het is beter aldus. Indien ik voortleef gelijk ik doe, zoo ik mijne medemenschen heb laten haten, dan is het alleen omdat mijne ziel van wroeging vervuld was; omdat ik eenmaal, in een uur van vertwijfeling eene misdaad beging.”

De jonge vrouw verbleekte.

„Eene misdaad?" herhaalde zij met eene rilling.

Hij boog zwijgend het hoofd.

„Maar is zij dan onherstelbaar?" fluisterde zij: „O! meestal is de hemel zoo genadig, dat hij ons nog na jaren vergunt datgene goed te maken, wat wij door onze schuld in duigen wierpen. En zoo wij herstellen wat te herstellen valt, keert de vrede in ons weder.”

Gerard Wouters scheen hare woorden niet eens gehoord te hebben. Hij liep thans met groote schreden het vertrek op en weder, wierp zich in een leuningstoel en hernam zonder haar aan te zien:

„Ik ook ben arm geweest: maar arm in den volsten beteekenis van het woord. Ik had in Indië mijn plicht, ja meer zelfs dan dat volbracht, en ik keerde terug met eene voor altijd verwoeste gezondheid en eene onherroepelijk verbroken loopbaan. Men schonk mij tot belooning de Willemsorde, maar te weinig

om van te leven. Overal klopte ik te vergeefs om arbeid aan, en overal wachtten mij slechts vernederingen. O! dat ik aan mijne wonden had mogen bezwijken! Ik zou geen ellendig geworden zijn! Maar leven en dood keerden zich tegen mij en ik werd... een dief."

"Dat is niet mogelijk!" riep Ada uit.

"En toch is het waar," vervolgde hij, het gelaat met de handen bedekkende: „De verzoeking kwam tot mij, onder eene bijna onweerstaanbare gedaante. Ik was vooraf zeker dat mijn misdrijf nooit ontdekt zou worden; dat niemand er ooit aan zou denken mij tot verantwoording te dagen; en ik heb gestolen; ik wilde niet alleen aan het gebrek ontkomen, maar ook voor eenmaal het geluk smaken rijk te zijn. Die voorwerpen, welke gij daareven gerangschikt heb, dit huis, mijne paarden, alles, alles behoort aan een ander toe. Begrijpt gij thans dat mijn bestaan vergiftigd is, dat ik voortdurend een worm aan mijn hart voel knagen, dat al de schatten die mij omringen voor mij zijn als de appels groeiende aan de Doode Zee, die slechts asch bevatten?"

Het kostte Ada moeite den afkeer te overwinnen, dien hij haar plotseling inboezemde, om hem te antwoorden:

"Indien daarmede geen menschenleven verloren ging, kunt gij nog alles goedmaken, mijnheer."

Gerard Wouters hief het doodsbleeke gelaat naar haar op, en zeide met toonlooze stem:

"Ja, ik zal herstellen wat ik gedaan heb, en weder arm worden zooals te voren. Ik weet thans wat rijkdom is; hij kan noch liefde, noch geluk, noch gewetensrust koopen; datzelfde goud, dat ik zoo hartstochtelijk wenschte te bezitten, heeft mij nog slechts rampzaliger gemaakt. En toch zou ik nooit gesproken hebben, zou ik gestorven zijn met mijn geheim, indien gij niet op mijn pad waart verschenen. O! dat ik u nooit hier toegelaten

had, dat ik mijzelf niet had overgegeven aan de begoocheling van uw bijzijn! Ik wist vooraf, dat ik er nog slechts ongelukkiger door zou worden, en toch gaf ik aan den drang mijns harten gehoor; toch wilde ik u wederzien. In den diepst gezonkene onzer blijft de liefde tot het goede voortleven, en met u kwam er een bedwelmende geur van reinheid en deugd binnen in deze van schuld doordrongen woning. Julius de afvallige riep in het sterven uit: „En toch hebt gij overwonnen, Nazarener!" Ik zou kunnen zeggen, dat ik verloren was van het oogenblik af, waarop het Goede mijn drempel overschreed."

"En gij zult herstellen, niet waar, gij zult herstellen?" smeekte zij: O! zoo ik dat van u heb mogen verkrijgen, zal ik altijd het lot zegenen dat mij hierheen bracht, zal ik u steeds dankbaar blijven voor den moed dezer bekentenis."

"Ja, ik zal het doen," zeide hij overeind rijkende: „Wanneer keert gij naar Nederland wêr?"

"De volgende week."

"Dat is te ver af om u met mijne boodschap te belasten; misschien zou op het laatste oogenblik de moed mij ontbreken. Ik zal nog heden avond aan uw vader schrijven."

"O! Ik dank u, dat gij hem met die taak belast. Hij zal haar beter vervullen dan iemand anders."

"Ik belast hem met niets. Hebt gij mijn geheim dan nog niet geraden?"

"Nee," mompelde zij, verschrikt voor de uitdrukking van zijn gelaat.

Gerard Wouters haalde diep adem. Wat hij thans te zeggen had, kostte hem nog meer moeite dan de aanvang zijner belijdenis.

Hij hernam dus ook op zwakken toon:

"Gij herinnert u zeker dat uw oom aan mijne zijde sneuvelde?"

"Ja, mijn vader heeft mij daar meermalen van verteld."

Wederom volgde er een oogenblik van stilzwijgen, en toen luidde het bijna onhoorbaar:

„Hij droeg mij niet alleen een afscheidsgroet aan zijn broeder op, maar hem ook spreken over den schat van Nederoord, meenende, dat hij alleen van dit geheim af wist. Ik kwam tot uw vader en sprak hem niet van het geld, maar... doch ditmaal zult gij mij verstaan hebben.”

Ja, thans wist zij *wat* hij bedoelde: kende zij de oorsprong van al hun leed, van de kloof, die steeds tusschen de harten harer ouders had gegaapt, maar uit heel de oprechtheid, al den adeloom van haar gemoed, kwam het woord:

„Mijn vader heeft veel geleden onder die daad, mijnheer, doch nu gij voornemens zijt alles goed te maken, aarzel ik niet u uit zijn naam vergiffenis te schenken. Ik weet zeker dat hij zelf dat doen zal, zoodra hij alles weet.”

En meenende dat hier niets meer voor haar te doen overbleef, wilde zij zich verwijderen, doch de ongelukkige hield haar terug en smeekte:

„Nog niet, nog niet. Zeg mij eerst dat gij mij niet al te zeer minacht, dat er een dag zal komen, waarop gij zonder haat aan mij terug zult denken.”

„U haten zal ik nooit doen, mijnheer Wouters....”

„Maar mij minachten, niet waar? O! Ik heb het verdiend; het is niet meer dan rechtvaardig; maar bedenk hoe zwaar ik reeds boette; hoe elke vreugde voor mij in bitterheid veranderde, en ik veroordeeld werd zelfs deze onzinnige liefde op te vatten, die mij voeren zou tot eene bekentenis, die mij niet alleen alles ontnemt, maar ook tevens vernietigt.”

„En toch ben ik dankbaar dat gij haar atgelegd hebt,” hervatte de jonge vrouw met vuur: „O! niet alleen voor mijne ouders, geloof dat vrij; maar allereerst voor u zelve, die nu pas rust zult vinden. Wat beteekent rijkdom, waar men geen

gemoedsvrede bezit, en gij zult u voortaan, bij oogenblikken ten minste, gelukkig gevoelen. Gij zult ook pogen te werken; dat zal u eene afleiding in uwe eenzaamheid zijn, ook dat is noodig. Vaarwel thans, mijnheer, het is beter dat ik ga.”

„Wacht dan ten minste hier totdat ik in heb laten spannen. Het is geen beleefdheid zelfs, die ik u bewijs, alles hier behoort uw vader toe, en ik zal u niet langer met mijn gezelschap lastig vallen, maar mij naar mijne kamer begeven, waar ik aan uw vader schrijven zal. Vaarwel, en als gij later zoons hebt vertel hun dan van mij, en wat het kost van den rechten weg af te wijken.”

Hij zag er zoo hopeloos uit, dat zij onwillekeurig zijne hand vastgreep.

„Gij zult u niet dooden, niet waar?” prevelde zij angstig.

„Nee, ik zal de eene misdaad niet met de andere trachten te vergeten. Ik zal eenvoudig den worstelstrijd met het leven hervatten, zonder eenige hoop op overwinning.”

En zijne hand zachtens uit hare vingers losmakende, verwijderde hij zich, zonder haar meer aan te durven zien.

Schijnbaar kalm gaf hij bevel dat men in zou spannen en mevrouw Houghton verwittigen zou, zoodra het rijtuig gereed was; maar toen hij zich alleen in zijne slaapkamer bevond, toen hij de deur achter zich had gegrendeld, stortte hij, onder het slaken van een woesten lijdenscreet, voor zijne legerstede op de knieën, en lag daar als verbrjzeld, het hoofd in de kussens verborgen. Indien hij in dat oogenblik had kunnen sterven, hij zou er den hemel voor hebben gezegend.

Nog dienzelfden morgen zou hij zichzelf krankzinnig hebben genoemd, indien eene innerlijke stem hem voorspeld had, dat hij ooit zijne schuld zou belijden. Hij had sedert lang, om zijn geweten in slaap te wiegen, een testament gemaakt, waarin hij, in geval van overljden, Duco van Nederoord tot universeel erf-

genaam benoemde; maar verder had hij niet willen gaan; eenmaal zou zijn fortuin tot zijn slachtoffer of diens kinderen wederkeeren, en dat was hem voldoende. Hijzelf zou tot het einde toe in weelde voortleven, en zoo hij dan al niet gelukkig kon zijn, toch bevrijd blijven van de nijpende zorgen om het dagelijksch brood.

Maar het was niet den rijkdom dien hij het hartstochtelijkst bewoende. Neen, het was dat toch zoo koude gevoel van achting en een weinige vriendschap, dat zijne bekentenis voor altijd in de jonge vrouw had gedood. Waarom ook had zij hem zoo vertrouwend aangezien met hare groote, schuldellooze oogen, dat zij den beteren mensch in hem uit zijn langen schijndood had opgewekt? Hij lachte luidkeels om de dwaze overtuiging der menigte, dat het kwaad steeds over het goede zegepraalt; alsof de deugd niet zoo sterk was, dat zij zonder andere wapenen de ondeugd overwon. De strijd mocht jaren lang duren, maar in het eind wachtte haar en haar alleen den triomf. Zij was het, die met haar blanken voet den kop der slang zou verpletteren; die door de eeuwen heen, boven de wolken der menschelijke hartstochten heen, haar kalmen zegetocht voortzette.

Daar weerklonk een gedruisch van wegrollende wielen.

De schuldige man richtte zich op en rukte het gordijn van het venster open. Hij wilde haar nastaren, haar, die zijne laatste vreugde en zijne grootste smart was geweest, wier zachte blik hem veroordeeld had tot de donkerste toekomst, welke ooit een menschelijk wezen te gemoet kon gaan.

„Wees gezegend!” fluisterde hij, terwijl hij het rijtuig al meer en meer zag verdwijnen: „En wees een zegen voor wie het verdienen! Voor mij zijt gij een vloek geweest; maar ook dat was slechts rechtvaardigheid, en ik zal u daarom nooit vergeten.”

Lang stond hij daar, zóólang tot alles donker om hem heen was geworden. Zij moest reeds te Florence zijn, en toch zoo-

lang hij daar nog aan het venster bleef geleund, scheen het hem toe, dat zij niet geheel en al was verdwenen, dat zij pas daareven vertrokken was.

Eindelijk schudde hij zich uit die verdooving wakker, en begaf zich langzaam naar zijn studeervertrek.

De lampen waren aldaar reeds opgestoken. Hij behoefde zich dus slechts aan zijne schrijftafel neer te zetten.

Onder het slaken van een dof gekreun, liet hij zich op zijn stoel nedervallen en nam hij de pen op.

Toch schreef hij, met bijna vaste hand, de volgende regelen neer:

HoogWelgeboren Heer!

De aanleidende oorzaak tot dezen brief is het bezoek mij door uwe dochter Ada gebracht.

Ik heb vele jaren in vrijwillige afzondering doorgebracht, en ik gevoel thans hoezeer ik daarin gelijk had; want de aanblik van een liefelijk, schuldeloos wezen is genoegzaam geweest, om stemmen in mij op te wekken, die ik voor altijd verdoofd waande.

Om duidelijk te wezen, zal ik tot ver in het verleden moeten opklimmen: tot den dag, waarop ik doodelijk gekwetst neêrlag aan de zijde van uw broeder.

Stervenden zien scherper dan wij, en daar waar ik zelf mij verloren achtte, geloofde hij dat ik in leven zou blijven. Hij vermoedde weinig, de ongelukkige, welk een vloek dat bestaan voor mij zou worden, en hoezeer hijzelf daartoe zou hebben medegewerkt.

Gelijk gij weet, droeg hij mij op, zoo ik ooit naar het moederland wederkeerde, u zijn laatsten afscheidsgroet over te gaan brengen. Ik heb mij gekweten van die taak; doch ik verzuimde de vrij wat gewichtiger opdracht ten uitvoer te brengen, waarmee hij mij tevens belastte.

Hij verkeerde in den waan, dat hij de eenige was die van het

bestaan van den schat van Nederoord afgwist. Ik moest u het geheim toevertrouwen en u tevens mededeelen op welke plaats de gelden verborgen lagen.

Gij raadt thans reeds wat ik u te belijden heb!

Ik keerde, slechts ten halve hersteld naar Nederland terug, en poogde er op eerlijke wijze in mijn onderhoud te voorzien; maar alles brak tusschen mijne vingers af. Niemand kon een gewezen militair met geknakte gezondheid gebruiken.

Ik was arm, ik was jong, ik dorstte naar geluk, en de toekomst was voor mij afgesneden. Daar rees de verleiding voor mij op, met ontzettende, verpletterende kracht. Ik bood haar weerstand; maar dagelijks op zwakker wijze. Zij doodde alle eergevoel, alle geweten in mij, en toen ik tot u kwam, was ik zoo goed als besloten tot de daad, die u zoo noodlottig worden zou.

Dit laatste had ik, Gode zij dank! niet voorzien. Ik meende dat de nonnen, die dien schat onder de hoede uws vaders stelden, een voor een zouden sterven, zonder ooit naar Duitschland wedergeroepen te worden, en dat met de laatste harer ook elke mogelijkheid op terugvordering begraven zou zijn.

Ik geloofde daarenboven dat gij van niets afgwist, zoodat gij, kwamen zij ooit tot u, haar zoudt kunnen zweren onkundig van de zaak te zijn, en slechts te vergeefs met haar naar de verdwenen gelden zoudt zoeken. Van dat oogenblik waart gij aansprakelijk voor niets.

Eerst toen het te laat was, heb ik het tegendeel vernomen.

O! Ik gevoel het thans; ik had toen de kracht moeten bezitten u alles te bekennen; maar gij, die heel uw leven lang een man van eer zijt geweest, gij kunt niet begrijpen wat het inhoudt te verklaren: Ik ben een dief. En dan, de goudduivel had mij in zijne macht; ik had pas zoo kort de beteekenis leeren kennen van het feit dat men geld bezit. Ik verkeerde nog in een soort dronkenschap van geluk, en . . . ik had de vrouw lief,

die gij bemindet. Schuld te belijden op dat oogenblik, was haar voor altijd te verliezen.

Ik heb haar toch verloren, en in uwe armoede zijt gij gelukkiger geweest dan ik. Spoedig leerde ik het holle lot zelfs van rijkdom kennen. Ik doorzwierf alle landen, alle streken der wereld; ik dompelde mij in alle denkbare vermaken, steeds in de hoop ergens een weinige vreugde te vinden. Ik ontdekte het nergens. Ik minachtte mijzelf zoo diep, dat ik alle stervelingen gelijk aan mijzelf ging beschouwen, niet anders als schadelijke wezens, en mij hier als een menschenhater op mijn berg terugtrok. Tegenover al het kwaad, dat ik gesticht heb, kan ik geen enkele goede daad stellen. Nooit heb ik het goud, waaraan ik mijne vingers bezoodelde, aangewend om een enkelen traan te drogen, eene enkele ellende te verlichten.

Gij ziet dat ik mijzelf niet beter wensch voor te stellen dan ik ben.

Maar ook aan dit zou een eind komen.

Ik heb eenmaal, op een mijner omzwervingen, een gewezen rooverhoofdman ontmoet, die voorheen door heel Griekenland beroemd en gevreesd was geweest. Hij leefde thans als een doodarm visscher, en toch was hij nog jong en vol geestkracht. Ik vroeg hem het geheim zijner bekeering. Hij schudde het hoofd en antwoordde weemoedig:

„Zij, die slecht zijn, moeten nooit wagen het goede te doen, of wel zij zijn verloren voor het kwaad. Ik heb op zeker dag, uit ik weet niet welke plotselinge verteedering, niet meer dan een gril misschien, het leven van een kind gered, dat in een bergkloof was gevallen. Het was een wees, en werd deernlijk mishandeld door de lieden onder wien dat het leefde. Ik trok mij het lot van dat kleine schepseltje aan, en het was alsot ik dagelijks in zijne groote blauwe oogen mijne schuld las, al wist de knaap ook niets van mijn bestaan af. Dat onbestemde ver-

wijt werd mij zoo onduidelijk, dat ik mijn heerlijk leven vaarwel zeide, en een eenvoudig burger werd; ik ben arm, ik snak naar mijne bergen, naar het gevaar, naar het kwaad zelfs terug; maar ik kan niet, het is sterker dan ik."

Zoo is het ook mij gegaan; uw kind heeft mij overgehaald tot de eenige daad van barmhartigheid, die ik ooit volbracht, en van dat oogenblik af was ik verloren. Een uur geleden vertrouwde ik haar alles toe, met de belofte het u te zullen schrijven.

Hierbij voeg ik eene kortere belijdenis van mijn misdrijf. Gij zult het namens mij aan de geestelijke zusters overhandigen. Ik verzoek haar daarin ruchtbaarheid aan de zaak te willen geven, opdat uw naam van elke vlek gereinigd moge worden.

Ik wacht uwe beslissingen af. Hoe pijnlijk het mij ook zal wezen u hierna weder te zien, geloof ik toch dat het noodzakelijk zal wezen tot de overname van het fortuin. Maar ik hoop dat, zoo gij in den morgen komt, wij alles tegen den avond zullen hebben afgehandeld, en dienzelfden avond zal ik villa Farina voor altijd verlaten, even arm als den dag toen ik voor het eerst op Nederoord aankwam. Ik vraag u geen vergiffenis; ik weet dat deze niet voor mijne schuld kan worden gevonden.

GERARD WOUTERS

Hij had den moed niet dit schrijven over te lezen, maar stelde haastig de bekentenis op voor de overste van het klooster, sloot toen alles in een linnen omslag en verzegelde den brief.

Op dat oogenblik hoorde hij het rijtuig wederkeeren.

Hij schelde haastig en zeide tot den toegesnelden bediende:

„De koetsier moet terstond naar de stad terugrijden om dezen brief op het groote postkantoor te doen."

Het was alsof hij bevreesd was geweest dat, zoo hij dat pijnlijke schrijven een nacht onder zijn dak had gehouden, het hem aan de kracht zou hebben ontbroken het te verzenden.

Thans echter was de teerling geworpen, en mompelde hij met een bitteren glimlach.

„Het onherstelbare in mijn zaak is geschied. Er blijft mij nu nog slecht één plicht over: orde op mijn vermogen te stellen, ten einde het hem in den kortst mogelijken tijd over te kunnen dragen. Geslonken zal hij het ten minste niet vinden. Het moet bijna verdubbeld zijn!"

HOOFDSTUK XIX.

Er had den ganschen dag een zware storm gewoed, en nog altijd huilde de wind op sombere wijze om Nederoord heen, toen Blanche, die over eenig verstelwerk gebogen zat, het rijtuigje van haar echtgenoot uit de stad hoorde wederkeeren.

Zij liet haar arbeid rusten en trad hem te gemoet.

„Gij zijt doornat," zeide zij, moeite aanwendende, om de bezorgdheid te verbergen welke bij haar opwelde: „Ga u eerst verkleeden, en kom dan binnen, want ik heb u iets te zeggen."

„Gij hebt gelijk. Mijn leven is goud waard!" antwoordde hij met een bitter glimlachje: „Ik mag het dus niet roekeloos op het spel zetten; maar gij zult niet lang hehoeven te wachten; ik ben zoo dadelijk bij u terug."

Zij huiverde even, alsof zij een killen ademtocht door de leden had voelen varen en trad het vertrek toen weder binnen. Het waren dergelijke gezegden, die nu den een, dan weder den ander ontvielen, en die hunne harten steeds verder scheidden. O! dat een van beiden had kunnen vermoeden welk eene liefde er in zulke martelende woorden opgesloten lag; hoe zij enkel

en alleen spraken van een hopeloos treuren om die teederheid, welke zij elkander eenmaal toegedragen hadden en die zij beiden gestorven waanden! Zij zouden zich met een vreugdekreet in elkaars armen hebben geworpen, en zelfs hunne armoede ware vergeten geweest.

Nu echter vervreemde het hen nog slechts meer van elkander, en Blanche kroop dan ook naar het hoekje van den haard, en bedekte zich het gelaat met de handen, terwijl alles in haar binnenste trilde van pijn.

Zoodra Duco echter binnenkwam, nam haar gelaat weder zijne rustige, koude uitdrukking aan, en stond zij op om hem een stoel bij het vuur toe te schuiven.

„Is er iets buitengewoons gebeurd?” vroeg hij.

„Helaas! ja, terwijl gij in de stad waart, is de storm een oogenblik zoo hevig geweest, dat hij het dak van den toren heeft medegesleept. Gij zult het in dit noodweer niet gezien hebben.”

Nederoord was zeer bleek geworden.

„Nee, ik zag het niet,” prevelde hij: „maar is de schade . . . onherstelbaar?”

Zijne vrouw wendde het hoofd af en tuurde strak in de vlammen, terwijl zij antwoordde:

„Onherstelbaar ja . . . voor ons.”

Zij wist welk een slag zij hem met deze tijding toebracht, en toch moest hij haar weten.

Hij slaakte geen enkele klacht, maar zat daar als versuft. Hij twijfelde niet eens aan den omvang harer woorden. Wat er ook tusschen hen gekomen mocht zijn, hij had tot in de pijnlijkste omstandigheden haar moed erkend. Indien zij eene zaak als zoo ernstig voor deed komen, moest zij wel hopeloos wezen, en zij had gelijk, elke buitengewone uitgaaf was hem onmogelijk. Regen en wind moesten dus voortaan straffeloos spelen met dat dierbare huis, het eenige wat hem uit gelukkige dagen overbleef.

Hij zou het langzaam maar zeker tot verval zien geraken. De toren zou het eerst verdwijnen, en daarna van lieverlede ook het overige, en de wereld zou glimlachen over zijn armoede, of wel haar de vergelding noemen voor eene misdaad, die hij nooit bedreven had!

Blanche was buiten staat hem langer zoo stilzwijgend te zien lijden, en zeide met trillende stem:

„Ik heb de gaten zoo goed mogelijk met oude planken laten toespijkeren. Het kan zoo nog jaren weerstand bieden. In elk geval moeten wij ons onderwerpen; wij zijn arm en dan heeft men niet te kiezen.”

„Ja, wij zijn arm!” klonk het op somberen toon: „en armoede dood alles, zelfs liefde. Hoe zou men dan willen dat het zielloos steen er weerstand aan bood? Om het slot ongeschonden te bewaren, had ik jaarlijk er de noodige reparatiën aan moeten doen. Maar het ging niet!”

En wederom zwegen beiden. De arme vrouw vond geen kracht meer iets te zeggen. Meende zij niet, dat haar echtgenoot haar daar juist eene verontschuldiging had opgegeven, waarom zijn hart voor haar verkoeld was?

En hij, die juist te vergeefs naar een uitroep van teederheid van hare lippen dorstte! Die een woord van verschooning voor haar wilde vinden, nu zij niets tot hem te zeggen vond!

Daarin, ja daarin was hun beider grootste armoede gelegen.

Op dat oogenblik bracht de koetsier de brieven binnen, welke de avondpost bezorgd had.

Duco van Nederoord verzocht hem ze eenvoudig op tafel te leggen en keek er verder niet naar om. Hij was daartoe te zeer ontmoedigd.

Maar Blanche dacht ook nog aan hare kinderen. Misschien zou er een woordje van hen bij zijn!

Zij stond dus op, en ging naar de tafel; maar geen van beiden had geschreven.

Toch bleef haar blik met bezorgdheid op een brief rusten, die aan haar echtgenoot gericht was.

„Duco,” sprak zij zacht.

Hij schrikte uit zijne droevige mijmering op, en vroeg wat zij verlangde.

„Ik begrijp, dat gij nu geen hoofd hebt voor andere zaken; maar hier is een brief uit Italië; uit Florence zelfs, en aan uw adres. Ik ken dat schrift niet, en ik ben zoo bang dat hij van een vreemde is, die ons treurige tijding omtrent Ada of Lionel heeft te geven.”

„Het is waar, een ongeluk komt nooit alleen. Geef hem mij slechts; het is beter alles terstond te weten.”

Blanche huiverde. Ja, het was waar wat hij zeide: een ongeluk kwam nooit alleen. O! zoo in dat land van doodelijke koortsen, het leven van hare dochter eens werkelijk gevaar liep? Zoo men hare ouders aan hare zijde ontbood . . . zij zouden te arm zijn om te gaan, en toch, neen, Duco zou voor ditmaal geld moeten opnemen bij een woekeraar, zij zelve zou zich desnoods vernederen om een voetval te gaan doen voor de overste der geestelijke zusters, aan wie zij alles hadden afgestaan; zij zouden de som leenen, maar zij moest, zij zou er zijn!

Terwijl zij aldus door allerlei angsten gefolterd werd, maakte Nederoord den brief open en bekeek de onderteekening.

„Stel u volkomen gerust,” zeide hij met een zucht van verlichting: „Het is slechts een schrijven van onzen ouden vriend Wouters. Hij heeft al lang niets van zich laten hooren, maar de mensch haakt in het eind toch weër altijd naar zijne vroegere herinneringen en de beelden zijner jeugd. Ik denk dat hij mij daarom schrijft.”

De barones leunde weder achterover in haar leuningstoel. Een centaarslast was plotseling van haar ziel gewenteld. Wat bekommerde zij zich omtrent hetgeen Gerard Wouters haar man

mocht schrijven? Er waren dikwijls jaren verloop, zonder dat zij aan hem gedacht had. Hij had zoo weinig in haar leven beteekend.

Nederoord had intusschen den brief weder laten zinken en mompelde:

„Hij was misschien een zonderling, maar toch in den grond des harten een best mensch, en zijn brief, die juist op dat oogenblik van zorgen tot ons komt, roept allerlei herinneringen bij mij wakker. Weet gij nog, Blanche, dat hij u lief had?”

Zij knikte toestemmend.

Haar echtgenoot streek zich met de hand over het voorhoofd en vervolgde:

„En hij bezat ten minste geld. Gij zoudt een geheel ander leven aan zijne zijde geleid hebben dan hier. Het is een ongeluk dat uwe keuze niet op hem viel.”

O! Hoezeer hoopte hij dat zij hem tegen zou spreken, dat er nog een vonkje der oude liefde in haar opflikkeren zou; maar zijne woorden deden haar zulk een pijn, dat hem een dier raadselachtige blikken trof, welke hij nooit had leeren verstaan, en dat zij antwoordde:

„Ja, het was een ongeluk.”

Meende zij niet dat hij zelf den dag verwenschte, waarop hij haar naar het altaar had gevoerd?

„Intusschen,” hernam zij op ijskouden toon: „gedane zaken nemen geen keer, en wij moeten ons onderwerpen aan hetgeen dat is; voortgaan met het juk te dragen, dat wij elkander in onze onwetendheid hebben opgelegd. Lees zijn brief; misschien zal deze u eenige afleiding schenken.”

Werktuigelijk nam Duco de bladzijden van zijn vriend weder ter hand en begon te lezen.

Maar op eens veranderde zijn gelaat van uitdrukking, werd zijn voorhoofd met groote zweetdruppelen bepareld, begonnen zijne handen te beven.

Groote God! Was het mogelijk dat hij geen speelbal was van een droom? Dat hetgeen hij daar las werkelijk kon zijn?

En toch, ja, alles scheen hem thans zoo duidelijk, zoo verklaarbaar, dat hij zich afvroeg hoe hij nooit te voren op dat denkbeeld gekomen was. Een menschenkenner zou hem geantwoord hebben, dat eene ridderlijke natuur nooit wantrouwen koestert; dat het niet in haar op zou komen ooit een vriend te verdenken.

En al dat geluk kwam thans, op het oogenblik dat hij meer dan ooit de zekerheid had verkregen hoe onherroepelijk de kloof was, die tusschen hem en zijne vrouw was ontstaan! Hij zou zijn kasteel voor verval mogen bewaren; zijn naam in eere hersteld zien; geen dagelijksche zorgen meer kennen; maar hunne zielen zouden gescheiden blijven, en hij gevoelde dat hare liefde hem meer waard zou zijn geweest, dan al het overige te zamen.

Twee of driemaal poogde hij te vergeefs te spreken. Blanche had weder haar verstelwerk opgenomen en zijn blik rustte vol weemoed op haar. Wat was zij jong en schoon gebleven, en hoe fier wist zij tot zelfs de eenvoudigste bezigheden ten uitvoer te brengen! Zij vermaakte thans een oud morgengewaad van haarzelve, en het scheen als nieuw uit hare vingers te voorschijn te komen. O! dit alles ten minste was voor goed voorbij; zij zou eindelijk van het leven kunnen genieten; reizen, gasten ontvangen, zich kleeden gelijk zij verkoos

Ja, zeker, er lag veel goeds in deze tijding, al was het ook maar alleen voor haar.

En hij sprak op zachten toon haar naam uit.

Zij hief het trotsche voorhoofd op en zag hem vragend aan.

„Wouters heeft onze kinderen gezien, zij zijn beiden wel en gelukkig,” zeide Nederoord op onvasten toon: „Maar zijn brief bevat omtrent een ander punt zeer gewichtige ophelderingen,

die een ganschen ommekeer in ons leven zullen te weeg brengen.”

„Een ommekeer in ons leven?” herhaalde de barones verbaasd: „wat bedoelt gij? Heeft hij u misschien een voordeeligen post aan te bieden?”

„Neen. De persoon die den schat van Nederoord wegnam is gevonden.”

Blanche rees doodsbleek overeind, en klemde de hand op het hart, als wilde zij het beletten van vreugde te breken. O! die smet op den dierbaren naam van man en kinderen, hij had haar zwaarder gedrukt nog dan al hare geldelijke zorgen.

„God zij geloofd!” riep zij uit: „maar zal hij zijne schuld wel openlijk belijden?”

„Hij zendt mij eene volledige bekentenis, zoo voor de geestelijke zusters als voor de wereld.”

Ditmaal antwoordde zij niet; maar langs haar gelaat daalden twee groote tranen van geluk.

Duco had haar opmerkzaam gadegeslagen en gevoelde zich diep getroffen door deze sprakeloze vreugde. Maar hij hernam:

„En gij vraagt mij niet eens of hij ons, behalve de eer, ook het geld wedergeven zal?”

„Ik durf zooveel niet te hopen. Er zijn lange jaren over den diefstal verstreken en wanneer men geld wegneemt, is het niet om dat zorgvuldig te bewaren.”

„Gij vergeet, dat de som groot genoeg was om, van hare renten alleen, den schuldige een leven van weelde te bezorgen. Maar lees zelf wat Wouters schrijft.”

Zij vatte den brief krampachtig aan en las en herlas, totdat de letters voor hare oogen begonnen te dansen. En zij ook, zij vroeg zich af, wat uit dit alles voor hun gemoedsleven zou voortspuiten. De toekomst van haar zoon was voortaan verzekerd; dat was een onbeschrijfelijk geluk; maar voor het overige?

Er zou hier weldra groote weelde heerschen, de vertrekken zouden rijk gemeubeld zijn; zij zou tal van bedienden hebben en zich om niets meer behoeven te bekommeren; maar het eenige wat waarde aan het leven schenkt: liefde! zou hier blijven ontbreken. Haar echtgenoot zou niet langer op haar verbitterd zijn; er zou alleen nog eene toegeevende, wellevende onverschilligheid tusschen hen heerschen; eene koude, erger dan die van den dood.

O! zeker, dit schrijven was een zegen voor al de haren; doch het bracht haar geen geluk.

Zij wilde echter Duco's vreugde niet bederven en zeide op schijnbaar blijden toon:

„Wij kunnen niet danbaar genoeg zijn voor zulk een bericht en het is nog wel ons kind, dat dit alles heeft mogen uitlokken. Gij vertrekt zeker onmiddellijk?”

Hoezeer hoopte zij niet, dat hij haar zou vragen hem te vergezellen!

„Ja,” antwoordde hij. „Morgen reeds. Het zal mij thans niet moeilijk vallen geld te verkrijgen. Ik zal u zelfs een zekere som achter kunnen laten, om met het herstellen van den toren aan te vangen. En zoo met het overnemen niet al te veel tijd verloren gaat, hoop ik met Lionel en Ada weder te keeren.”

„Het is goed, ik zal in uwe afwezigheid voor alles zorgen.”

„Nog één ding. Ik acht mij niet gerechtigd daarover te beslissen, zonder u daaromtrent geraadpleegd te hebben. Gerard Wouters is zeer schuldig geweest; het komt natuurlijk niet in mij op hem vrij te pleiten; maar men moet vooral tegenover zijne vijanden trachten rechtvaardig te zijn. Hij is bezweken voor een zeer groote verleiding. Onder de omstandigheden, waarin hij verkeerde, toen hij voor het eerst op Nederoord aankwam, behoorde er eene groote deugd toe om te spreken en even arm van hier te gaan. Ofschoon laat, heeft hij hersteld

wat nog goed te maken was. Ik kan niet zonder medelijden denken aan het lot dat hem wacht, indien hij op zijn leeftijd en met eene verwoeste gezondheid, opnieuw den strijd om het leven moet beginnen.”

„Ik begrijp uwe gedachte volkomen. Doe zooals uw hart het u in zal geven; wij zijn thans rijk genoeg om edelmoedig te zijn!”

„Ik dank u voor deze woorden,” sprak Nederoord opstaande: „Ik zal zien wat ik voor den ongelukkige doen kan. Thans ga ik naar mijne studeerkamer om alles tot mijn vertrek in orde te brengen. Er blijven mij nog vele zaken te regelen over.”

„Het avondeten zal over een half uur gereed zijn.”

„Ik zal komen zoodra ik de schel hoor luiden. Tot straks dus.”

Onder het souper spraken zij slechts over de reis en de verassing welke het voor Ada zou wezen zoo onverwacht haar vader voor zich te zien staan; daarna keerde Nederoord naar zijne werkkamer terug, en bleef daar tot laat in den nacht brieven schrijven; en nog nooit te voren had Blanche zich zoo eenzaam gevoeld. Zelfs het geld had geen gulden keten tusschen hunne harten vermogen te smeden.

Hij reed reeds vroegtijdig in den morgen naar de stad en keerde tegen den middag van daar terug met geld, dat hij aan zijne vrouw overhandigde, met de woorden:

„Onze donkere dagen zijn voor altijd voorbij. Laat het u aan niets ontbreken, terwijl ik weg ben. Ik zal u van daar den afloop der zaak schrijven. Zoudt gij u echter willen belasten met den brief voor het klooster? Ik heb daartoe geen tijd meer; doch ik twijfel niet, of deze opdracht zal u aangenaam wezen.”

Eene lichtstraal van triomf flikkerde in Blanche's oogen.

„O! ja, het zal mij eene groote voldoening zijn. Wees gerust, men zal het daar nog heden weten.”

Duco vertrok aanstonds na het middagmaal, na haar eenvoudig de hand te hebben gedrukt, gelijk men dat aan een trouw

kameraad zou hebben gedaan, en zij vroeg hem niet om teederder liefkoozing. Wist zij niet dat de dagen daartoe ver achter hen in het verleden lagen?

Het eenige wonder, dat zijn hart weder voor haar had kunnen doen spreken, was geschied, en hij was ijskoud daaronder gebleven. Alle hoop was dus voor altijd dood.

Zij liet een rijtuig uit het dorp komen, want Duco was met het zijne naar Maastricht gereden, om haar naar het klooster te brengen. Hare kleeding was evenals altijd onberispelijk, maar toch kon een geoeffend oog daaropslechts al te goed de sporen van den tijd ontdekken. Zijzelve zag hen beter dan iemand anders, maar zij glimlachte er thans over, en toen zij voor het statige gebouw aankwam, was haar hoofd hooger dan ooit opgeheven, en scheen het eene vorstin die aldaar aanschelde.

De werkzuster, die haar open deed, antwoordde op hare vraag om de overste te mogen spreken:

„Het zal heel moeielijk gaan, vrees ik, mevrouw. De overste is juist zeer druk bezig.”

„Is zij in de kapel?”

„Neen, maar er zijn metselaars om met haar te spreken over den aanbouw van een nieuwen vleugel.”

„Dan kunnen de metselaars wachten. Wat ik de overste heb te zeggen is van het grootste gewicht.”

„Als mevrouw dan maar zoo goed wil zijn de spreekkamer binnen te gaan. Ik zal gaan hooren of het mogelijk is.”

Blanche gehoorzaamde, en eenige oogenblikken later keerde de zuster terug met het verzoek of de barones dan slechts wachten wilde.

Zij ging zitten, en wachtte, niet zonder ongeduld, een vol uur op de aankondiging dat men haar te woord kon staan.

Eindelijk kwam men haar verzoeken bij de Eerwaarde Moeder te komen.

Deze was zeer verouderd sedert den dag van haar eerste bezoek op Nederoord; doch dezelfde onverdoofbare geestkracht straalde nog altijd uit hare oogen, die zij doordringend op Blanche vestigde, terwijl zij op medelijdenden toon zeide:

„Het spijt mij dat ik u moest laten wachten, mijn kind, maar zaken gaan voor alles. Wij moeten ons klooster aanmerkelijk uitbreiden, en voordat men alles dermate bepaald heeft dat niemand u kan bestelen, heeft men heel wat te doen. Ik heb met genoeg het huwelijk van uwe dochter vernomen; dat zal u in uwe omstandigheden zeker eene heele verlichting zijn. Maar zeg mij nu waartoe gij zijt gekomen. Gij weet ik beschik, helaas! over zoo weinig tijd!”

„O! Ik zal u niet langer ophouden dan u lief is,” antwoordde de barones met een zonderlingen glimlach: „Veroorloof mij alleen u te vragen of gij mijn echtgenoot nog altijd schuldig gelooft aan den diefstal van den schat?”

De oude vrouw schudde het hoofd en zeide op verdrietigen toon:

„Ik raad het al, helaas! De wereld zal wederom gebabbeld hebben en u daarmede leed hebben veroorzaakt. Waarom kan men dan ook nooit in vrede leven en den mantel der liefde werpen over hetgeen reeds zoolang geleden is geschied?”

„Maar ik wil van geen mantel der liefde weten!” riep Blanche driftig uit. „Ik weet dat hij slechts een verraderlijk Nessuskleed is, dat de schouders verschroeit van den ongelukkige die onder zijn gewicht gebukt gaat. En ik vraag u daarom nog eens: gelooft gij baron van Nederoord schuldig of niet?”

De arme overste keek verlegen voor zich: zij gevoelde diep medelijden met hare bezoeker, en had haar gaarne een ontkenkend antwoord gegeven; maar zij mocht niet tegen haar gemoed in spreken.

„Waartoe daarop nog terug te komen, lieve mevrouw?” zeide zij: „In elk geval heb ik uwe houding in dit alles ten

zeerste bewonderd. Gij hebt ons alles afgestaan wat gij bezat en weinigen in uwe plaats zouden dat gedaan hebben."

Blanche richtte zich in hare volle lengte overeind en antwoordde hooghartig:

"Wat ik gedaan heb, was met volle goedkeuring van mijn echtgenoot. Hij bracht dat offer even goed als ik, en het bewustzijn onzen plicht te hebben vervuld heeft onze armoede verzacht. Gij zult mij misschien tegenwerpen dat het, op zichzelf genomen, reeds eene zelfverloochening was een man te huwen, die onder eene dergelijke verdenking gebukt ging; maar het waren slechts kwaadwilligen of krankzinnigen die hem kunnen mistrouwen. Al wie de overleveringen van zijn geslacht kende, moest weten dat een Nederoord geen dief kon zijn; al wie hem slechts eenmaal van aangezicht tot aangezicht gezien had, moest overtuigd zijn van den adeldom zijner ziel. En zij die hem verdachten, hebben eene zware schuld op hun geweten geladen."

De oude overste gevoelde zich door deze laatste woorden gekrenkt, en slechts hare christelijke liefde was in staat haar op kalmen toon te doen antwoorden:

"Uwe vereering voor uw echtgenoot kan u slechts tot lof strekken, mijn kind; maar gij vergeet dat alle schijn tegen hem was. Hij alleen was met het geheim bekend; hij alleen had over het geld te waken; geen ander dan hij vermoedde ooit dat die som op Nederoord verborgen lag."

"Uwe woorden zeggen mij duidelijk dat uw oordeel omtrent zijne schuld onveranderlijk dezelfde is gebleven. Welnu, ik ben niet gekomen om u een gunst af te smeeken; om u te vragen aan de wereld te verklaren dat de man, die alles opofferde om het door u geleden verlies te herstellen, geen booswicht kon zijn. Neen, ik kom om u te zeggen, dat gij al deze jaren ten onrechte een edel en braaf mensch hebt verdacht, en dat moge God u vergeven, ik kan het niet."

"Gij zijt zeer opgewonden en zeer hooghartig, mevrouw. Het is waarlijk alsof gij mij van iets wildet aanklagen! Mag ik ten minste weten waarop gij uwe woorden grondt?"

"Op de bekentenis van den waren schuldige."

"Onmogelijk!" riep de Eerwaarder Moeder uit.

"Ik kom u die brengen, met de belofte tevens, dat er weldra geen penning aan den schat van Nederoord te kort zal komen."

En zij reikte de oude non den brief van Gerard Wouters over.

De overste begon te lezen, en naar mate dat zij verder kwam, verspreide zich een donkere blos over haar anders zoo bleek gelaat. Ja, het was waar wat deze vrouw haar in hare edele verontwaardiging was komen verwijten: zij had voorbarig geoordeeld en sedert zoovele jaren eene hemeltergende verdenking op een onschuldige doen rusten. Wat bekommerde zij zich in dit oogenblik nog omtrent de vraag of die enkele ontbrekende duizenden haar zouden worden teruggegeven? Zij gevoelde alleen eene brandende schaamte, een hevige berouw over hare kortzichtigheid.

En in eene schoone opwelling van ootmoed de handen vouwende, sprak zij met tranen in de oogen:

"Ik smeeek u om vergiffenis, mijn kind, gelijk ik dat ook persoonlijk aan uw echtgenoot zal komen doen. Het is eene groote vernedering, die God mij toezendt, te zien hoe ik op mijn leeftijd en met mijn wereldkennis, nog heb kunnen dwalen, ik, die tot zooveel wijsheid geroepen was, om in staat te zijn onze orde weder op te richten. Maar ik zal herstellen wat ik kan, en niemand in den omtrek die niet weten zal, hoezeer ik mij vergist heb."

Blanche was geheel en al overwonnen en zij kustte haar snikkend de handen.

"Kom thans mede," zeide de overste, zoodra het eerste oog-

blik van ontroering voorbij was: „Gij zult zien, dat ik onmiddellijk wil trachten mijne schuld goed te maken.”

En haar voorgaande naar de groote zaal, waar al de beraadslagingen der nonnen gehouden werden, liet zij het signaal geven, dat al de geestelijke zusters aldaar bijeen riep.

Toen zij aangekomen waren, geheel verbaasd over het ongewone van dit feit, zeide de Eerwaarde Moeder op krachtigen toon:

„Zusters, ik heb u allen opgeroepen, om een zwaar onrecht te herstellen, dat ik alleen gepleegd heb, en waarvoor ik den goeden God in uwe tegenwoordigheid om vergiffenis vraag. Laat mij u het schrijven voorlezen, mij daareven door mevrouw van Nederoord overgebracht. Ik wil niet dat er eene minuut langer eenigen twijfel in uwe ziel zal blijven bestaan.”

En ofschoon met thans bevende stem, las zij de gansche bekentenis van Gerard Wouters voor.

De geestelijke zusters waren allen diep getroffen en omringden haar zoowel als Blanche.

Toen deze een half uur later het klooster verliet, tot aan haar rijtuig toe begeleid door de oude non, gevoelde beide vrouwen zich, in weerwil van alles, gelukkig. De adeldom van beider zoo verschillend gemoed, had zich ten volle uitgesproken, en zij zouden elkander van dien dag af nooit weder vreemd worden.

HOOFDSTUK XX.

Duco van Nederoord was behouden te Florence aangekomen, en had zich onverwacht aan Ada vertoond, op het oogenblik dat zij met haar echtgenoot van eene wandeling terugkeerde.

Nadat de eerste aandoeningen van het wederzien voorbij waren, vroeg de jonge vrouw:

„Gij komt hier zeker om met den heer Wouters te spreken, niet waar?”

„Ja,” antwoordde haar vader: „Zijn brief kwam zoo onverwacht, dat ik daarvoor al mijne zaken heb moeten laten rusten. Een oogenblik dacht ik er over de regeling van dit alles aan Lionel over te laten, omdat hij zich toch eenmaal hier bevond; maar ik zag spoedig in, dat dit niet kiesch zou zijn geweest tegenover den overwonneling.”

„O! vader, hoe heerlijk dat gij er zoo over denkt, dat gij medelijden met dien ongelukkige hebt! Ik weet het wel, hij is heel schuldig geweest; maar hij boet vreeselijk voor zijn misdrijf; hij is zoo rampzalig geweest, te midden van al zijne weelde.”

„Men mag nooit vertreden wat ter aarde ligt. Maar ik kan hem het pijnlijke van onze ontmoeting niet besparen. Hijzelf heeft dat trouwens ingezien en mij hier ontboden. Ik ga er reeds morgen ochtend heen. Hoe eerder dit alles vereffend wordt, hoe barmhartiger het voor hem zal zijn.”

„En daarna zullen wij nog eenige gelukkige dagen hier samen doorbrengen, niet waar? O! waarom hebt gij mama niet medegebracht? Dan zou ons niets meer te wenschen overblijven.”

Eene wolk van droefgeestigheid verspreidde zich over Duco's trekken.

„Indien uwe moeder daartoe lust had gevoeld, zou zij het mij gezegd hebben. Een oogenblik heb ook ik dat gehoopt, maar zij sprak er niet van; dus heb ik er niet op aangedrongen.”

Al sprekende was hij zijne dochter naar hare zitkamer gevolgd, terwijl Lionel zich in het aangrenzende vertrek voor het middagmaal ging verkleeden.

Zij waren dus alleen, en Ada maakte daarvan gebruik om den arm om zijn hals te slaan en te fluisteren:

„Wees niet boos op mij, vader, als ik u iets durf vragen. Maar zijt gij soms niet een weinig hard voor die arme moeder? Stel u slechts eens voor dat Lionel mij vertelde, dat hij op reis ging, zonder er bij te vragen, dat hij gelukkig zou zijn, indien ik hem vergezelde, gelooft gij dan, dat ik uit eigen beweging zou uitroepen: „ik ga mee!” Ik ben zoo zeker van zijne liefde en toch zou ik het nooit of nimmer doen. Vrouwen zijn altijd een weinig schuchter in zulke zaken; zij weten hoe spoedig zij vergeten worden.”

„Waarom zegt gij mij dat, mijn kind?” vroeg Nederoord met trillende stem.

„Omdat ik heel zeker ben, dat mama alles zou hebben gegeven om u te vergezellen. Vooreerst houdt zij veel van mij, en ten tweede: denk eens aan het treurig leven zij zoolang reeds geleid heeft, zonder er zich ooit over te beklagen. Ik mag u dat gerust zeggen, omdat het uwe schuld niet was en dat gij hetzelfde lot deeldet. Zij was altijd tehuis, omringd van duizend zorgen; gij hadt nog uw bezigheden, uw dagelijkschen tocht naar de stad, die u afleiding gaven; maar zij niet. Als er leveranciers kwamen om betaald te worden, moest zij ze ontvangen; als wij nieuwe kleederen noodig hadden, was zij het die moest zien hoe ze te vervaardigen. O! dat alles is mij pas duidelijk geworden, sedert ik een zoo geheel ander lot heb leeren kennen, en vergeef mij, maar mij dunkt dat zij deze kleine verstrooïing wel noodig had gehad.”

Nederoord was diep ontroerd. Elk harer woorden bevatte zulk eene groote waarheid.

„Gij vindt mij dus een Blauwbaard?” vroeg hij, met eene poging om te glimlachen.

Ada schudde het hoofd en sprak nadenkend:

„Neen; gij zijt de beste man die op aarde leeft; maar”

„Welnu, spreek gerust uit; ik zal het u geen oogenblik kwalijk nemen.”

„Ik heb vroeger altijd geloofd dat de stemming, welke bij ons aan huis heerschte, zeer gewoon was, dat iedereen aldus voortleefde. Thans echter heb ik het van gezinnen leeren kennen, en nergens die ijskoude beleefdheid, dat vormelijke weergevonden, dat op Nederoord zoo pijnigend is. Ik heb families ontmoet, waar men oprecht met elkander twistte; ik vond dit even dwaas als verkeerd en zelfs afschuwelijk; maar nergens was men zoo gedrukt, zoo koel, zoo ongelukkig als bij ons.”

„Er is nooit een woord tusschen uwe moeder en mij gevallen.”

„Dat betreur ik juist; want hoezeer ik elke oneenigheid ook afkeur, gij hadt u ten minste daarna met elkander kunnen verzoenen, terwijl thans nooit van eenige toenadering sprake was. O! vader, ik weet niet wat er tusschen u beiden ligt, maar mij dunkt, dat gij alle twee heel ongelukkig moet zijn.”

„Gij hebt gelijk, mijn kind, en aangezien dit de eerste en laatste maal zal wezen waarop ik er ooit over spreek, wil ik geen geheimen hebben voor u. Gij hebt juist gezien, wij zijn diep rampzalig en dat alleen sedert de liefde, die ons eenmaal verbond, gestorven is, omdat ons huwelijk op eene groote dwaling berustte. Wij verwijten elkander niets, maar wij betreuren beiden onze vergissing, en zullen er tot den dood toe de gevolgen van moeten dragen.”

„Wilt gij zeggen, dat gij niet meer van mama houdt?” riep de jonge vrouw vol verontwaardiging uit: „Kan men dan ergens op aarde iemand vinden die mooier, edeler of beter is?”

Duco wierp zich op een leuningstoel neer en bedekte zich het gelaat met de handen. Zij deed al de gebroken snaren van zijn gemoed trillen.

„Waarom pijnigt gij mij zoo?” riep hij uit: „Welnu, zoo gij dan de volle waarheid wilt weten, ziehier: Uwe moeder heeft hare krachten overschat toen zij mij huwde. De armoede was

haar onduldelijk en zij vergaf het mij niet haar daaraan onderworpen te hebben."

Ada zag hem ongelooovig aan.

„Heeft zij zelve u dat ooit gezegd?" vroeg zij.

„Dat niet, maar ik las het in hare blikken. Het doodde hare gehechtheid voor mij."

„En gijzelf?"

„Ik bleef haar liefhebben gelijk op den eersten dag: dat was mijn ongeluk. Alleen wachtte ik er mij wel voor haar dat nog langer te toonen."

De jonge vrouw zag hem nadenkend aan en trad toen op hem toe, om de hand op zijn schouder te leggen.

„Vader," zeide zij zacht: „Wilt gij mij vergunnen uit uw naam een telegram aan mama te zenden?"

„Wat wilt gij haar dan zeggen?" vroeg hij verschrikt.

„Dat alles geschikt is en dat gij haar verzoekt zich hier bij ons te voegen: zij zal gelooven, dat gij nog onzeker waart omtrent den afloop der zaken en haar daarom niet hebt medegenomen."

„Het zij zoo, kind! Gij zult dan zelf oordeelen of ik mij vergis of niet."

Maar Ada was zoo gelukkig met zijne toestemming, dat zij jubelend op de tafel toeijlde en nederschreef:

Barones van Nederoord.

VALKENBURG, Nederland.

Alles in orde. Verlangen naar uw bijzijn. Neem eersten besten trein.

NEDEROORD.

En vrezende dat hij op zijn besluit terug mocht komen, schelde zij onmiddelijk om het bericht naar het telegraafkantoor te laten overbrengen.

Den volgenden morgen ten negen ure reeds meldde Duco zich

op Villa Farina aan. Een bediende had zijn kaartje aan den eigenaar overgebracht, die bij het lezen van den welbekenden naam lijkkleurig werd, maar met gemaakte kalnte zeide:

„Het is wel. Verzoek mijnheer te wachten. Ik begeef mij naar mijn studeervertrek. Zoodra ik schel, zult gij hem tot mij brengen."

Tien minuten later weerklonk inderdaad dit signaal en werd Nederoord binnengeleid in de werkkamer, waarvan de gordijnen zooveel mogelijk neêrgelaten waren, zoodat er slechts een zacht schemerduister heerschte.

Toch onderscheidde hij weldra de magere, gebogen gestalte van den man, die overeind naast de schrijftafel stond en het niet waagde op hem toe te treden.

Zoodra de deur zich weder achter den knecht gesloten had, zeide Wouters tot zijn bezoeker:

„Ik dank u gekomen te zijn, mijnheer, wij kunnen dan nog heden een eind aan de zaak maken. Sedert den dag, waarop ik u geschreven heb, leef ik niet meer en hoe eer deze ellende ophoudt, hoe barmhartiger het voor mij zijn zal. Ik heb het u reeds gezegd, ik zal u geen vergiffenis vragen, ik verdien geen verschooning; maar gij ziet een man voor u, die naar lichaam en geest gebroken is; zoo gij dus medelijdend zijt gebleven, gelijk ik u vroeger gekend heb, verzwaar dan mijne wanhoop niet, door terug te komen op hetgeen achter ons is en nooit meer te herroepen valt."

„Dat was reeds mijn voornemen, mijnheer," antwoordde Nederoord op zachten toon. „Ik stel het in elk geval in u op prijs, dat gij niet tot uw dood gewacht hebt met licht in deze duisternis te verspreiden. Wij kunnen, zoo dat u liever is, aanstonds tot de zaken overgaan."

„Gij weet zeker het juiste bedrag der door mij ontvreemde som?"

Nederoord boog toestemmend.

„Daaromtrent kan trouwens geen twijfel bestaan; want ik bewaarde de opgaaf der geestelijke orde, die bij het geld gevoegd was. Hier is zij. Gij ziet daaruit hoeveel u toekomt en ik zal u bewijzen, dat, hoe schuldig ik ook geweest mag zijn, de schat van Nederoord onder mijn beheer vruchten heeft gedragen.

„Uw brief deed mij dit reeds vermoeden, mijnheer; maar veroorloof mij u te verklaren, dat ik alleen het kapitaal zelf in bezit wensch te nemen. De orde heeft verkozen het renteloos te laten liggen. Zij zal schadeloos worden gesteld voor de jaren, dat zij het had kunnen gebruiken, maar dat gaat mij aan, en het is niet zooveel, of ik zal toch nog een groot vermogen behouden. Gij, daarentegen, zult plotseling van de grootste weelde tot de diepste armoede overgaan, en ik wil dat niet. Wat ook tusschen ons zij voorgevallen, wij zijn eenmaal vrienden geweest, en mijne hand heeft de uwe niet gedrukt om u later aan ellende prijs te geven.”

Gerard Wouters snakte naar adem. Hoeveel liever ware het hem niet geweest, indien zijn slachtoffer hem met harde verwijten had overstelpt! Die onveranderlijke grootmoedigheid deed hem meer nog dan iets anders het afschuwelijke van zijne handwijze inzien.

„Gij wreekt u op ridderlijke manier, mijnheer,” zeide hij met doffe, toonlooze stem: „Maar geen penning van dit alles zal meer aan mijne vingers blijven kleven. Ik heb in de laatste dagen veel nagedacht. Veel van hetgeen mij eens mijne lieve, eenvoudige moeder leerde is mij weder in de gedachte gekomen. Ik heb het recht niet eene zoo verdiende boete af te wijzen. Ik die de armoede als een vloek beschouwde, ik moet leeren haar tot eene bron van zegen te maken voor mijne ziel. Eerst dan kan ik weder op eenige gemoedsrust hopen.”

De toon waarop hij gesproken had, klonk zoo oprecht, dat Nederoord hem onwillekeurig de hand toestak.

Maar Wouters wees haar hoofdschuddend af.

„Later misschien, nu nog niet,” mompelde hij: „ik ben dat nog niet waard, al hoop ik ook het te worden. Toch blijf ik er u niet minder dankbaar voor.”

„Maar sta mij ten minste toe *iets* voor u te doen. Ik ben dat zelfs vooraf met mijne vrouw overeengekomen. Zoo gij volstrekt arm wilt zijn, laat mij u ten minste een kapitaal van twintig, van dertigduizend gulden afstaan.”

„Geen penning, ik herhaal het u! Dring daar niet langer op aan; ik zou toch moeten weigeren. Laat mij u liever den staat der bezittingen overleggen. Wees zoo goed plaats te nemen, ik zal u alles overhandigen, en toelichten.”

Reeds tegen den middag waren zij met deze bezigheid gereed.

„Thans moet ik u nog verzoeken dit huis en zijne gronden te willen zien, opdat gij de waarde daarvan op het oog zoudt kunnen schatten,” zeide Wouters.

En voor het eerst traden beiden in het volle daglicht. Beiden vergrijsd, de een door zorgen, de ander door gewetenswroeging, en Duco had moeite een kreet van smartelijke verbazing te onderdrukken, toen hij zag welke verwoesting die enkele jaren bij zijn voormaligen vriend hadden aangericht.

Deze verstond de uitdrukking van zijn blik en glimlachte vluchtig:

„Gij ziet het, niet waar? Mijne boete zal niet van langen duur wezen. God zegene uw kind, dat mij de oogen geopend heeft al eer het te laat was.”

Anderhalf uur later keerden zij in huis terug.

Zoodra zij zich weder in het studeervertrek bevonden, keerde de eenzame man zich tot Nederoord.

„Gij kunt hier heden avond reeds uw intrek nemen,” zeide hij:

„Ik zal verdwenen zijn. Hier hebt gij den sleutel van den brandkast, waarin al de waarden en papieren daarstraks door mij werden weggeborgen. Ik neem alleen eene som van vijfhonderd gulden mede, die ik u eenmaal terug hoop te zenden. Leef hier gelukkiger dan ik het deed; gij hebt er het recht toe weten te behouden. Rijkdom is alleen een schat voor hem die op eerlijke wijze aan zijn geld kwam.”

„Wilt gij ten minste nog niet eenige weken op villa Farina vertoeven?” vroeg Duco, die zich meer en meer ontroerd gevoelde: „Ik wilde zoo gaarne, dat ik iets voor u vermocht te doen.”

„Neen, ik mag niet kleinmoedig zijn. De tijd der misdadige zwakheid is voorbij. Vaarwel, mijnheer, en heb nogmaals dank, gij zijt oneindig goed, zoo goed als eens uw broeder was, uw broeder dien ik heb bedrogen!”

En bij die herinnering aan den doode, die hem al zijn vertrouwen had geschonken en wiens naam hij, in ruil daarvoor had onteerd, brak het hart van den ongelukkige en barstte hij in snikken los.

Duco trad op hem toe en liet de hand op zijn schouder rusten, terwijl hij zachtkens zeide:

„Ook uit naam van mijn broeder, schenk ik u vergiffenis, Gerard Wouters. Ik gevoel, dat hij dit van mij verlangt. Waarheen gij ook gaan moogt, gij zijt thans met levenden en dooden verzoend. Gij hebt hersteld wat in uwe macht lag te herstellen. God zij verder met u! Vaarwel.”

En hij verliet langzaam de kamer, zonder dat de geheel vernietigde man hem trachtte te weerhouden.

Zoodra hij in het hôtél terug was gekeerd, deelde hij aan zijne kinderen zijn voornemen mede, nog dienzelfden avond zijn intrek op de villa te nemen, ten einde aldaar beter zijne nieuwe bezittingen te kunnen nagaan. Eerst over een paar weken zou hij naar het vaderland wederkeeren.

„O! dat is heerlijk!” riep Ada uit: „Dan gaan wij met u mede; er is plaats in overvloed, en Lionel kan u helpen. Ik zal het geheele huis in orde brengen, en als mama komt, zal zij niet weten in welk een tooveroord zij verplaatst is.”

Gerard Wouters had woord gehouden. Reeds een uur na Duco's heengaan was hij vertrokken, na aan zijne bedienden te hebben gezegd, dat zij voortaan Baron van Nederoord als hun meester hadden te beschouwen.

Niet een hunner die hem betreurde. En zij die hem, met somber gelaat, in het rijtuig zagen stappen, dat hem naar den trein moest brengen, en niets vermoedden van den worm die aan zijn hart knaagde, fluisterden elkander lachend toe:

„Goddank dat hij weg is! Dat is eene verlossing waarop wij niet rekenden. Hij heeft geen onzer ook maar een afscheidsgroet waardig gekeurd!”

Zij waren des te liever bereid het hun nieuwen meester in alle opzichten aangenaam te maken, en bij zijne aankomst vond Duco alles gereed, alsof hij hier zijn leven lang had gewoond.

Ada nam terstond het bestuur van het huishouden in handen, en maakte er gebruik van om Guiseppi en zijn zoontje allerlei versterkende middelen te bezorgen, zoodat de zieke met het uur weder aan krachten won.

Eenige dagen later werd hun uit het logement een telegram gebracht, waarin Blanche hun hare aankomst per eerstvolgenden trein aankondigde.

Zij zagen elkander verbaasd aan. Men had zich in het hôtél niet gehaast, en het bericht medegegeven aan iemand, die toch naar de bergen ging. De trein moest reeds aan wezen.

„Het is allertreurigst,” mompelde Nederoord: „Zij zal het toeschrijven aan een gemis van hartelijkheid, en daarbij, zoo geheel alleen in een vreemd land, na zulk eene lange reis!”

„Er is maar één ding aan te doen!” riep Blanche uit: „dade-

lijk te laten inspannen, en dat gij naar het hôtel rijdt, vader. Lionel en ik zullen u beiden hier opwachten. Zij heeft zich natuurlijk daarheen laten brengen."

„Ja, er is niets anders op te vinden. Ik ga terstond last tot inspannen geven."

Maar ook de beide jonge lieden volgden hem. Zij kenden thans de traagheid der Italianen, en wisten dat zoo zij niet medehielpen, het rijtuig nog over een half uur niet gereed zou zijn. Binnen de tien minuten reeds kon Nederoord zich thans op weg begeven. Hij sidderde van ongeduld en overlaadde zichzelf met verwijten. Waarom ook had hij geen last gegeven, dat men bij het minste bericht iemand te paard naar de bergen zou zenden? Wat moest Blanche van hem denken? Dat het goud hem onverschillig had gemaakt voor alles? O! Hij gevoelde het meer dan ooit hoezeer hij haar liefhad; hoelang hem de tijd hunner scheiding had toegeschenen; hoe weinig hij buiten haar leven kon!

Even buiten de stad zag hij een rijtuig aankomen, waarop een enkelen koffer geladen was; een bruinen koffer, dien hij aanstonds herkende.

Hij gaf bevel stil te staan, en riep den vreemden koetsier in het Italiaansch toe, dat hij hem voor den geheelen rit zou betalen, maar dat hier een misverstand had plaats gegrepen en dat hijzelf de dame, die in het rijtuig zat, terug zou voeren naar de bergen.

De koetsier, die niets liever vroeg, haastte zich den koffer op het andere rijtuig over te brengen, en terwijl trad Duco op het portier toe, opende het en zeide:

„Vergeef ons, Blanche, maar men bezorgde ons te laat uw telegram. Ik hoopte u nog in het logement te vinden. Stap thans over in ons eigen rijtuig. Gij zult daar beter in zitten."

Zij reikte hem de hand, en hij zag bij het maanlicht hoe bleek zij was

„Zijt gij ongesteld?" vroeg hij haastig.

„Neen; alleen een weinig vermoeid. Morgen zal dat voorbij zijn."

Hij hielp haar instijgen, betaalde den koetsier zoo ruim, dat de man geheel versuft van blijdschap naar zijn geld bleef kijken, en gaf toen last naar de villa terug te keeren. Een oogenblik later waren zij op weg daarheen.

Er heerschte een pijnlijk stilzwijgen tusschen hen.

„Ada en Lionel zijn zoo gelukkig u weder te zullen zien," begon Nederoord: „Ik hoop dat gij evenzeer van dit kleine lustoord zult houden als de kinderen het doen. Gij zult er ten minste onze jaren van armoede kunnen vergeten."

Zij leunde met het schoone hoofd tegen de kussens van het rijtuig aan en had de oogen gesloten.

„Ik wensch niets te vergeten," gaf zij ten antwoord: „maar het verheugt mij voor u dat gij rijk zijt, Duco."

„Voor mij alleen?"

„En ook voor de kinderen. Ik heb onzen jongen het geld toegezonden, dat ik niet voor de reis behoefde."

„Maar ook voor u zullen betere dagen aanbreken. Het is niet op het oogenblik dat de fortuin ons begint toe te lachen, dat gij moedeloos zult worden, niet waar?"

Zij bewaarde het stilzwijgen en hij ging met een gedwongen glimlachje voort:

„Uwe houding zegt het mij eens te meer; wij hebben eenmaal een groote misslag begaan, door onze levens aan elkander te verbinden; maar wij hebben onze dwaling met geestkracht gedragen in moeilijke dagen; laat ons ook thans voortgaan elkaar te dulden. Het zal u zooveel gemakkelijker vallen, nu dat gij geld bezit. Als gij het leven op Nederoord moede zijt, zult gij telkens met een uwer kinderen hierheen kunnen komen."

„En gij? Welke zijn uwe plannen?"

„Na hier eenige weken vertoefd te hebben weder naar Limburg

te gaan. Ik zal mijne betrekking laten varen; het is mij lang genoeg hard gevallen altijd van huis te zijn, en ik zal jaren werk hebben met de gansche bezitting weder tot haar vroegeren staat terug te brengen."

„Dus wilt gij het leven van een kluizenaar gaan leiden?" vroeg zij met gekunstelde spotternij.

„Dat niet. Ik hoop hier ook jaarlijks eenige maanden terug te keeren. Gij maakt u geen denkbeeld van zulk een schilderachtig oord. Zie slechts!"

En hij liet het raampje aan hare zijde neer.

Zij boog zich voorover en tuurde naar buiten. Ja, het was heerlijk, die gordel van donkere bosschen; de lichten der villa heel ver, boven op den berg, de geur der leliën die zich overal verhieven, en daarginds aan hun voet het zilveren lint van den Arno.

Maar er ligt een groote weedom in de schoonheid der natuur, als het hart zich eenzaam gevoelt. En nooit had zich zulk eene gewaarwording van verlatenheid van haar meester gemaakt als nu. Hare kinderen hadden haar niet meer noodig; Ada was gelukkig; haar zoon zou het voortaan zijn, en wat haarechtgenoot betreft, had hij zich ook zelfs maar de moeite getroost haar bij hare aankomst af te halen? Vertelde hij haar nog niet een oogenblik geleden, dat zij hem voortaan alleen kon laten zoo dikwijls zij slechts verkoos?

Zij huiverde even en hij haastte zich het raampje weder te willen sluiten.

Maar zij hield hem daarvan terug.

„Nee," zeide zij: „laat dien bloemengeur tot ons opstijgen. In Nederland is alles nog zoo dor."

„Maar gij hebt de koorts, ik hoor uwe tanden klapperen," fluisterde hij angstig en hij tastte naar hare hand.

Deze was ijskoud.

„Geef ze mij beide hier, die moedige handen, die in al die

jaren zooveel en zoo onvermoeid gewerkt hebben!" sprak hij ontroerd, terwijl hij poogde hare vingeren te verwarmen:

„Wij gaan een nieuw leven te gemoet, Blanche, en het ligt niet in mijne macht u dat geluk te geven dat niet alleen uwe altijddurende jeugd en schoonheid, maar ook uwe hoedanigheden verdienen; maar op den drempel van het oude bestaan, alvorens het voor eeuwig vaarwel te zeggen, wil ik u vergiffenis vragen."

Eene raadselachtige ontroering, vol lijden en vreugde tevens, had zich van haar meester gemaakt. Zij was overtuigd, dat het slechts eene zinsbegoocheling was, maar toch scheen het haar toe dat de toon waarop hij sprak iets van de vroegere, dierbare klanken in zich had.

„Gij mij vergiffenis vragen? Waarvoor?"

„Dat ik ooit mijn lot aan het uwe verbond."

Als door een adder gebeten, trok zij hare handen uit de zijne terug.

„Versta mij wel," ging hij voort: „het is beter dat ik mij voor eenmaal uitspreek, want het verstikt mij al zoolang. Ik had u onbeschrijfelijk lief; gij wist dat, en in een uur van medelijden, toen de wereld mij verliet, hebt gij gemeend ook mij te beminnen. De armoede heeft u dien blinddoek van de oogen weggerukt, en toen gij uwe dwaling inzaagt, waart gij voor altijd aan mij geketend. Gij hebt een onberispelijk leven geleid, gij uittet zelfs nooit eene klacht; maar ik sloeg vol wanhoop uw zielestrijd gade, machteloos daar iets aan te veranderen."

„Ja, ik zal oprecht zijn, ik heb veel geleden," sprak zij haastig: „al hebt gij u ook vergist omtrent den aard van die smart. Maar gij, wees op uwe beurt openhartig en beken mij dat ook gij ongelukkig waart."

Hij wendde het hoofd af.

„Het zij zoo! omdat gij het wilt," mompelde hij: „Misschien

is het beter, zoo straks, bij het betreden onzer nieuwe woning, zullen wij elkander beter verstaan, en medelijden met elkanders dwaasheid hebben, ook al blijven onze harten gescheiden. Ik? Gij vraagt mij waarom ik leed? Omdat ik u waanzinnig, hartstochtelijk bleef liefhebben, omdat ik u niets als armoede schenken kon, en dat ik inzag hoe bitter gij uw lot betreurdet."

„Dus..." vroeg zij, hare groote oogen doordringend op hem vestigende; „Dus hebt gij mij nog lang liefgehad?"

„Eindigt men ooit met dat te doen, als men u eenmaal heeft gekend?"

Hij verwachtte een ijskoud of spottend antwoord; maar zij was naast hem op de knieën neêrgezonden en leunde met de beide handen op zijn schouder.

„Duco," fluisterde zij: „Gij hebt gelijk, wij zijn beiden krankzinnig geweest, wij hebben achttien jaren van ons leven verspeeld, omdat wij elkander niet begrepen, en te trotsch waren om ons uit te spreken. Het was aan mij geweest mij het eerst te vernederen, o! vergeef mij, maar ik dacht, dat ik u tot last was geworden, en ik had u zoo onuitsprekelijk lief, dat het mij schuw maakte."

„Blanche!" riep hij uit, haar hoofd vastgrijpende, en zijne oogen met waanzinnigen blik op de hare vestigende: „Is het waar wat gij daar zegt? Hebt ook gij hetzelfde geleden wat ik doorworstelde? Is ook in u niets verandert? Geen medelijden meer! Die tijd is voorbij, ik wil de volle waarheid tusschen ons beiden, al moge zij mij dan ook dooden. Ik heb niet geleefd, sedert ik van u verwijderd was; toen ik u straks terug zag, dacht ik, dat ik zou sterven van geluk; maar ik eisch liefde of in het geheel niets!"

„Wees dan voldaan," fluisterde zij, het hoofd tegen zijne borst aan latende zinken: „Ik wist, dat gij het niet waart die mij naar hier riept; en toch ben ik gekomen, en toch heeft de

snelrein mij doen sidderen van ongeduld, want *alles* was beter dan van u verwijderd te zijn."

Geen van beiden sprak een woord meer, doch hunne lippen, die elkander sedert zoolang niet meer hadden aangeraakt, sloten zich op elkaar, en op haar gelaat vielen twee brandende tranen, die haar meer dan woorden zeiden, hoezeer zij nog altijd werd bemind.

Op den drempel der villa werd Blanche door Ada en Lionel begroet.

„O! moeder, wat ziet gij er gelukkig uit!" riep de jonge vrouw, opgetogen.

Blanche antwoordde niet, maar drukte de hand van haar echtgenoot, die naast haar stond.

* * *

Een jaar later ontving Duco een schrijven van den burgemeester eener kleine zeeplaats, die hem meldde, dat hij hem eenig geld en enkele voorwerpen van waarde zond, uit naam van een doode, dien niemand anders dan als den heer Gerard had gekend, maar die zich aldaar als eenvoudig visscher had gevestigd, en voor allen een voorbeeld van goedheid en vroomheid was geweest.

„Hebt gij hem vergiffenis geschonken?" vroeg Duco aan zijne vrouw, nadat ook zij dezen brief had gelezen.

„Hoe zou ik dat niet? Ik heb elken dag voor hem gebeden, want hij was oorzaak dat ik mijn geluk wedervond."

„En mij schonk hij nog meer; aan hem heb ik den *waren* schat van Nederoord te danken; den schat die mij bij zal blijven tot in mijn ouderdom, en dien ik eenmaal wedervinden zal Daarboven."

„Spreek van geen dood," fluisterde Blanche: „als een van ons beiden sterft, zal de andere hem niet overleven. De hemel ontfermt zich over wie elkander lang hebben liefgehad!"

E I N D E.

ech.

